S 4|5

888/869

LJS BIBLIOTHECA SCHOENBERGENSIS
SCHOENBERG DATABASE OF MANUSCRIPTS LJS
173

MAB.NS
12E

Inceptū cū bono Deo die 10 Jul. Aº 1629. h. 8. antemerid.

ENCHIRIDION MATHEMATICUM,

continens

Elementa Matheseωs.

ELEMENTUM

I.

Mathesis Græc. Μάθησις ἡ μα-
θηματική, (scil. ἕξις) q. d. discipli-
naris, vt Doctrinalis, (scil. habit9) di
παρὰ τὸ μαθεῖν à discendo, du-
plici ꝑt͞m de cāā: 1. quod juxta
Platonem sit quadam ὁδὸς κατὰ
παιδείαν i. viā ad institutionem,
& q. proba, quæ ~~ꝑtu~~ quāꝫ qsq; ἐν
τῷ μαθεῖν ꝑficeu poit, acquat.
2. q. ꝑpriè ea addisci debeat, nec
sine vivā Doctoris aut dictoris voce
cognosci queat.

II.

Est autem Mathesis pars Philoso-
phiæ Theoreticæ, quantitatem à
māā, cui inhæret, abstractam con-
siderans. Ubi duo notanda: 1.
Genq, & 2. Differentia.

Matheseωs Definitio.

III.

Genus facimus partem Philosophi[ae] Theoreticae. Nam Philosophia, ut notum est, dividitur in Theoreticam et Practicam. Philosophia Theoretica occupata est in contemplatione ὄντος vel ἁπλῶς, unde Metaphysica et Pneumatica, quae considerant formas absolutas, et ab omni materia realiter separatas et abstractas: vel ἐκ προσθέσεως, hinc Physica, quae contemplatur formas cum materia concretas; vel denique ἐξ ἀφαιρέσεως, et inde emergit Mathematica.

IV.

Differentia petita est à vero et adaequato Matheseos objecto, quod est quantitas, non prout materiae conjuncta inhaeret, sed quatenus ab eadem mentis nostrae operatione, et officio rationis abstracta est et separata.

V.

Quantitas duplex

Discreta

et

Continua.

Quantitas est duplex: Discreta, quae ἡ ὡρισμένη, cujus partes nullo termino communi copulantur, sed ab invicem semper disjunctae sunt ac separatae

& appellatur πλῆθος, multitudo s. nu-
merus: & Continua Gr. συνεχής,
cujus partes communi quodam termino
coarctantur, & dicitur μέγεθος magnitu-
do.

VI.

Ab Objecto hoc utriusque distincta consi-
deratione, distincta nobis oritur Mathe-
sis: Una Generalis, quae quantitatem
in genere considerat, ejusque communes
affectiones perstringit; Altera Specialis,
quae certas quantitatis species distin-
cte considerat, & speciales eiusdem
affectiones explicat.

Mathesis una est generalis altera specialis.

VII.

Mathesis specialis pro diverso quanti-
tatem considerandi modo, rursus est
duplex: Est enim vel Pura, quae quan-
titatem absolutam, & tantum intelligi-
bilem, in nullo certo subjecto spe-
ctatam, sed ab omni materia sensibili-
rationis officio abstractam, contem-
platur: vel Mixta, sive ut nonnulli
appellant Media, quae circa quantita-
tem relatam & sensibilem, non in
qualibet re, sed certo quopiam

Mathesis specialis est duplex: Pura vel mixta.

Subjecto hærentem, atq; ita cum
aliquo maã additamento (ex Phy-
sicis desumto) concretã occupat-
ac p Subjecti illig diversitate rur-
in alias partes dispescit; Sicut u-
niversæ totiq Matheseωs Divisionem
sequens ob oculos ponit Diagram-
ma:

Mathesis est vel
- **Generalis.**
- **Spe̅c̅alis** e vel
  - **Pura** e vel — occupata circa q̃titatẽ puram
    - **Arithmetica.** — Discretam.
    - **Geometria** — Continuam.
  - **Mixta** respiciens
    - **corpus**
      - Coeleste; hinc **Astronomia**.
      - Terrestre; hinc **Geo~~...~~graphia**.
    - **Qualitatem** vel
      - παθητικήν
        - Lucem; hinc **Optica**.
        - Sonum; hinc **Musica**.
      - σχηματικήν. Inde **Architectonica**.

14. Julii ♂. h. 8.

IIX.

Nos p[ro] rat[io]e n[ost]ri instituti, in hoc Enchiridio 4. distinctis Sectionibus comprehendemus 1. Mathematicam g[e]n[er]alem. 2. Arithmeticam. 3. Geometriam, & 4. Astronomiam. Sit igitur

SECTIO I.

Qua p[ro]ponitur Mathematica Generalis.

ELEMENTUM I.

Quemadmodum in aliis Scientiis; ita cumprimis in MATHEMATICA etiam occurrunt Propositionu[m] g[ene]ra: 1. τὰς ἀρχάς s. Principia. 2. τὰς κατὰ τὰς ἀρχάς προτάσεις s. Propositiones ex principiis emergentes q[uo]tinens.

II.

Principia Mathematica sunt Propositiones natura notæ, ac p[er] se certæ; ex q[ui]bus deducuntur ac demonstrantur Conclusiones Mathematicæ. F — Principia Mathematica q[uo]d.

F Suntq[ue] duplicia: Thetica & assumpta; ut Physica & nativa.

III.

Principia nativa ultrò absq[ue] ullâ - - - E.g. Hoc Axioma: Totu[m] e[st] majus sua parte; o[mn]i indiget p[ro]bat[io]e, q[ui]libet n[on] mihi hoc gerit.

Demonstratione conceduntur & ô minus conve-
nienti quàm usitato nõie Axiomata
vocantur.

IV.

Assumpta tanquam vera & certa præsupponun-
tur, suntque vel Cognitioni Termino-
rum Mathematicorum subservientia, ut
ὅροι sc. Definitiones: vel Quantitatem re-
præsentationi conducentia: ut ~~ὑποθέσεις~~ αἰτήσεις
~~suppositiones~~ petitiones.

V.

ὅροι vel Termini, ut ὑποθέσεις
suppositiones, ipsam quantitatem naturam
aperiunt, & varia ipsarum accidentia,
perspicuis & accuratis Definitionibus
exponunt, ne Vocum ambiguitas et
obscuritas errorem pariat, quæ nunc
ordine sequuntur.

VI.

Quantitas in genere, Est Ens per se ex-
tensum, cujus ratione Substantia in partes
est dividua. Formalis n. ratio quan-
titatis consistit tantum in extensione, cujus
respectu ipsi duæ Proprietates com-
petunt: Divisibilitas & Mensura.

VIII.

Divisibilitas cùm importet partes
respectu harum, Quantitas alia est fini-
ta, alia infinita.

IX.

IIX.

Quantitas finita Graec. πεπερασμένη, quae certis Terminis includit.

IX.

Quantitas infinita, Gr. ἄπειρον, q. vel unâ vel utraq. extremitate indetermi-nata habetur, qualis quidem actu et reverà nulla est, sed dr taliter 3plicit: 1. Vel potentiâ, quia semper aliquid addi minuive pt: vel 2. Ignorantiâ, quia finitudinem nescimus: vel 3. Ne-gligentiâ, quia etsi scimus, tn negligimus.

X.

Pars Gr. μέρος est Quantitas Quanti-tatis: Minor majoris quantitatis, cùm Minor metit Majorem. Pars vid. aliquota, ô aliquanta, sumens deno-minationem à quantitate mensurante.

XI.

Mensura Quantitates ipsas determi-nat, earq. rationem partium in se gfert: ex quâ collatione Quantitatum resultat cùm Ratio, tùm Proportio.

XII. 15. Jul. ☿. h. 8.

Ratio Gr. λόγος (a nonnullis minus rectè Proportio dicta,) est duarum Quanti-tatum ejusdem gnis (quae scil. Mul-

E.g. qn video oculis duas extremitates illa qntitas ē finita. E.g. mensa mea quã jam video.

⊙. Sic cœli infinit ô est ipso actu, sed tm ex nostrã ignorantiã: ô. est n. in-finita ex duab. extremitatib. sed tm ex unã, nim. ex gvexitate, concavi-tatem tm scimus.

□ E.g. Summa pecuniae q. jacet in mensâ meâ: illa potentiâ infinita est qntitas.

• E.g. cm duco lineam, illa lineâ qdê video habt qntitatem, tn ô curo, modô addo aliqd, modô aliqd absumo à lineâ.

β E.g. 2. ē pars aliquota 6. sic: 6/2 | 3. ast 4. est pars aliquanta 6. sic 6/4 | 1. manet 2. sic Etiam E.g. [illegible] pars aliquota

NB.

Ratio propriè est, qn duas habeo Quan-titates et illas inter se gfero, e.g. habeo 2. et 2. 2. et 4. hic est Ratio inter 2. et 2. 2. et 4.

NB. Diffrā int Raōem & Proport. hæc ē
Proportio ē Raōum ītſe collocaō,
qua duæ Raōes int se conferunt;
E.g. uti 2. ad 2. sic 3. ad 3.
Raō v. eſt duar q̄titat ad invicem
habitudo.

tiplicatæ se mutuò ſugare pount) Eā
quantitatem ad invicem habitudo.
Eſtq duplex : Æqualitatis & Inæqua
litatis.

XIII.

Raō Æqualitatis eſt, quâ duo Ter,,
mini æquales inter se conferuntur.

E.g. 2. ad 2. 3. ad 3.

XIV.

Raō Inæqualitatis eſt, quâ duo Ter,,
mini inæquales ad invicem com,,
parant. Eſtq vel Majoris, quâ
Major ē Terminq antecedens conse,,
quente: vel Minoris, quâ Minor eſt.

Nota.

Raō inæqualitatis Majoris et Mi,,
noris differunt in se collocaoē
& denōatione. Raō Inæquali,,
tatis Majoris ē int 4. ad 2. it. 3. ad 1.
Raō inæqualitatis Minoris in,,
ter 2. ad 4. 3. ad 6.

XV.

Utraq hæc Inæqualitatis Ratio ē
vel Simplex, quæ Denominatione
gaudet simplici, reſpiciens Diviſio,,
nem aut Exactam, ut Multiplex;
aut non Exactam, ut Supparticu,,
laris, & Superpartiens: vel Com,,
poſita, quæ duplicem hêt Denoiā,,
tionem, ut Multiplex Superparti,,
cularis, & Multiplex Superpartiens.

XVI.

Raō Multiplex, (Græc. λόγος πολ
λαπλάσιος) eſt Majoris Ter,,

mini

mini cum Minore collatio, cū Majorem metitur Minor. Cujus infinitæ ſt Spēs, Nomen à Divisionis quoto sumentes, ut Rāō dupla, Tripla, Quadrupla, Quintupla, Sextupla, Septupla &c. & econtrà, Subdupla, subtripla, subquadrupla, subquintupla &c.

XIIX.

Ratio Supparticularis est, cùm Major Terminꝰ Minorem ɔtinet, & unam ejsdem partem. Cꝰ rursꝰ infinitæ ſt Spēs, Nomen à vocula Sesqui, & fractionis remanentis Denoīatione accipientis. ♀.

XIIX.

Ratio Suppartiens est, cùm Major Terminꝰ Minorem ɔtinet semel, & aliquot ejsdem partes. Denoīatur v. ɔplicit; aut simplr à Spē & resi-duā fractione; aut Conjunctī, ꝗ formatꝰ novum ex Spē & Fractionis Numeratore, Nomen subjunctumq́ Denoīatorem. ♀.

XIX.

Ratio Multiplex Supparticularis est,

♀. E.g. Ut Terminoꝝ 3. & 2. ē Rāō sesqualtera, ꝗa 3. Major Term. scil. ɔtinet Minor. Terminū semel, & relinqt 1. & sic $1\frac{1}{2}$. V.g. in 4. & 3. ē Rāō sesqtertia, ꝗa 4. continet 3. semel cū unā ejsdem parte, $\frac{4}{3}\,|\,1\frac{1}{3}$. Item 5. & 4. est Ratio sesquiquarta, ut $\frac{5}{4}\,|\,1\frac{1}{4}$. Item 9. & 8. ē Rāō sesquioctava, ut $\frac{9}{8}\,|\,1\frac{1}{8}$. &c. Et 9, qn̄ Minor ɔtinet Majorē, ē Rāō subsesqualtera E.g. 2. & 3. ē Rāō subsesqualtera.

♀. E.g. Ut Terminoꝝ 5. & 3. ē Rāō Suppartiens duas tertias, sic: $\frac{5}{3}\,|\,1\frac{2}{3}$. Vel etiam Conjunctè, vel bipartiens 3tias, ut 11. & 7. ē Rāō supquadripartiens septimas, ita: $\frac{11}{7}\,|\,1\frac{4}{7}$. vel ē Rāō supraquadripartiens septimas. Item 13. & 7. supseptipartiens 7mas, sic: $\frac{13}{7}\,|\,1\frac{6}{7}$. vel est Rāō supsextipartiens septimas. Item, 14. & 9. ē Rāō supquinqꝫpartiens nonas $\frac{14}{9}\,|\,1\frac{5}{9}$. vel Rāō supqnqespartiens nonas; & Contrà: ut 3. & 5. est Rāō subsuppartiens duas 3tias, vt subsupbipartiens 3tias.

D. ut Terminoꝝ 5. & 2. ē Rāo dupla sesqualtera, ita: $\frac{5}{2}|2\frac{1}{2}$. Jt̄e 10. & 3. est Rāo tripla sesqtertia, ita $\frac{10}{3}|3\frac{1}{3}$. Jtem 13. & 3. ē Rāo 4pla sesqtertia, sic: $\frac{13}{3}|4\frac{1}{3}$. Jtem 15. & 2. ē Rāo septupla sesqalt'a: $\frac{15}{2}|7\frac{1}{2}$. & Contrà: in 2. & 5. ē Rāo subdupla sesqaltera.

℞. ut Terminoꝝ 14. & 3. Rāo dr̄ quadrupla supypartiens duas 3tias, ita: $\frac{14}{3}|4\frac{2}{3}$. Vel ē Rāo supbipartiens duas tertias. Jtem 15. & 4. est Rāo 3pla supbipartiens 3tias: $\frac{15}{4}|3\frac{3}{4}$. Jtem: 14. & 5. ē Rāo dupla supquadripartiens ~~3tias~~ quintas: $\frac{14}{5}|2\frac{4}{5}$. & Contrà.

♃. Sic 6. 3. & 8. 4.

cum Major Terminꝰ Minorem continet aliquoties, cum unâ eiusdem parte, & ex speb9 simplicib. suam Denominationem acquirit. D.

XX.

Ratio deniq; Multiplex Superpartiens est, cùm Major Terminꝰ Minorem ɔtinet aliquoties, cum aliquibus eiusdem partibus. ℞.

XXI.

Proportio, Græc. ἀναλογία, ē Raōnum Similitudo, ut quia 6. & 3. item 8. & 4. eandem ħnt Raōem duplam, ideoq; hæc ~~vocant~~ Raōum identitas appellatr Proportio. ♃. Estq; alia Continua, alia discontinua, juncta s. separata.

16. Jul. 4. h. 8. XXII.

Proportio continua est enim, tm̄ Terminorum, in quâ Terminꝰ idem, qui modò Consequentis loco erat, mox fit antecedens, ut 2. 4. 8. n. ē Rāo 2. ad 4. eadem ē Rāo 4. ad 8.

XXIII.

Proportio discontinua est quatuor

Terminorum, in quâ Terminus idem, tantùm sit vel antecedens vel consequens, ut 2. 4. 3. 6. Nam q̃ ẽ Rao 2. & 4. eadem ẽ Rao 3. & 6. At in hâc Proportione discontinuâ ipsæ quoq; Quantitates (Termini) nuncupantur ὁμόλογοι s. Ratione similes, antecedentes quidem antecedentibus, & consequentes consequentibus. &c.

&c. V. g. antea proposita q̃ntitates 4. proportionales et ht ὁμόλογοι 2. cũ 3. & 4. cũ 6. sic 2. 4. 3. 6.

Fuerunt DEFINITIONES: Sequuntur

XXIV.

Petitiones, Gr. αἰτήματα, postulata, quæ sunt Principia per se clara, ut nullâ vel Demonstrãe, vel delineatione indigeant, sed tñ Auditoris assensum requirant, à quo ppterea postulantur, ne in demonstrando vel delineãdo ulla vel ambiguitas vel difficultas oboriatur. Hæc in Mathematicâ grali unica præcipuè locum ht, quâ petitur, ut Qualibet quantitate finitâ possit sumi Major.

E. g. qñ in q̃ntitate qtinuâ aliqd demonstrare debeo, et lineã duco, ibi postulo, ut mihi qcedat, aliquid lineæ vel addere vel aliqd ab eâ abscindere.

Absolutis Principiis assumtis, succedunt Innata, quæ vocantur

XXV.

Axiomata, q. d. dignitates, vel

Axiomata q̃d:

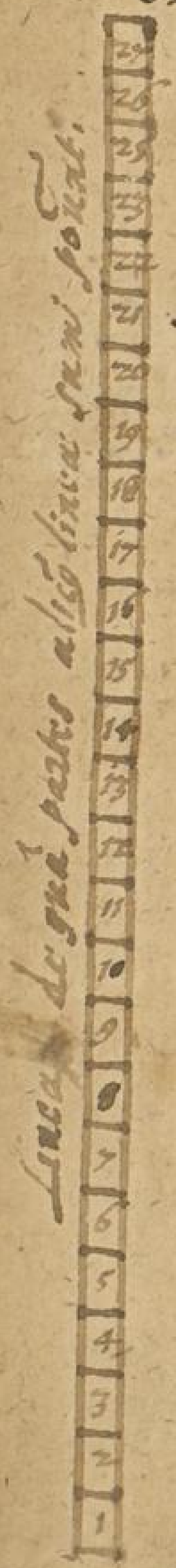
pronunciata honoraria, item κοιναὶ ἔννοιαι comunes notiones, vel sententiæ, & sunt Principia adeò certa & perspicua, ut comuni oium consensu concedant, & sine demonstratione credant. Suntq; duplicia: Prima & Orta: Illa ppriè Principia dnr: hæc Raocinaoe ex primis educant, illisq; q. lucri, auctarii vt mantissæ loco adjiciunt, & Græcis πορίσματα Lat. Corollaria, Item. Principia principiata nuncupant.

NB. cũ aliqs Disputaoem Physicã cscribit, & Corollaria Metaphysica vt Ethica ex Disputatioĩ annectit, ille maximũ comittit errorem, q hic observand.

NB. Si vellemq ordine in studiis meis procedere, deberemq merito Mathesin, et Logicæ antiponere. Nã Termini oẽs in Aristotel. organo desumti st ex Euclide.

Nota.

Sic alleganq à Mathematicis Euclidis scripta.
p.1. Eucl. id ẽ 1a ppositio libri 1. Euclidis.
1. ax. 1. id ẽ primũ axioma libri primi Euclid.

XXVI.

Axiomata prima hoc lõ cstituuntur octo:

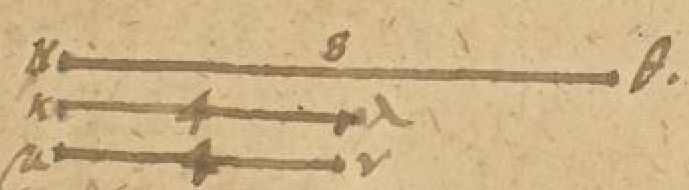
1. Axioma.

Quæ eidem sunt æqualia, & inter se sunt æqualia. Ut quantitates duæ α. β. & γ. δ. eidem ε. ζ. quatuor partium æquales, int se quoq; æquales, & ambæ quatuor partiũ constituunt. Hinc duo exsurgunt

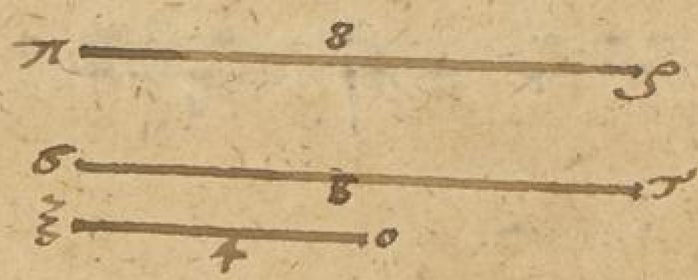
COROLLARIA.

1. COROLL: Quod uno æqualiũ majus ẽ vel minus: majus quoq; ẽ vel minus altro æqualiũ; ut quantitas η. θ. octo æqualiũ duarũ una, κ. λ. quatuor partium, major etiã ẽ altera, altera μ. ν. & contra.

2.

2. Coroll: Si unum æqualium ma-
jus ē aut minꝰ quapiam q̄titate,
alium quoq́ æqualiū majꝰ ē aut
minꝰ eadem q̄titate, ut qa una
duaꝝ æqualiū π.ς. octo, ē major
q̄titate ξ.ο. quatuor, majorq́q́ ē
alia σ.τ. & contra.

XXVII.

II. AXIOMA.

Si æqualibus æqualia fuerint
adjecta, etiā tota sunt æqualia.
Ut si quantitatib. υ.φ. & χ.ψ.
quinq́ partium æqualibꝰ adjiciant
φ.ω. & ψ.5. trium partiū æqua-
les, tota υ.ω. & χ.5. octo partiū
æquales fiunt. Hinc tale emer-
git ϖορισμα: Quorum singulæ
partes inter se sunt æquales, eoꝝ
tota st æqualia; ut quantitatis υ.
ω. duæ partes, υ.φ. q̄nq́, & φ.ω.
trium partiū, æquant q̄titatis
χ.5. partib. 2bꝰ, χ.ψ. q̄nq́ & ψ.5.
triū partiū, ppterea tota quoq́ q̄titates
υ.ω. & χ.5. octo partiū æquant.

adjice 5. notatas lineas.

XXVIII.

17. Jul. ♀

III. AXIOMA.

Si ab æqualibus æqualia sint sub-
lata, quæ relinquuntur sunt æqualia.
Ut si à quantitatibus a.β. et γ.δ. 10.
partibus æqualibus ablata sint ε.β. et ζ.
δ. quatuor partibus æquales, relinquentur
a.ε. et γ.ζ. sex partibus æquales.

XXIX.

IV. AXIOMA.

Si inæqualibus æqualia sint adjecta
tota sunt inæqualia. Ut ad quantitates
H.θ. sex, et K.λ. quinque partes, adje-
ctis θ.μ. et λ.ν. quatuor æqualibus
tota H.μ. decem, et K.ν. novem
partium inæquales fiunt. Hinc
duo Corollaria resultant:

I. COROLL. Si æqualibus inæqualia
sint adjecta, ~~majori majus~~ tota sunt
inæqualia.

II. COROLL. Si inæqualibus inæqualia
sint adjecta, majori majus, et mi-
nori minus, tota sunt inæqualia,
illud nimirum majus et hoc mi-
nus.

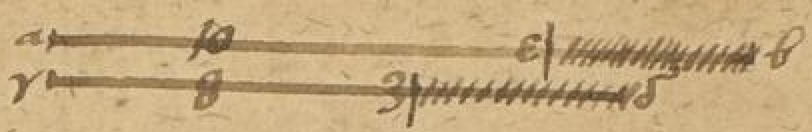
XXX.

V. AXIOMA.

Si ab inæqualibus æqualia sint ablata
residua sunt inæqualia. Ut si ab a.β.
decem, et γ.δ. octo inæqualibus abla-

ta

ta sint ε.δ. & ζ.δ. æquales, q relinquunt α.ε. septem, & γ.ζ. qnq partium, inæquales st. Atq hinc duo rursq provenit ἀξιώματα.

1. Si ab æqualib. inæqualia sint ablata, residua st inæqualia.

2. Si ab inæqualib. inæqualia sint ablata, à majore minq et à minore majq, reliqua st inæqualia, illud nimirū majq & hoc minq.

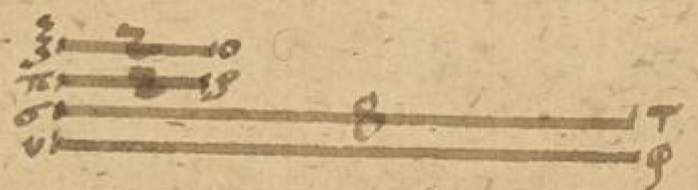
XXXI.

VI. Axioma.

Quæ eidem st aliquotupla, in se st æqualia; ut qntitatis eidem η.θ. tripla, κ.λ. & μ.ν. novem partium, æquales in se st.

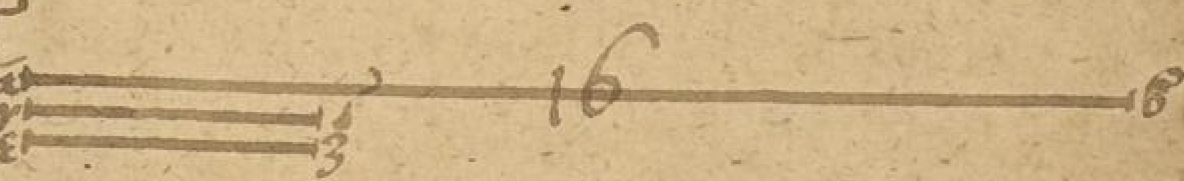

Hinc tale exorit ἀξίωμα: Quod unius æqualiū est aliquotuplum, aliquotuplū ē & alterius æqualiū, ut quoniā qntitatū duar ξ.ο. π.ρ. duar partiū æqualiū, unius σ.τ. quadrupla ē υ.φ. octo, quadrupla quoq est alterius ξ.ο.

XXXII. VII. Axiom.

Quæ eidem st partes aliquotæ in se st æqualia: ut qa qntitatis eiusdem α.β. sedecim partes, quarta st, γ.δ. & ε.ζ. quatuor partiū.

18. Julii. h. 8.

ideoq in se æquales existunt.

Coroll. hinc tale elicit: Quæ æqualia sunt eidem sunt partes aliquota saltem quæ.

XXXIII.

IIX. Axioma.

Totū ē majus qualibet suâ parte. Hinc talia suâ sponte exurgunt Corollaria:

1. Minꝰ non ē æquale majori.

2. Quod minꝰ ē minore, minꝰ quoq ē majore.

3. Quod majꝰ ē majore, majus quoq ē minore.

4. Totū ē æquale oīb. suis partibus simul sumtis.

Superest alterum Genꝰ Propositionum, Principia nempe Consequentiæ, quæ qd. verè, ppriè et κατ' ἐξοχὴν appellantur

XXXIV.

Propositiones, quæ sunt Conclusiones certæ ex Principiis deductæ, ac demonstratæ peculiari verificatæ.

XXXV.

Demonſtratio ē Argtão Syllo„ — Demonſtraõ qd:
giſtica, quā affectio quadā ꝯtitā„
ti ppoſita ineē vt ō ineē ex pmiſ„
ſis Principiis firmit evincit.

XXXVI.

Conſtat v. 6. partibꝫ Demonſtradem ab„
ſolventibꝫ. 1. Propoſitione, 2. Expoſi„
tione. 3. Determinatione. 4. Delineaõe.
5. Demonſtraõe, & 6. Concluſione: Ee
qnqꝫ ipſi Demonſtraõi adjacentibꝫ,
ceu ſt 1. Caſus, 2. Sūmptio, 3. In„
ſtantia. 4. Corollarium. 5. Inductio.

XXXVII.

Propoſitio, Græc. πρότασις, eſt prima — Propoſitiõ qd:
Demonſtraõis pars, monens, qbꝫ poſi„
tis aut geſtis, q̄ q̄ſita ſint demonſtrā„
da, vel conſtituenda, Eſtqꝫ vel Proble„
ma, vel Theorema.

XXXIIX.

Problema ē propoſitio, q in dato Sub„ — Problema qd:
jecto aliqd, quod nondꝫ eſt, conſtituend
pponit, & cꝫ etiam q̄rium effici pt.

XXXIX.

Theorema eſt Propoſitio, quā Sub„ — Theorema qd:

NB.

Diffrā in Probl. et Theorema ē triplex:

1. Differunt pnunciando; Theorema semp effectū p mod. indicat. Problema verò per mod. infinit.
2. Modo ɔcludendi; In probl. ɔcludit hac formulā, quod faciendū erat: In Theorem. v. hac, quod demonstrandū erat.
3. Fine. Finis Probl. ē ποίησις Effectio: Theorem. v. γνῶσις cognitio.
4. Usu. Problem. subserviunt ptm operationib. mechanicis. Theoremata v. subserviunt ptm Demonstratiōib. Mathematicis.
5. Accidentib. Probl. n. st mutabilia: Th. v. immutabilia.
6. Partib. Problematis partes usitatē dūr Datū et qsitū. Theorem. partes dūr Antecedens et consequens.

jecto jam constituto, affectio aliqua vel inee, vel ñ inee demonstratur, et cūi ɔtrarium semp falsum existit.

XL.

Partes Problematū et Theorematū st duæ: 1. Subjectū et 2. Prædicatū.

XLI.

SUBJECTUM, Gr. ὑποκείμενον, δεδόμενον vel ὑγόμενον, est prior Propositionis pars, quæ constituit Rem subjectam, de quâ aliquid affirmatur vel negatur, vel quomodocunqꝫ qritur.

XLII.

PRÆDICATUM, Gr. κατηγορούμενον, ζητούμενον qsitū, vel ἑπόμενον consequens, est Posterior Propositionis pars, quæ ostendit Passionē aliquā aut proprietatem rā pposito Subjecto demonstrandā aut ɔstituendā.

XLIII.

Expositio qd:

EXPOSITIO, Gr. ἔκθεσις, est quæ ipsum datū seorsim per se ɔsiderat, et ipsi qsito q. pparat et struit viam.

XLIV.

Determinatio qd:

DETERMINATIO qsiti vel Prædicati,

ti, Gr. διορισμός, est quæ seorsim
qsitũ examinat, et qd de Subjecto
constituendũ vel demonstrandũ sit, pro-
ponit. Atq̃ hæ duæ partes conti-
nent Logicã Propositionis Analy-
sin in Subjectum et Prædicatũ,
quas Authores ~~vocant~~ distinguunt
stribq δεδομένα καὶ ζητούμενα in
Problematibq: ὑποκείμενα καὶ ἑπόμενα
in Theorematibq.

XLV.

DELINEATIO s. constructio. Græc: κατασκευή, est quæ præparat et accomodat singulas ad Accidentis dati vel Antecedentis investigatiõem necessaria: et illic tm̃ adhibetur, ubi novis qbusdã Positionibq vel delineationibq ad Demonstratiõem absolvendã opus est, alias omittitur. (Delineatio qd?)

XLVI.

DEMONSTRATIO Synecdochice sic dicta, est præcipua demonstrãois pars, q vel per prima principia, vel lemmata notata et gesta, vel Propositiones antea demonstratas, demonstrat id, q in dato Subjecto fuit propositum. (Demonstratio qd?)

XLVII.

In hâc duplicem licet observari Methodum. Vel n. progredi possumus à priore ad posterius ἀπὸ τῶν ἀρχῶν à principiis nempe notis, vel antea demonstratis ad ignota, & ea de quibus instituta est quaestio, & vocatur [illegible], συνθετικὴ dr. & Synthesis: Vel procedimus à posterioribus ad priora ἐπὶ τὰς ἀρχὰς s. à quaesito ad & re proposita ad principia, quae methodus analytica & dr. analysis nuncupatur.

20. Julii. D. h. 8.

XLVIII.

Estque haec rursus duplex. Nempe vel δεικτικὴ τῶν ἀρχῶν positiva, quae quaesitum principiis ipsis congruere ostendit, idque verum esse asserit: Vel ἀναιρετικὴ τῶν ἀρχῶν negativa, quae Propositionis contradictoriam sumendo, manifestum ex eo absurdum elicit, sicque sententiam Adversarii ipsi quaesito directe oppositam destruit atque evertit, & dr. vulgo ἀπαγωγὴ εἰς ἀδύνατον, deductio ad impossibile vel absurdum.

XLIX.

Conclusio qd!

CONCLUSIO Gr. συμπέρασμα, denique est, quae demonstratam Propositioni accommodat, eamque verificatam esse affirmat.

Iterū

Fuerunt Partes Demonstraōis: sequuntur Adjacentia, quae in medio quandoque demonstraōis cursu ut occurrere possunt ut etiam assumi solent, in quibus primum est

L.

CASUS Gr. πτῶσις, qui delineaōi Problematis accidit, et est Variaō delineandis respectu positionis quantitatis, quas his necessitas requirit, et earum natura admittit. Hinc Problemata sunt vel ἄπτωτα, quae unicā duntaxat delineatione absolvuntur: alia vero πολύπτωτα, quorum constructiones aliter atque aliter semper fieri possunt.

Casus quid:
V. g. quando Triangulum rectangulum facio △ et deinde sic, ut alio modo inpta △ semper apparebit hoc triangulum aequale esse illo priori.

LI.

SUMPTIO Gr. λῆμμα, quae cum delineaōi, tum demonstraōi accidit, et est Propositio, quae tametsi demonstrari possit, absque demonstraōe assumpta, tanquam ad faciendam aliarum fidem necessaria.

Sumtio quid:

LII.

INSTANTIA, Gr. ἔνστασις, quae et delineaōi et demonstraōi opponi potest, quippe cum quaedam est negaōo, quae ideo infringenda est, ac removenda, ne alterutram illarum impediat.

Instantia quid:

LIII.

Corollariũ qd?

COROLLARIUM, Gr. πόρισμα, ē Propositio ex Propositionis alicq demonstraoẽ principali p se resultãs, nec novam aut peculiarẽ demonstraoẽm desiderans.

LIV.

Inductio qd?

INDUCTIO, Gr. ἀπαγωγή, ē Transitꝰ ab unâ Propositione ad aliam. Et illa sanè ut artificiosissima in Euclide cernere ē, q unã semp Propositionem ex aliâ, serie quapiã natali, convenientq ad deducit.

LV.

Horum oĩum gveniens in se Dispositio memoriæ cãa seq. includit Schematismo:

- Demonstrat. Mathematicæ observandũ ē
  - partes, q sũt vel
    - principales.
      - Terminantes
        - Incipiens, ut πρότασις, cujꝰ
          - spẽs
            - Problema.
            - Theorema.
          - partes
            - δεδομενον &
            - ζητούμενον.
            - ζητούμενον ut ἑπόμενον
        - Finiens, ut συμπέρασμα.
      - Continuans, ut ἀπόδειξις, Methodo q fit vel
        - Synthetica.
        - Analyticâ, principiorum
          - Posit:
          - Negat:
    - Minꝰ principal. qtinẽtes
      - Propositionis repetitione quoad
        - Datũ, ut ἔκθεσις.
        - Quæsitũ, ut διορισμός.
      - Demonstraoĩs præparaoẽm, ut κατασκευή.
  - Concomitantia respicientia ppositionum
    - Demonstrationem, camq
      - extendentia
        - confirmando
          - ut πτῶσις.
          - ut λῆμμα
        - negando, ut ἔνστασις.
      - Consequentia, ut πόρισμα.
    - Continuationem, ut ἀπαγωγή.

LVI.

LVI.

Quæ oīa ut lucidiora evadant, in Explo breviter illustrabimus. Explo igr Demonstratiōis in Mathesi hāc grali, sit gralis illa i. V. Propositio, q speālr apud Euclidem sic habet: Si sint quodcunq magnitudines, quodcunq magnitudinum æqualiū numero, singulæ singularū æquè multiplices: quàm multiplex est una unius magnitudinis, tàm multiplices erunt et oēs oīum. Estq hæc Propositio Theorema, quod demonstratr Methodo Synthetica; habens ἡγούμενον: Si sint quotcunq magnitudines &c. æquè multiplices: ἑπόμενον, consequens, quàm multiplex &c.

LVII.

Sint ergò Magnitudines duæ α. β. decem partium, & γ. δ. octo partiū, Magnitudinum totidem ε. ζ. quinq, & η. θ. quatuor partium æquè multiplices. Dico

LIIX.

Magnitudines α. β. & γ. δ. simul (18.) tàm ēē multiplices Magnitudinum ε. ζ. & η. θ. simul (9.) quàm multiplex ē α. β. ipsius ε. ζ. & γ. δ. ipsius η. θ.

Πρότασις

E. g. sumamus num: 6. & 9.

sic: 6.—9. add: | 15.
2.—3. | 5.

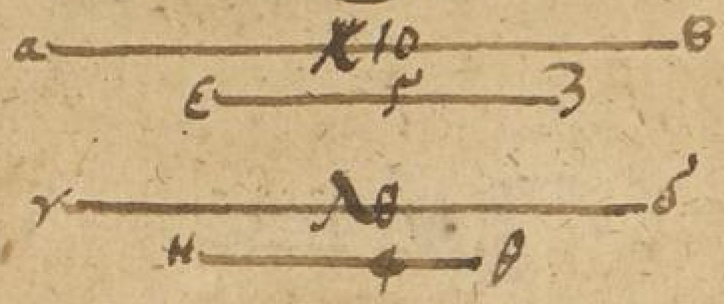
21. Jul. ♂. h. 8.

Ἔκθεσις.

~~Nihil [illegible] hic [illegible]~~

Διορισμός.

Κατασκευή.

ἀπόδειξις.

LIX.

Divisis enim æquè multiplicibus a. b. quidem per ε. ζ. in α. κ. & κ. β; γ. δ. verò in γ. λ. & λ. δ.

LX.

1. Magnitudines æquè multiplices hnt partes multitudine æquales, per 2. Defin. V. Euclid. Magnitudines a. b. & γ. δ. ex constructione st æquè multiplices ipsarum ε. ζ. & η. θ. Ergò hnt partes multitudine æquales, utrobique nimirum binas.

2. Si æqualibus æqualia sint adjecta, tota sunt æqualia, p 2. ax. I. Eucl. Æqualibus a. κ. & ε. ζ. adjiciuntur æquales γ. λ. & η. θ. Ergò tota α. κ. & γ. λ. totis ε. ζ. & η. θ. fient æquales. Similiter ad æquales κ. β. & ε. ζ. additis λ. δ. & η. θ. æqualibus, tota quoque κ. β. & λ. δ. iisdem ε. ζ. & η. θ. æquales concluduntur. Tandem

3. Magnitudines, quæ partes hnt multitudine æquales, dicuntur æquè multiplices, ex 2 def. V. Euclid. Quot sunt a. b. partes, ε. ζ. æquales, tot sunt et γ. δ. partes η. θ. æ-

quales,

quales . ε. γ. δ. & η. θ. sit ipsar α. β.
& ε. ζ. aequè multiplices ; sive quã
multiplex est α. β. ipsiq ε. ζ. magnitu-
do una uniq, tàm multiplices quoq sunt
õcs α. δ. & ε. θ. oium.

LXI.

Si igr sint quotcunq magnitudines   συμπέρασμα.
α. β. & γ. δ. quotcunq magnitudinũ
ε. ζ. & η. θ. numero aequalium (bi-
narũ scil.) singulae singular α. β.
ipsiq ε. ζ. & γ. δ. ipsiq η. θ. aequè
multiplices : quam multiplex ē
una α. β. uniq ε. ζ. magnitudinis,
tàm multiplices erunt & ōēs α. δ.
oium ε. θ. ὅπερ ~~[illegible]~~ q demõ-   ἔδει δεῖξαι
strandũ erat.

LXII.

Neq tñ in Demonstrãoibq Mathema-
ticis ejusmodi semp sub formã Syllo-
gisticã apparatu opq ē : sed ita saltē
discentibq nec ad illas ō usq adeò
assuetis fieri ea solent. Corã Eruditis
& in his aliquatenq jã exercitatis
breviq res expediri ac et sola Pro-
positionũ citaõ sufficere pt. Tales
succinctae, & tñ satis pspicuae De-

monſtraoēs hn̄t in Euclide, à Cl
Dn. D. Rhodio edito, ad quē ſtudi
plura hīc desiderantem remittim
Nobis iſta veluti p̄cognita in
thesi hac gn̄ali p̄posita sufficiar

FINIS I. SECTIO-
NIS.

22. Jul. ☿

SECTIO SECUNDA
qua traditur
ARITHMETICA.

ELEMENT.

I.

Sic sese hẽ Mathesis gratis: Sequitur Specialis, in quâ Ordine cùm Naã, tum melioris quoad nos cognitionis primum meret locum ARITHMETICA, qppè qua tunq disciplina gratior, nec ullo facile aliq ministerio indiga, & toti Mathesi mixta & unà ipsi GEOMETRIÆ plurimã ofert utilitatis.

II.

Estq ἀπὸ τῦ ἀριθμῦ à numero denominata, qppè in quo tota ē occupata, ut partim affectiones Numeri varias enumeret, ac demonstret; partim d ipsâ eigdem ad usũ applicaõem ostendat.

III.

ARITHMETICA est Scientia Numeri. Definit. Arithmetica.

IV.

Numerq considerat vl Absolutè, quatenq in se suaq naã existit; ~~vel~~ Relatè, quatenq ad res numerabiles d ipsas applicat.

Arithmetica 2plex.

V.

Pro duplici hac numeri 9sideraẽ du
quoq; ~~[illegible]~~ ē Arithmetica: Absolut
s. Theoretica, & Concreta s. Practica.

VI.

Absoluta s. Theoretica ē, q̄ versat͡ ci
numeros νοητοὺς s. intelligibiles, siv
absolutē & sēdm se, absq; ōi σώματι ma
consideratas, & κατ' ἐξοχὴν appella
ἀριθμητικὴ s. numeratīva.

VII.

Concreta s. Practica ē, q̄ occupat͡ circ n
meris αἰσθητοὺς & sensibilib;, sivē
res quat. illa st ἀριθμητικῶς vel numera
biliter applicatis, & spẽali nõie λογι
κὴ s. Raẽcinativa vṝ.

IIX.

Hæc rursq; subdividit͡ in Vulgarem, q̄
culiarem numeroꝝ notaẽm ac compu
taẽm explicat, eamq; certis Regulis
distinctas ex comi vita operaẽ relatis
lustrat: & in Subtilem s. peculiarem
q̄ vt ē Astronomica, singularem qu
dam fractionum Astronomicaꝝ ra
dix semp sexagenario raẽm demo
strans: Vel Cossica, s. algebraica,
guratoꝝ numeroꝝ, itemq; irrationalium
s. surdoꝝ tractandoꝝ modũ definiens:
cũ sit altioris indaginis, in aliud temp
aliumq; locum reservabit͡. Prioris h
nro Enchiridio ptractari sufficiat.
Sit ergõ

IX.
Arith

IX.

ARITHMETICA κατ' ἐξοχὴν sic dicta, q̃ occupata in absolutã s. abstractã ɔsideraõe τοῦ ἀριθμοῦ s. numeri.

X.

Numerus ẽ ex unitatibꝫ composita multitudo; ut 3. ẽ multitudo ex 3bꝫ unitatib. ɔflata, unde consequi, numerũ quemlibet tot habere partes, quot ipse unitatib. ɔstat: adeoq́ unitatem ẽẽ comunem quandam Numeroȝ oium mensuram, p quã Numeri qcunq́ quotquot et & q̃ti illi existant, comensurabiles fiunt.

Numerꝰ qd?

XI.

Unitas Gr. μονάς, ẽ illa quã unumquodq́ coȝ, q̃ sit Unũ dr. sicut illa Unitatem unꝰ dr homo, unꝰ annꝰ, unꝰ mensis &c. Unde cum Numerꝰ ois & ex hac surgat, & in hanc redeat, iterũ consequi, Unitatem õ ẽẽ Numerum, sed Numeroȝ oiũ Principium & fundamentũ.

Unitas qd?

NB. Hinc falsissimè dividit a Salignatio Numerꝰ in Unitatem & Multitudinem: qa Unitas õ ẽ spẽs Numeri, sed tm principium.

XII.

Ois a. Numerꝰ ex Proprietatibꝫ Entitatꝭ qualib. has affectiones spealr acqrit, ut illa Divisibilitatem, qdé aliꝰ sit par, aliꝰ impar: Secundꝰ Mensurã v. aliꝰ sit primꝰ, aliꝰ compositꝰ, iterũq́ aliꝰ pfectꝰ, aliꝰ impfectꝰ.

Quid par?

NB. Mathematicis bifariã dividere, est semp in duas partes æquales dividere.

Numerus par 2. 4. 6.

XIII.

Par, Græc. ἄρτιος, est q bifariã s. in duas partes æquales dividit, ut 4, partes duas æquales admittit, ut 2. et 2. Estq; vel pariter par, vel impariter par, vel pariter et impariter par.

24 Jul. ♀.

4. 8. 16. 23. 64. st oẽs Numeri pariter pares.

Pariter par qd?

32/2 | 16/2 | 8/2 | 4/2 | 2.

XIV.

Pariter par, Gr. ἀρτιάκις ἄρτιος, quem numerus par per parem me[titur], s. potius qui duas subinde partes æquales ad unitatem usq; admittit, ut 32. quem par 2. per parem 16. et hunc par 2. per parem 8. hunc itidem par 2. per parem 4. quem rursus par 2. per parem 2. et hunc denique unitas sola metit.

6. 10. 14. 18. 22. st oẽs numeri impariter pares.

Impariter par qd?

18/2 | 9

18/6 | 3

XV.

Impariter par, Gr. περισσάκις ἄρτιος, Euclidi ἀρτιάκις περισσὸς pariter impar, est quem numerus par per imparem metit, ut 18. quem par 2. per imparem 9. metit, sive et par 6. per imparem 3.

Pariter et impariter par qd?

24/4 | 6

24/8 | 3

XVI.

Pariter deniq; [illegible] et impariter par, Gr. ἀρτιάκις καὶ περισσάκις ἄρτιος, est quem et numerus par per parem

par per imparem metitur, ut 24. quem et par 4. per parem 6. et par 6. per imparem 3. metitur.

XVII.

Impar, Gr. περισσὸς, est qui bifariam non dividitur, vel qui Unitate differt à pari, ut 3. 5. etc.

XIIX.

Numerus primus Gr. πρῶτος, et simplex, est quem Unitas sola metitur, ut 2. 3. 5. 7. 11. 13. 17. 19. 23. 29. 31. 36. et hic vocatur vere Individuus, quia nullam aliam quam Comunem Unitatis Mensuram agnoscit.

XIX.

Numerus compositus, Gr. σύνθετος vel 2dus, est quem Numerus quicunque metitur, ut 9. quem metitur 3. et ex quo omnes Numeri pares (2. excepto) compositi sunt.

XX.

Sed cum Numerus quispiam non metitur alium, Minor majorem, vocatur ipsius non pars, sed partes, Gr. τὰ μέρη, ut pars fractionalis, nam fractionis ab utroque numero, ut ab aequipollentibus

12. 20. 24. 28. 56. 144. sunt omnes Num. pariter et impariter pares.

Cribrum Eratosthenis

Ubi in superiore serie sunt impares, in inferiori pares:

3	5	7	9	11	13	15
4	6	8	10	12	14	16

Impar quid? περισσὸς.

Numerus simplex quid?

XB. Alstedius falsissime scribit, qui statuit omnem numerum imparem individuum, et parem dividuum. Sunt enim numeri impares et aliquot dividui, ut e.g. 7/9 | 3. 7/15 | 3. 9/3 | 3.

Numerus compositus quid?

Nota. Numerus par nullus reperitur qui non sit compositus, excepto 2.

E.g. dicere non possum 5. esse partem pars 8. sed 5. sunt partes 8.

$\frac{4}{9}$ $\frac{5}{6}$ $\frac{7}{8}$ $\frac{8}{10}$

Dico quatuor nona et qinq. sexta etc.

accipiens: Sic 4. est pars fractiona-
lis 9. quae continet 4. unitates, singula[s]
partes 9. nonas, ideoq. dr quatuor no-
na partes nouenarii.

XXI.

Numeris compositis accidit, ut nu-
merorum eos metientium habentis
quorumq. sit oium ut Maximus, ut mi-
nimus: ille vr vulgo Communis divis[or]
maximus; Euclidi Communis mensur[a]
maxima; hic communis dividuus mini[mus].

XXII.

Communis divisor maximus est, q[ui] [pro]-
sitos numeros metitur, et in minim[os]
sive primos ... : ut numerus 36.
et 12. metitur tum 2. per 18. et 6. tu[m]
3. p 12. et 4. tum 4. p 9. et 3. tum
6. p 6. et 2. tum 12 p 3. et 1. qua-
re solus 12. dr communis Divisor
maximus, utpote numeros 36. in
primos ...

36/2	18.	12/2	6.
36/3	12.	12/3	4.
36/4	9.	12/4	3.
36/6	6.	12/6	2.
36/12	2.	12/12	1.

Communis divisor maxg. qd.

25. Jul. hx.

XXIII.

Communis dividuus minimus est, qui a
propositis numeris commensuratur, et
commensurabilium oium est minimus,
ut a numeris 2. 3. et 4. mensur[atur]
tum 12. per 6. 4. et 3. tum 24. [per]
per 12. 8. et 6. tum 36. p 18. 12. [et 9.]

2. 3. 4. 12. 24. 36.

9. quorum tamen solus 12. vocatur communis dividuus minimus, utpote quo minor à propositis numeris 2.3.4. dividi potest nullus.

XXIV.

Numerus tandem perfectus, Gr. τέλειος, est qui suis ipsius partibus (seu aliquotis) est aequalis, ut 6. cujus pars sexta 1.2.3. simul sumta eundem restituunt; sic 28. cujus partes aliquotae 1.2.4.7.14.

NB. Nota numerus perfectus semper desinit in 6. vel 8. sed non universaliter valet, omnis numerus qui desinit in 6. vel 8. est perfectus.

6. 1, 2, 3 — 6	28. 1, 2, 4, 7, 14 — 28	24. 1, 2, 3, 4, 6, 8, 12 — 36 (cujus partes aliquotae)	8. 1, 2, 4 — 7	15. 1, 3, 5 — 9

XXV.

Numerus imperfectus, Gr. ἀτελής, estque qui suis ipsius partibus est inaequalis, et iis quidem vel minor, dicitur ὑπερτελής abundans seu superfluus, ut 24. 60. etc. vel Major, et vocatur ἐλλιπής deficiens seu diminutus, ut 8. 15. et omnis gratia exempli impar.

Tantum de DEFINITIONIB: sequitur

XXVI.

POSTULATUM, quod hic tantum habemus unicum, quo videlicet petitur, ut cuilibet numero quodlibet possint sumi aequales vel multiplices.

XXVII.

Axiomata specialiter hic observanda sunt decem.

I. Axioma.

Quorum idem Numerus æquè mu-
ltiplex ē, vel æquè multiplices æ-
quales, iñ se ſt æquales. Ut qua-
meroꝝ 3. & 3. idem numerus 12. pe
4. æquè multiplex, ideò sibi invic
æquantur.

XXIIX.

II. Axioma.

Quorum idem Numerus, vel æqua-
les eadem pars vel eadem partes
fuerint, ſt iñ se æquales. Ut qua
numeroꝝ 15. & 15. numerus idem 5.
vel æquales 5. & 5. sunt eadem
pars tertia, ideò iñ se æquantur.

XXIX.

III. Axioma.

Unitas omnem Numerum p Unita-
tes q̃ in ipso ſt et p ipsā ſt Nume-
rum metitur, quippè cum Unitas t
ties sumta, quot in ipso Numero
st Unitates, eundem constituat.

XXX.

IV. Axioma.

Omnis Numerus seipsum metitur p Uni-
tatem, siquidem omnis Numerus sem
sumtus, sibiipsi necessariò æqua

XXX

XXXI.

V. AXIOMA.

Si Numerꝰ Numerũ multiplicans,
aliquem ꝓduxerit, metietꝰ multipli-
cans ꝓductũ ꝑ multiplicatũ, Multi-
plicatꝰ a. eundem ꝑ multiplicantem,
ut si numerꝰ 2. multiplicans nu-
merum 3. gignat 6. metietꝰ & 2.
ipsum 6. ꝑ 3. & 3. ipsũ 6. per 2.

3
2 ma
6

XXXII.

VI. AXIOMA.

Si Numerꝰ numerũ metiatur, et ille
ꝑ quem metitur, eundem metietur ꝑ eas,
quæ in metiente sunt unitates. vel ꝑ
ipsũ Numerũ metientem. Metietur
enim 2. ipsũ 8. per 4. necessariò
quoq; 4. eundem 8. ꝑ 2. mensura-
bit.

8 | 4
2 |

XXXIII.

VII. AXIOMA.

Si Numerꝰ Numerũ metiens mul-
tiplicat eum ꝑ quem metitur, vel ab
eo multiplicetur: illũ, quem metitur
ꝓducit, ut quia 3. ipsum 15. ꝑ 5. me-
titur, idcò 3. multiplicans 5. vel à 5.
multiplicatus ipsum 15. ꝓducit.

15 | 5
3 | 3
15

XXXIV.

IIX. Axioma.

Numerus quotcunque Numeros metiens, compositum quoque ex ipsis meti[tur] ut quia 3. metitur 6. per 2. et 9. per 3. et 15. per 5. ideo metitur etiam ex iisdem compositum, nempe 30.

XXXV.

IX. Axioma.

Numerus quemcunque Numerum metiens, metitur quoque omnem Numerum, quem ille metitur, ut numerus 4. quia metitur numerum 8. per 2. qui 8. metitur ipsum 24. per 3. ideo ipsum etiam 24 per 6. metitur.

XXXVI.

X. Axioma.

Numerus metiens totum et ablatum, metitur etiam reliquum. Numerus n. 4. qui metitur totum 20. tum ablatum 12. necessario mensurabit quoque reliquum 8.

Subjicienda nunc erant Propositiones; sed ne nimis hoc nostrum excrescat opusculum, ea ex Euclid. 7. 8. et 9. libr. abunde peti possunt. Pergimus nos ad Arithmeticam practicam cujus pars prima sit

20 | 5.
4

12
8
4

XXXVII.

Logiſtica Vulgaris.

Logiſtica vulgaris conſiderat numeros variis in vita comuni occurrentib. quæſtionib. certa ratione aptatos, q[ui] conſiſtit in certis eorundem sive Elementis sive characterib. sive figuris, sive notis, quarum varietatem in limine statim p[ro]cognoscendam exhibet ſequens Tabella.

SCHEMA CHARACTER. NUMERAL.

Hebræorum.	Græcorum.	Romanorum.	Arabicorum.
א	α	I.	1
ב	β	II.	2
ג	γ	III.	3
ד	δ	IV.	4
ה	ε	V.	5
ו	ς	VI.	6
ז	ζ	VII.	7
ח	η	VIII.	8
ט	θ	IX.	9
י	ι	X.	10.
כ	κ	XX.	20.
ל	λ	XXX.	30.
מ	μ	[redacted] XL.	40.
נ	ν	[redacted] L.	50.
ס	ξ	[redacted] LX.	60.
ע	ο	LXX.	70.
פ	π	LXXX.	80.
צ	ϙ	XC.	90.
ק	ρ	C.	100.
ר	σ	CC.	200.
ש	τ	CCC.	300.
ת	υ	CCCC.	400.
ך	φ	D. IↃ.	500.
ם	χ	DC. [redacted] IↃC.	600.
ן	ψ	DCC.	700.
ף	ω	DCCC.	800.
ץ	ϡ	DCCCC.	900.
א̈	͵α	M. CIↃ.	1000.

27. Jul. D.

Pro 15. יה, ne nomen Dei ad res inanes ac vanas usurpant, sic scribunt Hebræi טו.

סְפִרָה Numerus.

Numerus currentis an. 1629.

אתרכט

͵α χ κ θ.

CIↃ IↃC XXIX.

1629.

XXXIIX.

Horum characterum Numeral
habent in universum decem, nov
vid. significativi, ut 1.2.3.4.5.
7.8.9. & unq ō significativq, ut
la s. Zyphra nihili aut et simplr
Ziphra 0, per se qdem nihil signi-
cans, ubiqz tn elementis ad dextra
ipsor praeposita, valor ipsor decup
semp augens.

XXXIX.

Decem istis notis, sivè subind repetit
sive certa in se raoe locatis, num
rus ois quantumvis maximq ac t
tùm ō infinitq ulitatè signat atq
enunciat: Quam ob causam qvis
Numerq certos admittit limites s.
Locos, qb. characteres pcedentes a
sinistrorsū sequentib. decuplo semp
superant.

XL.

Est a. Limes s. Locus collectio nov
Numeror, q aut simplices sunt au
simplicium aequè multiplices, qlibet
sui relativi, quor quidem Limitq
vis valorē melq ō pcipit qt p con-
tinuam Zyphrar, q characteres si-
gnificativos p praecedens hq ad digni
ta semp loca pmovent, sufficientiu
appositione.

XLI.

XLI.

Primus limus sive locus μονάδων, 1.2.3.4.5.6.7.8.9.
Secundus δεκάδων, 20.30.40.50.60.70.80.90.
Tertius ἑκατοντάδων, 100.200.300.400.500.600.700.800.900.
Quartus χιλιάδων, 1000.2000.3000.4000.5000.6000.7000.8000.9000.
Quintus μυριάδων, 10000.20000.30000.40000.50000.60000.70000.80000.90000.
Sextus μυριάδων δέκα, 100000, 200000.
Septimus μυριάδων ἑκατὸν, 1000000, 2000000.
Octavus μυριάδων χιλίων, 10000000.
Nonus μυριάδων μυρίων, 100000000.
Decimus δεκάκις μυρίων μυριάδων, 1000000000.
Atque sic porro limites facili negotio ad
ἑκατοντάκις χιλιάκις, μυριάκις,
μυρίας, μυριάδας; et inde in infinitum
extendi possunt.

XLII.

Horum limitum respectu omnis numerus est vel
simplex, isque aut Monaticus aut Decaticus;
vel mixtus s. compositus.

XLIII.

Monaticus s. ut vulgus Arithmeticorum
vocat Digitus, est numerus quicunque denario
minor, s. quicunque unicâ duntaxat notâ
signatus; ut 1.2.3.4.5.6.7.8.9.

XLIV.

Decaticus vulgò vocatus Articulus, est numerus
Monaticum duplans, s. in partes decem
adæquate partibiles: [illegible] unâ vel plures

Unde Aenigma: Monstrum est
quod habet novem digitos, et aliquot
millies millies millenos ar-
ticulos. Arith. [illegible]

Cyphras Monaticis ab initio ſſponit, ... 10. 20. 30. 40. 50. 60. 70. 80. 90.

XLV.

Mixtg. tnig vel compositg ē Numer... ex Monaticis aut Decaticis qſtan... q plurib. characterib. ſyſtitiis deſie... tag, ut 11. 12. 13. 14. 15. 16. &c.

XLVI.

28. Julii ♂.

Porrò sicut Unitas vel Integrum ... gregatione sui in Numeros cresc... infinitos: ita etiam sectione sui in... particulas decurserit infinitas, q... comuniter Minutia vel particulæ ... & spēale à signaturâ, quâ duobg s... per Characteribg injectâ lineolâ no... tant, Fractiones vocant, item ... meri fracti.

XLVII.

Fractio est rei integræ pars N... mero certo denominata. Hinc qualibet Fractio duos requirit nu... meros, sibi invicem interpositâ lin... la subscriptos, Superiorem & Infe... rem.

XLIIX.

Superior vocat Numerator, qa ... tium de integro sumendar Numer... exprimit.

XLIX.

$\frac{1}{2}$ una 2da. $\frac{1}{3}$ una tertia &c.

Inferior appellat Denominator, qa ... quot partes integrum secti sit den... minat, ut $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{3}$. $\frac{2}{3}$. $\frac{3}{4}$. $\frac{9}{11}$ &c. E...

Numerus uterque in Fœminino genere partis subintellectâ: Numerator Cardinaliter, ac Denominator Ordinaliter.

L.

Fractio alia Monatica, cujus Numerator est Unitas: alia Numeralis in Numero similis, cujus Numerator est Numerus quidam ut $\frac{2}{3}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{6}{7}$ $\frac{8}{9}$ $\frac{11}{15}$.

LI.

Fractio ulterius alia est Prima, alia ... s. derivata.

LII.

Fractio prima unicum saltem habens Numeratorem ac Denominatorem imme... nomine suum semper integrum respicit, ... $\frac{1}{2}$ $\frac{2}{3}$.

LIII.

...ta est, quæ pluribus Numeratoribus ac Denominatoribus gaudet, nec suum inte... ...rum nisi mediante Fractione primâ respicit, atque sic partis pars existit, ut $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$, item $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$. & $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$. unde ...tiam vocantur speciale Fractionis Fractiones, item Minutiæ minutiæ.

LIV.

...a plurimorum hæ Minutiarum Minutiæ ita ... enunciandæ, ut prima ad sinistram efferatur in casu Recto s. Nominativo; ...da in Genitivo, tertia in Ablativo cum Præpositione de vel ex; quarta si ... adhuc rursus in Genitivo.

$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{3}$. una 2da unius 3tiæ.

$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$. una 2da unius 2dæ de una 2da.

$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$. una 2da unius 2dæ de unâ quartâ, x
nein halb viertel ...halb;
ut Sartores dicunt.

$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$. una 2da unius 2dæ de
unâ quartâ unius 2dæ.

LV.

Atq in istis derivatis Fractionibus prin-
cipalior semp è dextra, & prima à
dextrâ immediatè statim integro s
& q. Vicaria integri in partes v
distributa. Hinc est q sola prima
laevam cum inj[e]ctâ lineolâ ad
Fractionis notam, cùm haec sola
propriè Fractio, reliquae v. integri
cem sustineant.

Hactenus de Numeris Vulgarib. &
Figuris in gre: sequunt eorundem

LVI.

Affectiones in spe, quarum cump
duae st, nempè 1. Numeratio,
2. Computatio.

LVII.

Numeratio Gr. àριθμησις vt an
numeris è Numeri cuivis oblati
vocibus suis & Characterib. c
mutibus repraesentatio ac repraesentati
Enunciatio.

LVIII.

Pro quâ rectius efficiendâ Numer
bet in certas quasdam Periodos,
qualibet Periodus rursus in suos
tot Gradus resolvi.

LIX.

Periodi cuivis Numeri Majoris
huic plures, illi paucores, quar

Prima (periodus) est Numerorum infra mille-narium subsistentium; Secunda milliū; Tertia millenorum millium; 4ta millies millenorum millium, atque sic deinceps reli-qua quæcunque numerant per Vocem mil-lies, præpositam toties, quot earundem post 3tiam Periodum numerandæ sunt.

LX.

Gradus Periodi cujuslibet existunt 3: Pri-mus, Secundus et Tertius. In quorum illo qualibet nota seipsa valet singu-laris aut semel: in isto decies: in hoc centies.

LXI.

Computatio Gr. ἐπιλογισμός, est ex datis quibuscunque Numeris novi alicujus peculia-ri ratione facta inventio aut productio. Estque alia Originalis et prima: alia v. Derivata s. Orta.

LXII.

Prima continet in se primas illas Arith-meticæ vulgaris Species: [1]ADDITIO-NEM, [2]SUBTRACTIONEM, [3]MULTI-PLICATIONEM et [4]DIVISIONEM.

LXIII.

ADDITIO, Gr. πρόσθεσις, est duorum vel plurium Numerorum in unam sum-mam collectio.

168977. ut plur

168,977. hic habes 2 Periodos: quarum utraque habet 3. gradus. 1. gradus quilibet Unitat: 2. sistit decen. 3. centū. Et demum sequitur mille.

E.g. Efferendus est hic Numerus:

168,977,896,558,932,167,799.

Centies sexagies octies millies millies millies millies millena millia, nongenties septuagies septies millies millies millies millena millia, octingenties nonagies sexies millies millies millena millia, quingenties quinquagies octies millies mille-na millia, nongenti triginta duo mille-na millia, centum sexaginta septem millia septingenti nonaginta novem.

29. Julii ☿.

LXIV.

SUBTRACTIO Gr. ἀφέρεσις, ...
Numeri minoris ex majore ...
nutio.

LXV.

MULTIPLICATIO, Gr. πολ-
πλασιασμός, ẽ Numeri unig-
tuplex augmentũ, quoties U...
in altero continet.

LXVI.

DIVISIO Gr. μερισμός, s. ...
...ἀ, est majoris Numeri p min...
in partes distribuũ.

LXVII.

Orta s. dependens Computa...
p spẽs quatuor jam dictas abs...
& consistit partim in Progressi...
partim in Regulis.

LXVIII.

Progressio quid? Progressio in qua est plurium ...
merorum æquali semp excess...
superantiũ aliquousq facta ...
tiõ, eorundemq expedita ...
ficiosa in unam summam coll...

Quotuplex. Estq duplex, nempe vt Arith-
tica vel Geometrica.

LXIX.

Progressio Arithmetica ẽ ...

quo Numerorum per differentiam semper s. eadem Arithmeticam (cum duos quosque Numeros proximos Subtractionis beneficio receptis) eandem alternanve ordine excrescentium; unde mox emergit Progressio alia Naturalis, aequalis s. ordinata; alia Artificialis, inaequalis & intercisa s. interrupta.

Ratio Arithmetica exploratur Subtract. & est in talib. numeris, ut
1. 3. 5. 7. 9. 11.
subtr. 2. 2. 2. 2.
Ratio Geometrica est talis:
1. 2. 4. 8. 16.
1. 2. 4. 8.

LXX.

Naturalis s. Ordinata est, quae differentias omnes habet aequales. Estque iterum vel Continua vel Discontinua.

E.g. 1. 3. 5. 7. 9. 11.

LXXI.

Continua est, quae ab unitate vel quovis Numero incipiens ad sequentes ordine Numeros in infinitum per differentiam semper Unitatis progreditur, ut 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. &c.

E.g. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. &c.
subtr. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1. 1.

LXXII.

Discontinua est, quae ab Unitate vel quovis Numero incipiens ad sequentes ordine Numeros in infinitum per differentiam semper Numeri cuiuscunque progreditur, ut 1. 3. 5. 7. 9. 11. item 3. 6. 9. 12. 15. 18. &c.

E.g. 1. 3. 5. 7. 9. 11.
subtr. 2. 2. 2. 2. 2.

LXXIII.

Artificialis s. intercisa est, quae diffe-

Eg.
1. 3. 6. 8. 11. 13. 16. 18. 21.
subtr. 2. 3. 2. 3. 2. 3. 2. 3.

rentias alternas sit aequales, ut
3. 6. 8. 11. 13. 16. 18. 21.

LXXIV.

Progressio Geometrica qd?

Progressio Geometrica est mu-
ltiplicatio Numerorum p Ratõem semp
Geometricam (Numeri unius in se-
quentẽ proximum divisione accep
ordine excrescentis, ut 1. 2. 4. 8
16. 32. 64. 128. &c

Dico 2. mal 2. ist 4 &c.

LXXV.

Regula qd?

Regulae deniq sunt peculiares
Computationis primae & simplicioris
cognitae ad Usũ applicationes, ad sp
las quaestionũ variarum in toto vitae
muni occurrentium solutiones, q
alia est primaria, alia secundaria

LXXVI.

Primaria est & dr illa, q cap
ris Logisticae inventionis ac Subti
tatis, imò fundamentũ ac Orig
Regularum reliquarum dicitur, unde
ἐξοχὴν dicta Regula: à fo
v. suorum Subiectorum certa quan
Ratiõe ad invicem proportionalium
Regula proportionum ẽ nunc
ta: à Subiectorum Numeris, q

… trib. numeris proportionalib. quartũ ignotũ in eadem Proportione constitutũ investigare docent, Regula Trium de tribus numeris, et corrupte Regula de Tri, item Regula quatuor Proportionaliũ est vocata: ab Usu v. insignis Nobilitate Regula aurea insignita; et denique à Comoditate, quam Mercatoribus in Emtione et ac Venditionibus praestat peculiarem, Regula in spẽ Mercatorum appellata fuit. Estque aut Simplex aut Duplex.

Regula de tri.

LXXVII.

Simplex est, quae datis trib. numeris quartum proportionalem per unã et simplicem Regulae operationem s. per unã Multiplicationem aut Divisionem inquirit. Atque haec rursus duplex existit: Directa et Inversa s. reciproca.

30. Julii. ♃. h. 8.

LXXIIX.

Directa est, quae ordine directo, ad plus plus; ad minus minus infert. Seu: quae uti se habet Numerus primus ad 2dum; ita 3tius ad quartũ. Et permutatim (ἐναλλάξ) ut primus ad 3tium: sic 2dus ad quartũ;

V.g. 1. ulna panni constat duob. taler.
6. ulnæ constabunt 12. taleris.

LXXIX.

Inversa s. reciproca est, q ordine inverso plus minus & ad minus plus infert; in quâ uti se hᵗ Numerus primus ad quartum: sic 3tius ad 2dm. Aut præ tatim: Ut se hᵗ Numerus primus sic quartus ad 2dm. E.g. ulnæ 3. pa in longitudine, 2. ulnas in latitud requirunt ad vestem. E. 6. ulnæ requ in latitudine 1. ulna.

LXXX.

Regula Duplex s. dupli ē, q datis Numeris proportionalibus sextum p plurium operis simplicis repetitionem seu p geminâ Multiplicationem & Divisionem inquirit. Dicitur item à jectorum suorum Numero, q propositis 5. n ris ignotum sextum investigari doceat, la 5. aut 6. quantitatum, vulgò Regula de Sles, ut 6. equi comedunt di diebus 3. modios avenæ. E 12. eq diebus comedent 9. modios avenæ.

LXXXI.

Regula Falsi est, q ex fictâ proportionum Regulâ, tanquam ram ex trunco enata eandem fundam to in oib. presupponunt, & respicit quidem vel verum vel Falsum

LX

LXXXII.

Verum respiciunt, q̄ ex pposito Numero vero verum eliciunt, quaꝫ una est Generalior, ut Regula Societatꝫ: altera Specialior, ut Regula Alligatio,,num.

LXXXIII.

Regula Societatꝫ s. consortii, ē lucri vel damni cōmunis in̄ psonas plu,,res p pecuniæ collatæ temporisq̄ con,,cessi rãoe Proportionalis aliqua distri,,butiō.

LXXXIV.

Regula Alligationum ē dilsarum rerum preciis dilsis comparabiliū mixturæ talis, ut uno quodā precio in̄ medio emi universæ queant: Nō̄ igr suum sortita est à Speāli opandi ac sparandi rãoe, q̄ ppositos Nume,,ros Majores ac Minores ad unū ali,,quem eōꝝ medium certā quapiam lege alliget.

LXXXV.

Falsum deniq̄ respicit Regula Fal,,si, vel Falsarū positionū, aut con,,jecturaꝝ, q̄ ex Falso Numero posito verum elicit. Estq̄ aut Simplicis aut duplicis positionis.

LXXXVI.

31. Julii. ♀

Regula Falſi ſimplicis poſitioni[s]
eſt qſtionis ppoſitæ p unicũ Nu[meri]
poſitionem expedita ſoluũ.

LXXXVII.

Regula Falſi duplicis Poſitionis
Quæſtionis ppoſitæ p duorũ Nu[me]
rorum aſſumptionẽ ſoluũ.

Ita fuerunt Definitiones: ſeqq[...]
cum

LXXXIIX.

Poſtulatum, q petit figurã q[...]
quacunq dexterior eſt, more nempe
Chaldæorũ, Hebræorum et Arab[...]
à dextrâ ad ſiniſtram uſq ſcrib[...]
q artis hujus Logiſticæ Authores p[...]
cedunt. Licet namq in ſcriben[...]
et efferendis Numeris à lævâ ad [...]
tram pgrediamur: in iis tn va[...]
ris auctione diſtinguendis, qn co[...]
putandis à dextrâ uſq ſiniſtra[...]
pcedere gſuevimq.

LXXXIX.

Axiomata hic hnt duo:

i. Axioma.

Cuiusvis limitis Numeri dec[...]
plantur à Numeris proxime ſe[...]

que

quentis limitis, quilibet à suo re-
lativo, e.g. 6. à suo relativo limitis
proximi 60. est decuplatus.

XC.

II. Axioma.

Omnis Numerus cujusvis limitis toties
continet primum sui limitis, quotus ipse
est in limite, ut 6. continet in se 1.
sexies, quoniam est sextus in limite
μονάδων. Sic 600. continet in se
100. sexies, quia est sextus in ordine
ἑκατοντάδων.

XCI.

Propositiones hîc tenendae sunt se-
quentes:

I. Propositio.

Numerum signatum quemcunque
quantumcunque expeditè enuncia-
re. e.g. Enunciandus sit Numerus
203687799. Hujusque ut Periodi
eiusdem singulae à dextra ad
sinistram progrediendo virgulis in-
tejectis distinguantur: vel quarta
semper Nota s. gradus Periodorum singu-
larum (primâ exceptâ) primus
puncto supernè notetur: tunc En-
nunciatio ad sinistram inchoetur, ~~valorem scorsim ex-
primatur~~, ut periodus quilibet juxta
suarum Figurarum locorumque valorem

6666.

ut 60. est decuplus 6. sexagenarius
item est decuplus 60. 6000. item de-
cuplus 600. et sic porrò.

NUMERATIO.

Seorsim exprimat, qu & enunci-
ta illi vocula Mille toties adda
quot ab eadem versus dextram p
cta supsunt, & ad primum quod
à dextris punctum dicatur simplex mi-
lia, ad secundum Millena, ad 3
& sequentia sinistrorsum omnia Milli
Ita ex Alfragano notat Mästli
in Epitom. Astronom. pag. (m) 93. Semi-
diametrum Firmamenti coelestis
distantia à Terra esse 1729460
milliarium Germanicorum, totumque dia-
metrum esse 34589200. mill-
iarium Germanicorum; unde postmodum per
Proportionem Archimedis elicitur
circuli maximi in Firmamento Sen
pherra, nempe 108708914. m-
liarium Germanicorum.

Semidiameter ~~Terrae~~ Cöeli est 172946 00. mill. germ.
Diameter 34589200. mill. g.
Circulus maximus cöeli est in peripheria 108708914. mill. Germ.

Tantum spacium nim. 108708914. mill. percurrit Sol singulis 24. hor.

XCII.

ADDITIO.

II. Propositio.

Numeros quodcunque datos ad-
re. Invenienda sit v. g. suma f
liorum Israël in deserto Sinai
Num. 3. numeratorum 603500
Collocatis E. ordine iis, uno semp
sub altero, ita quod ut inferiorum p
ma ad dextram nota subiiciatur de
tè prima superiorum, secunda se
da; tertia tertia &c. Subducatur de
Linea, quod Numerus quaesitus à datis

merís addendís convenienter distin„
guat. Atq; jam primò ad dextram
inchoeẞ, quo cumenda Suma semꝑ
excrescentis locis et excrescentibus
ordine notet. 2. Figuris uniciqq;
limitis peculiariter coacervatis, Sum„
ma sᵗ monadica erit, infra Lineã
directè sub suo tū adscribat; Sin
Decadica, s. mixta, dextra tallem
s. primo ipsius charactere assignato
secundo, imò tertio quartoq; si ad„
fuerint Figuris Limitis sequentiũ
ordine apponant, & cū illis deinceps
colligant: nisi Suma fuerit ultimi
limitis, q̃ tota statim assignatur.
3. Si Zyphra int addendum occurrat,
ea tanquam nihil Figuris aliis vel
addente vel demente, imò nec multi„
plicante nec dividente, sed locum tm
complente neglecta aggregat tm notar
sigficativar annotet: idq; idem fiet,
si qndoq; in uno vel altero limite chara„
cter planè nullus occurrat. 4. Si me„
ræ in quodam limite Zyphræ occur„
rant, illar Suma cum nihil, cùm
nihil nihilo centies et vel millies
junct nihil tm efficiat, unicâ saltem
Zyphrâ Lineæ subtraht, nisi forsan
ex limite prius collecto aliqd adhuc
restit addend, tandemq; Numerus
ita collect totus erit Summa quæsita

1. Augusti. h.

Alia Exempla.

7 9 4 8 8 1 / 7 7 4 9 9 / 1 0 0 1 0 / 9 0 0 0 / 2 1 7 7 / 4 4 4 / 3 2 / 2	6 X 7 / 6
3 3 9 0 0 0	
9 1 1 0 2 / 1 2 3 4 / 5 8 7 / 8 8	4 X 4
9 2 9 9 2	
2 4 0 9 / 8 1 0 1 / 7 0 1 / 1 1 / 2 9	5 X 5
1 0 7 5 1	
2 1 0 7 9 1 / 8 8 7 3 1 8 / 9 1 4 4 7 / 7 1 7 6 / 8 8 1 / 1 0 1 / 2 0	6 X 7 / 6
1 2 8 8 1 4 0	

ut in dato Exemplo:

Filii					
Ruben	4	6	5	0	0
Simeon	5	9	3	0	0
Gad	4	5	6	5	0
Judæ	7	4	6	0	0
Isaschar	5	4	4	0	0
Sebulon	5	7	4	0	0
Ephraim	4	0	5	0	0
Manaſse	3	2	2	0	0
Benjamin	3	5	4	0	0
Dan	6	2	7	0	0
Aſser	4	1	5	0	0
Naphtali	5	3	4	0	0
	6 0	3	5	5	0

Proba Additionis.

4 6 5 0 0
5 9 3 0 0
4 5 6 5 0
7 4 6 0 0
5 4 4 0 0
5 7 4 0 0
4 0 5 0 0
3 2 2 0 0
3 5 4 0 0
6 2 7 0 0
4 1 5 0 0
5 3 4 0 0

6 0 3 5 5 0

1 X 1

XCIII.

iii. Propoſitio.

Additionem factam examinare & probare. Probandũ sit v. g. E... modò ppositũ, ideoq; ex aggregati numeris singulis seorsim ac p se 9 ... poßunt abjiciantur; deinde et ex addi[tionis] residuo utrobiq; notato: q[uod] ... si fuerit æquale, opus rite pactum erit: sin minus vitio eadem ... bit, adeoq; iteranda erit.

NB. probatur et Additio hoc: Si numeris addendis singillatim subtractis à summâ nihil maneat reliquum. Probatur et hoc modo: Si unus numerorum addendorum subtrahatur à summâ, vel superior ut relinquatur inferior, vel inferior ut relinquatur superior, eg. 453 / 168 / 621 hic si subducas 453. à 621. relinquitur inferior 168: si 168. à 621. relinquitur superior 453. Quod si plures sint addendi, tum si numerorum addendorum unus ab integra su[mma] auferatur, residuum ipsius subductionis sit æquale re[liquis] addendis. E. g.

583 / 592 / 781 / 97 — 2223. hic si summâ subducas 683. relinquitur 1540. quod et reliquis tres numeris 592. 781. et 97. probatur. hic Asse[r]

XCIV.

iv. Propoſitio.

SUBTRACTIO.

Numerum minorem ex majore Subtrahere, ac Subtractionis residuum indicare. v.g. ex Num. 1. cap. v. 46. itemque 26. c. v. 51. Numerus populi Israëlitici prior 603550 à Mose & Aarone in deserto Sinai acceptus, posteriorem 601730. à Mose & Eleazaro in Campestrib. Moab institutum excedere invenitur 1820. Virûm. Itaque quamvis nihil referat, uter Numerus inferior vel superior fiat: commodius tamen minor majori subscribetur, sic ut prima ejusdem ad dextram nota directè subjaceat primae majoris, secunda secundae, tertia tertiae &c. His itaque dispositis Lineola subducatur transversa. Jamque ~~primo~~ 1. oportet incipere à dextra. 2. Residuus subscribitur. 3. Si major sit nota inferior quàm superior, Unitas mutuò accipitur à seq. nota, quae dum fit minor unitate: vel quod proinde est, inferior aufertur ex denario, & residuo additur nota superior, aggregatumque sub linea notatur: hinc Unitas apposito puncto additur proximae notae inferiori (scil. ex nota superiore), totumque aggregatum subtrahitur. Numerus sic tandem post integram absolutam Subtractionem relictus erit ipsum residuum quaesitum, ut in dato exemplo:

603550 Num. populi Israëlit. prior.
601730 Numerus posterior.
1820. Excessus quaesitus.

E.g. 654
365

Hic 5. ex 4. auferri non possunt. Subduco igitur 5. ex 10. & residuum, nempe 5. adscribo superiori notae, 4. fiunt 9: quae infra lineam scribo. Tum addo unitatem sequenti 6: & quia 7. ex 5. auferre non possum, dico 7. ex 10. restant 3. quae superiori 5. adjicio; fiunt 8, quae subscribo. Rursus inferiori 3. addatur Unitas, & 4 subtrahantur à 6. Ideo 3. inferiori additur Unitas, ne à superiori necesse sit auferre unitatem, quia mutuò est accepta.

3. Augusti. D.

Proba Subtractionis.

NB. si residuus subtrahatur ex superiori, necessum est ut resultet inferior.

603550	
601730	X / 1
1870.	Et haec probatio est improbabilis.

603550
1820
601730.0
hic est inferior.

Apodictica probatio sic fit:

603550
601730
1820 addo; si additi fuerint aequales majori, probatio rite est facta.
603550

MULTIPLICATIO.

NB. multum est in pronunciatione Multiplicationis, ut numera prima efferantur adverbiale, o rdia distributive, & cardinaliter, ut vulgo fieri solet. e.g. 9 / 6 / 54 dico sexies novena, & non sexies novem.

Regula Ignavorum.

9 X 1 / 8 2	9 X 1 / 7 3	7 X 3 / 7 3
72	63	49

9 X 1 / 5 5	7 X 3 / 6 4
45	42

XCV.

V. Propositio.

Subtractionem probare, i.e. ex ipso re: deind ex subtrahendo & residuo quoties possunt abjiciantur: residua si utrobique fuerint aequalia: operatio rite peracta dicitur: sin minus, vitium in eadem latet, ideoque denuo repetenda erit.

XCVI.

VI. Propositio.

Multiplicationem simplicem instituere. Multiplicanda sint 6. in 9. nihil refert, ut datorum multiplicans fiat vel multiplicandus, cum utrique modo Numerus idem producatur. Facilior tamen erit operatio, si Major Numerus ut multiplicandus superiore, et minor ut multiplicans inferiore collocatus fuerit, quam facilius sit invenire quem producant sexies novena, quam novies sena. Numeris autem collocatis lineola subducatur transpositus jam hic ipsius 9. multiplex per 6. est 54. Lineae directe subsignatur ipsum productum quaerendum erat.

XCVII.

VII. Propositio

Productum duorum Numerorum Monadicorum per Regulam, quam vocant Ignavorum invenire. In datis duob. Numeris, quorum summa est major 10. multiplica utriusque distantiam

10. & postea alteutram differ. Evad-
atq per crucem subduc ex uno da-
torum: tum q. e infra lineam, est fact.
positq. Praesupponitur a. in hac Regula
facilioris Multiplicationis cognitio, ut qua-
tum 2. vel 3. terna vel quaterna ut
sena, vel quater qua efficiant, nam
multu cognit. sit. Quod si tu contingat,
differ. a 10. major sit numeris mul-
tiplicandis, tum Numeri post Sub-
tractionem relicti a producto e subtra-
hendi.

XCIIX.

IIX. Propositio.

Tabulam pro Multiplicatione sim-
plici quadratam, quae vulgo Mensa
Pythagorica dicta, construere.

Numeros quem Monadicos in longum
utramq ordinem dispone, atq ad seipsos
aggregata singula continue adde, do-
nec tota compleat. V.g. sibiipsi additus 4.
facit 8. & huic 8. caeteris aggregatis
continue rursus adjectus dat 12. 16. 20.
24. 28. 32. 36. & similiter cum caeteris.

Mall

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2	4	6	8	10	12	14	16	18
3	6	9	12	15	18	21	24	27
4	8	12	16	20	24	28	32	36
5	10	15	20	25	30	35	40	45
6	12	18	24	30	36	42	48	54
7	14	21	28	35	42	49	56	63
8	16	24	32	40	48	56	64	72
9	18	27	36	45	54	63	72	81

Singul. lin. e 9. partiu.

4 × 6
5 5
——
2 0   3 / 1 / 2

4 × 6
3 7
——
1 2   4 / 3 / 1

3 × 7
2 8
——
6   5 / 5 / 0

Mensa Pythagorae.

4. Augusti ♂.

Pro construenda v. ipsius Usu quam... tiplicans in fronte, multiplicandus in laevo latere, angulusque communis exhibet productum quaesitum.

XCIX.

IX. Propositio.

Multiplicationem compositam solvere. 1. Si unus fuerit multiplicator, ille in singulas notas multiplicandi sigillatim ducitur, initio facto à dextris, et productum infra Lineam subscribitur. V. g.

```
 365
   3
----
1095
```

2. Si plures fuerint Multiplicatores, operatio debet fieri per partes, ita ut ordines factorum constituantur, quot notae multiplicatoris, ordine cujusque ... sumente initium sub prima ... tiplicatoris sui nota. Dehinc ... est, ut omnes factorum ordines per ... ditionem in unam Summam colligantur. V. g.

```
   2345
    423
-------
   7035
  4690
 9380
-------
 991935
```

3. Si inter Multiplicandi notas ... una vel plures occurrant, cum quot...

e in se, sive in Elementa significa-
tiva multiplicata nihil pereat, pro-
ducti vice Zyphra statim assignabitur,
nisi forte ex producto proxime praecedenti
supersit Elementum quoddam significativum
ipsique loco ponendum. V.g.

```
   4002        409
     23          3
 ------      -----
  12006       1227
  8004
 ------
  92046
```

Si in Multiplicatore medio reperiatur
Zyphra, et in productorum loco di-
recte collocatur, et ad sequentes notae
multiplicationem fiat progressus. V.g.

```
    567
    105
  -----
   2835
  5670
  -----
  59535
```

Quod si in Multiplicante Zyphram
unam vel plures sequatur Numerus,
multiplicantes Zyphras praefige pri-
mae figurae multiplicanti, et figuram
multiplicantem colloca sub prima
figura multiplicandi, atque ita
multiplica: et vide ut Summa
totius producti tot habeat Zyphras,
quot habuerint prima loca Nu-

E. g. sit globus, cujus ambitum scire gestio, dum eo p. cand. filum per mediam vel extrem diametrum, quot partibus eadem sit, hinc per Ravem triplicatam 1. per se multiplicet. 2. Multiplicata cum producto agit tibi ambitum totius globi. Exempli

Diameter globi quaedam sit 12. partium.

```
   12
   12
  ---
   24
  12
  ---
  144 productus.
   12
  ---
  288
 144
 ----
 1728 quantitas totius globi.
```

5. Augusti ☿.

merorum datorum. V. g.

```
        31409
          35000
   -------------
       157045
      94227.
   -------------
   1099315000
```

Aggregatum denique ex omnibus Nume[ris] assignatis, erit ipsum productum quaesitum, 3

Quaeritur E. g: Quot milliar[ia] Germanica hic Mundus s[ive] tum hoc rerum Universum contineat? Cùm jam Sphaera in[ter se] [trip]licata ratione suarum Diamet[rorum] per 18. XII. Euclid. Ideoque Dia[me]ter Firmamenti s. coeli stellati [...] pius Element. XCI. propos. 1. ex [...] phragano assignata, (345892[...] primò in seipsum, deinde in [pro]ductum multiplicata, faciet notam tot[ius] totius hujus rerum Universi ratione con[ca]vitatis quantitatem in milliari[is] Germanicis V. g.

```
            34589[...]
            34589[...]
      ----------------
            691784
          3113028
         27671360
       17294600
      13835680
      10376760
   ----------------
   1196412756 64
```

1196412756640000
3458970̣0

2392825513280̣0
10767714809760̣0
95713020531 2
598206378320
4785651026566
5892382699 2

1,382,960,121,972,288,000,000. Productũ q̃situ. Tot scil. mill. Germ. gḡtiad ſolũ hoc terr. ambitũ ex hypothesi Pythagoræ.

| 7 | | 1 | 1 | 4 | → 28

C.

IX. Propositio.

Multiplicationem probare. Ex multiplicando & multiplicante abjiciantur 9. quoties poſſunt, residua ad latera per crucem uſitatè adscripta in ſe multiplicentur, & è producto abjectis 9. signentur, reſiduum in locum crucis ſuperiorem adscribatur, cui ſi æquale fuerit reſiduum producti totalis operatio proba fuit.

Proba Multiplicationis.

Alia proba hoc modo: Factũ per Multiplicantem dividatur & ſi producit multiplicandũ vera erit operatio facta. ut h. Exemplo:

29567
25
147835
59134
739175 Divide

739175 (29567.

CI.

X. Propositio.

Divisionem instituere. Hic primò Diviſor ita ſubscribatur dividendo ut hic ſit major illo. 2. Tot instituantur operationes, quot ſunt characteres

DIVISIO.

32
244
4074
321445 (747.
4333
44

427
7665
32189 (574.
5666
55

22
2789 (929.
1333

7. Augusti. ♀.

```
     8 2
   2 4 4
   4 8 2 4
 3 2 1 4 5   (747 24/43
   4 3
   2 1
     4 3
   1 1 2
       4 3
     1 2 1

4 7 7 7 4   (10806.
4 4 4 4 4
```

in dividendo reliquæ additâ u[...]
tate si Divisor jam sit subscrip[...]
3. In quoto nunq scribi pt numer[...]
9. major.
4. Quotq p singulas dividendi fi[...]
ras multiplicet, pductq infra scri[...]
& à dividendo subtrahat, quod [...]
tiplicatis & divisionis negotij, Di[...]
sore subinde dextram versus u[...]
mum locum pmoto, tamdiu repe[...]
donec nullq in numero dividend[...]
fsit, in quem Divisor duci po[...]
5. Quod si in aliquâ pmotione [...]
visor major fuerit numero q so[...]
ita ut ne semel qdem in eo q[...]
tur: scribenda est Cyphra ad [...]
quoti, moxq delendq Divisor, [...]
sequentem locum pmovendq, [...]
ut antè pcedat.
6. Si Divisione absolutâ nihil [...]
fuerit, exacta illa ac pcisa fac[...]
in integris Divisio. Sin residu[...]
aliq Divisore minq & divide[...]
remanserit: cum integris qua[...]
cohæret Fractio Numeratorem à [...]
duo ac Anominationem à diviso[...]
capiens: ac pinde residuo ad [...]
quoti dextrum adscripto, Di[...]
injecta lineola substernat.
7. Si à principio Divisoris occu[...]

Zyphræ una vel plures, illæ ne ocio-
se semp[er] sint transferendæ, primis
statim dividendi notis ad dextram
subscribantur, & solis characteribus
significativis reliquum op[er]ationis expediatur; sicq[ue]
et illa prima dividenda figura sit
Zyphra, per divisoris Zyphras extollatur,
& quotus ex notarum significantium divisione
proveniens solus retinetur; si vero significativa
cativa existant, pro residuo servantur,
& cum divisore lineola interjecta fra-
ctionis instar ad quotum notentur.

$43224 / 400$ ($108 \frac{24}{400}$

8. Si Divisoris nota ultima sit Uni-
tas, Zyphræq[ue] ad dextram seu una seu plu-
res: abjectis à dividendi principio
figuris tot, quot Unitati adfuerint
Zyphræ, notæ dividendi ad lævam re-
liquæ pro quoto retineantur. Abjectæ vero
si sint significativæ, quotienti residui
instar addantur; sin Zyphræ, penitus
negligantur.

$94567 / 1000$ ($94 \frac{567}{1000}$

$94000 / 1000$ (94

Quæritur e.g. quot milliaria Germa-
nica Sol motu suo primo intra
unius horæ spatium conficiat? Pro quo
quæsito investigando dividatur circumfe-
rentia circuli maximi sæpius in
ELEMENT. XCI. Prop. I. assignata
per 24. & quotus idipsum exhibebit, nem-

Quæstio.

($4529538 \frac{2}{24}$

pe 4529538 $\frac{2}{24}$ vel $\frac{1}{12}$ M.G.

```
            1
  1 2 2 7 2 1 9 2
10 8 7 0 8 9 1 4 | 4529538 2/24 vel
 24
 96
  24
 120
    24
    48
     24
    216
      24
     120
        24
        72
         24
        197
```

CII.

XI. Propositio.

8. Augusti h. h. 8.

DIVISIONIS PROBA-
TIO.

Proba fit et p Multipl.
hoc modo:

```
  2
 24
2471
8968 ( 389
2333    23
 47    ----
       1167
       7781
          2
       ----
       8968
```

Divisionem probare. Ex qu-
te & divisore 9. quoties pote-
ciant, ac residua inferius annu-
ta in se invicem ducant, pdu-
ad residuū (si q post divisionem
remansit) addito, ex suma 9.
dem quot poterit abjectis, servet
pro residuum. Cui si residuū
dividendo post abjectos 9. aequal
fuerit, divisio probè pacta erit.

CIII.

XII. Propositio.

Communem Divisorem maximum invenire. Datꝫ numerꝫ Major dividat p Minorem: Divisione pacta si re„ manserit nihil, ipse Numerꝫ minor erit divisor co͠is maximꝫ q̃sitꝫ: sin supfuerit qppiam, minore Numero seu Divisore p reliqꝫ subinde diviso, donec se mutuo numeri sustulerint, Numerꝫ tandem is q alterũ exacte re„ solvit, erit divisor co͠is maximꝫ q̃si„ tus. Ut numeroꝝ datoꝝ 54. & 18. di„ visor co͠is maximꝫ est ipse minor 18. qa p illũ diviso majore 54. ni„ hil remanet: Eo itaq mediante Nu„ meri pposti 54. & 18. reducunt ad ter„ minos in eadem raoe tripla minimos, 3. & 1. Sic dant Numeri 63. & 27. quorũ divisor co͠is maximꝫ invenit 9. facta n. Majoris p minorem Di„ visione remanent qdem 9: attamen Minore postea 27. q modo erat divi„ sor, diviso rursꝫ p residuum 9. Numeri fuisse tollunt, ideoqꝫ divisor concupitꝫ fit 9. quo intercedente p„ positi Numeri 63. & 27. convertunt in Terminos eiusdem radis duplae sesqtertiae minimos septem & tria. Quod si pvestigaoe tali Unitas tm

Inventio Co͠is Divisoris maximi.

$\frac{\overset{1}{5\not{4}}}{18}$ | 3 $\frac{18}{54}$ | $\frac{1}{3}$ continent una 3tia

6 3
2 7

$\frac{\overset{7\,9}{\not{6}\not{3}}}{\not{2}\not{7}}$ | 2 $\frac{\not{2}\not{7}}{9}$ | 3

$\frac{17}{45}$ $\frac{23}{45}$

remaneat, indicium est, datos Nu-
meros ad Minores Terminos [illegible]
ci ô pœ, sed numeros existere [illegible]
ter se primos, ipsorq in rañe suã [illegible]
nimos, q ppea sicut oblati st, [illegible]
nebunt, ut 17. & 45. 23. & 45.

CIV.

XIII. Propositio.

Communis dividui mini-
mi inventio in duob.
Numeris primis.

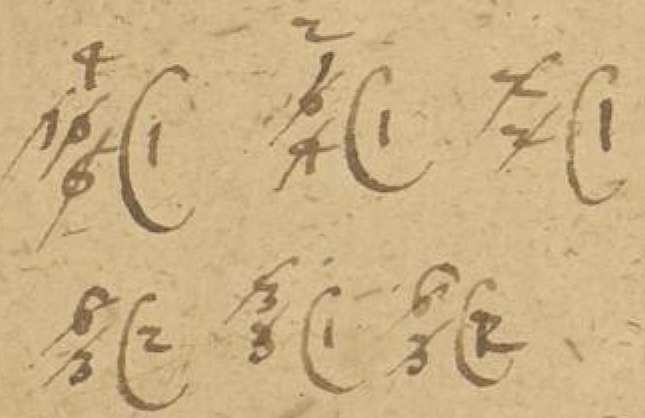
Communem dividuum minim[…]
repire in duob. Numeris pri[…]
Numeris in se multiplicatis [illegible]
tq se pductq erit communis di[…]
duq minimq qsitq à datis am[…]
pcisè mensurabilis. V.g. dant[…]
mi Numeri $\frac{3}{2}$ quorum minim[…]
exactè p eosdem divisibilis est, [illegible]
Sic $\frac{4}{3}$ conis dividuus minimq [illegible]
12. &c.

CV.

XIV. Propositio.

Eiusdem inventio in duobq
Numeris qpositis.

Eundem indagare in duob. N[…]
meris compositis, invento p[…]
Propos. 12. hq comuni divisore [ma-]
ximo, Numeri ad primos redu[…]
q postea datis ipsis directè subj[…]
cumq illis altnè vel decussati[…]
Multiplicati pducant utrobiq n[…]
rum 3tium minimũ qsitq in d[…]
pariter dividuum. Ut dantur

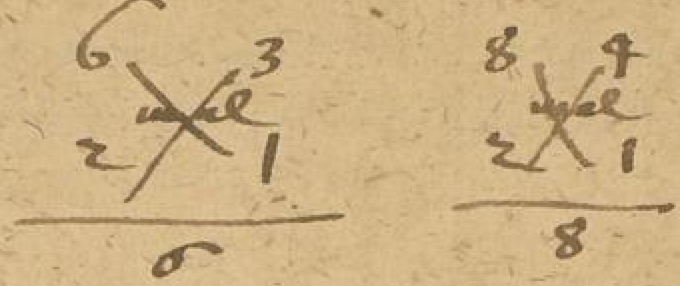

meri compositi $\frac{8}{4}$ horum minimi ra-
tionem eandem cũ ipsis obtinentes
inveniunt 1. & 2. Et eorum alter in com-
positorum alterum vel adhuc per eundem
multiplicatus exhibet 8. numerũ mi-
nimum à datis $\frac{8}{4}$ com̃iter divisibilem.

CVI.

XV. Propositio.

Eundem in Numeris tribus vel plurib. inquirere. Inventus minimus in datos duos priores exacte dividuus, cum datorum 3tio & seqq. ordine conferatur: sitque hi et in illo precisè contineantur, inquisitione ulteriori opus non est, sed minimus pro datis duob. modò inventus, est ipse et minimus verus pro reliquis desideratus. Si non contineantur, minimus inventus, datorumque ille pro quo quaeritur, considerentur, utrum inter se sint primi, vel compositi. Proque primis agatur juxta 13. reg: Pro Compositis juxta 14 reg, tandiu donec reperiatur Numerus Minimus in datos omnes exactè dividuus, ut: dati Numeri 3. 4. 6. quos omnes exactè dividat Numerum minimum 12. Sic dati

10. Augusti.

Eiusdem inventio in Numeris 3bus et pluribus.

Denumeratores Numerorum sequentium
1. 2. 3. 4. 5. 6. 10. 12. 15. 20. 30.
Hic priorum duorum minimus bina
tertium numerum eumque primum
metitur, ideoque in ipsum ductus eff
6. à datis tribus prioribus divisibilem
Hic v. quartus 4. 8 gtinet, unde
to per praecedentem fit 15. eruitur
nimus novus 12. quoniam à 5.
quo 5. praecise rursus non dividitur
fit in ipso multiplicatus producit
merum 60. qui demum in denomin
exacte est dividuus.

scil. Prop. 15.

scil. pposit. 13.

CVII.

XVI. Propositio.

Integra in partes convertere
seu Fractiones instituere. Si
est certus Denominator, vel aliunde,
ex fractione integris adhaerente
integra, per partium, in quas u
vendae sunt Nominatorem, multip
et Fractionis si adest Numerator
datur: Producto Denominator datus s
scribatur, et habebitur Fractio conv
ta. Ut integra s. Modii 24. da
$\frac{384}{16}$ seu 384. modiolos. Si v.
gra sunt sola, et nulla certa De
minatio est data, integris saltem

Fractiones instituere.

Dico: una 2da unius 2dae et una 2da.

$\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{2}$

$\frac{1}{16}$ una decima sexta Ulnae sive mensura pars falb nössle falb.

$2\ \frac{3}{4}$ Dico: duo integra cum tribus quartis et bis quatuor sunt 8. addo tria fiunt 11.

2 3
4
8
11
4

24
16
144
24
384

$\frac{384}{16}$

diß ist	981
viel	9819
alß	10800
diß	11
	30
	1

trajectâ lineolâ Unitas subjiciatur, & Fractio habebitur.

CIIX.

XVII. Propositio.

Fractiones ad integra reducere. Numerator Fractionis oblatæ dividatur per eiusdem Denominatorem, & quotienti invento asscribatur residuum, si quod absolutâ Divisione superfuerit, cum Divisore supposito, ut aliâs in divisione fieri assolet.

Nota.

Cum Numerator $\frac{27}{16}$ est major Denominatore nempe 16, ea non est apta sed spuria Fractio, & ad legitimam revocanda.

Fractiones reducendi Modus.

$\frac{27}{16}$ (1 $\frac{11}{16}$ ... $\frac{20}{5}$ (4

CIX.

XIIX. Propositio.

Minutias Minutiarum, ad simplices Fractiones reducere. Numerator primus ducatur in secundum, productumque rursus in 3tium &c. si adsit & emerget loco simplicis Numeratoris superioris scribendus. Similiter denominatorib. [illegible] ordine in invicem Multiplicatis — — — — — — proveniet simplicis Fractionis Denominator loco inferiore collocandus, ut $\frac{1}{3}\frac{1}{5}$ est $\frac{1}{15}$ sic $\frac{2}{3}\frac{4}{5}\frac{3}{7}$ faciunt $\frac{24}{105}$.

Minutias minutiarum ad simpl. Fraction. reducendi modus.

CX.

XIX. Propositio.

Fract. ad minimos Term. reducendi modus.

Fractiones abbreviare. h. e. a[d]
minimos Terminos reducere. [...]
veniat p XII. hg Couis divisor
maximus, q tam Numeratorem
quam Denoiatorem exacte div[idit]
et quoti ex divisione illa proveni[entes]
Fractionem exhibebunt priori a[equa]-
lem in terminis minimis qsitis,
data Fractio $\frac{9}{27}$ p couem divisor[em]
maximum acceptus reducat ad Mi[nima]-
lem $\frac{1}{3}$. Sic Fractio $\frac{16}{24}$ | $\frac{2}{3}$ | $\frac{9}{27}$
reducit ad $\frac{2}{3}$ p octonorium, et hac [...]
p 9.

$\frac{16}{24}$ reducunt ad $\frac{2}{3}$ divisis 16. et 24. p 8. commune divisorem maximum. Sic: $\frac{63}{91}$ reducunt ad $\frac{9}{13}$. Si Numerator et Denoiator hent Zyphras, oportet illas abjicere: ut $\frac{300}{700}$ valent $\frac{3}{7}$.

CXI.

XX. Propositio.

Fract. Diversae dnom. ad una reducendi modus.

Fractiones diversae denomin[atio]-
nis ad unam eandemque denoi[natio]-
nem reducere. Considerent ante
utrum Fractionum reducendarum
noiatiores in se sint primi, an
compositi. Et denoiator postea c[o]-
munis tanq dividuus minim[us]
ingrat. Si n. primi fuerint, i[uxta]
XIII. dg 7. in se invicem multipl[icent]
et exurget denominator utriusque Fra[c]-
tioni comunis.

2. Numeratores datarum Fractio[num]
ducant ēvālāt in ipsarum denom[inatores]

natores & pducent novas Fractio-
num Numeratores, prima videl.
ex ductu Numeratoris primi in De-
nominatorem 2dm, & secunda ex
ductu Numeratoris 2di in deno-
minatorem primum.

3. Duob. his novis subscribat De-
nominator communis, & habebunt
Fractiones duæ denoiois ejusdem
datis priorib. diversar denoiationum
æqvipollentes. E. g. datæ Fractiones
$\frac{2}{3}$ & $\frac{3}{4}$ denominatoris diversæ, re-
ducunt ad duas alias denoiationis
ejusdem $\frac{8}{12}$ $\frac{9}{12}$. Sic datæ $\frac{1}{2}$ $\frac{2}{3}$ re-
fiunt $\frac{3}{6}$ $\frac{4}{6}$. Si v. denominatores re-
ducendar Fractionum compositi extite-
rint, ii 1. juxta XIV. hg Prop: in Nu-
meros primos resoluti & εν αλλήλ. eo
ipsis multiplicati dabunt Denomina-
torem novum Fractioni utrique com-
munem.

2. Numeratores dati εν αλλήλ. p Ter-
minos minimos inventi multiplicent
& pdibunt Numeratores novi, primus
nempe ex Numeratore primi, & secun-
dus ex pducti Multiplicatione.

3. Novis his Numeratorib. subscribat
Denominator communis modo inventus:
& habebunt Fractiones ad unam ean-

11. Augusti. ♂.

$\frac{2}{3} \times \frac{3}{4}$ $\frac{8}{12}$ $\frac{9}{12}$

12

$\frac{1}{2} \times \frac{2}{3}$ $\frac{3}{6}$ $\frac{4}{6}$

6

$\frac{5}{7} \; \frac{8}{21}$ (1 contr. 3) $\frac{21}{} \; \frac{3}{}$ — $\frac{15}{21} \; \frac{24}{21}$

$\frac{1}{3} \; \frac{2}{9}$ contr. 1 3 — $9 \mid 9$ — $\frac{3}{9} \; \frac{2}{9}$

demq́ denominationem reducta. v. g. datis Fractionib. duabq $\frac{5}{7}$ & $\frac{8}{21}$ diversarum denominationum, aliæ duæ æquivalentes inveniunt eiusdem denominationis $\frac{15}{21}$ $\frac{8}{21}$.

CXII.

XXI. Propositio.

Fract. Valorem inveniendi Modq.

Nam si dicerem $\frac{15}{21}$ yail 1. fl. nesciret vulgq quid est. & necesse est ut valorem invenias.

$\frac{2}{3}$ flor. $\frac{21}{2}$ / 42 — $\frac{42}{3}$ (14 kr.

Fractionum valorem in partibus integrorum usitatis invenire. Numerator per partes integri notas Multiplicet, Productum per denominatorem dividat, & Quotiens Fractionis valorem ostendet. V. g. $\frac{2}{3}$ unius floreni sunt 14. kr.

CXIII.

XXII. Propositio.

Additio Fractionum.

Fractiones ad invicem addere. Si Fractiones datæ denominatorem eundem habuerint, nulla prorsus in Additione illarum est difficultas: Nam addunt Numeratores & aggregato subscribit Communis denominatore, eritq́ Suma Fractionum propositarum, sita, ut $\frac{7}{12}$ $\frac{9}{12}$ sunt $\frac{16}{12}$. Si verò Fractiones propositæ diversarum denominationum fuerint per XX. huius debent semper Fractiones ad denominationem reducantur.

per 17. Prop:

$\frac{7}{12}$ $\frac{9}{12}$ sunt $\frac{16}{12}$ ($1\frac{4}{12}$ | $\frac{1}{3}$ — $\frac{12}{4}$ (3

ſic reducta demum addant, ut $\frac{2}{3}\ \frac{5}{6}$
valentes $\frac{4}{6}\ \frac{5}{6}$ faciunt $\frac{9}{6}$ hoc est, unu
integru cu tribus sextis $\frac{1}{6}$ vel quod idem
est $1\frac{1}{2}$. Sic $\frac{2}{3}\ \frac{3}{4}\ \frac{1}{2}\ \frac{3}{5}$ addita exhibent
$2\frac{31}{60}$ duo integra cu triginta una sexage„
simis. Sic proponuntur addenda $5\frac{1}{2}\ 3\frac{2}{5}$
$\frac{2}{3}\ \frac{1}{2}$. Hic integra separatim colligi et
servari possunt et fractiones integris ad„
haerentes, ut et Fractio derivata per
XIIX. huc in simplicem prius conversa, ad
denominationem eandem reduci, tandemque
aggregato proveniente seposito integro
residui (8. integra ex. vide) ut $8\frac{1}{2}$
$\frac{5}{10}\ \frac{4}{10}$ faciunt $\frac{9}{10}$ quae cum $\frac{2}{3}\ \frac{1}{2}$
sive cum $\frac{2}{6}$ hoc est $\frac{27}{30}$ et $\frac{10}{30}$ faciunt
$\frac{37}{30}$ hoc est $1\frac{7}{30}$ et cum prioribus 8. integris
$9\frac{37}{60}$.

CXIV.

XXIII. Propositio.

Fractiones ad invicem subtra„
here. Si Fractiones eiusdem Denominationis
fuerint, Numeratore majore de mi„
nore sublato residuo Denominator com„
munis subscribitur et haec Fractio reli„
qua quaesita, ut $\frac{7}{24}$ de $\frac{9}{24}$ relinquunt
$\frac{2}{24}$ sive quod idem est $\frac{1}{12}$ sicque in ...tum [illegible]
Fractione Minore integris adhaerente

$\frac{2}{3}\ \frac{5}{6}$ glin. $\frac{1}{6}\ \frac{2}{6}$ $\frac{4}{6}\ \frac{5}{6}$ $\frac{9}{6}\ 1\frac{3}{6}\ 1\frac{1}{2}$

$\frac{2}{3}\ \frac{3}{4}\ \frac{1}{2}\ \frac{3}{5}$ $\frac{8}{12}\ \frac{9}{12}$ $\frac{5}{10}\ \frac{6}{10}$ 12

$\frac{17}{12}\ \frac{2}{6}$ glin. $\frac{11}{10}\ \frac{2}{5}$ $\frac{85}{60}\ \frac{66}{60}\ \frac{15}{60}$

$\frac{12}{10}\ \frac{18}{24}$ | 5 $\frac{151}{60}$ | $2\frac{31}{60}$

Subtractio Fractionum.

aufferenda sit alia Fractio Major-
tùm p XVI. hg Unitas ex integ[ris]
in denominationem datam resol[vatur]
et Fractioni à qua Subtractio fier[i de-]
bet, addat: vel integra omnia in p[ar-]
tes convertant, et postea Subtractio
solvat, ut $5\frac{3}{4}$ de $8\frac{1}{4}$ ablata rel[in-]

12. Aug: ☿. — Fractiones

duo integ. $2\frac{2}{3}$. Verùm si datæ [deno-]
minaões diversas habuerint, ad un[am]
eandemq denoiationem redigant[ur],
deinde modo debito subtrahant[ur],

$\frac{2}{5} \times \frac{5}{7}$ (14, 25; 35) $\frac{14}{35}$ $\frac{25}{35}$ | $\frac{11}{35}$

$\frac{2}{5}$ ex $\frac{5}{7}$ subtracta, relinquunt $\frac{11}{35}$.

CXV.

XXIV. Propositio.

Multiplicatio Fractionum.

Fractiones in invicem Multip[lica]re. Datar. Fractionum Numer[ato]res in se Multiplicent, et prodibit [Nu]merator Fractionis quæsitæ. S[imi]lit. dati denominatores in invi[cem] Multiplicent, et habebit Fraction[is quæ]sitæ Denominator sub suo Nu[me]ratore ponendus, ut $\frac{2}{3}$ in $\frac{4}{5}$ duc[ta pro]ducunt $\frac{8}{15}$. Porrò $\frac{3}{5}$ per $\frac{4}{11}$ fac[iunt] $\frac{12}{55}$. Si integra p Fractionem mu[lti]plicanda ponant, iis p Prop. X[...] subscripta unitate in Fractionem [...] gposis opaõ ut ante instituat. [vel] saltem Fractionis Numerator [...] ta integra et pdacto denomin[...]

Fractionis subscribatur, ut $\frac{2}{3}$ in 10. in-
tegra Multiplicata faciunt $\frac{20}{3}$ X
per XVII. hoc est sex integra cum $\frac{2}{3}$. Sic
$\frac{3}{7}$ in 4. integra ducta producunt $1\frac{5}{7}$
unum integrum cum quinque septimis: Si
integra cum Fractione per integra aut
per Fractionem sine integris Multi-
plicanda sit; integra in Fractionis
adhaerentis partes per XVI. hoc est convertantur
ac deinde juxta jam tradita procedatur,
ut 5. in 4. integra cum $\frac{2}{3}$ ducta dant
$23\frac{1}{3}$ viginti tria integra cum una tertia.
Si Fractio multiplicanda utraque cum
integris sit conjuncta: Integris utrobique
in Fractionum adhaerentium partes
conversis, deinceps modo antea exposito
procedatur, ut $2\frac{1}{3}$ in $3\frac{2}{5}$ ducta dant $7\frac{14}{15}$.

$\frac{2}{3}\quad\frac{10}{1}\quad\frac{20}{3}\,(6\frac{2}{3}$

$6\frac{2}{3}$

$\frac{3}{7}\quad\frac{4}{1}\quad\frac{12}{7}\,(1\frac{5}{7}$

$\frac{5}{1}\quad\frac{4\frac{2}{3}}{14}\quad\frac{14}{3}$

$\frac{2\frac{1}{3}}{7}\quad\frac{3\frac{2}{5}}{\frac{17}{5}}\quad\frac{119}{15}\,(7\frac{14}{15}$

CXVI.

XXV. Propositio.

Fractiones in invicem dividere.

Divisio Fractionum.

Pro Commodiore Fractionum oblatarum
Divisione hoc est tenendum, ut Fra-
ctio dividenda collocetur versus dextram,
Divisor s. dividens ad sinistram.
Numeris n. ita dispositis jam, Nu-
merator dividendi ducatur et adlatus
in Denominatorem divisoris, et pro-
veniet Numerator quoti: Denomi-

$\frac{2}{3} \times \frac{8}{15}$ — 24, 30 — $\frac{24}{30}$ ($1\frac{6}{24}$ | $\frac{1}{2}$

$\frac{24}{30}$ | $\frac{4}{5}$

$\frac{4}{11}$ $\frac{12}{55}$ $1\frac{12}{2}$ — 132 dimid. de

$\frac{33}{55}$ | $\frac{3}{5}$ (11. Comis divisor max. — $\frac{66}{110}$

$\frac{10}{1}$ $\frac{20}{3}$ $\frac{20}{30}$ | $\frac{2}{3}$

Div.

$\frac{3}{4}$ $2\frac{7}{8}$ $\frac{23}{8}$ $\frac{92}{32}$ (

13. August. h. 2. 24.

Sumam in Progress. Arith. inveniendi mod.

nator item dividendi ducat in
Numeratorem Divisoris, & generet Denotator Quoti, ut $\frac{8}{15}$ per
$\frac{2}{3}$ divisæ dant $\frac{4}{5}$, $\frac{12}{55}$ per $\frac{4}{11}$ divisæ
faciunt $\frac{3}{5}$. Vel et Terminis Divisoris inversis ita ut ex Denotatore
ipsius fiat Numerator, & contra
habebit operatio Divisionis ad Multiplicandi normam reducta & Multiplicatio non ex additione sed directe
absolvetur, ut in Exemplis datis. Si
$\frac{2}{3}$ facio $\frac{3}{2}$ in $\frac{8}{15}$ $\frac{24}{30}$ | $\frac{4}{5}$. Si Fractio
etiam per integra aut contra integra
per fractionem dividenda sit, integra prius in fractionem sub ferenda
unitate confolant, ac deinde more
jam proposito procedant, ut $\frac{20}{3}$ per
integra divisæ dant $\frac{2}{3}$. Si integra cum Fractis conjuncta dividenda exhibeant, ea prius ad unam
Fractionem simplicem redigantur
ac postea operatio absolvatur. ut $\frac{5}{8}$
per $\frac{3}{4}$ divisa dant 5. integra cum
$\frac{5}{6}$.

CXVII.

XXVI. Propositio.

Summam Numerorum Progressione Arithmetica positorum invenire. Inventio

ma: huic memoriæ causa inclusa sunt
Versiculo:

Connumeres, Addas, divide, Multiplica.

Nam 1. Connumeres, scil. Progressio-
nis datæ Terminos, Numerumq́ as-
signes. 2. Addas, videl. Terminos
extremos primum ultimumq́ ad ag-
gregatum eorum seorsim simul assentias.
3. divide, scil. per duo, seu dimidia
numerum parem, qualis in acceptis
Numeris unus semper ad minimum
occurret. Atq́ hic quod utrumq́ existat
in naali progressione, nihil refert. In
intercisa v. sumendus semper est Termi-
norum Numerus, qui si impar fuerit,
abjecto Termino uno seu primo
s. ultimo par fiat. 4. Multi-
plica, videlicet dimidium jam
acceptum per Numerum reliquum
integrum, vel contrà, et productum
tandem addito prius et restituto
Termino illo, qui antea fortassis fuit
sepositus, dabit Terminorum propositæ
Progressionis omnium Summam quæsi-
tam. Sit igitur E.g. Famulus quidam
s. Servus à Domino suo postulans
mercedem annuam Progressione
Naali continua Arithmetica, dic
videl. primo unum Nummum, se-

Progress. Naalis 1.2.3.4.5.6.
1 1 1 1 1
Arithmet. naalis 1.6.9.12.15.
Artificial. s. intercisa: 1.2.4.5.7.8.10.
1 2 1 2 1 2
Arith. Prog. 3.6.9.12.15.18.

cando 2. Tertio 3. & sic deinceps
usq dum compleatur ultimus Anni di-
es 365. quo totidem Numos au-
Quaritur, quanta vertente an-
pecuniæ summa Famulo Merce-
da debeatur. Prodeunt 66795.
e. 231. Joachimici 22. g. 3 d. S-
ma om̃ium Terminorum quæsita
Atq sic p om̃ia in inciso et p
sione præcedit, observatis tm pec-
liariter illis, de qb. antea mon-
3 5 6 8 9 11 12 14. Num. Term. è

Suma Terminor quæsita { Dimid. 5. / Aggregat. extrem / Multiplic. 10

Vel quod idem est: Dimid. aggreg. 10.
Numerus Term. 10
Suma ut antea 1

66795 d.

366 Consummat.
183 dimid. Addes.
365 Term. Multipl.

915
1098
549

66795 d.

1 d. 12 d.
11173 | 11742 | 231 Joach.
66795 | 15566 | 22 g. 3 d.
12222 | 2444
111 | 44

14. Augusti ♀. h. 7.

1.2.4.8.16. Geomet. progress.
de 1.2.4.8. subtr.
in 2 2 2 2 continent.

Hi oes ratõe 3pla Multiplic.		Decem clavi usq pedis.
3	3	1
9	3	2
27	3	3
81	3	4
243	3	5
729	3	6
2187	3	7
6561	3	8
19683	3	9
Terminus ultimus 59049		10
Rad. 3pla — — — 3		Multipl.
Productum 177147		
Term. primus — — 3		Minu:
Residuum 177144		Divid.

CXIIX.

XXVII. Propositio.

Summam Terminorum Pro-
sionis Geometricæ reperire.

Hæc quoq Inventio instituatur ju-
sequentem memoriæ juvandæ cau-
cogitatum Versiculum:

× Subtrah:
Multiplices, Minuas, Divide,
ma venit.

Nam 1. Multiplices, scil. Progr

111 | 19
177144 | 88572 | 7381
22222 | 2222
 | 111

divid. Uni-
tat. minu-
te nempe 3.

nis ꝑposita Terminum ultimam
per Radicem usurpatam. 2. Minuas
vel Subtrahas, videl. a producto Ter-
minum Progressionis primum. 3.
Divide, scil. residuum, per Nume-
rum Unitate minorem, quam
fuit Rad: & Quotiens indicabit Sum-
mam Terminor. omnium ꝑositam.
Habet E.g. aliquis Equum, donatu-
rus illum cuipiam Amicor. ea con-
ditione, ut pedis saltem unius cla-
vos, quorum 10 (decem) existunt, ipse
persolvat Progressione Geometrica in
eadem tripla, & pro primo clavo nume-
ret 3. nummos, pro secundo 9. pro 3tio
27. & sic porro. Quaeritur jam, quan-
ta pecuniae Summa pro clavis 10.
unius istius pedis veniat numeran-
da? Et inveniuntur 351. flor. 10. gr.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
3	9	27	81	243	729	2187	6561	19683	59049	Terminus ult.

3 Ratio 3pla.
177147 Productum.
3 Term. prim.
177144 Divide.
88572 divit.
Regula Aurea
351. fl. 10. gr.

CXIX.

XXIIX. Propositio.

Regulam Auream directe absol-
vere. Ci. Propositorum trium Ter-
minorum unus semper, qui quaestionem

Aliud Exemplum.
Ein Kauffmann gibt einem Lautenmeister
ein Lauten zu bezahlen, wie nach den
Nägeln (weils ihm etwa 4. fl. zu theuer)
deren die Laute 13. hat, Er soll geben für
den ersten Nagel ein schwarzen Heller, für
den andern 2, für den 3. vier, für den
4. 8 heller &c. für ein folgenden Nagel
2 mal so viel als vor den Vorhergehenden,
quid facit?

Nägel 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	2	4	8	16	32	64	128	256	512	1024	2048	4096

Term. ult. — 4096.
Ratio dupla — 2 Multipl.
Productum 8192
Term. prim. 1 Minuas.
Residuum 8191 Divide
Summa venit:
8191 (1170 (19 fl. 30 kr. 1 h.

Circumf. Diam. Circumf.
22 —— 7 —— 66

7 / 462 hoc divisit ꝑ primū.

7 / 462 / 777 (21 partiꝫ.

Probaꝫ Exptm inversū.

Circumf. 66 dant in diam. 21 quot dab. Circ: in diam: 22

21 Multipl.
22
44
462 } Addit. Divide ꝑ 66.

4 / 462 / 66 (7 partiꝫ ē to. in diam. circūf: 22.

sibi annexam hꝫ, loco tertio ad dextram ē collocandꝰ. Ille v.g. cum isto tertio re & Nomine gvenit, to primo ad sinistram ponaꝫ, loco demum 2do seu medio necessariò constituenꝰ quus est Numerꝰ, à quo dati duo primus tertiusq́ re & nomine discrepant, & cum quo quartꝰ q̄sitꝰ re noīe gveniet. V.g. 22. in circumferentia dant 7. in Diametro: quot dabunt in Diametro, 66 in Circumferentia. In hoc Exēplo Numerꝰ 66 circumferentiæ quæstionem annexam hꝫ ideoq́ to tertio ponaꝫ: eiq́ homogeneus existens Numerꝰ 22. to ꝯstituaꝫ primo: Reliquus 7. diametri, locum accipit 2dm; ipsiq́ Numeri tres inter se dispositi stabunt hoc modo:

Circumf: Diamet. Circumfr.
22 —— 7 —— 66

2. Numeris ita dispositis, mediꝰ & ultimꝰ inter se Multiplicenꝫ & ꝓductꝰ dividaꝫ per primum, Quotꝰq́ indicabit Numerum quartꝫ q̄sitꝫ dato 2do homogeneū ut in ꝓposito Exēplo.

3 Quoniam primꝰ 3tiusq́ Numerꝰ semꝑ Nomineq́ gvenire s. uniꝰ eiusdē generis ac speciei existere dt: Ideò si forsan eveniat, ut eorum qd. Res vel sit idem, Noīa v.s. ꝑter diversa, ipsi

15. Augusti hr. h. 8.

alt. q pt, ad alt. Nomen s. Spēi redu,,
cat: x geny vel numery Denotationis
Majoris resolvat in Speciem s. Nu,,
merum Denotationis Minoris. V.g.
3. Septimanæ continent 504. horas, quot
horis constabunt 4. diès? Hic Numery
primy ac tertiy conveniunt eodem Res.
pectu spiis, eiq; spēi generaliore, septimanæ
videlicet, quæ proximè ex dieby 7. com,,
ponit: Noib. m s. spēb. specialiorib. dif,,
ferunt, qa primy ē Septimanar, q men,,
sis vel anni existunt spēs, tertiy dier,,
q septimanæ sunt species. Itaq; cum
dies q Septimanæ partes ad totot
Septimanas [illegible] reduci nequeant, Septima,,
nae in dies convertat p Multiplica,,
tionem septenariam, qa Septimana
una 7. dieb. cstat: Posteaq; numeris
homogeneis existentib. opāo ut antea
absolvit.

4. Cum Unitas ō Multiplicet, ideoq; si se,,
cundo vt 3tio Regulæ to Unitas fue,,
rit, p solam Divisionem opāo tota expe,,
diri pt, ut 15. milliaria Germ. dat 1.
Grady, gd dant 5400. milliaria Ger,,
manica?

5. Si primy d 3ty Numery p comem
aliquem divisorem maximum dividui
fuerint, Quotientib. ipsor in Regulā
positis, opāo postea facillimè absolvi

Sept. dant horas Hor. q horas dant Dies
3 ——— 504 ——— 4
Multip. 7   4 Multipl.
21 dies.   2016 pductz hoc divid. p primū nimir. 21.

2016 (96 facit hor.
21

Mill. Germ. dat Grad. q̄t dabunt grad. Mill. Germ.
15 ——— 1 ——— 5400

5400 (360 Grady.
1555

Inverto Exptm:
Grad dat Mill quot dab: Grad.
1 ——— 15 ——— 360
Cum zithiy dieb. ss Terrā ambire poit?
15 Multipl.
1800
360 Adde
5400
Totidem mill. Germ. pcisé Terrā ambiunt.

5400 (444 dies
1388 (3 anns.
365

56/8 (7

64/8 (8 R.

Circumf. — Diam. — Circumfer.
22 — 7 — 66
3
21 Diam. quæsit.
66/22 (3

Hic 22. cõis divisor maxĩ 22 et 66.

Taleri dat R quot dabit Tal.

poterit, ut 56 — 64 — 7. Hic primus 56. et 3tius 64. per 8. sunt divisibiles, eorumque Quotientes fiunt 7. et 8. unde possmodum ultrò apparet, quartum quæsitum non posse aliud esse quam 8. R.

6. Si primus Tertiusque Numerus comunem aliquem divisorem maximum admiserint, tum Quotientib. in Regula collocatis opus ipsa habebitur facillimè ut in Exemplo primo primus tertiusque Numerus 66. per ipsum primum exactè dividitur, postea statim emerget Proportionalis 21. pro diametro quæsita.

E. g.

℔ Butyri — fl — quanti — ℔
1 — 3 — 58
3
174
16
174/21 (8 R 6 kr.

Proba per 9.

1 — 3 — 58
3
174
16
174/21 (8

	3	
1		3
3		4
	3	

℔ Proba per Exemplum inversum. ℔
58 — 8 — 6 — 1.
21
168
6
174
174/58 (3 kr.

CXX.

XXIX. Propositio.

Regulæ Aureæ Probatio.

Regulam Auream probare.

Numero primo et quarto 9. quoties possunt abjiciantur, residua in se invicem ducantur, et producto residuum si quod ex Divisione remansit, addatur deque aggregato 9. itidem quoties possunt abjiciantur, residuo tò Probæ asservato. 2. Ex secundo et 3tio Numero 9. quoties possunt abjiciantur ac residua in se invicem ducantur deque producto rejectis rursus 9. si fieri possunt, residuum, si priori æquale fuerit, opus ritè facta erit.

CXXI.

XXX. Propositio.

Regulam auream inversam s. reciprocam absolvere. Hic multiplicet primus per 2dum, productum dividatur per tertium, et Quotus ostendet Quartum proportionalem quaesitum. Ubi eadem rursus observari et convenienter adhiberi possunt compendia, quae in Regula Aurea directa, modo applicatio illorum juxta hujus Regulae Proportionem fiat; ut 5. Aurei (Ravensp. Collegiales) habent in pondere 4 [illegible], quod habent 3. aurei? Sic Castelli cujusdam obsessi praesidium Milites tenent 3000. quae explorata re, ad septem adhuc Menses Commeatum sibi suppetere vident: Et tamen spem nullam habent Obsessionis ante annum solvendae. Deliberant itaque quotnam e suis sint dimittendi, ut perseverantibus caeteris victus in annum sufficiat integrum, et quotnam in Castello sint retinendi? Tandemque deliberatione discedunt 1250 Milites, et commorantur 1750.

Regula Aurea inversa.

Aurei habent 3 quot Aur.

5 —— 4 —— 3.

4

20 / 3 (6 $\frac{2}{3}$ summa quaesita.

Mens. Milit. Mens.

7 —— 3000 —— 12 Fac. 1750. Mil:

7

21000

21000 / 12 (1750. Milites retinendi.

CXXII.

XXXI. Propositio.

Regulam hanc inversam examinare. Idem hic instituitur Examen quod in Regula directa, nisi

Probatio.

3000 Subtrah.

1750

1250 Milites dimittendi.

Men. Mil. Mens.

7 —— 3000 —— 12 F. 1750.

7	4	3
3	3	3
21	12	3

17. Augusti D. h. 8.

Regula dupl. Proportionū.

q̄ hic p primâ Probâ conjugendq ſ
quartq & tertiq Numerq, p altâ
primq & 2dq.

CXXIII.

XXXII. Propoſitio.

Per Regulam Proportionum dup
cem opari. G. duo iſti Numeri q
q̄ſtio eſt annexa, quiq; diverſæ ſu
Denoiationum ſibi invicem ſubſe
pti lo tertio ponant: bisq; homog
loco ꝯſtituant primo, ita q̄d. ut De
noiatione ꝯveniant ſupiores, ite
inferiores: reliquus tandem Nu
rus q cum ſexto q̄ſito Re & Nom
convenire debet, in medio ponat
E. Opaō p poſitionem duplicem
ta Regulam Proportionum ſimp
cem eſt abſolvenda. In iis n. Exe
ubi plq dat plq, & minq dat min
utrobiq; directa Regula adhibet
ut in primâ poſitione dati Num
ſupioris, medijq; 1ūm Regulæ no
mam tradent, quotq; in poſi
2dâ, in quâ Numeri inferiores
cipiendi ſt, in medio locet: at
tandem opaoē altâ abſolutâ ſex
q̄ſitq pveniet. E.g. Cuiq; Studi
Septimanis tribq inſumſerunt
Taleros; Quaritr, quot Taleros

diosy in unâ Septimanâ insumserit?
Et invenientur 2. Taleri, 4. g. 9 d. cū $\frac{1}{2}$.

Stud. 5 Sept. insumunt — 33 Grosz quot 1 Stud. Fac. 2. ℞ 4. g. 9 d. 1 d. $\frac{1}{5}$
3 posit. I. posit. II. 1 Septim.

5 — 33 — 1
$\frac{3}{5}$ (6. quoty primq.

Sept. dant quot Sept.
3 — $6\frac{3}{5}$ — 1
1
33. quoniam hic $\frac{33}{5}$ habeo sic ingredior

In istis v. Explis, ubi plus dat minq, mingq plus, Opao una juxta Regulā Reciprocā duct è absolvenda, alteraq per Directam expedienda. V. g. Modio Tritici 5. ℞ emto, panis 2. nummorum pendet ℥xiiij. quot ℥ habebit panis quq nummor, modio Tritici 3. ℞ constante? Fac. ℥xxij cū $\frac{2}{3}$.

$\frac{33}{\frac{11}{5}}$ ($2\frac{1}{5}$ ℞ $\frac{24}{5}$ ($4\frac{4}{5}$ d.

$\frac{\frac{2}{4}}{\frac{48}{5}}$ ($9\frac{3}{5}$ d.

$\frac{\frac{3}{2}}{\frac{6}{5}}$ ($1\frac{1}{5}$ ℞

℞ 5 — $\frac{3}{4}$ — ℞ 3
2 d. 5 d.

1. posit. 2. posit.
5 — 4 — 3 $\frac{2}{1}$ — $6\frac{2}{3}$ — $\frac{5}{1}$
$\frac{4}{\frac{20}{3}}$ ($6\frac{2}{3}$ $\frac{20}{3}$ $\frac{100}{3}$ $\frac{\frac{44}{100}}{66}$ ($16\frac{4}{6}$ | $\frac{2}{3}$

CXXIV.

XXXIII. Propositio.

Exempla Regulæ Societatum, absque circumstantiâ temporis absolvere.

Regula Societatis absque temporis circumstantiâ.

1. Summæ singulorum conferentium ordine ~~insce~~ collatæ; 2do to una subtr

Exptu Opacis.

I. 210 fl.
II. 165 fl.
III. 305 fl.

680 fl. Suma pec. collatæ.

Pro K. hic in 680. Zyphrâ deleo qa in opaõe nil gdest:

fl. lucrañt fl. quot lucrañt fl.
68 —— 43 —— 210? Fac. 132 fl. $\frac{54}{68}$
quot 165? F. 104 fl. $\frac{23}{68}$
quot 305? F. 192 fl. $\frac{59}{68}$

Pro I.

fl. dant fl. qd dant fl.
68 —— 43 —— 210
43 Multipl.
630
840 Adde
9030 divid. p primũ.

9030 (132 fl. $\frac{54}{68}$
688
66

Pro II.

fl. dant fl. qd dant fl.
68 —— 43 —— 165
43
495
660
7095 divid. p imũ.

18. Aug: S.

7095 (104 fl. $\frac{23}{68}$
688
66

Pro III.

fl. dant fl. qd fl.
68 —— 43 —— 305
43
915
1220
13115 divid.

13115 (192 fl. $\frac{59}{68}$
688
66

alia disponant, earumq; aggregatũ ... locum primum transferant: Loco vero medio gsistat Numerg lucri vt damni communis, de quo pportionati ... participare dbnt. 2. Opaõ hic dẽ ... quàm quæ in Regulâ de Tri, nisi q ... toties hic sit ihanda, quot 1o gtio ... meri existunt: & Quoti ex opaõib ... gulis provenientes ostendent partes pp ... tionales Numeroz 3tio lo positorum. E.g. Tres Negotiatores inito Negotiationis consortio merces suas lucri grãa in comune gtulerunt ad 680. fl. Primg p 210. fl. secundg p 165. fl. Tertiq p 305. fl. lucratiq in commune 430. fl. vel et pp navi intempestate gfractam tot florenos merces pdiderunt. (nem. 430 fl.) ... rit, quantam ungqsq partem ... comuni s. lucro s. damno accipe ... sustinere debeat? F. I. 132 fl. $\frac{54}{68}$. II. 104 fl. III. 192 fl. $\frac{59}{68}$.

CXXV.

XXXIV. Propositio.

Exempla Regulæ Societatum annexâ circumstantiâ tpris opa...

Cùm opaõ hoz Exploz ex Regulâ ... pli dependeat, sortes unigcujusq ... suum tempg multiplicatæ, 3tio lo... dine apponant: Ubi tn observand...

singulorum tpꝰ ejusdem sit denomi-
nationis ac similiter sortes collatæ:
aggregatum illarum ut prius in primum
locum transferatur: [illegible] mediumque ob-
tineat lucrum vel damnũ comu-
ne. E.g. Duo Mercatores in comu-
nem Negotiationem certã pecuniæ
Summam ad tpꝰ certum conferunt, primus
qd. deponit 74. R. ad 9. menses, alter
137. R. ad 5. menses, & hisce sortibus
in commune lucrantur 108. R. Quæritur,
quantum utrique ẽ coĩ lucro cum tpris,
tum sortis respectu debeatur? Fac. I.
R. $53\frac{325}{1351}$. II. R. $54\frac{1026}{1351}$

CXXVI.

XXXV. Propositio.

Regulam Societatum probare. Si
Numerorum quarto loco productorũ
aggregatum Numerũ medium exacte
compleverit, opus justa erit.

CXXVII.

XXXVI. Propositio.

Regulam Alligationis exercere.
1. Valores s. pretia rerum simplicium,
ẽ qb. mixtura fieri dt, sibi invicem
ordine subscribantur, à minorib. ad
majora descendendo: & his suus sini-

Posit. I. R. 74 — Pos. II. R. 137
Multipl. 9 mens. — Mult. 5 mens.

product. 1 666 — 685 product. 2di.

Adde produ-
cta

666
685
1351 Sũma sortis & tprum.

Pro I.

R. 1351 dant R. 108 quid lucr. R. 666
× 108 Multipl.
5328
6660 Adde
71928 producti
hoc divide per primũ.

$53\frac{325}{1351}$ R. so viel gehört dem I.

(Divisio: 325 / 4275 / 71928 / 1351 / 6753 / 1351 / 4545)

Pro II.

R. 1351 dant R. 108 qd R. 685
108 multipl.

Probãe Regul. Societ.:
5480
6850
73980 divid. per prim.

$54\frac{1026}{1351}$ R. so viel gehört dem andern.

(Divisio: 1026 / 543 / 73980 / 1351 / 6755 / 1351 / 5404)

Regula Alligationis.

9	3 q.	Vin. patr.	3 6	
	8 q.	Vin. Ap.	1	
	10 q.	Vin. Rhet.	1	
	12 q.	Vin. Arv.	6 a	Adde Diff.
			11	Suma Differ.

Canth. dant C. qd dab.
11 —— 120 —— 3. F. 32 $\frac{8}{11}$
qd 1. F. 10 $\frac{10}{11}$
qd 1. F. 10 $\frac{10}{11}$
qd 6 F. 65 $\frac{5}{11}$

Pro I.

11 —— 120 —— 3
3
360 divide per 11.
(32 $\frac{8}{11}$

19. Augusti. ☿. h. 8.

Pro II.

Cuoniam hic Unitas, ë illa ñ multiplicat, tm divido:
(10 $\frac{10}{11}$

Pro III.

(10 $\frac{10}{11}$

Pro IV.

120
6
720 divid (65 $\frac{5}{11}$

stram in certa denominatione proscri- mixti prelium, q licet exacte me- o sit, medium tn respectu simpli- vulgo appellitari solet, quoniam illud oia simplicia applicanda st, gferenda:

2. Simplicia pposita singula c dato medio pretio ordine gferan vel semel vel aliquoties, ac diff minor à medio deficientiz, majori majorū supra mediū excedentiz rorib. ad dextram apponant, appr taq loco Regulæ de Tri tertio u antur: illar aggregatū ut in R Societatis primo loco ponat, & me- dius vel mensura rerum miscen Factaq Regula de Tri operatio toti- es, quot loco tertio differ. existu loco quarto provenient ordine su- et singulis accipiendæ. E.g. Cau- pdam quadruplex ht Vinum: Arv- sium, Rheticum, Apianum, & Patri- um. Patrii Cantharum unum 3. q. Apiani 8. q. Rhetici 10 q. Arv. 12. q. Ex his quatuor cupit mis- Vinum 120. Cantharorū, quorū u- constet 9. q. Quæritur, quot de sin- gulis Cantharos sumere debeat? de Patr. 32 $\frac{8}{11}$. de Ap. 10 $\frac{10}{11}$ de Rhet. de Arvis. 65 $\frac{5}{11}$.

CXXIIX.

XXXVII. Propositio.

Regulam Alligationis probare. Si Numeri quarto loco inventi sicut in Regulâ Societatis ad invicem additi, Numerum in medio positum exactè restituant: operatio ritè peracta censetur.

CXXIX.

XXXIIX. Propositio.

Regulam Falsi simplicis positionis usurpare. Ingratum vel placitum assumatur Numerus aliquis, qui datas quaestionis propositae circumstantias recipiat, isque eandem quaestionis tenorem examinetur: et si partes eius Numerum datum exactè constituerint, Numerus positus erit is ipse, qui quaerebatur. Sin autem fictus vel hypotheticus Numerus aberraverit, adhibeatur Regula de Tri, locoque ipsius primo ponatur summa partium reperta s. Numerus inventus: secundo loco Numerus hypotheticus ponatur, ac 3tio Numerus propositus. Factâ namque operatione prodibit ipse verus quaesitus.

E. g. Cuidam Lusor de pecunia suâ perdidit, $\frac{1}{3}$ et $\frac{3}{5}$ residuum tristis numerat domum reversus, perspicitque sibi adhuc 24. R. superesse. Quaeritur, quantum pecuniae ab initio habuerit: deprehenduntur 360. R.

CXXX.

XXXIX. Propositio.

Probatio Regulae Alligationis.

$32\frac{8}{11}$
$10\frac{10}{11}$
$10\frac{10}{11}$
$65\frac{5}{11}$ Adde Fract.

Divid. $\frac{33}{11}$ (3. haec adde integris

32
10
10
65
3
120 Summa prob.

Regula Falsi, simpl. posit.

Summamque 45. R.

$\frac{45}{3}$ (15 R. et $\frac{1}{3}$

$\frac{45}{5}$ (9 R. hoc $\frac{1}{5}$ sed hîc perdidit $\frac{3}{5}$ ergo 9. per 3. multipl.

$\frac{9}{3}$

Aggreg. par. Num. 27 et $\frac{3}{5}$ Adde 15. et 27. provenit ipse numerus 42. R

42. R

subtr. 45 Num. assumtus.

Differ. 3 at debebant esse 24. R.

R. 3 dant R. 45 quot 24

24

180

90

1080 divid. $\frac{1080}{3}$ (360. R. Numerus verus quaesitus.

Regula Falsi dupl. positionis.

Regulam Falsi duplicis posi-
nis adhibere. 1. oblata quæstio-
fingatur p arbitrio Numerq ali-
& cum ipso rtm datas expti circ-
staas pcedat. Siq ex Numero p-
Numerq datq elicitq, assumtq ips-
merq p qsito vero retineat. Sin N-
rus inventq ipsi dato o gronet,
cepta: illiq à dato diffræ cum N-
mero suo hypothetico seorsim -
gnatæ interponat signum plus
vel +. si datq inventq excesse-
aut minq M. vel ÷ si inventq
dato defecerit. –

2. Fingat p arbitrio Numerq -
vel Major vel Minor, & cum illo
mitr rtm oes expti circumstaas p-
dat: Siq Numerq datq qsitutq,
hic Numerq p vero retineat: si
et altâ positione aberret, iterum
venti Numeri à dato diffra ingr-
eaq cum suâ hypothesi & signo p-
minq priori diffræ subscribat.

3. Jam evallâ hypotheses p di-
multiplicent & pducta asservent.

4. Si signa utrobiq st similia,
ambo plus ++ vel ambo minq ÷
relictq pductor dividat p diffrãn-
rentiarum: Si v. signa sint dissim-
aggregatq pductor dividat p su-
differentiar, & Quotiens inventq,

Numerus verus quæsitus. Uni„
cum & quidem illustre Exptm appone„
mus ex Vitruvio l. 9. c. 3. Hiero Sy„
racusanorum Rex, diis aliqn suis in
Fano votivam ex Auro puro Coronam
pretio imani positurq, Aurum Aurifi„
ci purum ad sacoma appendit, q sub„
tractâ certâ auri portione, massæ reli„
quæ tantundem Argenti comiscuit, &
Coronæ subtiliter inde fabrefactæ pondq
visq ê Regi ad sacoma pstitisse. Pro„
cedentib. autem postea Auri argento a„
dulterati indiciis, Rex fraudem ægrè
ferens pcepit Archimedi Mathematico,
ut de furto inveniendo cogitaones susci„
peret. Is meditaoib. hisce occupatq, cùm
in Balneo forte fortuna in Solium de„
scendens animadverteret, tantq subinde
aquæ exire effluxisse, qntq sui cor„
poris, illi immergerent; Species gravitatq
in distinctis Metallis, pondera distincta
in eadem mole corporeâ exhibentib. re„
cordatq, p gaudio statim ex solio exiliit
vestiumq & dignitatis suæ oblitq domû
nudq petiit, subinde exclamans: Εὕ„
ρηκα, Εὕρηκα. Tum v. massas duas
ejusdem cum Coronâ ponderis accepit,
argenteam unam, auream alteram:
Vas insup amplum ad labra summa
replevit aquâ, in q (vas) ordine imisit
massas duas, argenteam auream, tum

20. Augusti ♃ h. 8.

Exptm ex Vitruv. l. 9. c. 3.

Posit. I. Opad:

℔ massae auri dant — ℔ aquae — ℔

8 — 6 — $\frac{4}{}$ 5 Fac. $3\frac{3}{4}$. $\frac{3}{4}$ Adde.

massae argent: 8 — $\frac{4}{}$ 3 Fac. 3. $\frac{3}{4}$ F.

Sum aq. effluxe $6\frac{3}{4}$ At debib: ee 7.

Subtr. $\frac{1}{4}$ differ ÷

Multi 8 / 3 / 24 / 8 (3 — Multi 6 / 5 / 30 / 8 ($3\frac{6}{8}$ vel $\frac{3}{4}$

Posit. II

℔ massae aur. — ℔ aquae — ℔

8 — 6 — $\frac{4}{}$ 3 F. $2\frac{1}{4}$. $\frac{5}{}$ Adde F.

massae argent 8 — $\frac{4}{}$ 5 F. 5. $7\frac{1}{4}$ At debibee fui. ee 7. differ +.

Multi 8 / 5 / 40 / 8 (5 — Multi 6 / 3 / 18 / 8 ($2\frac{1}{4}$

I. hypothes. 5. ℔ auri ÷ $\frac{1}{4}$ 5 — $\frac{1}{4}$ product. I

II. hypothes. 3. ℔ auri + $\frac{1}{4}$ 3 — $\frac{1}{4}$ product. II

$\frac{2}{4}$ Aggreg. differ. — $\frac{5}{4}$

$\frac{2}{4}$ X $\frac{8}{4}$ $\frac{32}{8}$ (4 ℔ auri quaesita. — $\frac{3}{4}$ Adde

8 Libra integr. — $\frac{8}{4}$ Aggreg. product.

4

4 Librae arg. in Cor.

Probavis Expl.

$\frac{360}{333}$ (120 p $\frac{1}{3}$

$\frac{360}{5}$ (72 p $\frac{1}{5}$ at debeb. ee $\frac{3}{5}$

73 / 3 / 216 — 120 / 216 Adde. / 336 tum perdidit lusor.

ipsam et Coronam, et aquam ad sin-
la effluentem diligenter exceptam Sextario
mensuravit, ac collatis invicem por-
tionib. deprehendit minimum aquae ad massam
Auri, plus ad Coronam, plurimum ad ar-
genti massam effluxisse, indeque furtum arti-
ficis ingeniose collegit. Cum ita simpliciter
Vitruvio commemorantur, praxi ipsa illustran-
da. Fingamus igitur nos Exercitii gratia,
Coronae, tum massae utriusque pondus fuisse
℔ 8. et ad auream massam effluxisse
℔ vj. aquae, ad Coronam ℔ vij. ad argen-
team ℔ viij. Quaeritur his positis quanta au-
ri et quanta argenti portio in Coro-
na fuerit? Posito primum Coronam
tantum Auri ℔ v. habuisse, et admixtas
fuisse ℔ iij. argenti, aberrabitur ÷ $\frac{1}{4}$
iterumque posito Coronam habuisse ℔ iij.
auri et admixtas ℔ v. argenti, aber-
rabitur + $\frac{1}{4}$ indeque statim invenietur
fuisse in Corona ℔ iiij. pondus dimidium
Auri dimidiumque Argenti.

CXXXI.

XL. Propositio.

PROBA. Regulam Falsi examinare. Si nu-
merus inventus juxta quaestionis circumstan-
tias datarum partium denominationes ter-
minatus numerum datum fecisse exhibet,
Operationem minime falsam fuisse intelligimus,
ut in datis supra Exemplis.

Fuit Logistica Vulgaris quae ex apud

CXXXII.

LOGISTICA ASTRONOMICA, quæ est pars Arithmeticæ Practicæ, Fractiones Astronomicas ordine semper sexagenario distributas tractãs.

CXXXIII.

Sicut n. aliàs Numeri integri vulgarit in partes quotcunq́ & qualescunq́ pro necessitate vel arbitrio frangi posunt & solent: ita præsertim integra apud Astronomos occurrentia in partes itidẽ non quascunq́ pro lubitu, sed pro instituto com̃odoq́ illoꝝ & compendio longè artificiosissimo in sexagesimas tantũ continua subinde successione vel Majores colligunt, vel minores resolvunt.

CXXXIV.

Et habent sanè Numeri hi Astronomici tùm Notationem et Enunciationem, tùm Computationem h. e. ADDITIONEM, SUBTRACTIONEM, MULTIPLICATIONEM, & DIVISIONEM, per viam cũ vulgarium Numeroꝝ tractatione convenientem quoad ipsam videl. Essentiam et formam illaꝝ specierum internã; quoad operationes tn̄ exprxes à vulgatà Numeroꝝ Doctrinâ non parum discrepantem.

CXXXV.

Omnis a. res numerabilis, quæcunq́ apud ASTRONOMOS occurrit, & quod

21 Augusti ♀.

°5. gradus.

M D
novi mens. 9. 14. quatuordecim dies.

motum circularem gerrnit, ut Gradus, (Signum, tametsi apud Astronomos integri nomine veniat, Sexagenariam Astronomorum computationem ppriè admittit;) vel Tempus distinguit, ut Annus, Mensis, Dies, Hora; vel Distantias respicit, ut Semidiameter terræ, milliare Germanicum &c. vocatur Totum s. integrum, & tandem hîc valet, quod in Logisticâ vulgari Unitas.

CXXXVI.

Huius character tanquam Denominator more nunc recepto est circellus, supra ipsum integrorum Numerum ceu Numeratorem appositus hoc modo: °6. °12. °24 &c quanquam circelli pro Gradibus denotandis adhiberi solent °5 (gradus) pro reliquis autem Integris notandis usitatius literæ ipsorum initiales suprascribantur, ut 9. 14. (M over 9, D over 14)

CXXXVII.

Quemadmodum v. Unitas apud Logistas vulgares vel augeri pt, vel major subinde constitui; vel minui in partes quotcunque frangi; sic & integra hîc Astronomica in infinitum quinque partes vel majores aggregantur, vel minores subtiliores distribuuntur: quæ peculiari nomine a nonnullis appellitantur Fractiones vel Minutiæ Philosophicæ Physicæ, & Astronomicæ.

CXXXIIX.

Atq; in hac ipsâ Numerorum s. collectione s. resolutione, erudita & ingeniosa Astronomorum antiquitati imprimis placuit ordo Numerusq; sexagenarius, ob comoditatem, quam in se continet, quamq; intra centenariū aliq; nullus habet, qa nimirum partes multiplices vel aliquotas plurimas obtinet, ut semissem (30) ½. trientem (20) 3. quadrantem (15) 4. quintam (12.) 5. sextantem. (10) 6. decimā (6) 10. duodecimam (5) 12. qndecimā (4) 15. vigesimam (3) 20. trigesimam (2) 30.

CXXXIX.

Sortitur autem hæc distributio integrorum sexagenaria denominationes alias in Augmentatione, alias in Minutione.

CXL.

Ex Auctione integrorum proveniunt Fractiones s. Denominationes majores vel ascendentes, q̄ ἑξηκοντάδες vel sexagenæ nuncupantur, & ab invicem adjectis Numeris ordinalibq; prima, secunda, tertia, quarta &c. iuxt Numerum magis minusvé ab integris versus sinistram remotæ, discriminanturq;. Ex 60. namq; integris componitur una sexagena prima.

Quæritur, cur Astronomi Veteres numerū 60. elegerint? R: Veteres Astron. deprehenderunt qd Sol suū circulum absolvat in dieby, jamq; animadverterūt q singul. dieb. absolvat unā particulam & qm circulū aliquem duxerunt, viderūt q radium (s. semidiametr.) ejusdem circumferentiā circuli sexies metiatur, & tunc sextam aliquā partem circuli diviserūt in 60. partes, & sic circulū totū distribuerūt in 360. partes s. Gradus: qa igr Numerus iste aptus fuerit et ad multa alia, illū receperūt dixerunt.

60	1
30	2
20	3
15	4
12	5
10	6
6	10
5	12
4	15
3	20
2	30

24. Augusti ☽. hora 8.

Cū Astronomi hnt 60. gradus sic scribunt 1ª (una sexagena prima) item 180. gradus 3ª (tria sexagena prima.

ex sexaginta sexagenis primis una
sexagena secunda, ex sexaginta se-
xagenis secundis una sexagena ter-
tia, & ita consequenter in infinitum
vel quousq́ libuerit aut opus fuerit
à dextra sinistrorsum ascendendo
majores subinde denoīationes p̄du-
cuntur.

CXLI.

Characteres ipsarum st Numeri
vulgares Arabici cum apposito
Diphtongo æ. ut duodecim primæ
$\overset{1æ}{12}$. tredecim secundæ $\overset{2æ}{13}$. quatuor-
decim sexagenæ 3tiæ $\overset{3æ}{14}$.

CXLII.

Ex Minutione s. resolutione inte-
grorum oriunt Fractiones seu
Denoīationes minores vel descen-
dentes, quæ denuó (scil. ...
Minuta vel Scrupula, item ...
κοσά sexagesima n̄oiant, & eo...
modo ut sexagenæ ab invicem
adjectis Numeris ordinalib9 pri-
ma, secunda, tertia, quarta &c.
nimir magis minusvé ab integ...
torsus dextram recedunt, disting...
Quodlibet n. integrum dividit in
60. minuta prima, qlibet minutum
primum in 60. scrupula secunda
quodlibet 2dm in 60. scrupula ...

ita conſequenter in infinitum, vel quousq; libuerit aut opus fuerit, à ſiniſtrâ dextrorſum deſcendendo minores ſubinde Denominationes acquirunt.

CXLIII.

Characteres horum æmulantur Characteres Numerorum Romanorum, obliquè tn efformatos, ut 3^{I} tria scrupula prima, 4^{II} quatuor secunda, 5^{III} quinq tertia, 6^{IV} sex quarta, 7^{V} septem quinta, 8^{VI} octo sexta, 9^{VII} novem septima, 10^{VIII} decem octava, 11^{IX} undecim nona, 12^{X} duodecim decima.

CXLIV.

Ordo igitur s. diſpoſitio integri cum Fractionibus suis & Majoribus & Minoribus ita ſe ht:

6a, 5a, 4a, 3a, 2a, 1a, . 0 . I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. &c.

Integra.

Siniſtra pars aſcendens Denominationum Majorum.

Dextra pars deſcendens Denominationum Minorum.

CXLV.

I. Propoſitio.

Numeros Aſtronomicos ad invicem addere. Numeris addendis ſibi invicem directè ſubſcriptis, ac ſimilibq ſub ſimilib. collocatis, . l'sexa-

Additio.

genis sub sexagenis, gradib. sub gradibus, & minutis sub minutis factoq; à dextris s. denominaõis minoris Numeris initio, denominationes singulæ in unam summam colligantur & collectum directè sub lineolâ ductâ annotetur siq; contingat ut particularis quæ suma Sexagenario major evadat, tùm 60. quoties poterit abjiciantur, ac p sexagenariis singulis abjectis (ut in Logisticâ vulgari denariis singulis) singulæ Unitates Numeris speciei p̃ximæ majoris adjiciantur, servato residuo vero aggregato: ut scire cupio summam seqq. Numerorum:

3æ	2æ	1æ	°	′	″	‴	⁗	
2	4	5	29	18	16	47	24	} Nu[merus]
5	4	4	27	49	59	54	37	}
3æ 7	2æ 8	1æ 9	° 57	′ 8	″ 16	‴ 42	⁗ 1	Su[mma]

Aliud Exeplm.

3æ	2æ	1æ	°	′	″	‴
	56	48	29	39	59	58
	59	59	56	53	48	59
1	56	48	26	33	48	57

CXLVI.

II. Propositio.

SUBTRACTIO.

<u>Numeros Astronomicos ab in-</u>
<u>vicem subtrahere</u>. Numeri à quibus
Subtractio fieri det, ut in Logisticâ vul-
gari, loco superiori, subtrahendi infe-
riori collocentur, ac inchoetur à dextris
s. minimis Numeris, indè versus
sinistram continuè progrediendo, et
numeros semper similes à similibus
auferendo. Siquis eveniat ut aliquando
inferior Numerus major, à minore
superiore subduci nequeat: ex sequen-
te proximè Denominatione majore U-
nitas mutuò sumatur, eaque (ut in
Logisticâ vulg. denarius) in valorem
suum resoluta, dicto Numero su-
periori à quo ~~[illegible]~~ Subtractio fieri
debet, adjiciatur, et operatio postmodum
continuetur: residuo sub lineolâ du-
ctâ adscripto. E.g.

°	′	″	‴	iv	v
18	39	^{6}4	30	52	^{6}8
10	17	9	12	14	19
8	21	55	18	37	49

Licet autem ἄλογον videatur Numerum
inferiorum ad sinistram ultimum majo-
rem Subtrahi debere ex Numero su-
periore minore: in Supputationibus tamen mo-
tuum coelestium accidere solet frequenter

25. Augusti d. 1. 8.

ut Subtrahendus Numerus ad sinistr
ultimus in Signis, Sexagenis, vel et
dibus superiorem, ex quo subducdis
debet, excedat. Itaq; quoties infer
Numerus major ex superiore Numer
minore auferendus venit, circulus
gen Sex sexagenarum primaru
vel duodecim Signorum, put
noiao requirit, denuò tanq; ad a
rejectus assumatur, ac superiori mi
adjungatur, quo demum Subtra
absolvi queat. E.g.

Nota qlibet circulus tot sex sexagenas primas, ut Duodecim Signa.

	Sa	o	'	''	'''	iv
6 adde	3	47	51	23	35	16
dic 5. 49. reliq. 64	5	18	39	42	54	27
	Sa 1 4	o 29	' 11	'' 40	''' 40	iv 49

Sic:

	Signa	o	'	''
12 adde	7	24	38	56
dic 11. 8. 19.	11	19	45	59
	Signa 8	o 4	' 52	'' 57

CXLVII.

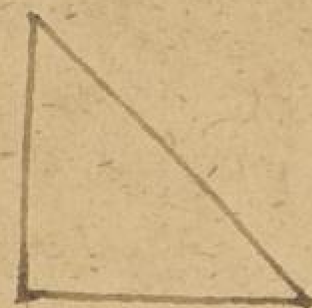
III. Propositio.

Multiplicatio.

Numeros Astronomicos Mu
plicare. In Multiplicatione et
sione Numerorum Astronomic
operosior paulò est Ratio, quàm in

dem vel Additione vel Subtractione.
Cum n. Astronomici isti Numeri se„
xagenario semp ordine, ut ex supio„
ribus gstat, pcedant, & 60. nunquā
excedant aut excedere debeant: fit,
ut primo statim intuitu cognosci ne„
queat, quam Numeri ex duorum
quorumcunq (Decaticorum ptm ac
mistorum, Sexagenario tn minor)
in se invicem Multiplicatione pve„
niant, aut qualis Quotiens ex Nu„
meri uniq in ppositos geminos Di„
visione emergat. Sed huic difficul„
tati molestā qualicunq comodissimè
succurrit peculiaris Sexagenarum
& Scrupulorum Sexagesimorum
Canon expeditissimq, q ipsas et Mul„
tiplicationes ac Divisiones Astrono„
micas ita sublevat, ut ferè dubitari
queat, utrum vulgares an Astro„
nomici Numeri citiq invicem Mul„
tiplicari aut dividi valeant. Hq
q. Canonis duplex circumferri usi„
tatè solet forma, una qd. quadran„
gularis s. oblonga, q p continuam
subind Numerorum capitalium
ad seipsos atq ad aggregata Addi„
tionem ab Unitate usq ad 60. ordi„
ne gstituit. Cqmodi Canon in paucis

Emi hunc Canonem g 1. 2.
hic Witteb.

Triang. rectang. æqcrur.

Trapec. scal.

Triang. scal.

26. Augusti ☿ h. 8.

aliquot chartis seorsim tu venalis
sub M. Sebastiani Theodorici Wins-
hemii nomine recusq et editq ao 16
Altera verò Triangularis est rect-
gula æqcrura, peculiari tabella in-
clusa: sivè ea sit integra, com-
plectens cùm in latere sinistro de-
scendente, tùm in calce et hypo-
nusâ (ὑποτείνουσα) Numeros ab
usq; ~~minores~~, q qd. Canonis forma ob-
vitatem, utpote prioris dimidia, et
cilitatem ad usum foret aptissima
sivè ob chartæ angustiam fracta
ac soluta in partes duas, quarum
altera existat Trapecia scalena
complectens in latere sinistro desc-
dente Numeros ab Unitate usq
60. in calce et hypothenusâ N-
meros ab Unitate usq ad 30. e
latere dextro descendente Num
à 30. usq ad 60. alteraq Trian-
laris scalena, continens tanc it
cum in fronte et hypothenusa, t
latere dextro ascendente Numer
31. usq ad 60.
Usus et introitus gratis Canonis ge-
est duplex: Lateralis et Arealis. La-
teralis est quo Numeror propositor
in lateribq accipitr, ac quæsitq in
tabulæ in comuni Laterum gen
Angulo comuni offenditr, qq tant

tiplicaõe usurpat. Arealis v. est, quo
ppositorum Numerorum alter in area Ta-
bulæ, alter in alterutro Laterum sumit,
et Numerus quæsitus in reliquo Latere in-
venit; quo solum in Divisione uti
solemus. In utraque v. tam Multipli-
catione quam Divisione duo ulterius capita
principalia sunt attendenda:
1. Ipse Opaõis modus, et 2. legitima spe-
ciei emergentis Qualitas.
Ante oia igr Multiplicaõis absolvendæ
modum quod attinet, ppositis duobus Nu-
meris invicem Multiplicandis
1. Numerus major vel plurib. spebus
constans, tanquam Multiplicandus supne, et
minor vel pauciores spes habens
tanquam Multiplicans inferne collocetur,
ita qdem ut prima versus dextram
Multiplicantis spes directe constituatur
sub primâ Multiplicandi sive ejusd.
sive diversa spei existat: secunda
sub secundâ, tertia sub tertiâ, atque
sic ordine versus sinistram progredien-
do: Numerisque hoc modo dispositis
Linea, ut fieri solet, transversa sub-
ducatur.
2. Prima Species Multiplicantis du-
catur ordine in spes singulas Multi-
plicandi, adhibendo Canonis figu-
ram vel priorem quadrangularem,
quærendo Multiplicantem in fronte,
Multiplicandum in Latere sinistro

descendentu: vel posteriorem Tri-
gularem, s. integram et accipie-
do minorem in hypothenusa vt
ce, majorem in Latere; seu Tra-
et sumendo Majorem in hypothe-
sâ vt calce vt fronte, majorem
latere sinistro s. dextro, Trapez-
dem cùm Numerq dato uterq v-
altius tm 30. minor fuerit; Tri-
guli v. cùm Numerq uterq 30.
titerit major: et ubiq in angu-
communi offendeu pduct, cq par-
xtra infra lineam directe sub
Multiplicante, sinistra loco post
nistram uno remotq apponeh.
3. Specie Multiplicantis primâ
oes Multiplicandi spes ductâ,
prsq modo p reliqs et Multiplic-
spebq, si quae adsunt, ordine ag-
pducti primi parte dextrâ sem-
sub ista spe q Multiplicat ass-
ptâ, et parte reliquâ cum ca-
ordine pductis versus laevam
junctâ: Discriminis et evident-
caâ, et confusionis vitandae gr-
singulis semper singulax Mu-
plicantis sperum pductis, jux-
quordam peculiari punctatâ
subductâ, q tn recteq omitteh.
4. Peractâ tandem Multiplicatio-
inventis partialib. pductis unitos

quædam Linea transposa comunis subducatur, eiq; subscribatur productorum horum particularium omnium Sum̃a, construet ipsum product totale quæsit.

E.g.

°	′	″	‴	iv	v	vi
23	19	28	39	45	29	32
						24

9	7	11	15	18	11	12	48
	12	36	12	36	0	36	
9	19	47	27	54	11	48	48

Aliud Exptm.

°	′	″	‴	iv	v
18	13	24	19	29	14
			12	19	15

		4	3	6	4	7	3	30
			30	15	0	45	15	
	5	4	7	6	9	4	26	
		42	7	36	1	11		
3	2	4	3	5	2	48		
	36	36	48	48	48			
3	44	31	39	57	5	55	44	30

Hæ punctatæ lineæ reliq[ua] alias omittuntur.

CXLIIX.

IV. Propositio.

Speciem ex Multiplicatione emergentem cognoscere. Cognoscitur ea partim generaliter, partim specialiter.

28. Aug: ♀.

1. Generaliter: Numerus, qui producitur ex mutuâ duorum Multiplicatione totidem intervallis distat à Multiplicando, quot distat intervallis Multiplicans ab integro, veluti Unitate,

Axioma.

V.g. 34 (ia)
20 (")
11 20

Canon.

ut VI. p 1. multiplicata, dent VII. v. III. multiplicata dent VIII. Deinde [...] cialiter, 1. integra in quamcunq[ue] nominationem Multiplicata [ea]s semp[er] denominationem restituant, ut 2æ ut 3æ p o. (~~integra~~ gradus) Multiplicata dent I. II. III.

V.g. 16 29 (" ''')
0
7
1 2 13
52
1 54 13 (" ''')

V.g. 16 29 (ia 2æ)
1
7
1 2 13
52
1 54 13 (" ''')

2. Species eiusdem Generis ~~[illegible]~~ vicem Multiplicata gignant eiusd[em] Spem, q[uae] ex Denominatione Sp[eci]er[um] Multi plicatarum additâ colligitur, ut si[c] 6. & 1. addita faciunt 7. Sic in [mul]tiplicata VI. & I. (sexta & prima) effi[ciunt] VII.

3. Si diversi g[ene]ris Sp[eci]es invicem [mul]tiplicandæ veniunt, Numerus not[æ] minor subtrahatur à majori: resi[duum] ostendet spem p[ro]venientem q[uae] ref[ertur] vel ad integra si utrobiq[ue] Num[erus] æqualis ab integro abfuerit: v[el] sub eius Numeri genus, q[ui] longi[us ab] integro distat, aut cuius nota [major] existat, ut 1a p 1. (prima) multi[pli]catæ dent o. (gradus) ~~[illegible]~~. Qui modus [tum] cum gradis tum specialis uni[us] Disticho memoriæ causâ comprehen[sus] habetur:

sexagena 3tia p[er] scru pula 1a multiplicatæ dent 2as. E.g. 34 (3æ)
20 (')
11 20 (" ''')

Unius adde notas g[ene]ris: sed deme [...]
Ultima p[ro]ducti p[ro]venit inde nota [...]

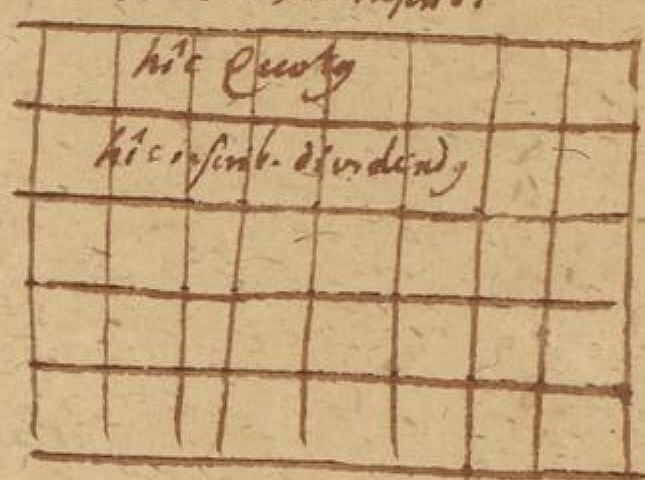
V. Propositio.

Numeros Astronomicos Dividere.

j. Si Divisor unicâ duntaxat Spe" constet, ponatur subter Dividendum, ita tn, ut mediis duabq parallelis Speciei Dividendæ à Dividentibq separetur: sin pluribq, comodiq ob evitandum errorem Divisor constituetur superiore, Dividendq inferiore loco, spatiumq in hos medium relinquetur, quoto inscribendo vacuum, postmodum ad eò meliq distinguendas Spes" Lineæ quoq perpendiculares comodissimè duci queunt.

ij. Collocatione ritè factâ, ita nempè, primâ divisoris Spes" ad sinistram posita sit ad primam dividendq, si eadem sit minor: ad secundam, si major. Ad manq rursq habeatur Canon Sexagenarum, cq usq in Divisione talis est: Dividendq semper scrib. in areâ, in ipsâ Divisoris accepti columnâ; Divisor v. assumitur vel in fronte, vel in calce: Quotus v. in latere vel dextro vel sinistro. Postmodq ut in vulgari Divisione Quotq est ducendq in singulos Numeros Speciei Dividentis et Numeri inde producti convenientibq locis

Divisio.

29. Augusti hc. h. 8.

inferne scripti ab illis sit auferendum & residuum tandem rursus suis locis notandum.

3. Quod si post Subtractionem Numeri maneant residui, transferantur Numeri Dividentes ordine uno toto versus dextram & instituatur iterum calculus aut divisionis ratio: quae translatio comodissime per Asteriscum expediri potest talem *.

4. Si divisor alicubi major dividendo ponitur, ciphra ad Quoti locum est scribenda, & divisor promovendus. Quae operatio toties repetenda, quoties usus requirit. Sint E.g. Dividendi diaci gradus 47. 18. 39. 41. 55. 32. 33. 19. 12. (with superscript marks 0, I, II, III, IIII … VI, VII, VIII) per motum Solis diurnum compositum ab aequinoctio medio quod est 0. (nullus) gradus:

	°	I	II	III	IIII	V	VI	VII	IIX
Divisor	0	59	8	19	37	24	25	41	39
Quotus		48							
Dividendus	47	18	39	41	55	32	33	19	12
Productus	47	6	15	29	19	20	32	31	12
		12	24	12	36	12	0	48	
Aggregatus	47	18	39	41	55	32	33	19	12
	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Sit $7^{ra}.56^{ta}.53^{o}.29'.36''$. dividantur per $54^{o}.11'.32''$:

Divis.		54°	$11'$ *	$32''$		
Quotus		8ra	48°			
Dividend.	7	56	53	29	36	subtrahe
Productum primum.	7	1 12	4 28	16		Adde
Aggregatum	7	13	32	16		
Residuum I.	0	43	21	13	36	subtrahe
Product. II.		43	8 12	25 48	36	Adde
Aggregatum		43	21	13	36	
		0	0	0	0	

CL.

VI. Propositio.

Speciem ex Divisione provenientem scire. Noscitur et haec tum generaliter, tum specialiter. Generaliter: Quotus tantum ab integro, quantum Dividendus à Divisore distet, ut sexagena prima per scrupula prima divisa dant secundas, quia duob. intervallis Dividendus Divisorem superat. Scrupula prima v. per primas divisa dant secunda, quia duobus locis à Divisore superatur. Deinde specialiter. I, Si utrobique Denominationes

$48^{\prime}\ 40^{\prime\prime}$ / $20^{\prime}$ Q $2^{0}\ 26^{\prime}$

eædem eidem fuerint Generis,
Quotus refertur ad integra, ut 48.40
distributa per 20. Quotienti tribuun
$2^{0}.26^{\prime}$.

2 Si Denominationes fuerint dispa
Speciei, eidem tn Generis, aufertur
nota minoris Speciei à Majore, et
residua ostendet spem emergentem:
q vel eidem gris cum utraq Spe em
qn videl. nota dividenda Speciei
major fuerit, sive ab integro dist
terit longius: vel diversi gris, cum
nota dividenda Speciei fuerit mi
nor, ut si 4. scrupula dividantur in
secunda, exeunt 2da. Si tertia se
cundis distribuantur sexagenis, prima
resiliunt.

3. Si diversi fuerint Generis, De
minaões utriqq partiente addita,
tuunt Spem Quotam, q semp gre
gruit cu specie dividenda, ut de
scrupulis primis divisis in 2as
scunt Scrupula 3a, de sexagenis
his distributis in Scrupula 2a pro
neunt 5a. Continetur et hic uterq
cùm Generalis, tùm Spealis modus
ce Disticho:

Quantò scedgerit majorve minorve se
Tantò extrema nota è integritate

quæ tn oĩa et illis partitionis Exẽplis
attigenda, in quõ Dividendus Divisore
major est: cùm n. hic illo major
erit, Spẽs semp proximè minor prodibit.

FINIS SECUN-
DÆ SECTIONIS.

1. Septembr. A. h. 8.

SECTIO III.

qua continetur

GEOMETRIA.

ELEMENT.

I.

Dicta est Geometria παρὰ τὸ γεωμετρεῖν, q. est terram metiri, voci per synecdochen ampliatione facta. Neq. n. terrae solum mensurandae rationem docet, sed et in aquae, in aëris, in Coeli, usq. omnis rei mensurabilis magnitudine investigandae usum habet. Unde in Genere defi

Definitio.

II.

Geometria est Scientia magnitudinis.

Geometria est et Gnalis, et Spealis.

III.

Estq. tum Generalis, tum Spealis.

illa
Theoretica, scil. Geometria
haec
Practica, scil. Geodæsia.

IV.

Geometria Generalis s. Theoretica et κατ' ἐξοχὴν Geometria vulgo appellata, est quae Magnitudinem τὴν νοητὴν s. ab omni materia abstractam eiusq. Principium, Affectiones, et ... eius considerat.

V.

Specialis v. seu Practica, et ... tè Geodæsia, q. d. terrae partitoria

dicta, quæ Magnitudines quascunq́ in certis distinctisq́ mensuris, cùm in Genere, tùm in Specie determinare do„cet.

VI.

Hinc iterum duplex oritur Geodæsia, alia nempè Communis & gratis, alia Propria & Spealis.

Geodæsia duplex: Communis & Propria.

VII.

Cōmunis dr, quæ cōmunem laterum atq́ Angulorum quantitatem in figu„ra Geometricâ ô quavis, sed primatm & simplicissima, Triangulari nempè, Canonis Triangularis adjumento p scrutatr, utq́ recepto sic haud ine„pto noie Trigonometria salutatr.

Cōmunis q̃ dr.

IIX.

Propria v. & Specialis vocatr, quæ ppri„as Magnitudinis Spẽs adhibitis Instru„mentis idoneis indagat, & p Specier harum triplicitate tribus quoq́ distin„ctis insignitur Titulis, Euthymetriæ, Epipedometriæ, & Stereometriæ.

Propria q. s.

Propria rursq triplex: Euthymetria, Epipedometria & Stereometria.

IX.

Euthymetria q. rectimensoria s. lon„gimensoria, quæ circa lineas occu„pata, longitudinem rerum sivè ἄνω, sivè κάτω, sivè εὐθείας ingrit.

X.

Epipedometria q. d. planimensoria,

superficierum et (quæ superficierum claudunt Terminis) Figurarum dimensionibus applicata, quantitatem earum supius exteriorve apparentem sive aream comprehensam notificans.

XI.

Stereometria, q. solidimensoria, corporum mensurationib. accomodata, eorundem capacitatem definit. De qb. omnibus & singulis pro instituti ratione hic agere non licet.

XII.

Magnitudo qd?

Magnitudo est quantitas continua, cujus partes communi Termino ἀδιαιρέτῳ privativo copulantur h.e. cujus partes in unâ extremitate communi uniuntur.

XIII.

Principium Magnitudinis quod?

Magnitudinis principium est Punctum.

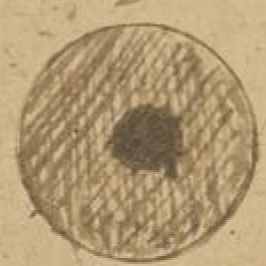
XIV.

Punctum est 3plex.

Punctum in Philosophiâ dari solet triplex: 1. Physicum, q. cretâ pingitur, nec omni caret latitudine, co nihilominus facilioris doctrinæ gratia utimur. 2. Opticum, q. longè majorem sæpè agnoscit latitudinem, scopus, quem sibi præstituunt Sagittarii, & ad quem fert Linea,

Punct. Physicum.

Punct. Opticum.

dicit fiducialis, 3. Mathematicum, Graec. σημεῖον, & definit ab Euclide lib. 1. Def. 1. ὃ μέρος οὐδέν, cujus pars nulla est, h. e. punctum est quoddam indivisibile, non sensu perceptibile, sed mente tm̃ conceptibile; de hoc solo, qa solum est magnitudinis principium hoc lõ sermo est.

XV.

Affectiones Magnitudinis aliae sunt absolutae, ut Terminatio & Sectio; aliae relatae, & illa vel ratione Numeri, ut Symmetria & Ratio, ~~alterius Magnitudinis, ut Contactus, Sectio~~ vel ratione alterius Magnitudinis, ut Contactus, Sectio, Congruentia, & Adscriptio.

XVI.

Terminatio est affectio Magnitudinis cujusq; Genesin consequens, ut Lineae α. β. Terminaõ fit in duobus punctis α. & β: Anguli α. β. γ. in duobus cruribus α. β. & β. γ: Trianguli β. γ. δ. tribus lateribus β. γ. γ. δ. & δ. β. terminatur.

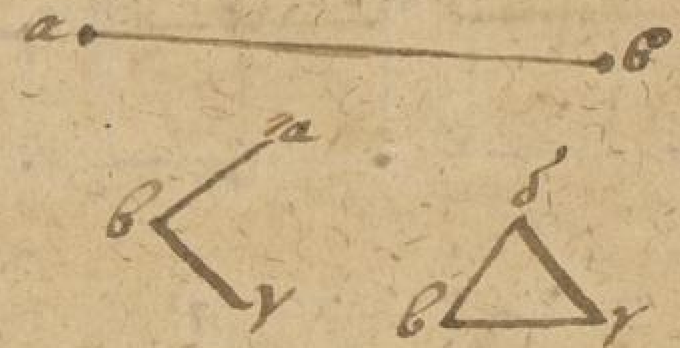
XVII.

Sectio est, quae ex analysi magnitudinis in suos Terminos oritur; sic linearum sectio fit in puncta, Angulorum in crura, Triangulorum in Latera.

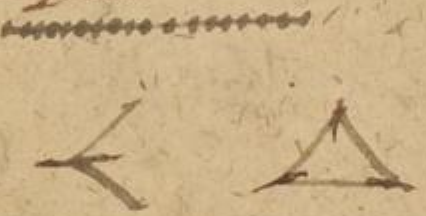
Si vis scire qd ẽ quid sit punct mathematicum, imaginare tibi punct q instar cuspidis acu adhuc minus sit, & tale erit punct Mathematicum, q aliter pingi neqt.

Affectiones Magnitudinis q?

Terminaõ qd?

Sectio quid?

Σ. Septemb. ☿. h. 8.

XIIX.

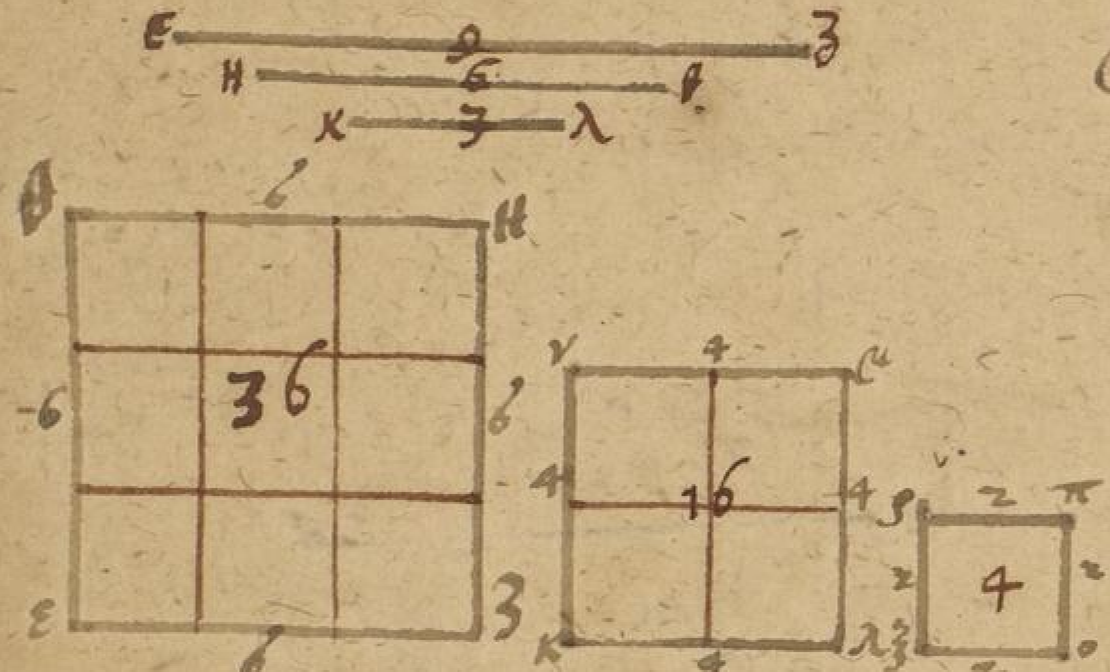
Terminus qd. — **Terminus est, q. alicujus extremum est:** sic puncta Linear., linea Superficierum, superficies Corporum st Termini. **Corpora v.** cùm ab aliâ q̄ntitate nullâ dimensione superent, **nulliq. Termini esse po[ss]unt.** 13. def. 1. Eucl.

XIX.

Symmetria qd. — **Symmetria est rãm quam magnitudines d[icu]ntur commensurabiles: Asymmetria contra** rõm quam d[icu]ntur incommensurabiles.

XX.

Magnitudines comensurabiles d[icu]ntur quas eadem mensura metit[ur]; ita lineæ duæ ε. ζ. & η. θ. vocantur commensurabiles, quoniã illas eadem Linea κ. λ. metitur. Similiter duo quadrata ε. ζ. η. θ. & κ. λ. μ. ν. st comensurabilia, quoniam sint eadem mensuram quadrat. ξ. ο. π. ρ.

XXI.

Incommensurabiles sunt, quorum nullam co[m]munem mensuram contingit, quales st latus & Diagonus quadrati.

XXII.

Rão qd. — E. g. quadratus q[ui] s[e] d[is]tinct in quovis latere 6. partes.

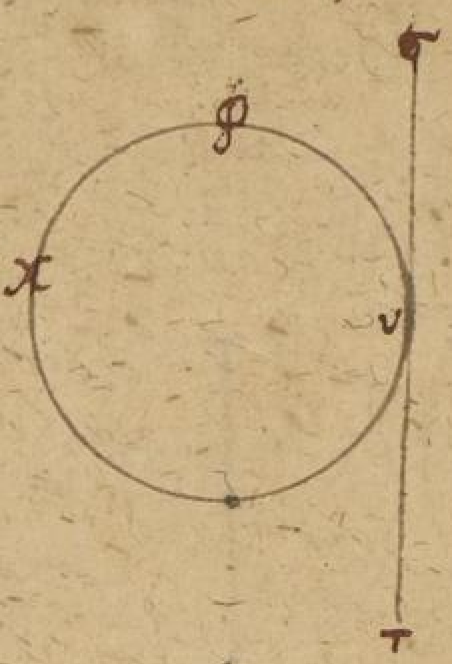
Ratio est rãm quam Magnitudines dicuntur rationales, h. e. quorum magnitudo certo numero exprimi pt. dicuntur q̄ntitas: q[ui]b[u]s opponunt[ur] Ma[...]

tudines irrationales, Gr. ἄλογοι, quæ nullo exacto Numero determinari possunt.

E.g. Latus quadrati et Diagonus ejus.

XXIII.

Contactus est, quo punctum unius Magnitudinis tangit punctum alterius, ut Linea σ.τ. contingit Peripheriam υ.φ.χ. in unico puncto υ.

Contactus qd.

XXIV.

Sectio (relata) est, qua punctum unius secat punctum alterius, ut Linea ψ.ω. secat Lineam φ.χ. in unico puncto ς.

Sectio qd.

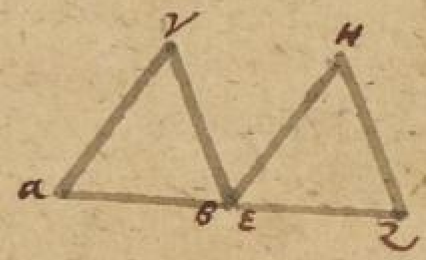
XXV.

Congruentia est eadem quam Magnitudines dantur Congruæ, Gr. ἐφαρμογὴ, ἐφάρμωσις.

Congruentia qd.

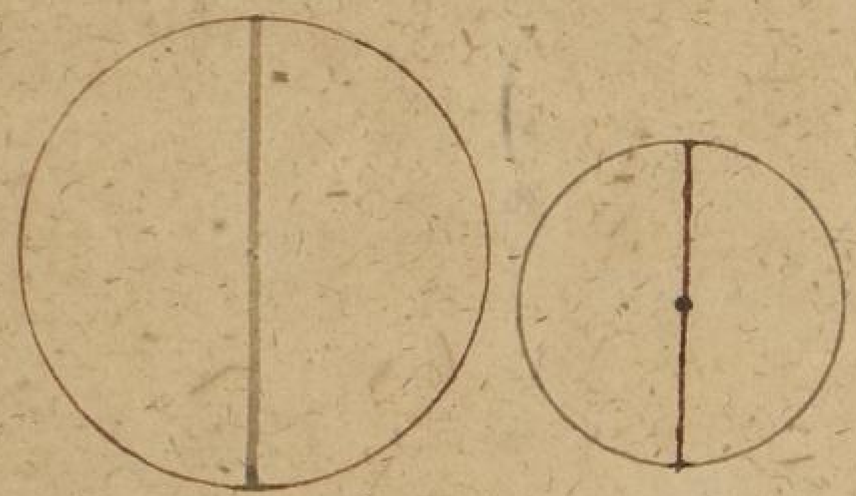
XXVI.

Congruæ Magnitudines sunt quarum partes applicatæ partibus æqualem locum occupant, ut Triangula duo α.β.γ. & ε.ζ.η.

XXVII.

Ubi tamen confundenda non est ἐφαρμογὴ hæc Mathematica cum applicatione mechanica s. physica: illa magnitudo abstracte mentis tantum acie et præcisione mensuratur: hæc, vero sensu ipso dijudicatur, ut si ulna applicetur segmento panni, vel annulus annulo est ἐφάρμωσις mechanica et sensu dijudicata, non Mathematica.

3. Septemb. 24.

XXIIX.

Asscriptio qd.? Asscriptio est, rdm quam Magnitu[dines]
nes asscriptæ vocantur.

XXIX.

Asscriptæ Magnitudines sunt in se
quarum Termini alterius Terminis
terminantur. Suntque vel inscriptæ
quæ intra, vel circumscriptæ, quæ ex-
tra sunt, ut Circulus Diametro est circum-
scriptus; Diameter circulo inscripta.

XXX.

Species Magnitudinis sunt tres;
nempe Linea, Superficies, et Cor-
pus.

XXXI.

Quid Linea? Linea est longitudo latitudinis expers
s. ut loquitur Gellius, est longitudo illa[ti]-
bilis. def. 2. I. Eucl.

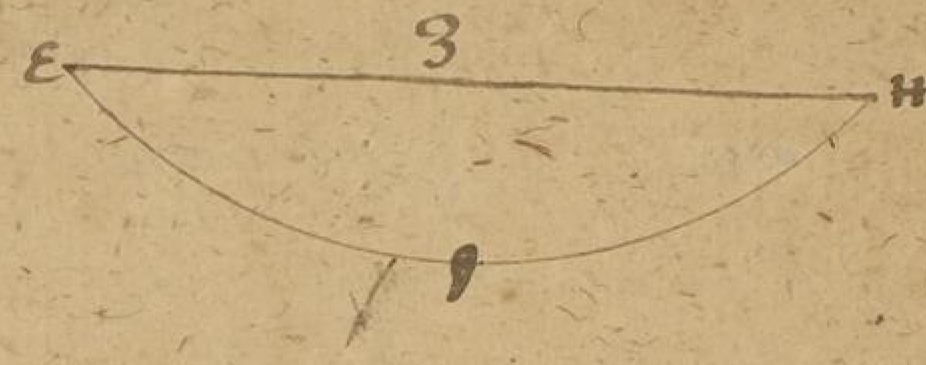
XXXII.

Linea consideratur vel ἀπλῶς sim-
pliciter et absolute, vel ἐν συγκρί-
σει in comparatione s. comparate: Ab-
solute spectata Linea est vel recta
vel curva; Comparate considerata
est vel perpendicularis, vel Parallela.

XXXIII.

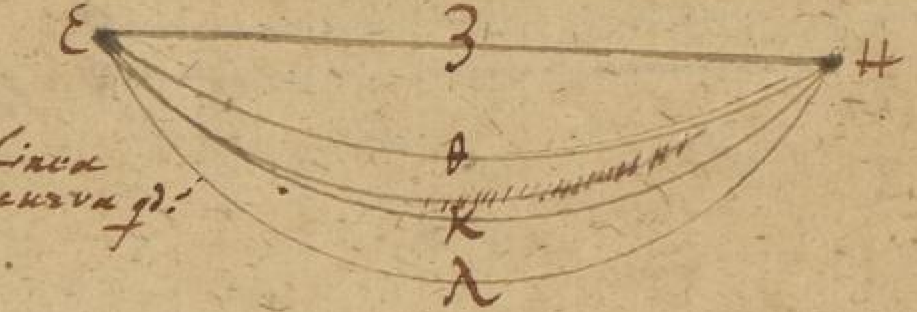
Linea recta qd.? Linea recta est, quæ ex æquo sua
interjacet Terminos. def. 4. I. Eu[cl.]
h.e. in qua nihil flexuosum reperitur,
ut nusquam sit sublimior, nusquam hu-
milior, unde secretarium Archime[dis]

Linea recta est brevissima intra suos Terminos, ut Linea ε. ζ. η. brevissa ē intra suos Terminos, à puncto nimir ad punctū extensio: Linea verò ε. θ. η. ō item.

XXXIV.

Curva contrà est, quæ intra sua puncta inæqualiter injacet: hæc igr longissa quoq ē intra suos Terminos: et eò semp longior, quò magis à rectitudine recedit.

XXXV.

Estq vel Simplicir curva, vel variè curva.

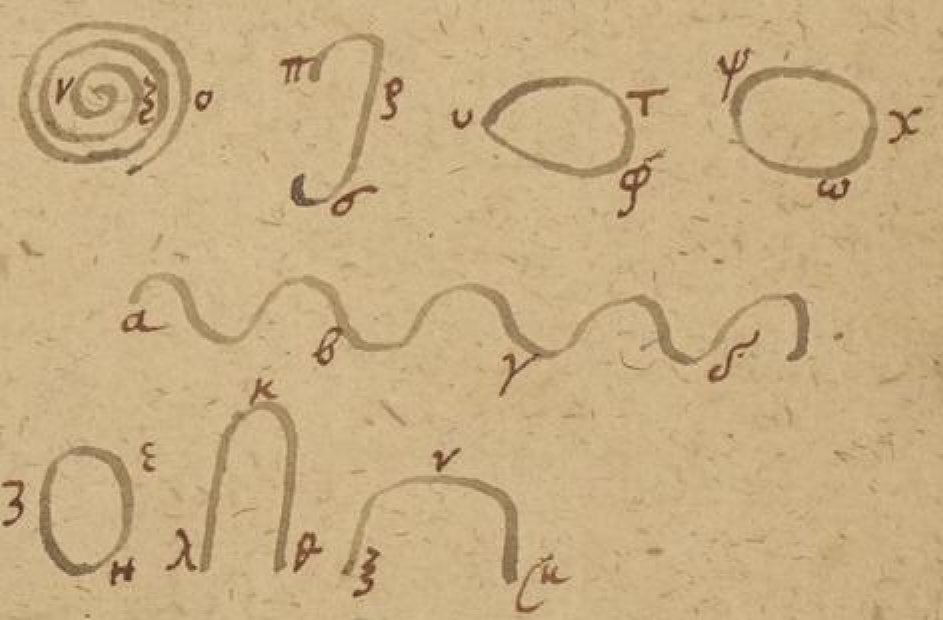
XXXVI.

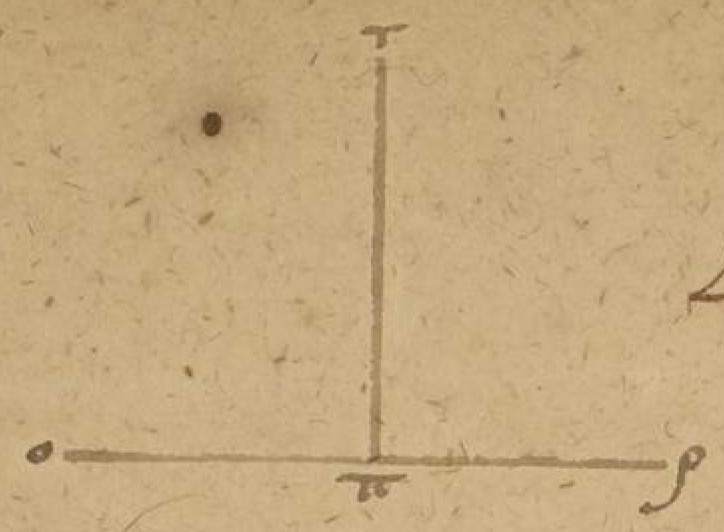
Simplicir curva est Linea circularis, quæ undiq æqualiter distat à medio comprehensi spatii puncto ut κ. λ. μ.

XXXVII.

Variè curvæ Lineæ st Variæ, ut Spirales, Gr. ἕλικες seu Linea ν. ξ. ο. Conchalis, ut π. ρ. σ. Ovalis, ut τ. υ. φ. Lenticularis, ut χ. ψ. ω. Undosa, ut α. β. γ. δ. Huc quoq ptinent tres illæ Lineæ ex triplici Sectione Coni ortæ: Elliptica, ut ε. ζ. η. Hyperbolica, θ. κ. λ. Parabolica μ. ν. ξ.

XXXIIX.

Linea ppendicularis q[uae]d[?]

Lineæ ppendiculares sunt, quarum
altera in alteram incidens Angu[los]
q deinceps fiunt s. contiguos æq[ua]
les efficit; ex def. 10. I. Eucl. ut o.
τ. & ς. ϖ. τ.

XXXIX.

Parallelæ q[uae]d[?]

Lineæ Parallelæ sunt, q. ubiq[ue] ab
invicem distant æquali. ex def. 35.
Euclid. ut υ. ς. & χ. ψ.

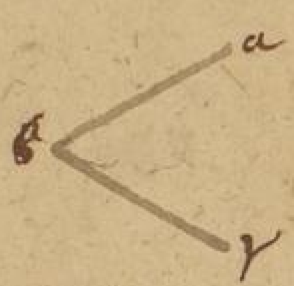
XL.

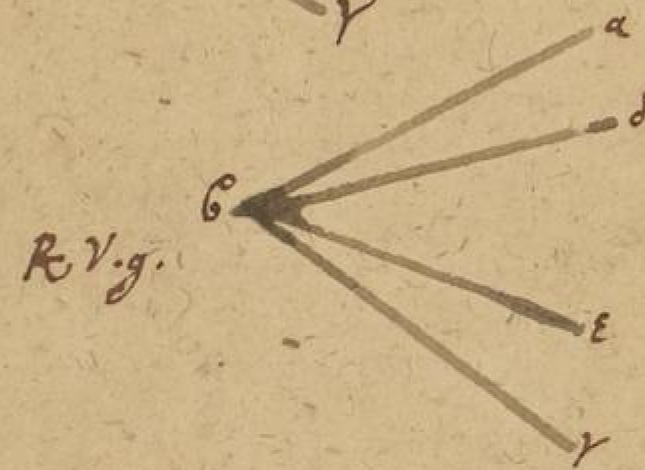
Ex Lineis constituit[ur] & Angul[us] &
Figura.

XLI.

Angul[us] q[ui]d[?]

Angul[us] est Linearum (vel Superfi[cierum])
sese mutuò tangentium & n[on] in dire[ctum]
jacentium, alterius ad alteram inclin[atio]
ex def. 8. I. Euclid. ut a. b. γ. (Q[uae]
Lineæ hîc unâ Crura; atq[ue] semp[er]
Geometris angul[us] trib[us] liter[is]
ris, è q[ui]b[us] media est characteristic[a an]
guli propositi, quem designat. R[?]

XLII.

Angulus est vel simplex, vel mi[xtus]

XLIII.

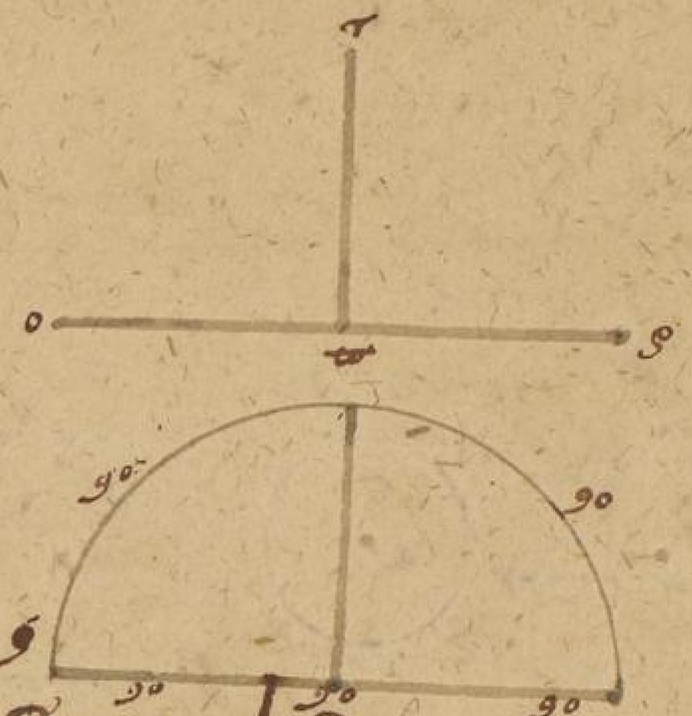
Angul[us] simplex est, q[ui] orit[ur] ex dua[rum]
Linearum eiusdem Generis incli[na]
tione. Estq[ue] vel rectilineus vel [cur]
vilineus.

XLIV.

Rectilineus est Angulus, cùm, quæ Angulum continent, Lineæ sunt rectæ. def. 9. I. Euclid. Estque vel rectus, ut o. vel obliquus.

XLV.

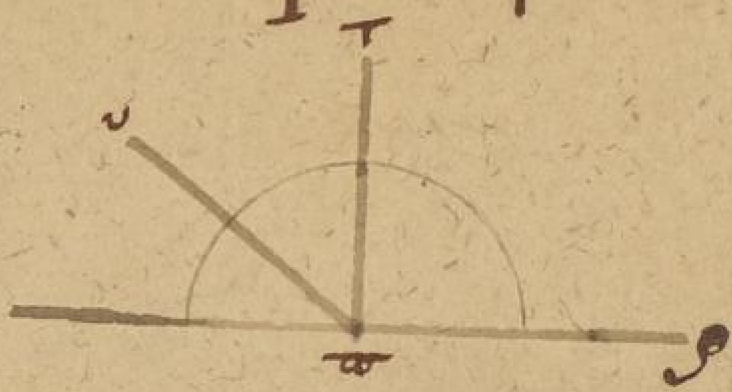
Angulus rectus est, cujus crura invicem sunt perpendicularia. ex def. 10. I. Euclid. ut uterque Angulorum contiguorum, quos Linea una ϖ. τ. alteri o. ς. insistens, aut eam secans æquales efficit, ut o. π. τ. et ς. π. τ. obliquus contrà.

4. Septemb. ♀.

XLVI.

Angulus obliquus est vel acutus, vel obtusus. Ille est Minor: hic Major Recto. ut angulus υ. π. τ. est acutus, Angulus verò υ. π. ς. est obtusus.

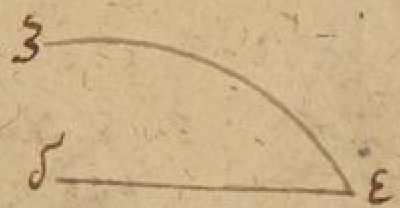
XLVII.

Angulus curvilineus est, qui ex duobus curvis constituitur Lineis, ut angulus α. β. γ.

XLIIX.

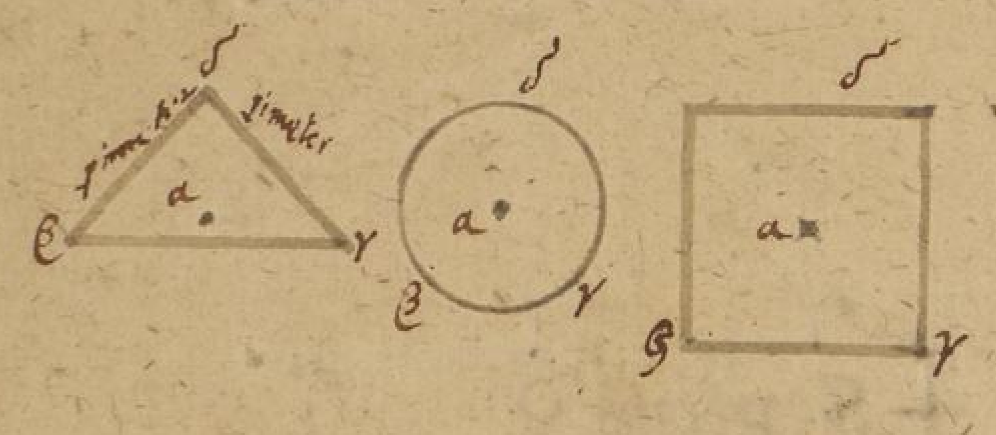
Angulus mixtus est, qui ex unius curvæ et alterius rectæ inclinatione oritur, ut angulus δ. ε. ζ.

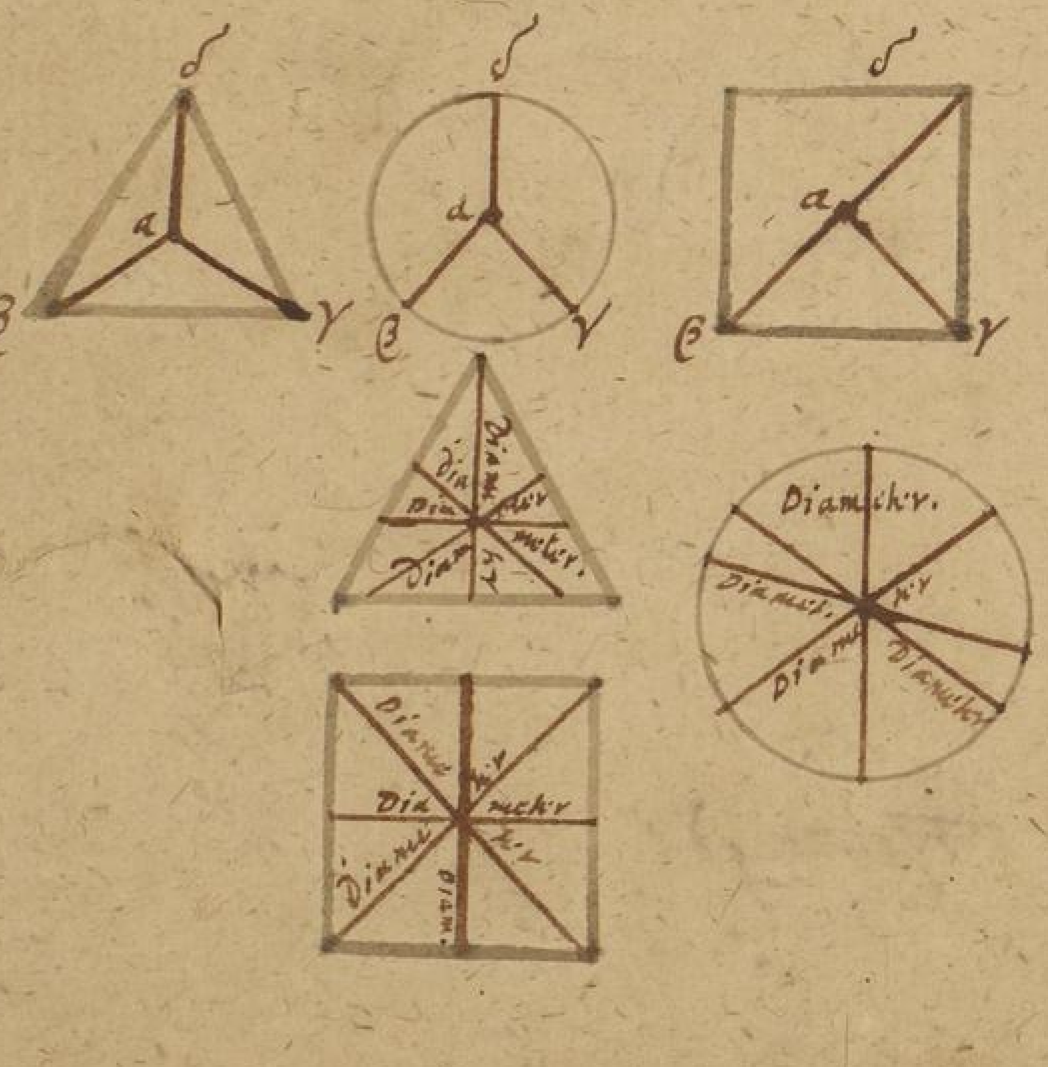

XLIX.

Figura est, quæ sub aliquo vel ali-

Figura qd:

quibq Terminis comprehenditur: scil. ut circumquaq illis Termin[is] claudatur. def. 14. I. Euclid. Hujus consideranda veniunt tùm Part[es] tùm Affectiones.

L.

Partes sunt vel Essentiales, vel [Ac]cidentales.

LI.

Essentiales st Centrum & Peri[f]meter.

LII.

Centrum est punctum in figurâ me[]dium. Ex def. 16. I. Euclid, Ut in propositis Figuris punctum a.

LIII.

Perimeter est comprehensio Figura[e] ut in Figuris β. γ. δ.

LIV.

Accidentales Figura partes st v[el] Separabiles, ut Radij, Diameter, vel inseparabiles, ut Altitudo.

aliàs Semidiameter.

LV.

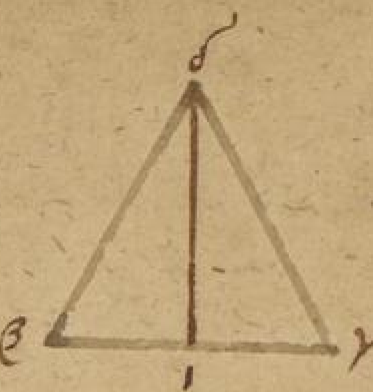
Radius est recta à Centro ad Perim[e]trum, ut Figuris antea subjec[tis] vide a. β. a. γ. & a. δ.

LVI.

Diameter est recta inscripta Fi[gu]ra p Centrum, utrinq attingens [Pe]rimetrum, quarum in una Figu[]râ possunt esse infinita.

LVII.

Altitudo est perpendicularis à Vertice Figuræ ad basin, ut in Triangulo est altitudo δ.ι.

LIIX.

Affectiones Figuræ considerantur vel in unâ Figurâ, ut Ordinatio, Primatus, & Ratio: vel in duabus, ut Isoperimetria, Proportio, Similitudo.

LIX.

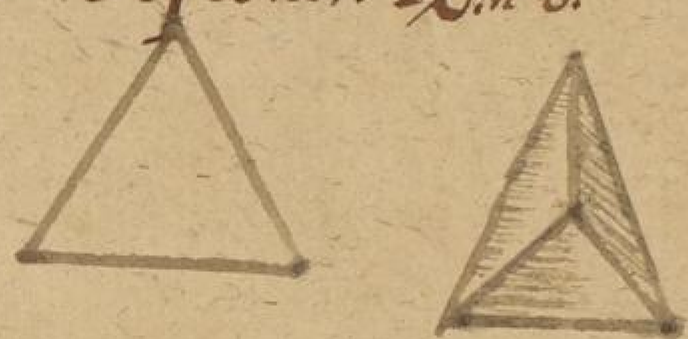
Ordinatio est, per quam Figura est ordinata, h.e. cujus Termini & Anguli inter se sunt æquales; harum in singulis figurarum speciebus tantum datur unica. v.g. Triangulum æquilaterum, quadrangulum quadratum, pentagonum, hexagonum etc. Circulus octaedrum, icosaedrum, Cubus, dodecaedrum, & Sphæra.

Ordinatio quid?

LX.

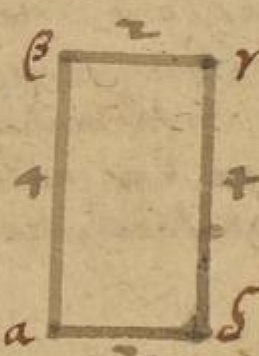
Primatus est, per quam Figura est prima; h.e. in alias simpliciores Figuras individua. Hujusmodi Figuræ tantum duæ sunt videl. Triangulum in superficialibus, & Pyramis in solidis.

5. Septembr. ♄. h. 8.

LXI.

Ratio est, per quam Figura est rationalis, h.e. quæ à basi & altitudine rationalibus in se comprehenditur, ut proposita Figura quadrilatera a.β.γ.δ. rationalis est, quia basis illius a-δ & altitudo a-β.

est rationalis s. certo Numero explicabilis.

LXII.

Isoperimetria est, per quam Figuræ sunt isoperimetræ, h. e. æqualis ambitus, v. g. Figuræ adjectæ ε. ζ. η. θ. & κ. λ. μ. ν.

LXIII.

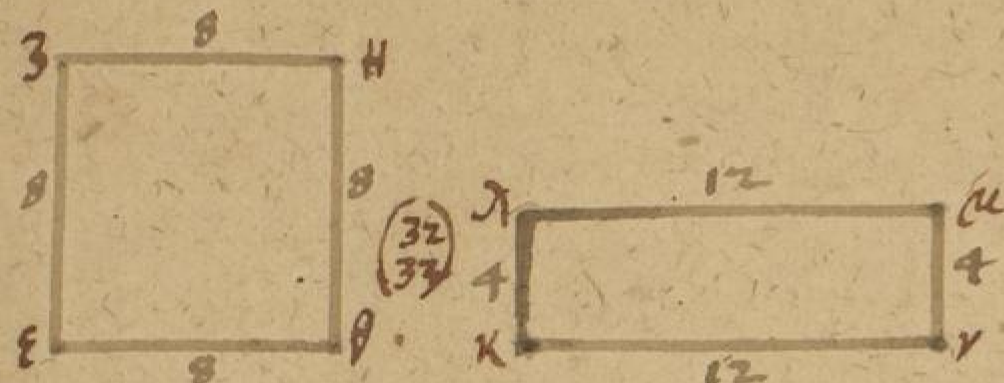
Proportio est per quam Figuræ sunt proportionales, h. e. quæ eandem dimensionis inter se habitudinem habent, ut Figuræ æque altæ sunt ut bases, & contra. v. g. propositæ figuræ κ. λ. ζ. ο. & ο. ζ. μ. ν. sunt proportionales.

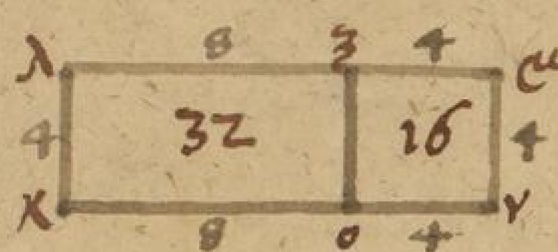
LXIV.

Similitudo est, qua Figuræ dicuntur similes, h. e. æquangulæ, & proportionales cruribus æqualium angulorum. Ita Triangula æquilatera, & Circuli cujusvis Magnitudinis, sunt similes. Hactenus prima Magnitudinis Species, sequitur secunda nempe

LXV.

Superficies, estque quæ longitudinem latitudinemque tantum habet. def. 5. I. Euclid. atque sic plus dimensionem, quam secundum longum communem habet cum Linea, etiam secundam latitudinem mensurabilis.

NB. Si vis proprie tibi imaginari Superficiem Mathematicam, imaginare tibi folium s. laminam auri. Superficies n. Mathematica est alia quam Physica, quia hæc (scil. Phys.) non caret profunditate, Mathematica vero omnino caret.

eſt: oĩ tri menſurâ in p̃fundũ c̃ſtituta.
Eſtq́ vel plana, vel gibba.

LXVI.

Superficies plana eſt, quæ ex æquo ſuas interjacet Lineas: def. 7. I. Eucl. Eſtq́ oium, q́ eosdem hñt Terminos, & minima atq́ breviſſima. Hæc rursq eſt vel rectilinea, vel curvilinea; Illa eſt vel Triangulũ, vel ex Triangulis compoſita: hæc Circulq.

LXVII.

Triangulum eſt prima Figura rectilineorum, q. comprehenditũ à tribus lineis rectis. ex def. 21. I. Euclid.

LXVIII.

Poteſtq́ duplici raoẽ dividi, nempè vel raoẽ laterum, vel raoẽ Angulorum. Ex laterum raoẽ Triangulum aliud eſt Iſopleuron h. æquilaterum, aliud Iſosceles s. æquicrurũ, aliud Scalenum, s. varium. Ex raoẽ Angulorũ ẽ vel rectangulum vel obliquangulum.

LXIX.

Triangulum Iſopleuron eſt, q. tria hẽt latera æqualia. ex def. 24. I. Eucl. ut α. β. γ.

LXX.

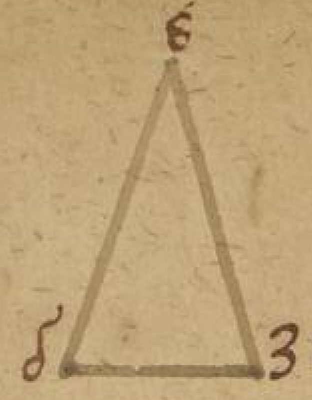
NB. Metiq Geometr. pract. part. 1. c. 6. ſcribit, Triangulum poſſe c̃ſtitui et quatuor, qnq, ut ſex laterum, E. g. hoc modo:

Hoc n. ñ eſt Trigura compoſita

Sed minq rectẽ: angulum, ſed figura ex Triangulis.

Triangulum Isosceles est, q duo latera ht æqualia, tertio vel majo-
re vel minore existente. ex def. 25.
I. Eucl. ut Triangulum δ. ε. ζ.

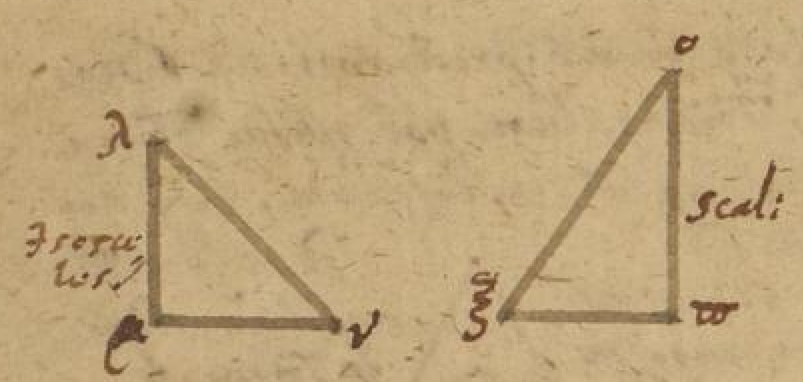

LXXI.

Triangulum. scalenum est, q tria
inæqualia ht latera. ex def. 26
I. Eucl. ut Triangul. H. θ. κ.

LXXII.

Triangulum rectangulum, Gr.
ὀρθογώνιον, (sive illud sit Isosceles
sive scalenum) unicum ht an-
gulum rectum. NB ex def. 27. I. Eucl.
ut isosceles λ. μ. ν. et scalenum
ξ. ο. ϖ.

NB scil. actu,
potentiâ namq;
oē Triangul.
duos rectos æquivalet.

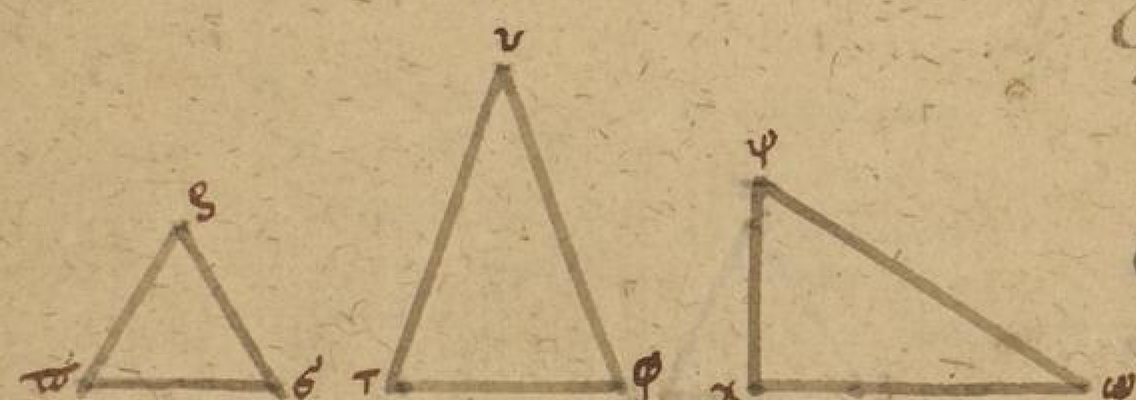
7. Septemb. ☽. h. 8.

LXXIII.

Triangulum obliquangulum
q nullum (actu) ht angul. rect.
Estq; p duplicitate Angulor obli-
quorum duplex, nempe vel Oxy-
gonium s. acutangulum; vel
Amblygonium, s. obtusangulum.

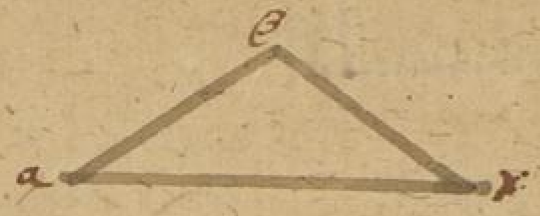
LXXIV.

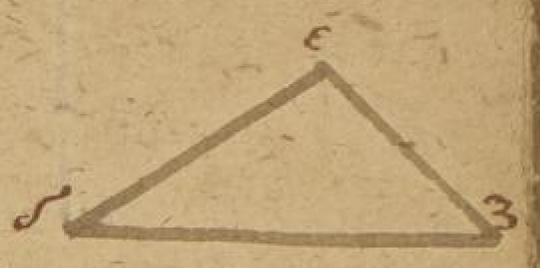
Oxygonium est, quod tres angul.
ht acutos. ex def. 28. I. Eucl.
vel æquilaterum, ut Triangul. ϖ. ς. σ
vel Isosceles, ut τ. υ. φ. vel Scalen.
ut χ. ψ. ω.

LXXV.

Amblygonium est, q unū tm̄ ht-
angulum obtusum. Estq́ vl Iso„
sceles, ut Triangulū α. β. γ. vel
scalenum, ut δ. ε. ζ.

LXXVI.

Atq́ sic in universum Triangu„
lorum plures ō ponnt dari formæ,
quàm octo: Duo nempè Orthogonio„
rum, Isosceles & Scaleni: Qua„
tuor Oxygoniorum, æqlateri, æ„
quicruri gemini, & Scaleni: Duo
Amblygoniorum, Isoscelis & Sca„
leni.

LXXVII.

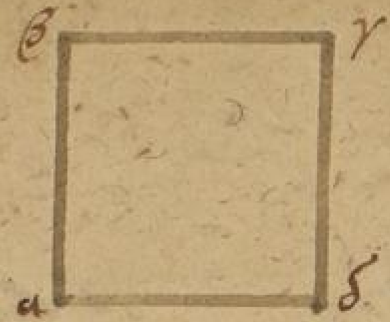
E Triangulis compositum
est Quadrangulum, qnquan„
gulum, sexangulum, septan„
gulum, octangulum, &c.

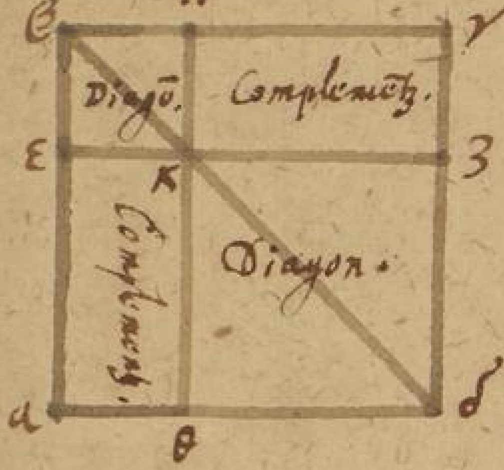
LXXIIX.

Quadrangulum est, quod à qua„
tuor lineis rectis comprehenditur.
ex def. 22. I. Eucl. Estq́ parallelo„
gram̄um aut Trapecium.

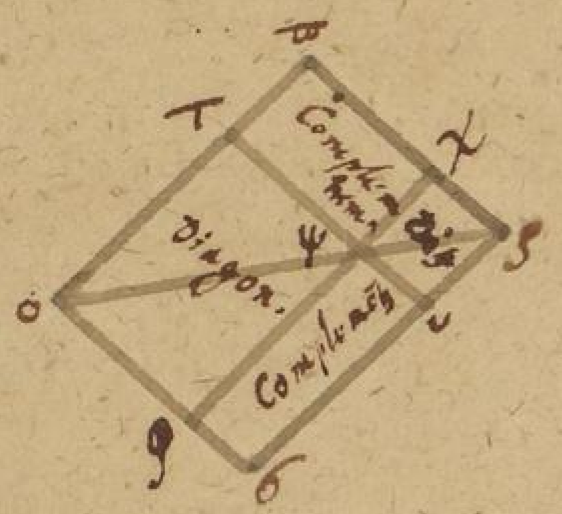
LXXIX.

Parallelogrammum est quadran„
gulum lateribus oppositis paral„

llum, ut a. b. γ. δ. Cujus obser-
vanda st partes & species.

LXXX.

Partes sunt quatuor: Bina nim-
rum diagonalia, & bina Comple-
menta.

LXXXI.

Diagonalia sunt partialia Pa-
rallelogramma communis angu-
li & Diagonii cum Parallelogra-
mo totali, ut in parallelogramō
a. β. γ. δ. st diagonalia ε. β. H. K.
& θ. κ. ʒ. δ. Sic in Parallelogram-
mo ℭ. ʒ. Diagonalia st o. ℭ. & ϖ.
scil. obliquangulo, Rhomboide ...
ϖ. Sic in parallelogrammo ϖ.
Diagonalia st υ. ψ. & φ. τ.

LXXXII.

Complementa st partialia paral-
lelogramā, a conterminis Dia-
gonalium lateribꝫ comprehen-
sa, ut in parallelogramō a. γ.
complementa st H. ʒ. & a. κ.
Sic in parallelogrammo λ. ℭ. com-
plementa sunt ϛ. ϖ. λ. τ. Item
in parallelogrammo σ. ϖ. com-
plementa sunt τ. χ. & σ. ψ.

LXXXIII.

Hæc duo Complementa cum

uterutro Diagonali conjunctim, sumta, speciali noie vocantur Gnomon. ex def. 2. II. Eucl.
Cujus in enunciandarum trium Parallelogrami partium compendio usq est, ut α. κ. γ.

LXXXIV.

Species Parallelogrami è Subjectis patent Divisionibq. Est n. Parallelogramum vel rectangulum, vel obliquangulum.

LXXXVI.

Parallelogrammum rectangulum est, quod oẽs angulos rectos ht; Estq aut quadratum aut oblongum.

LXXXVI.

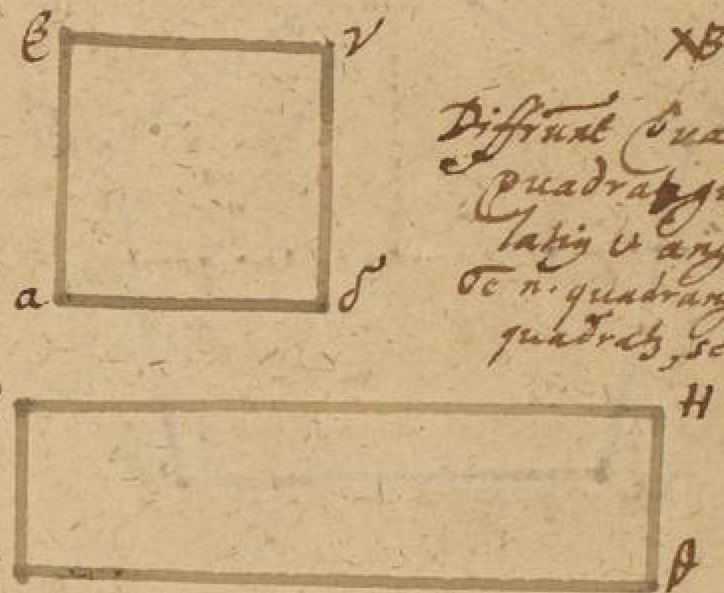
Quadratum est rectangulum aequilaterum. def. 30. I. Eucl. ut α. γ.

LXXXVII.

Oblongum est rectangulum sed inaequilaterum: ht n. duo tm latera opposita aequalia. ex df. 31. I. Eucl. ut ε. H.

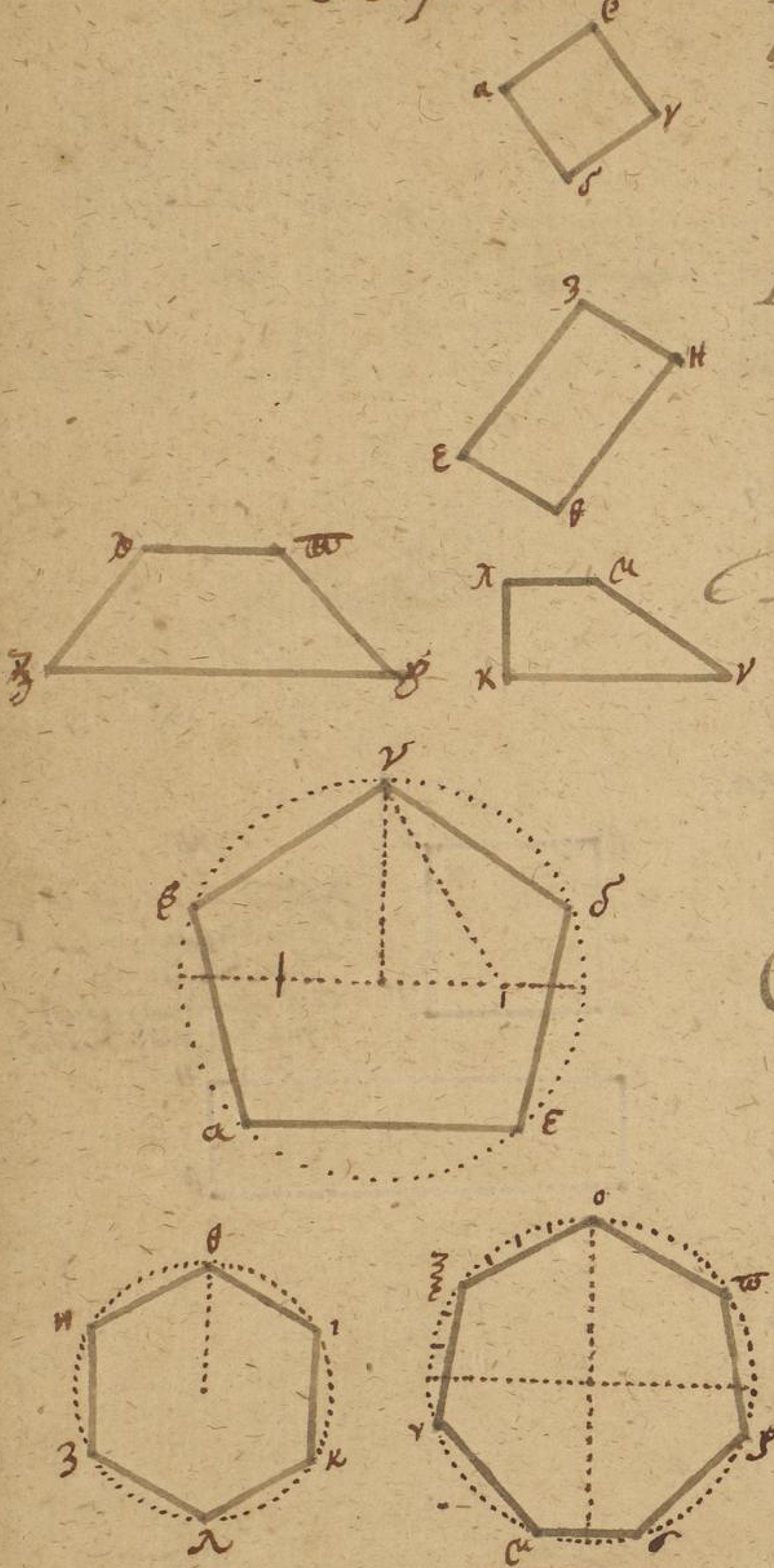
LXXXIIX.

Parallelogrammum obliquangulum est, q oẽs Angulos obliquos habet; Estq vel Rhombus, vel Rhomboides.

NB.
Differunt Quadratum et Quadrangulum ut latius et angustius; oẽ n. quadrangulum qd est quadratum, sed ñ econtra.

8. Sept.

LXXXIX.

Rhombus est obliquangulũ æqui-
laterum: ex def. 32. I. Eucl. h[abens]
semꝑ binos angulos oppositos [inter se]
æquales; ut Rhombq α. β. γ. δ.

XC.

Rhomboides est obliquangulum in-
æqlaterum, cujꝰ tantũ opposita
latera existunt æqualia. ex def.
33. I. Eucl. ut ε. ζ. η. θ.

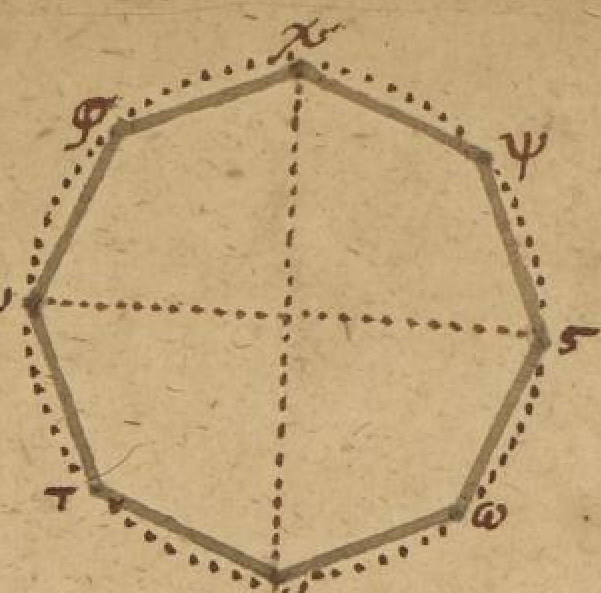
XCI.

Trapecium, est quadrangulũ
non Parallelogrammum. ex def.
34. I. Eucl. Estq́ aut rectangu-
lum, ut κ. λ. μ. ν. vel obliqu-
angulum, ut ξ. ο. ϖ. ς.

XCII.

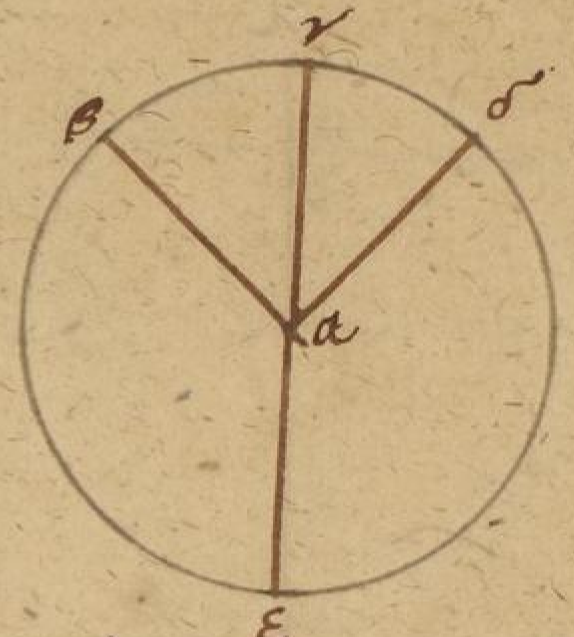
Quinquangulum, est, q. quinq[ue];
Sexangulum, quod sex; septan-
gulum, q septem; octangulũ
q octo comprehendit lineis re-
ctis. &c. ut qnquangulũ α. β. γ.
δ. ε; sexangulũ ζ. η. θ. ι. κ. λ.
septangulum μ. ν. ξ. ο. ϖ. ς. σ.
octangulum τ. υ. φ. χ. ψ. ς.
ϑ. In quolibet multangulo ge-
num ordinatũ ẽ, h. e. æqangulũ

et aeqlaterum, reliqua inordinata.

XCIII.

Circulus est Figura plana, sub una linea curva comprehensa, ad quam à Centro cadentes oēs rectæ lineæ inter se sunt aequales. ex def. 15. I. Eucl. ut lineæ β.γ.δ.ε.

XCIV.

In Circulo considerantur Lineæ et Segmenta. Lineæ sunt vel simplices, vel mixtæ. Lineæ simplices sunt totæ intra Circulum permanentes, quæ Inscriptæ communiter vocantur; aut totæ extra Circulum existentes, et Asscriptæ appellantur.

XCV.

Rectæ Inscriptæ arcum Circuli vel ex utraq parte contingunt, et Subtensæ nominantur: vel ex altera tm̄ parte contingunt et Sinus dicuntur.

NB.
Errant illi q Lineas inscriptas in Diametrũ et Adiametrũ dividunt.

XCVI.

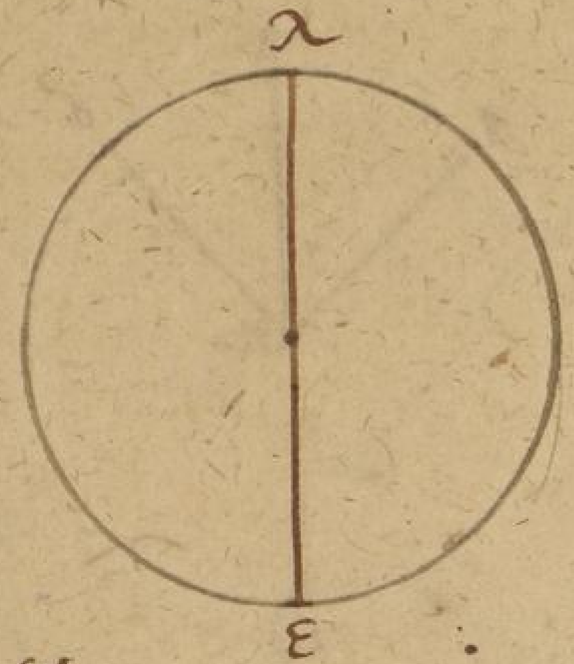
Subtensa, Gr. ὑποτείνουσα, vulgò Chorda, est recta Circulum in duas partes dividens, et utramq

pariter subtendens. Estq; vel maxima, vel minor.

XCVII.

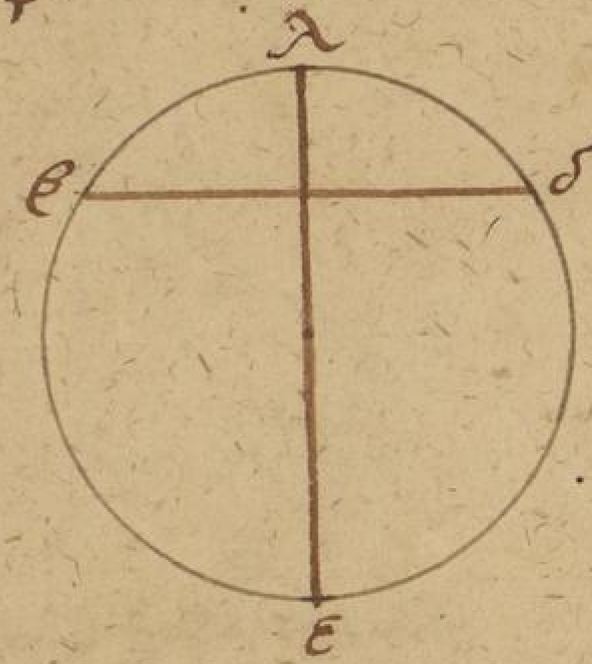
Subtensa maxima est Diameter, quæ est recta quædam Linea p Centrum ducta, et ex utraq; parte in Circumferentiam terminata, q Circulum bifariā secat, et totū planum contentum Peripheriā, et ipsam Peripheriam in partes æquales, cum nulla aliam excedat. Def. 17. l. Eucl. ut ε. λ.

9. Sept. ☿.

XCIIX.

Subtensa minor est quæ Circu[lum] in duo segmenta inæqualia dividit, adeoq; ex parte una minor[em], ex alterā majorem Semicirculo arc[um] subtendit, ut recta β. δ. quæ [ex] parte supiori segmento minori β. λ. δ.; ex parte inferiori majori β. ε. δ. respondit.

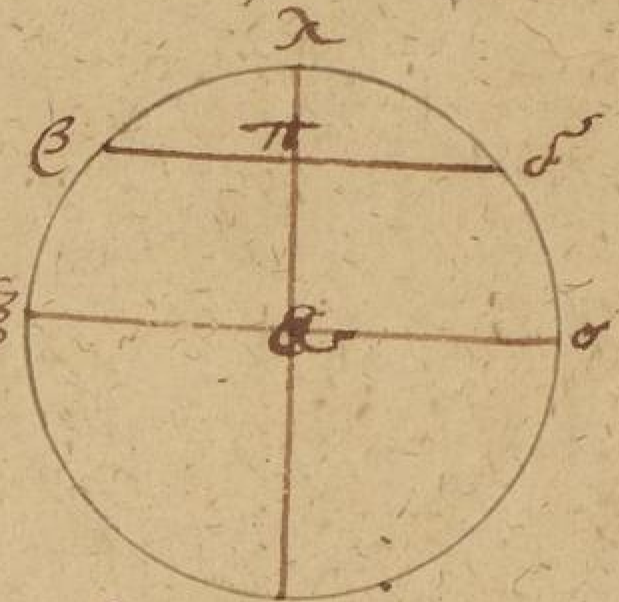
XCIX.

Huiusmodi Subtensis Ptolomæus potissimum aliiq; è Veterib. Mathematicis Usu Diametrum ce[u] Subtensam maximam, p cuius omnium reliquar mensurā ad[...]

duxerunt, eamq; in 120. particulas ta-
les, quales Semicirculus hi 180. distri-
buerunt. Recentiores viâ longè
compendiosiori missis Subtensis ea-
rundem Semisses acceperunt, easq;
noie Arabico noie Sinus appellita-
runt.

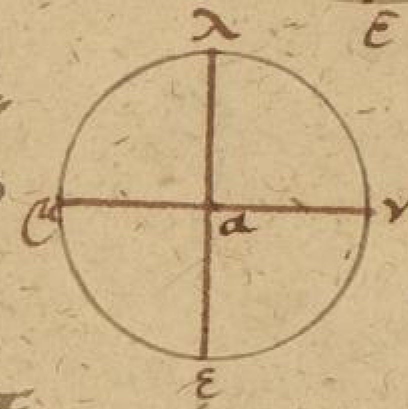
C.

Sinus in gre est recta ab arcus termino ppendicularis, ut recta β.δ; ξ.o. Estq; vel totus, vel rectus, vel versus.

CI.

Sinus totus est radius sive Semidiameter Circuli ut a.λ; a.ε, a.cu, a.ν.

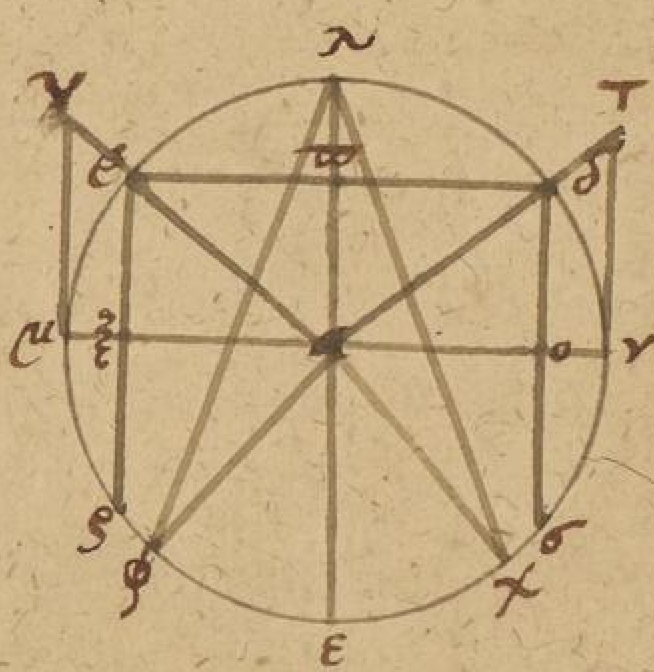

CII.

Sinus rectus est dimidium Chordæ subtendentis arcum, ut β.π. δ.π. ξ.δ.o; ξ.ρ.o.6:

CIII.

Sinus versus est pars Diametri secans Chordam, dicitq; vulgò Sagitta, ut linea λ.π; cu.ξ; ν.o.

NB. Hoc est Schema, quod ad oia Elementa à 97. usq; ad 109. usurpari potest.

CIV.

Linea adscripta sunt Tangentes, si producant Circulum non secant. ex def. 2. III. Eucl. ut linea cu.υ; ν.τ. Linea hæc Purbachio, &c.

giomontano, & Reinholdo ob U-
imensi ubertatem **Numerus**
fœcundus appellatur.

CV.

Mixtæ Lineæ sunt partim in Cir-
culo hærentes, partim extra e-
undem procurrentes usque ad Tan-
gentes continuatæ, ut a.T, a.v
& Transscriptæ s. trajectæ vo-
citari possunt.

CVI.

Segmenta Circuli sunt Sector,
Sectio.

CVII.

Sector Circuli est, cum ad ipsi-
Circuli Centrum constitutus fue-
rit Angulus φ.a.x. Estque figura
comprehensa à rectis φ.a, a.x
angulum continentibus, & à Periphe-
riâ φ.ε.x. ab illis assumta. d.
9. III. Eucl.

CIIX.

In Sectore est Angulus in Centro
& Angulus in Peripheriâ: Ille
angulus comprehensus à duabus r-
ectis inscriptis, & in Centro Circu-
li conterminis, ut φ.a.x: hic
Angulus comprehensus à duabus re-

inſcriptis, et in Peripheriâ qkrmi-
nis, ut φ·λ·χ.

CIX.

Sectio eſt Segmentũ Circuli rectaq comprehensum ab unâ rectâ quæ baſis Sectionis dicitur: Eſtq aut æqualis ſ Semicirculo, ut μ·λ·ν; μ·ε·ν, ſic λ·μ·ε· et λ·ν·ε: aut inæqualis h.e. vel Semicirculo minore, ut β·λ·δ; β·μ·ς; δ·ν·σ; vel major, ut β·ε·δ; β·ν·ς; δ·μ·σ.

Fuit ſuperficies plana: ſequitur

CX.

Superficies gibba, eſtq quæ inæqualiter ſuos interjacet Terminos, ut ~~figura~~ a·β·γ. Eſtq duplex: cōvexa, et Cōcava.

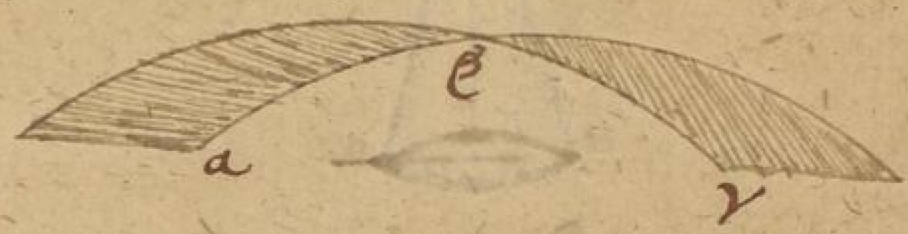
CXI.

Superficies gibba cōvexa eſt exterior rotundi ſuperficies, ut ſuperficies ſuperior lapidis molaris ſtantis, vel ipſiq etiam Terra quam pedibq calcamq.

CXII.

Superficies cōcava eſt interior rotundi ſuperficies, ut ſuperficies fornicis, vel lapidis molaris excavati, vel ipſiq Cœli, quem oculis quotidie uſurpamq.

De
Superficie gibbâ.

CXIII.

Utraq; est vel Simplex, vel mix
Illa est Sphærica & globosa; hæc
verò varia.

CXIV.

Superficies Sphærica est gibb
æqdistans à Centro comprehens
spatii. ex def. 14. XI. Eucl. ut δ
ε. 3.

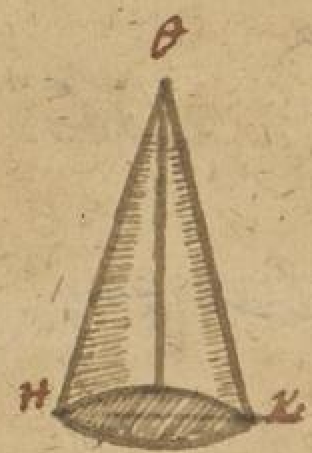

CXV.

Varia est gibba cujus basis est pe
ripheria: Lat; recta à Termin
verticis in Terminum basis te
dens. Estq; Conica aut Cylind
ca.

CXVI.

Conica est, quæ à subjectâ pe
pheriâ æqualiter fastigiatur
ad verticem. ut H. θ. κ.

10. Septemb. ♃.

CXVII.

Cylindrica est, quæ à Subjectâ pe
pheriâ ad sublimem, æqualem
& parallelam peripheriam æqua
erigitur, ut λ. μ.

Restat tertia Magnitudinis
cies, nempè

CXIIX.

Corpus s. Solidum, estq; q long

Gr. στερεόν. & distinguitur à Corpore Physico, quod constat materia & forma, & dicitur σῶμα.

-tudinem, & latitudinem, & crassitiem habet. def. 1. XI. Eucl. Ejusq́ extremum est superficies, def. 2. I. Eucl. Diameter circa quam convertitur Corpus vocatur Axis, def. 14. 19. 29. XI. Eucl.

CXIX.

Corpus est vel similare, vel dissimilare: illud ē vel Planum, vel Sphæricum: hoc vel simplex, vel mixtum.

CXX.

Corpus planum ē ex superficieb9 vel Trigonis, vel Tetragonis, vel Pentagonis.

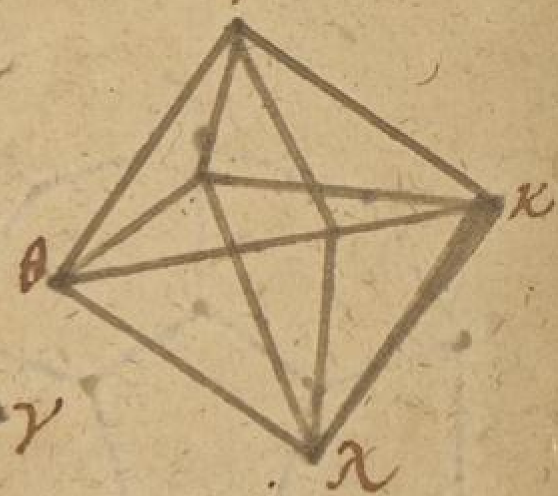
CXXI.

Quod ex superficieb9 Trigonis, est vel Tetraëdrum, vel Octaëdrum, vel Icosaëdrum.

CXXII.

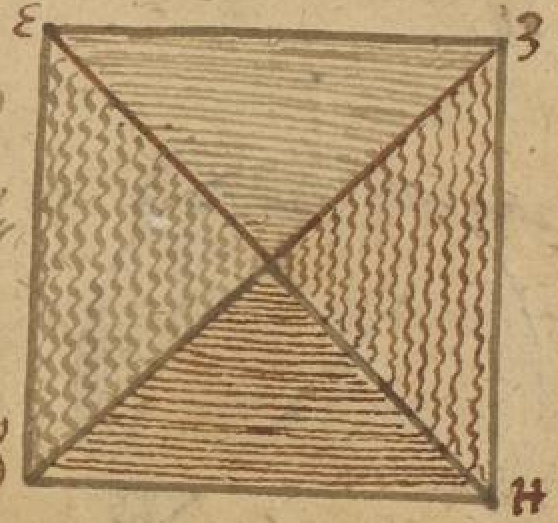
Tetraëdrum est Figura solida sub quatuor Triangulis æqualib9 & æquilateris gtenta. def. 26. XI. Euc. ut α. β. γ. δ.

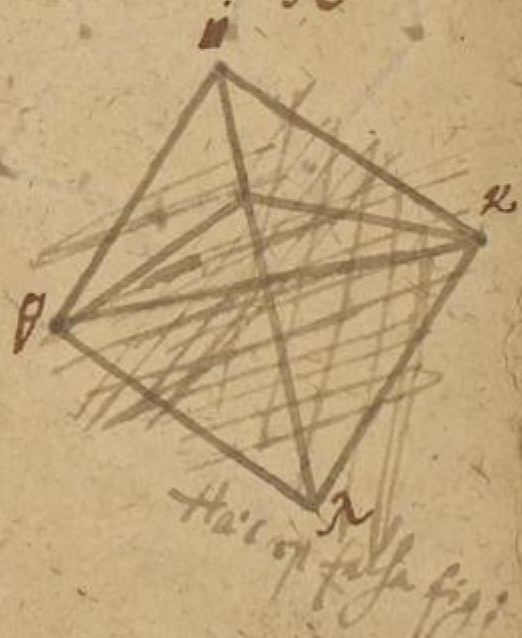

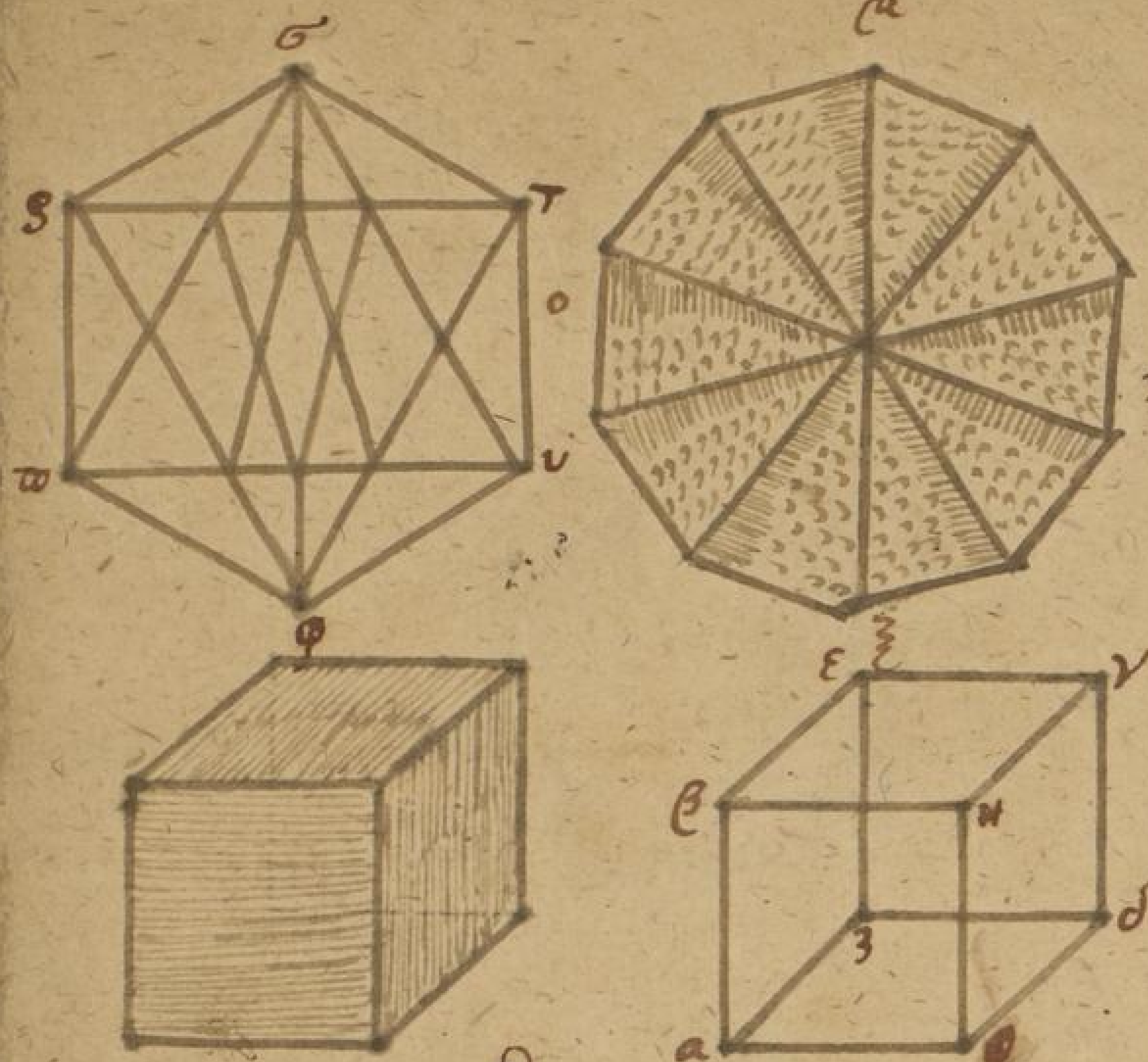
CXXIII.

Octaëdrum est figura solida sub octo Triangulis æqualib. & æqlateris gtenta. def. 27. XI. Eucl. ut ε. ʒ. H, vel θ. ι. κ. λ.

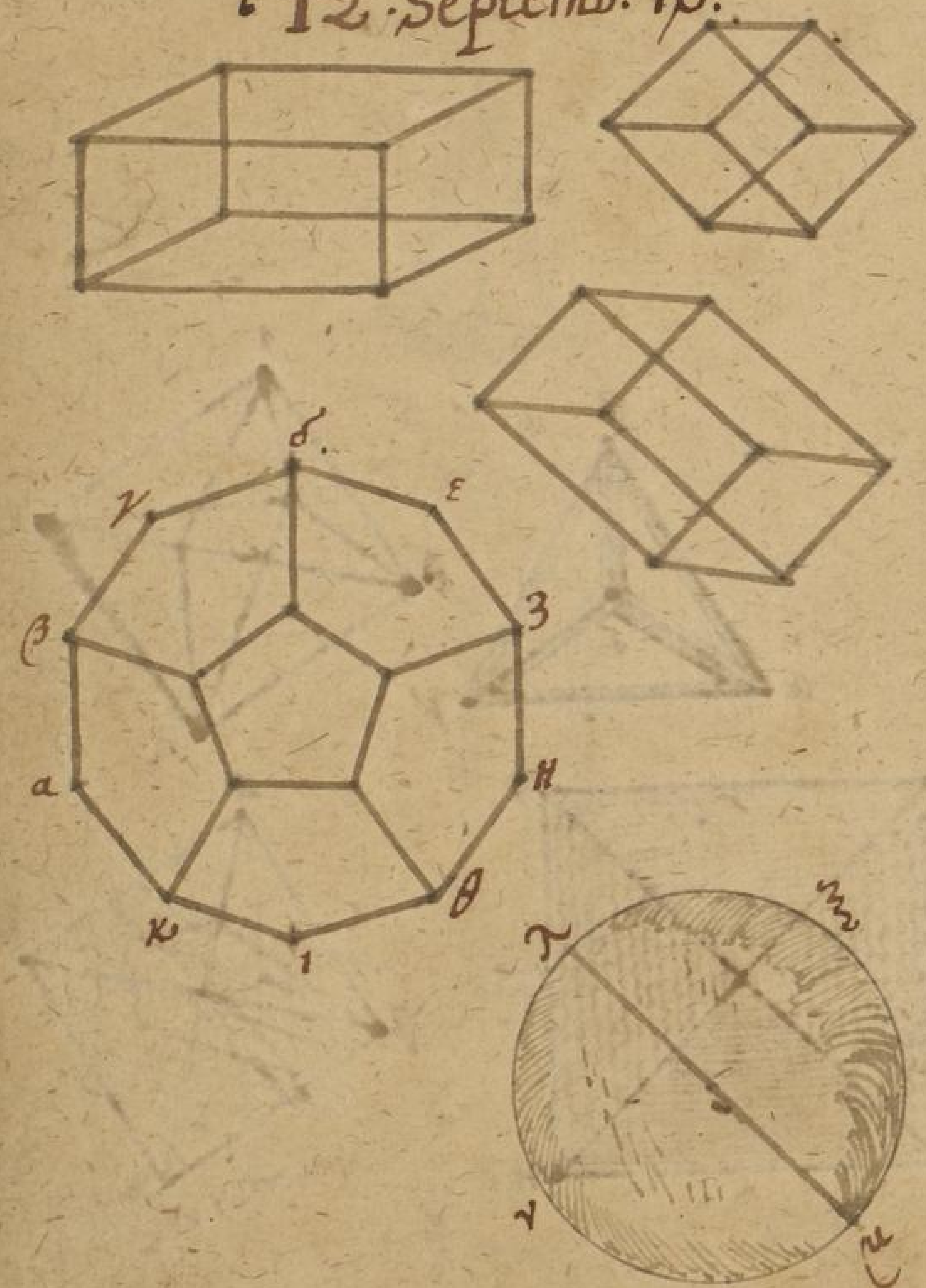

CXXIV.

12. Septemb. hx.

Icoſaëdrum eſt figura ſolida su
viginti Triangulis æqualibq
æqlateris gſtata. def. 29. XI. E
ut figura ζ. υ. ξ. o, vel ϖ. ς. σ.
τ. υ. φ.

CXXV.

Quod ex Superficiebq Tetragon
eſt Cubus, eſtq figura ſolida
sex quadratis æqualibq conte
def. 25. XI. Eucl. ut α. β. γ. δ.
Huc pertinent Parallelipeda,
rum tot ſunt gra, quot Parall
gramorum, ut q ſunt altâ p
te longiora; item Rhombq, R
boides.

CXXVI.

Quod ex Superficiebq Pentagon
eſt dodecaëdrum, eſtq figura
lida sub duodecim pentagoni
quilateris & æquiangulis con
ta. def. 28. XI. Eucl. ut α. β.
ε. ζ. η. θ. ι. κ.

CXXVII.

Corpus Sphæricum eſt Sphær
globq, eſtq figura ſolida una
pficie comprehenſa, ad quam
Centro cadentes oēs rectæ lin
ſe ſt æquales, ut λ. ζ. υ. ξ.

CXXIIX.

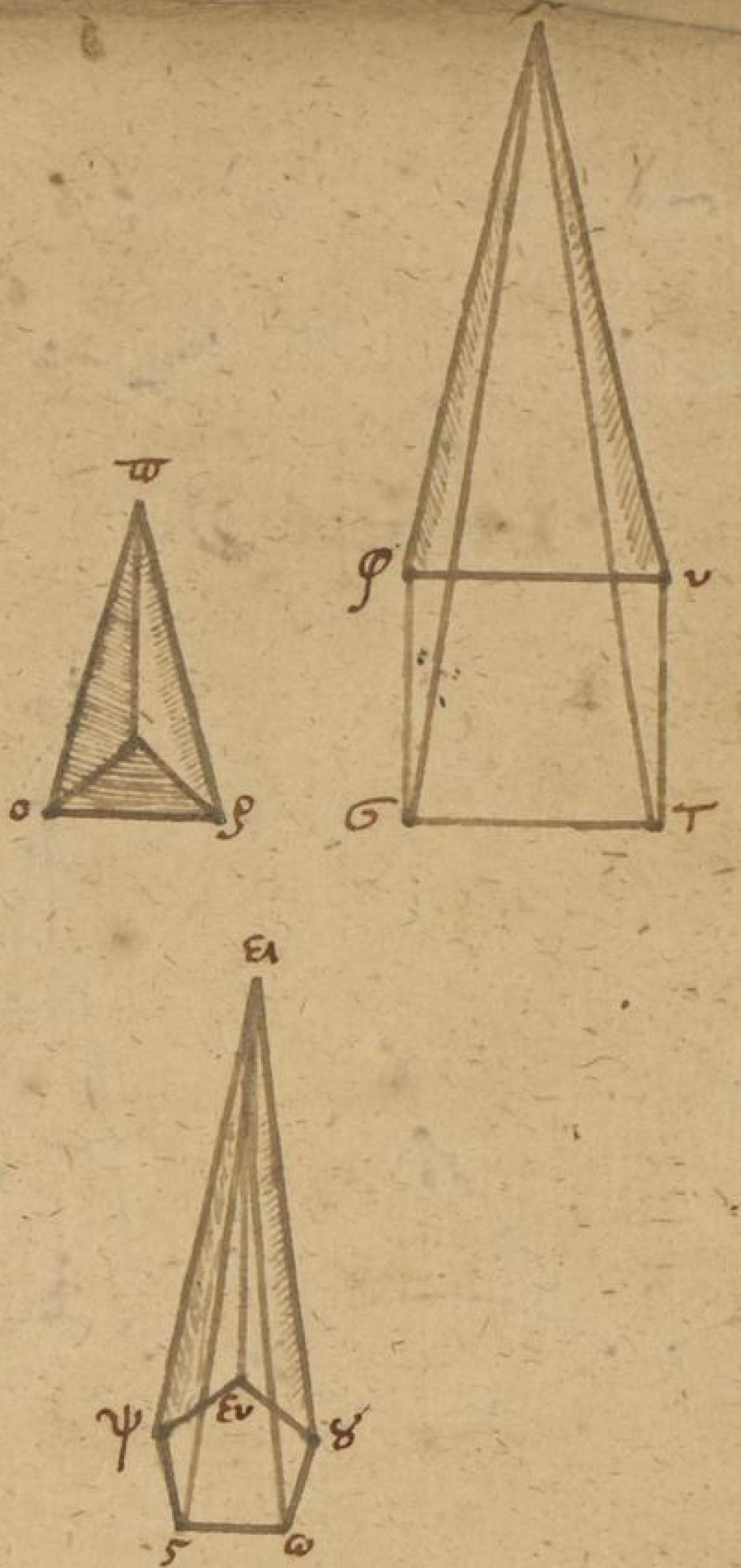
Corpus dissimilare simplex est, quod constituitur ex diversis planis. Estq; aut Pyramis, aut Prisma.

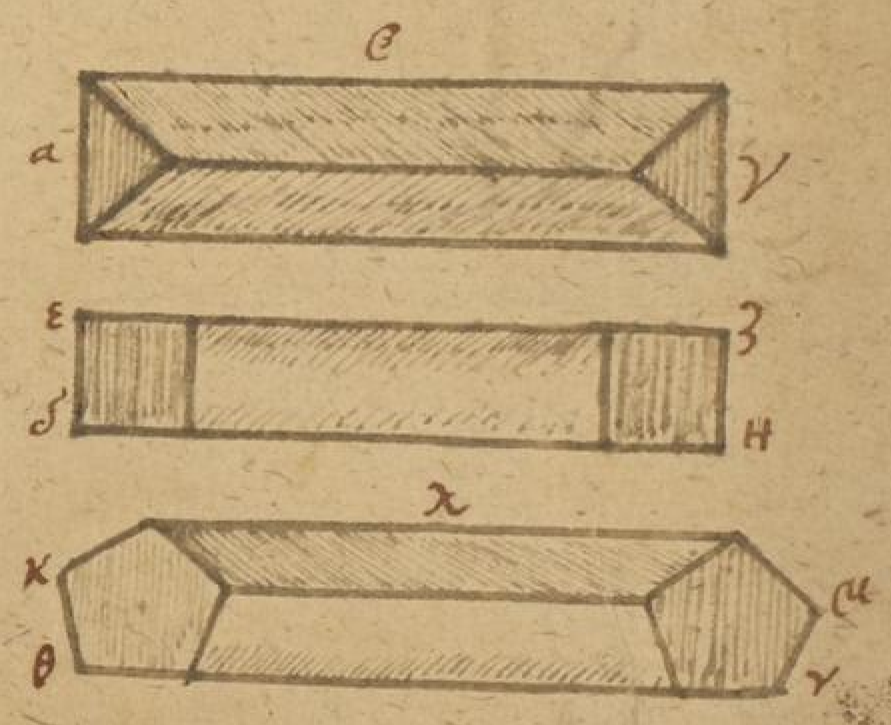
CXXIX.

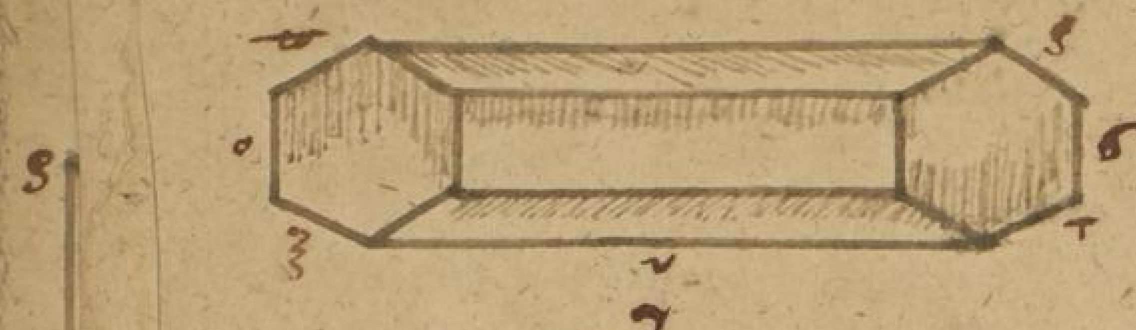
Pyramis est figura solida, q̃ planis c̃tinetur, ab uno plano ad unũ punctum constituta. Potest a. illud unum planum, à quo oĩa tendunt, esse vel Triangulum, vel quadrangulum, vel quinquãgulum. ex def. 12. XI. Eucl. Unde Pyramis vel Triangula, ut o. ϖ. ϱ: vel quadrangula, ut σ. τ. υ. φ. χ: vel quinquangulare, ut ψ. ς. ω. ϑ. ευ. ει.

CXXX.

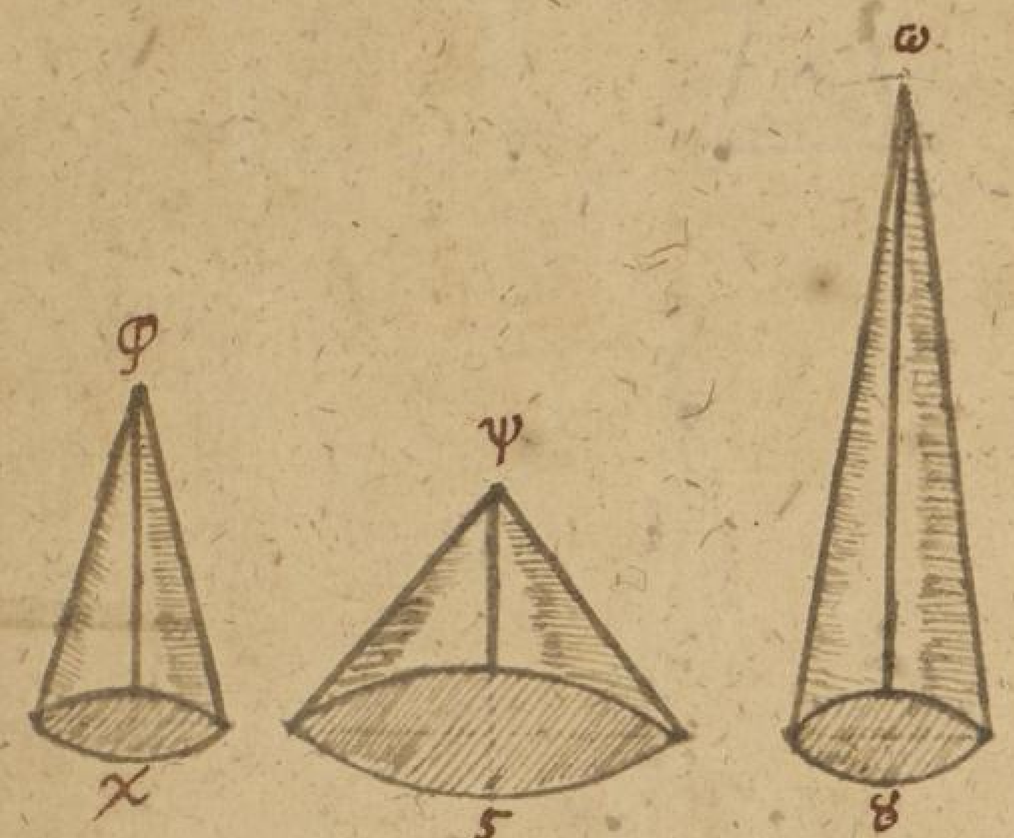
Prisma ẽ figura solida, q̃ planis continetur, quorũ duo opposita st æqualia, et similia, et parallela: alia v. parallelogramma. def. 13. XI. Eucl. Est nimirum Columna q̃dam laterata æqualis crassitiei, cuj bases opposita st æquales, similes et parallela, sive ha sint Triangula, sive quadrata, sive pentagona, sive hexagona, etc. Tot igr continebit parallelogramã quodlibet Prisma, quot latera s. anguli in unoquoq; oppositor planorum reperiuntur, ut, α. β. γ, δ. ε. ζ. H, θ. κ. λ. μ. ν,

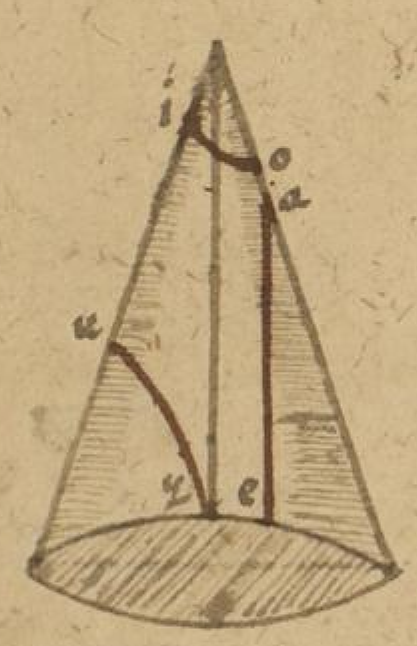

14. Sept. ☽.

ξ. o. ϖ. ϛ. б. τ. υ.

CXXXI.

Corpus dissimilare mixtũ ē, q. ex planis et Sphaericis constituitur. Estq; Conq et Cylindrus.

CXXXII.

Conus est figura solida, q̃ à Conicâ suꝑficie et basi circulari comprehenditur. Fitq; conversione Trianguli rectanguli, manente altero crure circa rectum angulũ. Undè Conus est vel rectangulg si crus manens est aequale verso, ut φ.χ: vel obtusangulus ~~ut~~ si ming: ut ψ.5: vel acutangulg, si major: ut ω.8. ex 18. XI. Eucl.

CXXXIII.

Sectio Coni triplex triplices generat Lineas: vel n. secatꝫ perpendiculariter Linea axi parallela, et fit hyperbole, ut a.e: vel secatur axem obliquè disscans et ꝓducitur Ellipsis, ut i.o: vel à latere ad axem obliquè, ut sectio in contactu baseos finiatꝫ et fit parabola, ut u.y.

CXX

CXXXIV.

Cylindrus est, q à cylindrica sup-
ficie & basibq circularibq comprehen-
ditur. Estq vel rectus, q axem ht ad
rectos angulos existentem ipsis basi-
bus, ut α. β: vel Scalenus, q n̄ ad
rectos angulos existentem ipsis basi-
bus axem ht, ut γ. δ.

Fuerunt Definitiones: sequuntur,

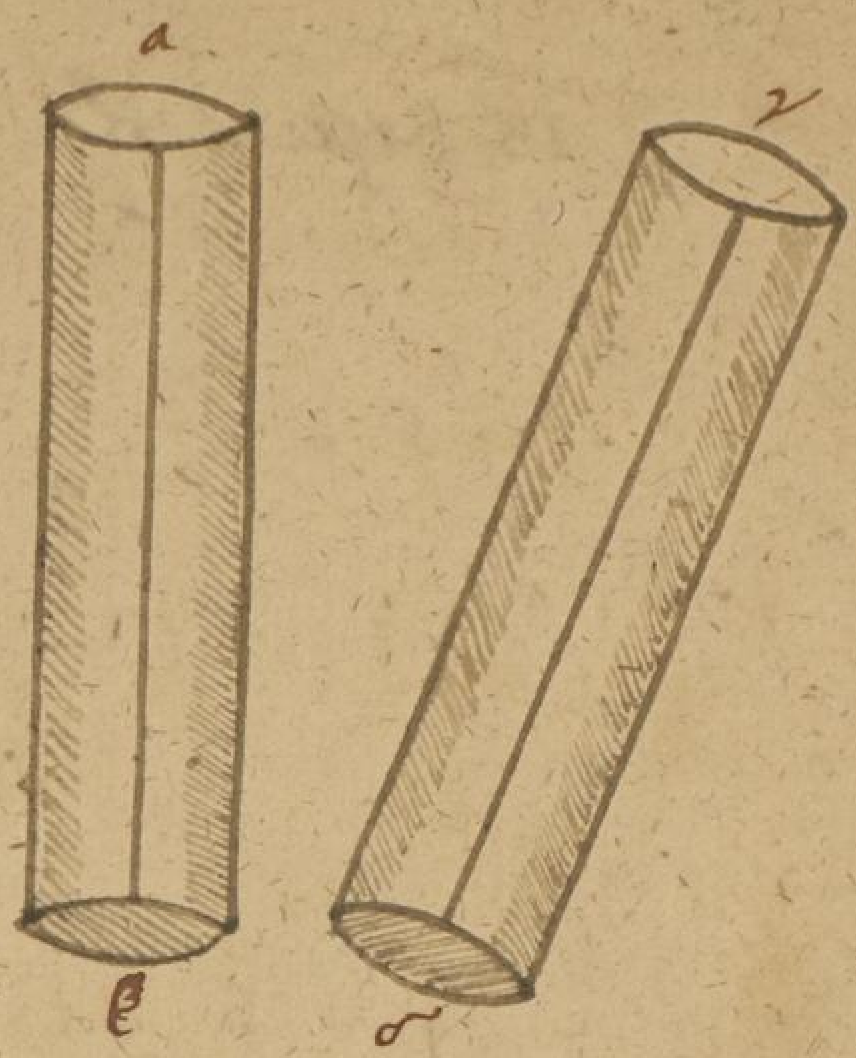
CXXXV.

Postulata, quor hic dantur quatuor:
1. Postuletur, ut à quovis puncto ad
quodvis punctū rectā lineam ducere
concedatur. 1. ppostul. I. Eucl.
2. Rectam terminatam in continuū
rectā pducere. 2. post. I. Eucl.
3. Ex quovis Centro & intervallo Cir-
culum describere. 3. post. I. Eucl.
4. Quamlibet magnitudinem toties Mul-
tiplicare, donec quamlibet magnitudinē
sui gnris excedit. ppos. X. Eucl.

Axiomata & Propositiones ex
Euclidis libris 13. succinctis & ppi-
cuis demonstraoibq à Clariss. & Ex-
cellentiss. Dn. D. Rhodio, Praeceptore
meo aeternum honorando compre-
hensis, desumi poterit.

FINIS
SECTIONIS III.

Restat

15. Septemb. ♂.

SECTIO IV.

quâ exhibetur

ASTRONOMIA.

ELEMENT:

I.

ASTRONOMIA vox Græc[a] dicitur παρὰ τὸ ἀστρονομεῖν, q[uod] est τὰ ἄστρα νέμειν stellis vel sideribus intentum esse, earumque Studium dirigere, colere atque speculari: atque sic veram hujus Disciplinæ naturam satis sufficienter exprimit, cujus officium istud est unic[um] ut tam Cœli quàm Corpor[um] in Cœlo existentium motus inqui-rat, vicissitudines observet, cau-sasque expeditè demonstret. Hi[nc] definitur, quod

II.

ASTRONOMIA sit Scientia motus Corporum cœlestium deprehendendi.

III.

In quâ definitione præter Gen[us] quod cum reliquis disciplinis Ma-

the

thematicis comune sit, observari cum primis debet Differentia desumta à vero Astronomiæ officio, quod est deprehendere motus Corporum cœlestium.

IV.

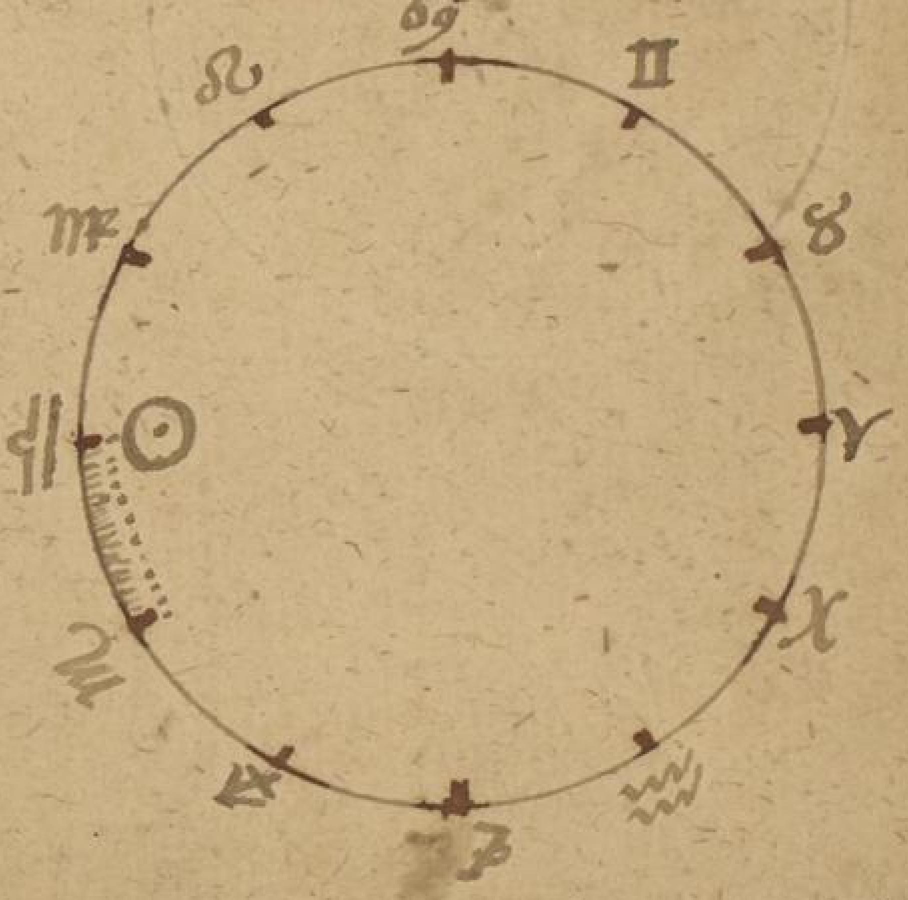
Motus ille Cœlestis vulgò ponitur duplex: Unus primus s. communis, isque verus et genuinus, qui Stellis cunctis ex æquo competit, eique ~~[illegible]~~ Periodus 24. horarum spatio ab ortu versus Occasum absolvitur: Ptolemæo κίνησις ὡς τὰ προηγούμενα, h.e. motus in præcedentia scil. σημεῖα dictus. Alter Secundus s. proprius, isque duntaxat hypotheticus, quod Stellis peculiariter, inæqualiter tamen competit, diversisque conficitur Periodis: Ptolemæo ὡς τὰ ἑπόμενα in Consequentia vocatur.

V.

Circa primum notabilia quædam occurrunt φαινόμενα s. apparentiæ, quarum Causæ hic reddendæ veniunt.

NB.

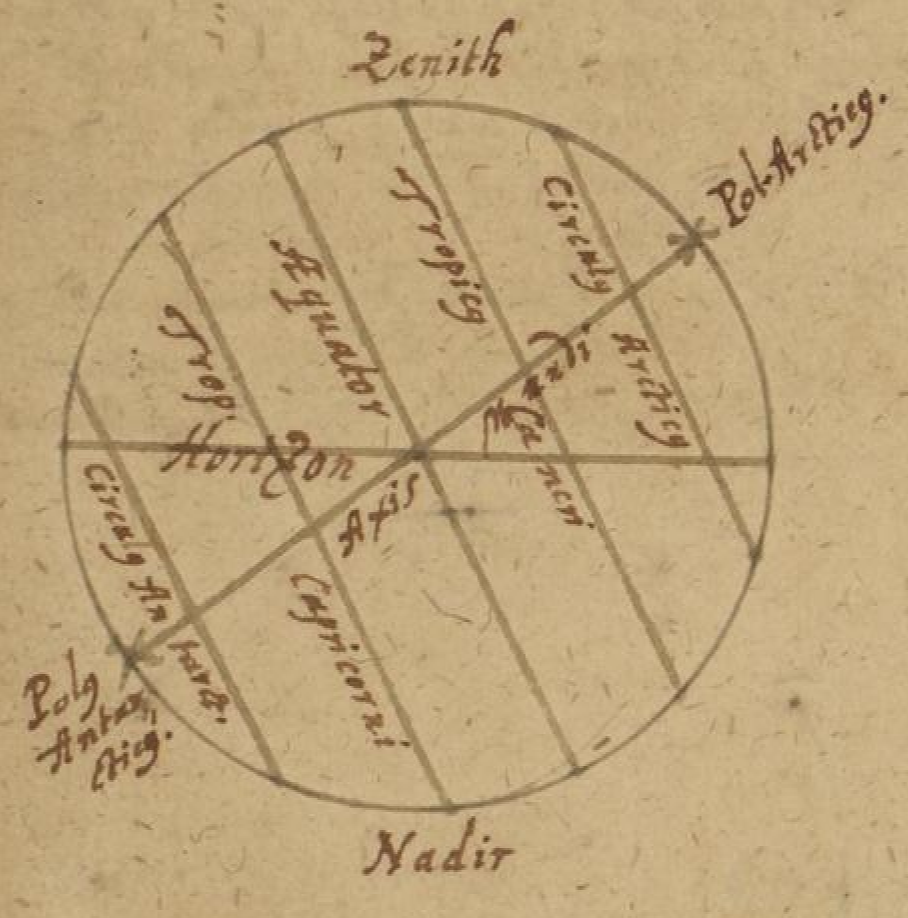
Secundus motus cœlestis est tantum hypotheticus et in Physicis planè est falsissimus, et tantum ab Astronomis constitutus, propriè enim non est motus, sed defectus in motu; quod probè notandum: Atque hoc modo etiam in Physicis est ille statuendus. Nam e.g. Sol quando dicitur Zodiacum peragrare, non progreditur ab ortu in occasum ut in motu primo, sed ab occasu in ortum motu prorsus planè contrario procedit, vel propriè dicendo potius recedit et deficit motu quo procedit. E.g. ponamus Solem hodiè esse in 1. gradu ♎, in crastinum erit gradu 2. perendiè in 3. et sic deinceps, sicque singulis diebus unum gradum deficit in ♎ et retrocedit, atque ex Libra in Scorpionem non in Virginem progreditur. Ut in seq. Schemate:

NB. Corpora Cœleſtia q̃ in globo ſt depicta collocant in Sphæra 8. Circuli v. in Sphær. 9.

16. Septemb. ☿. h. 8.

VI.

Quem in finem certa quædam hypotheſis excogitata eſt Nono Orbi s. cœlo extremo analoga, Sphæra nimirum Armillaris s. Globus certis & nullis Circulis debitâ inter ſe ratõe junctis conſtans.

VII.

Circuli illi ſunt vel magni: vel parvi.

IIX.

Circulus magnus eſt qui Sphæram in duo ſegmenta æqualia dividit.

IX.

Circulus parvus eſt qui Sphæram in duo ſegmenta inæqualia ſeca

X.

Circuli verò in Sphærâ principales ſunt decem: ſex videlicet magni, iiq; vel (reſpectu globi immotati) immobiles, variabiles (p locor. mutaõi) & externi, ut Horizon, Meridianus: vel mobiles, invariabiles ſeu fixi atq; interni, ut Æquator, Zodiacus, Colurus Æquinoctiorum, & Colurus Solſtitiorum: quatuorq; par

vi

vi, Tropicus Cancri, Tropicus Capricorni, Polaris Arcticus, et Polaris Antarcticus.

XI.

Horizon est Circulus magnus immobilis, à puncto verticali undiquaq; æquidistans.

NB. Quot puncta dari possunt verticalia, tot etiam dari possunt Horizontes. At puncta verticalea dari possunt infinita, aliud n. punctum verticale est Lipsiæ, aliud hîc Wittebergæ, aliud Argentinæ, aliud Basileæ, aliud Romæ etc.

XII.

Punctum ejus verticale Arabibus dicitur Zenith (s. ut alii malunt Semith.) oppositum s. pedale Nadir. Nathir verius.

Punctum Nadir est Zenith Antipodum.

XIII.

Horizon dividitur vel ratione situs, vel ratione sensus. Ratione Situs est vel Rectus, vel obliquus, vel Parallelus, à quo triplici situ triplex quoq; oritur Sphæra: Recta, Obliqua, et Parallela s. neutra.

Nota: Qui Sphæram rectâ habent, nullâ habent Elevationem Poli.

Qui obliquam, ap. istos poli Elevatio alibi minor alibi major est, sed nunquam complet integrum quadrantem, sive 90. attingit gradum. Ut apud nos.

Qui Parallelam, horum Elevatio poli atq; depressio exactè est 90. graduum.

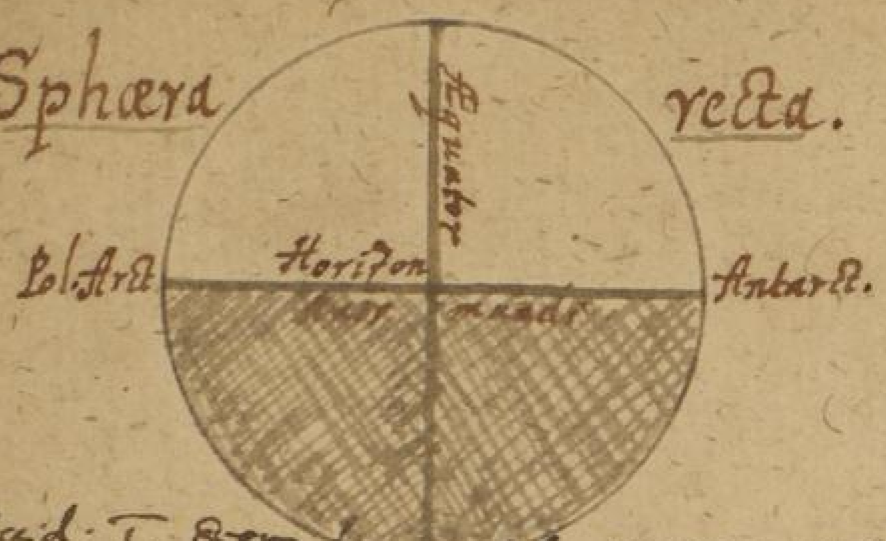
XIV.

Horizon rectus est, qui secat Æquatorem ad angulos rectos: Quali Horizonte recto et Sphæra recta utuntur qui exactè medii sunt inter Septentrionem et Meridiem, ita ut versus neutrum Polum habitatio eorum declinet, ut Gentes nonnullæ Æthiopiæ.

Hi qui Sphæram habent rectam, perpetuum habent æquinoctium, nullumq; ap. eos est incrementum aut decrementum dierum; bis habent æstatem bis hyemem, Solem etiam semper habent verticalem, et propterea regio est calidissima.

Sphæræ rectæ hæc accidunt. 1. Sidera omnia oriunt et occidunt æqualiter [illegible] et Recte.
2. Artificiales dies perpetuo æquantur noctibus.

Sphæra recta.

⊕ Accid: T. Dies hic nobis major, minor, æqualis. Æqualis hic in anno. Major dies quum ☉ ab æquatore versus polum [illegible] adscendit, minor quum ab æquatore versus polum [illegible] descendit.

Sphæra obliqua.

Sphæra parallela.

F Accidentia sphæræ parallelæ sunt: Dierum artificialium quantitas ~~[illegible]~~ facere, quæ ☉ per aequinoctialis potius verticali propior ... 6 plus minus mensium, e contra noctem et hoc ... mensium, quod ☉ ambulat in signis a polo ... [illegible]. Cum tamen ☉ Æquatorem attingeret, diurna revolutione ita fertur, ut neque totus supra neque totus infra Horizontem consistat, sed quasi dimidiatus appareat. Refractio tamen ibi magna esse potest. Et eam ob causam forsan tota apparere potest.

XV.

Horizon obliquus est, qui secat Æquatorem ad angulos obliquos. Competitque locis omnibus extra Æquatorem Polosque sitis. ⊕

XVI.

Horizon Parallelus est, qui cum Æquatore unitur, et convenit duabus duntaxat Zonis, quæ nimirum directè polis ipsis subjectæ sunt. F

XVII.

Ratione Sensus Horizon est vel Rationalis, vel sensibilis.

XIIX.

Horizon rationalis est ille ipse modò definitus. Estque (ut reliqui Sphæræ Circuli) non sensu perceptibilis, sed ratione tantum perceptibilis.

XIX.

Horizon sensibilis est tota ista spatii rotundi designatio, quo oculorum nostrorum acies in plano potest pertingere. Hujus Semidiameter 4. milliaria Germanica, atque ita tota ejus Circumferentia 25. cum $\frac{1}{7}$ milliaria Germ. non excedere.

XX.

Usus Horizontis Principalis est, distinguere medietatem superam & patentem ab infera & latente, atq; sic consequenter determinare Ortus & Occasus Stellarum.

XXI.

Ortus & Occasus alius est Poëticus, alius Astronomicus.

XXII.

Ortus & Occasus Poëticus est Stellæ ad Solem Orientem vel Occidentem collatio. Estq; vel verus, vel apparens.

XXIII.

Ortus & Occasus Poëticus verus est vera Stellæ in Horizonte positio, ejusq; vel supra eundem emersio, vel infra eundem submersio. Estq; vel Cosmicus, vel Acronychus.

XXIV.

Ortus & Occasus Cosmicus est, qui fit Sole supra Horizontem de mane oriente: unde & Matutinus dicitur. Et Ortus quidem Cosmicus est Stellæ unà cum Sole supra Horizontem ascensio. Occasus verò est Stellæ ex opposito Solis Orientis infra Horizontem descensio.

17. Septemb. ♃.

E.g. gratia Ortus Cosmicus Arcturi ad annum Christi præsentem 1636. sub Elevatione poli [illegible] Lugdunensis 52°. Et invenitur 28. ♏. ☉ autem pervenit ad illum gradum 20. Sept. Stil. novo. Et tunc oritur Cosmicè. E regione 28. ♓ monstrat ubi oritur Acronychè, quod fit circa 17. Feb. S. N. hic Lugduni Batavorum Cum 7° ♑ [28.] [illegible] occidit Cosmicè & cum 7° ♑ occidit Acronychè [illegible] unà cum ☉ descendit d. 28. Decemb.

NB. Ortus Cosmicus & occasus Acronychus, item occasus cosmicus & ortus Acronychus [illegible] #.

Ortus & occasus Cosmici & Acronychi [illegible] Stella data Horizonti Orientali ad Latit. loci adjungatur, Ecliptica monstrabit gradum cum quo stella data oritur Cosmicè & occidit Acronychè, & è regione ab Occidente Horizon indicabit gradum Eclipticæ cum quo stella data oritur Acronychè & occidit Cosmicè. Eg.

#

NB.
Omnes Stellæ Cosmicè orientes Acronycè occidunt, & contrà. Omnis stella potest habere ortus & occasus Cosmicus & Acronychus, exceptis [illegible].

Ortus [occasus] heliacus]. Stella data ad Latitudinem loci e.g. Lugduni Batavor. 52 gr. applicetur ~~[illegible]~~ orienti, et è regione in Occidente exquiratur gradus Ecliptices, qui 12 aut plures eminet supra Horizontem, pro arcu visionis requirit. Hujus gradus oppositum quum ☉ occupaverit, Stella oritur heliacè. Applicetur occidenti, & è regione in Oriente exquiratur gradus Ecliptices, qui ab Horizonte attollitur 12 gr. (arcu visionis) hunc arcum [illegible] quum ☉ ingreditur Stella illa occidet heliacè.

E.g. hic Lugduni Batavorum, quando Ortus [illegible] Sol jam in [illegible] constitutus occasus heliacus stella quæ est in ♍ e.g. Spica Virginis, à nobis non potest conspici, quia tecta latet illa stella sub radiis solaribus, & dicitur heliacè occidere. heliacus Arcturi de hoc anno 1636.

Inveni primò è regione 1 gr. ♈ cui adjeci 12 pro arcu visionis, fit 13 ♈ cujus oppositum 13 ♎. Quum ☉ venerit ad 13 ♎, fit die 5. Octob. Arcturus ortum heliacum matutinum faciet. Occasus Heliacus est Ellipsis [illegible] 28 à [illegible] fuerint 12 [illegible] 16 ♉ cujus oppositum 16 ♏. Cum ☉ [illegible] Arcturus [illegible] occidit heliacè, [illegible] circa 7 diem.

XXV.

Ortus & Occaſus Acronychus eſt, qui fit Sole infra Horizontem de Vespere occidente; unde & Vespertinus vocatur. Et Ortus quidem Acronychus eſt Stellæ è regione Solis occidentis supra Horizontem aſcenſio: Occaſus contra Acronychus eſt Stellæ unà cum Sole infra Horizontem deſcenſio.

XXVI.

Ortus & occaſus Poëticus apparens eſt Stellæ supra Horizontem exiſtentis ex radiis Solaribus vel emerſio vel in iisdem ſubmerſio. Unde & Heliacus ſ. Solaris dicitur. Qui itidem eſt duplex: alius matutinus, alius veſpertinus.

XXVII.

Ortus Heliacus matutinus eſt prima ex Solis orientis radiis emergentis Stellæ apparitio. Occaſus contra eſt prima Stellæ ſub orientis Solis radiis diſparitio.

XXIIX.

Ortus Heliacus veſpertinus eſt prima Stellæ ex Occidentis Solis radiis emerſio. Occaſus vero eſt prima Stellæ ſub Occidentis Solis radiis diſparitio.

XXIX.

Arcus Visionis s. intervalli pro Stellarum apparitione vel disparitione requisiti pro Stellis omnibus non est idem, sed pro diversis diversum, pro majoribus minus, pro minorib. majus: In Specie pro ♀ 5°, pro ♃ & ☿ 10°, pro ♂ & ♄ 11°. pro Stellis fixis primæ magnitudinis ~~11~~ 12°. 2dæ magnitudinis 13°, tertiæ 14°, quartæ 15°. &c.

8 ♄. 11. 0
♃ 10. 0
♂ 11. 30.
♀ 5. 0
☿ 10. 0.

XXX.

Ortus & Occasus Astronomicus est Stellæ ad Æquatorem conscendentem vel condescendentem collatio: dictusque in Spe Ascensio & Descensio. Hæc utraque cum est vel recta, vel obliqua.

XXXI.

Ascensio recta est Arcus Æquatoris à o ♈. SSS. usque ad Horizontem rectum orientalem (in Sphærâ rectâ) vel qui vice ipsius fungitur Circuli declinationis vel Meridianũ (in quavis Sphærâ obliquâ) numeratus. Descensio contrà recta est Arcus Æquatoris à o ♈. SSS. usque ad Horisontem rectum occidentalem, vel Circuli declinationis aut Meridianum computatus. Atque hæc ob angulos rectos qui semper & ubique

o ♈. principium Arietis signi.
SSS. secundũ seriem s. successionem Signorum.

F Sic a. in globo investigat. Stella aliqua, ~~E.g.~~ ducatur ad meridianum, hinc in aequatore numerantur gradus à o ♈ ad illam intersectionem usq Meridiani & Horizontis; qui Inventi gradus monstrabunt Asc. & desc. R.
E.g. quaeritur AR ☉ ad hodiernum d. 27 Sept. S.N. ubi ☉ est in 5° ♎. Invenitur AR 185. [illegible] & desc. AR aequalis. Sic AR D in 15° ♏ cu Lat. 3. A. est 167°.

Æ AO & DO h.m. inveniuntur. Stella in globo ad Latitud. ac loci directo, [illegible] Horizonti orientali applicetur, qui (Horizon) tunc secabit AO. 18. Sept. ♀. stellae in gradibus Aequatoris: Eadem stella Horizonti occidentali obj[illegible], Horizon in Aequatore DO ejus monstrabit. E.g. cupio scire AOD in 15° ♏ cu Lat. 3. A. Et invenio 161°. AO scil. et D. desc. vero 170.

F Sit inventa AR D 167°. et AO. 161. Data differentia Ascensionalis in ♏ signo Boreo, et longitudinem [illegible] subtrahendo AR ab AO, residuum est differentia Ascensionalis, hoc modo exceptis 161 à 167 [illegible] invenio 6. quae subtracta 167. monstrat AO. addita Descensionem oblig. [illegible]

Ascensionibus & descensionibus Rectis et Obliquis quaeruntur facile est ortus & occasus [illegible] Luminarium & Planetarum [illegible]. E.g. Sit ☉ in o ♋ quod fit circa 11. Junii st. N. quaeritur ejus ortus & occasus ut et amplitudo ortiva sub Elev. Lugdunensi 52. [illegible] o ♋ usq dum stet sub Meridiano, hinc [illegible] horarum horae 12 [illegible] applicetur, deinde o ♋ Horizonti orientali applicetur, et index horarum monstrabit horam ortus ☉, o ♋ vero [illegible] occasus & indicat: [illegible] in Horizonte ab eo ad Aequatorem usq [illegible] amplitudinem ortivam demonstrat. ⅢⅠ

aequales, semp aequalis suae Ascensioni. F

XXXII.

Ascensio obliqua est Arcus Aequatoris à o. ♈. SSS. usq ad Horizontem orientalem numeratus. Descensio obliqua vero est Arcus Aequatoris à o. ♈. SSS. usq ad Horizontem occidentalem terminatus. Æ

XXXIII.

Posterior ista obliqua prioris rectae semp est Excessus vel defectus, secundum ipsam differentiam Ascensionalem, inter Ascensionem rectam & Ascensionem vel descensionem obliquam intercedentem, quae est Arcus Aequatoris inter Circulum declinationis vel Meridianum & Horizontem interceptus. Et haec quidem Ascensioni rectae in declinatione Stellarum Septentrionali subtracta, in Meridionali addita, exhibet Ascensionem obliquam. Contrarium fit in Descensione obliqua. E.g. F

XXXIV.

Meridianus est Circulus magnus, immobilis, per Zenith

polosq. Mundi transiens. Cumq. Zenith s. puncta verticalia secundum longitudinem, ab ortu scil. versus occasum, vel contra ab occasu versq. ortum point esse infinita, infiniti quoq. Meridiani dari queunt. Usitatè verò 180. tantùm per binos semper gradq. Æquatoris oppositos ductos numerare solent. Inter quos Meridianus primus à Veteribq. factq. is fuit, qui per Insulas Fortunatas s. Canarias transit, quia ulteriores nullas invenire terras autumârunt, ibidemq. terræ habitabilis initiū fieri putârunt, à quo cæteros ordine singulos SSS. numerare gsueverunt. Nautæ tn̄ recentiores illq. primum fecerunt occidentaliorem, qui per Insulas Flandricas s. Asores ducitur, quia lingulam Magneticam à Linea Meridianâ nihil illic declinare animadverterunt.

XXXV.

Usus Meridiani cumprimis triplex est. (1. Horizontem

III ~~Tempori~~ Ortus et occasus Solis dato facile et invenies, quantitas crepusculorū matutinorū et vespertinorū, h. m. Globo ad Latitudinē loci correcto, Solis loco ad tpq. datū applicato Meridiano, et index horarū h. 12. Dein loco oppositi Solis notato notatq. vertatur globo donec 18. ab Horizonte attollatur à parte occidentali, index ex horarū monstrabit initium crepusculi matutini: à parte autē orientali, vespertini crepusculi ~~finem~~ finem significabit.

totumq Cœlum in medietates duas Orientalem & Occidentalem dividere. 2. Meridiem semper, mediamq noctem, atq sic unà etiam altitudinem Stellæ maximam ejusq declinationem ostendere. Tandemq 3. Elevationes poli & Æquatoris cum latitudine locorum definire.

Cum Sol pervenit ad Circuli Meridiani superiorem partem, facit Meridiem, quando vero ad inferiorem facit mediam noctem.

Cum Stella pervenit ad Meridianum, fit altitudinem maximam, quæ Meridiana vocatur. Inde quoties in Astronomicis mentio fit Altitudinis Meridianæ, intelligitur Altitudo maxima.

XXXVI.

Altitudo Stellæ maxima est Arcus Meridiani inter Horizontem datamq Stellam interceptus, dicitur vulgò Meridiana, quæ in declinatione Septentrionali composita est ex declinatione & Elevatione Æquatoris: in Meridionali ex declinatione Elevationem Æquatoris componit.

Observanda & Inspice.

XXXVII.

Declinatio Stellæ est Arcus Circuli Declinationis (qui est Circulus magnus, mobilis, per polos mundi Centrumq Stellæ descriptus) Sequentem ejus in Sphæra gerit Meridiani inter Æquatorem Centrumq Stellæ.

Declinatio sic potest investigari. Sit ☉ in 29 ♏ ... [illegible] ☉ ad Meridianum, in ipso Meridiano gradus numerentur quibus ☉ distat ab Æquatore, eritque dabunt declinationem ☉ Australem, quia ♏ est signum Australe. Invenitur a 18 grad.

terceptus. Estq; vel Borealis, si Stella inter Æquatorem polumq; Septentrionalem e posita: vel Australis, si versus polum meridionalem e remota.

XXXIIX.

Elevatio poli est arcus Meridiani inter Polum elevatum & Horizontem inceptus. Estq; hic Wittebergæ 51°. 52'. Eius semp ad quadrantē seu 90. Complementum ē Elevaō Æquatoris, quæ est Arcus Meridiani inter Æquatorem elevatum & Horizontem interjectus. Et hic Wittebergæ est 38°. 8'.

XXXIX.

Latitudo loci est Arcus Meridiani inter Æquatorem & Zenith interpositus. Ipsiq; Elevaoi Poli perpetuo existit æqualis ✝

XL.

Æquator est Circulus magnus, mobilis, à polis mundi undiquaq; æquidistans.

XLI.

Poli mundi st Puncta axis mundi extrema: quorum unus nobis cspicuus vr Arcticus, Borealis s. Septen[illegible]

Hic Lugduni Batavorum est 52°. 10'/2 (ex mea observatione) & cplementum 37°. 49'/30

19. Sept. h.8.

90°	60'
51	52
38°	8

Subtr.

✝ [illegible] hic ... quot gradibus vertex [illegible] loci distat ab Æquatore, totidem polus ab Horizonte attollitur.

Differunt Elevaō Poli & Latitudo loci [illegible] loci tm Termino à quo & Termino ad quē; nam Elevaō poli incipit à polo Arctico s. septentrionali & desinit in Horizontem: Latitudo loci [illegible] principiū Zenith & finem Æquatorem. [illegible]

Hc invenit: Locum aliquē certū in globo [illegible] applica et numera gradus in Meridiano, quibus idem locus ab Æquatore distat, tanta enim erit dati loci Latitudo. Latitudo loci s. Elevaō poli [illegible] h. m. [illegible] indagatur: Observetur Altitudo ☉ Meridiana [illegible] observatæ [illegible] quoniam sub meridiano [illegible] gradus altitudinis inveniantur, quibus [illegible] addatur decl. ☉ [illegible] restat erit [illegible] Altitudo Æquatoris s. complementum Elev. poli. E.g. [illegible] hic Lugduni observetur altitudo ☉ Meridiana [illegible] de Arcticis à r. syderib. Ursa maj. & min.

[illegible] 14.° 30 ☉ existente in [illegible] declinat 23°/30'. fac. 38°. 9 [illegible]

Lugduni 52°.

trionalis: alter inconspicuus
citur Antarcticus, Australis se
Meridionalis.

XLII.

Usus Æquatoris est 1. Zodiacum
& universum Cœlum in duas
medietates, Borealem & Austra
lem, dividere. 2. Suis cum
Zodiaco sectionibus duo puncta
æquinoctionalia, sicque ipsos quo
dies Æquinoctiales ostendere.
3. Universum primi Mobilis m
mensurare † Singulis namque ho
nobis ab hoc Circulo oriuntur 15
15. quod certum est indicium, Coelu
(scil. omnia corpora coelestia)
totum æqualibus intervallis circum
volvi et in Sphæra obliqua,
per spatio 24. horarum.

XLIII.

Zodiacus est Circulus magnus
mobilis, ad Æquatorem obli
: latus. Latitudo ejus juxta
scos est 12°: secundum recent
res vero 16°. 8. nimirum ab Eclip
ca versus Septentrionem, & 8°. ve
sus Meridiem.

XLIV.

Ecliptica est Circulus Zodiaci.

NB. Ubi Æquator intersecat Zodiacum ibi est punctum Æquinoctiale. Et quando Sol incidit in illud punctum fit ~~Solstitium~~ Æquinoctium. Et quia Æquinoctium est illa tota dies [illegible] Sol manet in Æquatore, & inde et tunc Æquatorem cognoscere possum.

† et per consequens Longitudinem loci nostratis. 360 / 15 (24.

Longitudo loci est arcus Æquatoris inceptus in meridiano loci dati et Meridiano a quo numeratio incipi solet. Sic indagatur: Locum datum Meridiano adjunge, et signato loco Æquatoris quo Meridianus transit, numera a principio [illegible], ubi initium sumitur, et habebis longitudinem [illegible].

Sub Ecliptica directe junctæ Sol et ☽. efficiunt Eclipsin ☉: opposita v. sub eadem e diametro Eclipsin ☽.

Eclipticam invariabilem, nec obliquitate [illegible] mutari adfirmo. [illegible] et [illegible] mutant Latitudines stellarum: at Declinationem mutant.

ante medius, sub quo Sol perpetuò incedit. Unde et vi Orbita Solis, vel Iter Solare.

XLV.

Secundum Longitudinem dividitur Zodiacus communiter quidem ut alii Circuli in 360: peculiariter autem, et suo quodam proprio more in partes 12, quae partes vocantur Signa et Dodecatemoria, q. d. duodecim anni partes, nempe Menstrua, et quodlibet Signum iterum dividitur in 30. duodecies a. tricena constituunt 360.

XLVI.

Sumta a. est ista divisio Zodiaci in 12 Signa, quod hic Circulus per 12. ista Sidera in Sphaera 8a octava designetur, et tum totus hunc Zodiacum, sub quo Sol semper movetur spatio anni perambulat, interea Luna duodecim Lunares efficit, i. duodecies suum Cursum absolvit, ex quo Luna cursu annus in duodecim Mensis, et hic Circulus in duodecim partes dividitur.

XLVII.

Sunt a. Signa illa duodecim haec, quae memoriae causa duobus Versi-

Ad 45. seq. sub fin. O.

Quaer. post imperium Astronomiae quod cum prim. 30 gradus, vel prima pars duodecima tribuatur Arieti, quod prima stella ♈ sequatur intersectionem Zodiaci et Aequatoris hoc anno 28. 6/75 (ad 1636.) per hoc fuit sectio Aequinoctiorum a prima ♈ stella. Ideo aequinoctia et mutantur.

21. Septemb. ♎.

☉ ô aequinoctii sequentis annuus fuit. NB. de termino motus: an sol in eo?

Aenigma.

Quae stella est tardior Sole, et tamen uno mense majus efficit spatium quam Sol in toto anno. (scil. in Zodiaco) R. ☽. motu nimirum 2do, o primo.

culis inclusa sunt:

Sunt [1] Aries, [2] Taurus, [3] Gemini, [4] Can-
cer, [5] Leo, [6] Virgo,
[7] Libraq;, [8] Scorpius, [9] Arcitenens
[10] Caper, [11] Amphora, [12] Pisces.

Usitateq; hisce notantur charac-
teribus:

♈. ♉. ♊. ♋. ♌. ♍.
♎. ♏. ♐. ♑. ♒. ♓.

XLIIX.

Diffrã. Atq; hæc Signa s. Dodecatemo-
ria noni Orbis, quæ ἄναστρα
sunt, & æqualia, & à puncto
Æquinoctii Verni incipiunt,
diligenter segreganda sunt à
Signis octavi Orbis, quæ ἔναστρα
sunt & inæqualia, atq;
à primâ Stellâ Arietis, s. quæ
in dextro cornu ♈. præcedit, ini-
tium sumunt, & propter motum illum
in consequentia hypotheticum
quem licet tardissimum ad-
mittunt, situm suum, quoad
Signa Sphæræ nonæ, sensim
mutant. ⊕

XLIX.

Quorum Signorum priora sex
sunt Septentrionalia, posteri-

ra Meridionalia: & Septentrionalia tria præcedentia ♈. ♉. ♊. ſunt Vernalia; tria ſubſequentia ♋. ♌. ♍. ſunt æſtiva. Meridionalium v. tria prima ♎. ♏. ♐. Autumnalia; poſtrema tria ♑. ♒. ♓. Hyemalia s. Bramalia vocantur: Ex quibus quadruplicibus Signis prima quælibet dicuntur Cardinalia, ut ♈. ♋. ♎. ♑. in quibus obſervanda quatuor puncta Cardinalia: duo nempè Æquinoctialia, & duo Solſtitialia.

L.

Æquinoctialia ſunt duæ Ecliptica & Æquatoris inſectiones, o. ♈. & o. ♎., in qua Sol ingreditur circa tempus Gregorii & Lamberti, juxta vulgatum Verſiculum:

Lambert, Gregorii nox eſt æqua„
ta diei.

LI.

Solſtitialia ſunt duo Puncta Ecliptica ab Æquatore maximè declinantia, o. ♋. & o ♑. in quæ Sol intrat circa diem Viti & Luciæ, juxta Verſum:

Viti, Luciæ ſunt duo Solſtitia.

LII.

22. Sept. ♂.

Usus Zodiaci est inprimis triplex:
1. Æquatorem ac universum Cœli in medietates duas, Borealem atque Australem bisecare.
2. Causam vicissitudinis in Temporibus Anni, incremento ac decremento dierum, Ortibus et Occasibus, Altitudineque Solis Meridianâ, sufficientem monstrare.
3. Longitudines et Latitudines, h.e. vera stellarum universarum tam fixarum, quam Planetarum loca determinare.

LIII.

Longitudo Stellæ alia est continua, alia discreta.

LIV.

Continua est Arcus (propriè Circuli Longitudinis, qui est Circulus parvus mobilis Eclipticæ parallelus per Stellam descriptus ac per mensuram in Circuli magni gradibus necessariam, Analogicè) Eclipticæ à o ♈. SSS. usque ad Circulum Latitudinis Stellæ numeratus; Discreta vero à princip. dodecatemorii, usque ad Circulum Latitudinis Stellæ terminatus. †

LV.

Latitudo Stellæ est Arcus Cir-culi

Hæc hodie maxime in usu est.
† Longitudo Stellæ in globo sic potest commode inveniri. A polo Zodiaci sive Bor. sive Austrino transeat Regula G... per centrum Stellæ usque ad Eclipticam: intersectio Reguli et Zodiaci ~~dabit~~ Longitudinem, distantia vero ~~...~~ inter stellam et Eclipticam Latitudinem Stellæ monstrabit. Sic investiganda ~~Lucidæ Lyræ~~ Capellæ Long. et Lat.

culi Latitudinis (q. est Circulus magnus, mobilis, per polos Eclipticæ, Centrumque Stellæ transiens) in Eclipticam, Centrumque Stellæ interceptus. Estque vel Borealis, cum Stella ab Ecliptica in Septentrionem: vel Australis, cum versus Meridiem deviat.

LVI.

Coluri sunt Circuli magni, mobiles, per polos mundi, et puncta Eclipticæ Cardinalia ducti: Quorum sunt duo: Unus Æquinoctiorum, qui transit per puncta Æquinoctialia: Alter Solstitiorum, qui per Solstitialia transit. ♋ ♑

(qui moventur cum præcessione punctorum æquinoctialium. Itaque motus colurorum fit per polos Eclipticæ.

♈ ♎

LVII.

Usus Colurorum est 1. Eclipticam et Æquatorem, atque sic universum Cœlum in quatuor Quadrantes dirimere. 2. Mutua sui intersectione polos Mundi ostendere. 3. Suis cum Ecliptica sectionibus quatuor puncta Cardinalia constituere. ♈ ♋ ♎ ♑

LIIX.

Tropici sunt Circuli parvi ad Æquatorem paralleli, Eclipticam in punctis Tropicis seu Æquinoctialibus contingentes: Quorum rursus sunt duo: Unus Cancri

Etymol. ἀπὸ τοῦ τρέπεσθαι à vertendo, quia ☉ ad puncta Tropica deveniens vertit, nec amplius ascendit et descendit, sed ad hos Circulos revertit.

☉ n. ii annus cursu ꝑ Ecliptic: quod ad terminum maximum ab Æquatore distanc. pervenit, retrocedit Æquatorem versus.

Zonæ 2. st Temperatæ.
2. frigidæ.
1. Torrida.

23. Sept. ☿.

a ○ ♋: alter Capricorni a ○. ♑ circa polos Mundi descripti.

LIX.

Usus eorum ē: 1. Maximam Ecliptica declinaẽm determinare, 2. Puncta Solstitialia, et simul ipsos dies Solstitiales monstrare, et 3. Cum Polant. qnq. terræ Zonas determinãre.

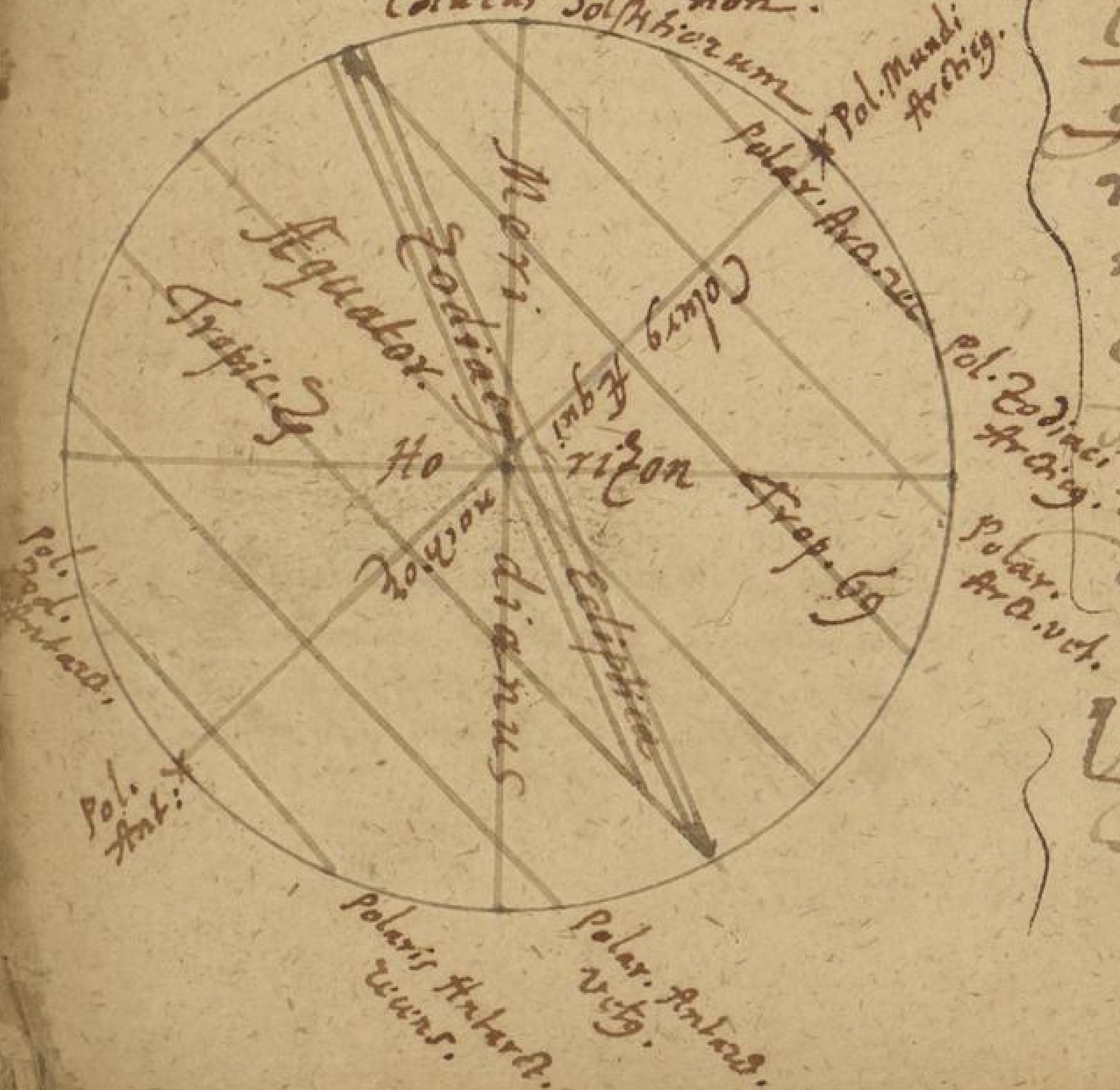
LX.

Polares in. grẽ st Circuli parvi, Æquatori paralleli, polis mundi pximi; Sunt hi vel vetustiores, vel recentiores.

LXI.

Vetustiores sunt Circuli parvi immobiles Æquatori paralleli, ipsum Horizontem ꝯtingentes: cui ꝓpea variato Horizonte et Meridiano, et ipsi sunt variabiles. Suntq. duo: Unq Arcticus Horizontem in Septentrione: alter Antarcticq eũdem in Meridie ꝯtingens.

Hi designant q Stellæ sint perpetuæ Apparitionis et q non.

LXII.

Usus horum Polarium ē, 1. Elevationem et depressionem

nem polorum terminare. 2. Stellas in Sphærâ obliquâ universas in 3. Classes ordinare.

LXIII.

Stellæ n. aliæ st ἀειφανεῖς s. perpetuæ apparitionis: aliæ ἀφανεῖς & perpetuæ occultationis: aliæ deniq. ὑπαλλήλοι s. perpetuæ subalternationis s. per vices orientes & occidentes.

LXIV.

Stellæ perpetuæ apparitionis st, quæ declinationem Borealem depressione Æquatoris majorem hnt, & huic Polari Arctico (circulo) inclusæ st: quæ v. Stella declinaõem Septentrionalem Depressioni Æquatoris præcisè æqualem habet, vr τοπικὴ s. localis, cujusmodi hîc Wittebergæ est lucida Lyræ: utiq. v. q̃ majorem hnt declinationem sidera, st Perseus, Cepheus, Cassiopæa, Capella, duæ Ursæ, minor & major, (in hj. minoris caudâ Stella extre-

Qualibet Urbs & qlibet locq ht suā stellā τοπικὴν, & in qualibet urbe vt regione possum ex stellâ illâ Elevaõem poli scire, si n. observo quā stella declinaõem depressioni Æquatoris præcisè æqualē habeat, & nunq infra Horizontē descendat, sed illū præcisè stringat, tunc ex Globo aliquo Cœlesti possū Elevationē poli scire.

24. Septemb. 4.

ma de Polaris, cùm à Polo Mundi Septentrionali distet tantũ 2°. 50′,) & Draco, pỹ cũ flexuram tertiam. poly Zodiaci positus est.

LXV.

Stellæ perpetuæ occultaõis st, quæ declinationem Australem Elevaõe Æquatoris hñt majorem, & intra Circulũ Antarcticum cõtinentur, ut Acarnar, Navis, Lupus, Ara, s. Thuribulũ, Corona Australis, & maxima pars Centauri.

LXVI.

Stellæ deniq; perpetuæ Subalternaõis st, q̃ declinaõem Elevaõe Æquatoris hñt minorem, & extra polares utriũq; cõtinentur, ut st præter Signa Zodiaci, Andromeda, Triangulum, Arcturus, Corona Borealis, Hercules, Ophiuchus, Sagitta s. Telũ, Aquila, Delphin, Cygnus, Equiculus, Pegasus, item Cetus, Eridanus, Orion, Lepus, Canis major & minor, Hydra, Corvus, & Crater.

Arcturus ē stella in crura Bootis.

Canis major vĩ ēt Canicula, & Sirius.
Canis minor vĩ ēt Procyon.

In Cingulo Orionis st tres stellæ primæ magnitudinis hac ordine cõspicuæ ***. Hoc sidus est nobiliss. q̃a Æquator illud intersecat.

LXVII

LXVII.

Circuli Polares recentiores sunt Circuli minores, mobiles, ad Æquatorem paralleli, à polis ~~mundi~~ Eclipticæ circa polos Mundi descripti. Suntq; & horum duo: Arcticus, q. est circa polum mundi Septentrionalem: Antarcticus q. circa Meridionalem e descriptus.

LXIIX.

Usus horum Polarium recentiorum est 1. In suâ periphaeriâ polos Eclipticæ designare. 2. Una cũ Tropicis quinq; Terræ Zonas determinare easq; ab invicem discriminare.

LXIX.

Ut à Circulorum horum Sphæricorum universorum totiusq; Cœli situs verus in quovis Loco ac tempore exactè monstrari queat, Globus ad certum locum, certumq; tempus dirigatur modo sequenti:

1. Nota sit necesse e Elevatio poli istius loci, ad quem directio est facienda, atq; ad ipsam Globus accommodetur.

2. Notus sit verus locus Solis ad diem propositum, isq; Cretâ notatus ad Meridianum traducatur.

Hi circuli polares recentiores in Globo sunt depicti.

Rarius horum circulorum in usu sunt Circuli verticales, qui Azimutha vocantur, et magnam ~~afferunt~~ ~~habent~~ utilitatem præstant in Observationibus siderum. Horum officio in globo fungitur quadrans circuli æ-
nei in 90 partes divisus, quem adjungere oportet, ut terminus 90. ~~ab~~ à vertice gradum ~~Horizontis~~ ubiq; attingat.
Vr. quadrans altitudinis.

Rectificandi Globum Modus.

E. g. Elevatio poli hîc Wittenbergæ est 51°. 52'.

Ponamq; ☉ hodie die 24. 7bris esse in 11°. ♎. illum gradum cretâ notatum sub Meridianum duco, indicemq; horarium et dirigo ad horam 12 meridianam; et sic globus est rectificatus. Si nullus in Globo index horarius erit, circulo Æquatore uti possum, 15°. enim fac. 1. horam.

3. Index horarius ad horam duodecimam simul reducatur.
4. Globus volvatur quoadusq; index horarius horam, per quam Constitutio Coeli desideratur, sive ante sive pomeridianam monstret, et habebitur Coelum ad propositum tum locum, tum tempus accommodatum.

Atq; sic totum hoc nostrum Enchiridion Mathematicum conclusum esto: DEO Coeli et totius rerum universi Conditori sit LAUS, HONOR et GLORIA in Seculum.

FINIS.

24. Septemb. 1629.
Wittebergæ.

NB.

Post cap. V. Cluverii addenda.

De Periœcis, Antœcis et Antipodibus.

Pro diversa habitatione globi terreni et Zonarum in eo, alii populi nobis vocantur Periœci, qui nobiscum degunt sub eodem Meridiano et parallelo, æqualiter ~~ab~~ ad opposita ~~Æquatoris~~ paralleli ab Æquatore segregati.

Antœci æquidem cum nostro Meridiano et parallelo itidem æquali, sed ab eod. parallelo Æquatoris in contrarias partes æqualiter, ~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~ inhabitant.

Antipodes denique sub eod. Meridiano, parallelo æquali, nobis oppositi, at in oppositas partes et in opposita paralleli æqualiter remoti sunt, uno verbo, qui è diametro nobis in terra opponuntur.

Ex hisce manifestum est, nostros Periœcos Antœcos nostris esse Antipodes: Antœcos nostros ~~illis~~ esse Antipodibus nostris Periœcos: et Periœcos illis itidem esse Antœcos.

Periœci hæc cum nobis habent communia. Vel illis hæc accidunt. 1. Unam eandemque tempestatem incolunt nobiscum. 2. Æstatem, hiemem, incrementa dierum et noctium eadem, eodemque tempore habent. 3. Quo tempore nobis meridies illis media nox.

Antœci hæc continent. 1. Nobiscum habent meridiem diei et mediam noctis. 2. Nobis habentibus hiemem, illi æstatem habent, et diem breviorem illi longiorem. 3. Diversas Zonas temperatas incolunt.

3. Nostri Antipodibus omnia sunt contraria nobis quia dies, noctes, eorum initia et fines. Nobis quando ☉ oritur, illis occidit. Radii Hemisphaerium alterum incolunt.

De distantia locorum.

Loca certa ad Meridianum ducatur ut utrumque 90 distet ab Horizonte, applicetur Regula illo toto et ducatur ad alterum locum, gradus inter haec duo loca per 15 multiplicata exhibent dist. in milliaribus Germanicis. Ex.

De Parallelis et Climatibus.

Pro quantitatibus dierum variationum terra in certos parallelos, certaque climata dividitur.

Paralleli sunt circuli minores undique æqualiter distantes ab Æquatore, ab occasu in ortum ducti. In globo et mappis geographicis transversim ducuntur. Numerantur 48. ab æquatore versus alterutrum polum.

Clima est spatium terræ duobus parallelis inclusum.

Numerantur a. climata ~~24~~ [illegible] ab Æquatore usque ad Lat. ~~[illegible]~~ alterum 66 gr. 30/.

Clima aliquod quanto magis distat ab Æquatore usque polum, tanto ~~majorem~~ longiorem habet diem suum maximum in anno. Variatur a. quantitas diei per dimidiam horam in quolibet Climate. In parallelo per 15 minuta.

Climatis spatium per se variat: Quanto propior enim Æquatori est clima, eo majus ~~continet spatium~~ [illegible], minus quoque spatii. Idem de parallelo.

Ab Æquatore versus polum alterutrum variatur quantitas diei in ~~[illegible]~~ climatibus in semihoras; ad Elev. poli usque 66 32/ ultra illud ad Elevationem poli sive borei sive austrini ~~variat~~ ~~[illegible]~~ in septimanis, mensibus usque ad dimidium anni mutatur.

~~[illegible]~~ Sub Æquatore dies perpetuo æquales sunt noctibus 12 nempe horarum.

Sub polis ~~dies~~ unum habent diem in anno, unamque noctem: diem scil. 6 mensium, noctem 6 mensium. Sub polo boreo diem habent quando ☉ est in signis borealibus ♈ ♉ ♊ ♋ ♌ ♍ sub Austrino quando in Australibus ♎ ♏ ♐ ♑ ♒ ♓ et vicissim. Noctem contra in oppositis signis.

Omnes qui habitant sub polo habent sphæram parallelam: qui sub Æquatore Rectam: qui inter Æquatorem et polum Obliquam.

In Obliqua sentiunt sphæram dierum dat. incrementum et decrementum.

~~quantitas diei~~ ~~[illegible]~~ ~~scit. ex calculo~~ ~~[illegible]~~ diei Æstivi sub elev. poli 4 18/

83165 + Arc. max. decl. ☉

258773 + [illegible] elev. pli 4. 18/.

341938 [illegible] [illegible] 1. 52/ 36//

~~6 [illegible] 7 30/~~ dies in [illegible] 7/30//

6 add.

7 30 [illegible]

12 18. ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ ma 2 et 3

Exempl. ~~[illegible]~~ quantitas diei maximi sub climate 1. [illegible] latitudinis 8. 34/ estque in parall. 2 et 3.

83165 + Arc. max. decl. ☉

18.9285 + Arc. elev. pli 8 34/

272450 [illegible] [illegible] 3. 46/.

in [illegible] 12 3

4. 15.

6. 15.

6 15

12. 30.

[illegible] 12 30/

Intervalla ~~climatum~~ climatum seu spatia climatis cujusque inveniuntur ex differentia Elevationis poli in ~~duos~~ parallelis ~~secundos~~ [illegible] ~~[illegible]~~ in parallelo ~~[illegible]~~ ab æquatore polus elevatur 4. 18/. in parallelo 3. seu fine climatis primi elevatur polus 12. 43/ factaque subtractione remanent 8 25/. quod efficit milliaria German. 126 et $\frac{1}{4}$. Tot quot milliaribus est clima primum.

12	43
4	18
8.	25.

Quantitas dei maximi data
In climate et in quo parallelo quo habitat sit investigat. Quantitas dei maximi investigat, numerus horarum dei maximi, eadem sit duplicata, et habebis climatis numerum et climatis et duplicatum parallelum indicabit. E. g. fit
Quantitas Lugduni Batavorum. maximi dei quaeritur.

16 31/4 quantitas dei maximi Leyd. E. Leyd est sita in climate 9. parallelo 18.

83165 +
24741
58424 ... 33 . 53

4 1
2 12
8 32
2 15 32
6
8 15 32 dupl.

21600
5400
21600
5400
33
1800

124 ... 94 ...
... Lat. D.
58 . 50 . 0 . 16 . 32
16 30
58 . 33 . 28

15881
15881
31762

22 — 7 — 5400
37800
171 180/22 90/11
1718 4/22 2/11

128
11
11
11
11
121

174 8937 132
174 8937 13
174 8937 13
3 ... 181
1322
1322
2644
2644
3966
1322
1747689
1748937
1747689
1253
1322
2644
1322
869
13

Ad Gallia.

ad p. 63 Gobain ... pp ...
Gebenna mons in Geneva et Lugduni Gall., pars ejus in Tarara.
p. 64 Centron ... Tarantas, infra ... infra Valesia.
L Veson ... Gre... p. 65 Armor ... ad vel supra mare.
p. 66 S Flour. supra Rhodan.
p. 67 ... in Britan... S. Brieux. Redon op. ad Villaine fl.
Maine ad Sequan. Lisieux in Roan et Caen. Evereux infra Roan
p. 70. Emma ... Helvetia ... infl.
p. 70 L'orbe fl. et op. Helvetia, ... (Kolenberg) ... lac Nec ...
p. 71. Mose fl. ... La mothe in Lotharingia. ... pp ...

Ad pag. 77. Britanniæ vel Cornu Galliæ, ~~Longitudo ejus à Rhenum usque ultra~~ ~~Rhenum~~ ~~subjacet Longitudini~~ à Lindes usque ab ortu Normandiam, ~~quibus [illegible]~~ etc.

Normandie] Terræ: ~~Beauce~~ Picardie] Champaigne

Ad pag. 71.] Mosa, (die Maß) oritur in Vogeso monte (hodie mont de Faucilles) loci ille montis [illegible] der Eragar) in finibus Lotharingiæ ~~[illegible]~~, prope oppidum La mothe, segregat Campaniam à Lotharingia et (regiones) Picardiæ, Hannoniam alluit, Leodicensem diœcesin perfluit, Limburgicam utrumque ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ determinat, et Juliacensis ducatus fert, et infra Megen oppidum pars ejus cum Rhenensi seu Vahali, ibi se [illegible], pars altera proprio cursu fert usque ad arcem Loevestein tendunt ubi [illegible] ~~[illegible]~~ ubi insulam [illegible] Merova [illegible] Mosa et Vahalis et uno alveo ~~[illegible]~~ Durdrechtum ~~in oceanum~~, ubi ~~[illegible]~~ ubi ~~cornua sua dividit sinistrum in Mosa~~ [illegible] dextra Merova [illegible] ~~[illegible] alluit~~ Roterdamum præterit ~~[illegible]~~ in Mosa recepto prope Briel in oceanum effunditur.

Prope Durdrechtum hic fluvius dividitur bifariam ~~[illegible]~~ et insulam efficit Ysselmonde vocatam; una pars sinistra [illegible] nomine Mosæ alluit, altera et [illegible] ~~[illegible]~~ Merova vel et Roterodamum præterfluit. Prope Schiedamum iterum [illegible] hæc cornua, et nomine Mosæ prope Briel in oceanum ~~[illegible]~~ ~~effunduntur~~ fertur.

Scaldis] in finibus Picardiæ et Artesiæ originem habet, Hannoniam fert, ubi urbes Valentianam et Condam alluit, supra Tornacum Flandriam cum Scarpa ingreditur, nunc Schaldin [illegible], et Gandavi recepit Lisa et Livia fluviis. hinc fert Teneramundam, (Dendermonde) ubi Tenera, Rapelmundam, ubi Rupelis, ~~[illegible]~~ absorbet, Antwerpiam adit duplici alveo in oceanum ~~[illegible]~~ ad Selandiam fertur: quorum unus vocatur der Honte, alter Seldi.

Sequana] (la Seine) in Ducatu Burgundiæ ~~[illegible]~~ supra oppidum Chastillon oritur, Lutetiam Rotomagum alluit, et in Oceanum Britannicum fertur.

Matrona] in finibus Campanorum et ducatus Burgundiæ natus Campaniam secat et Lutetiæ Sequanæ miscetur.

Liger] in Arvernis oritur, ducatum Borbonensem, ~~[illegible]~~ Turonensem, Andegavensem irrigat, et in extremis finibus Britanniæ superioris, infra Nannetes in Oceanum septem [illegible] exonerat.

Garumna] in Pyrenæis orta Gasconiam à Novempopulania [illegible] disjungit, Burdegalam præterfluit et prope Soulac in Oceanum Aquitanicum fertur.

Rhodanus] le Rhosne in Alpibus Rhætiis per Lacum Lemanum fluit, Lugdunum Avenionem alluit, et ultra [illegible] Arelatem 5 ostiis in mare mediterraneum exspirat.

Arar [illegible] (la Saone)] in finibus Lotharingiæ, Burgundiam dividit, et Lugduni cum Rhodano miscetur.

Hispaniae fluvii praecipui

Iberus, Hisp. Ebro ex duobus fontibus oriens in Biscajae monte Idubeda [seu monte d'Oca ab aliis] et quidem ab oppido Fuentibur, hinc Navarram adluit, Aragoniam praeterfluit, et ad urbem Caesaraugustam, dein denique in Catalonia ultra urbem Tortosam in mare mediterraneum se praecipitat.

Baetis, Hisp. Guadalquivir] oritur fere in Castilia nova [in monte Orospeda Sierra d'Alcaraz] et quidem ab oppido Villa nueva d'Alcarez, Andalusiam totam permeat, et in ea praeter civitates Andujar, Cordubam, Hispalin praeterlabitur, et prope oppidum S. Lucar in Oceanum Atlanticum fertur.

Anas, Guadiana] In confinibus Castiliae novae orta, per eandem Regionem et prope Medelinum terra absconditur, et post aliquod leucarum iter egreditur, Emeritam Meridam alluit, et partim Lusitaniam praeterfluit, prope Ayamontium in Oceanum Atlanticum exoneratur.

Tagus, Tajo] in Montibus [illegible] et quidem ab oppido Cuenca oritur, Toletum, Alcantaram Castiliae, fertur Portugalliam adit, praeter Ulyssiponem urbem quam irrigat, et ultra eam in Oceanum Atlanticum effunditur.

Durius] In monte Idubeda prope Numantiam Castiliae veteris oritur Vallisoletum praeter Zamoram et Mirandam adluit, et prope oppidum Porto in Lusitania in Oceanum Atlanticum fertur.

Minius] in Gallaecia prope Castellum de Rey, Orense urbem et Tuyam praeterfluit, et prope Guardiam in Oceanum Atlanticum excipitur.

[illegible]

Academiae Galliae] Praecipuae hae: Parisiensis erecta anno Domini 791 a Carolo Magno. Cadomensis 1418. Henr. V. Rex Angliae. Andegavensis 1396 Ludovic. II. Dux Andegaviae. Aurelianensis 1312 Philipp. pulcher Rex Galliae. Bituricensis 1227 Ludov. Sanctus et [illegible] frater Ludovicus XI. Pictaviensis 1430 Carolus VII Rex Franciae. Tolosana 800. Carol. Monspeliensis 1200. Burdigalensis. Lugdunensis 830. Avenionensis 1316. Remensis 15.. a Card. Galliae Cardinal. et Episc. Remensi. Dolana 1074. Fontenusiana. Genevensis 1535. Lausannensis 15.. Cadurcensis 1320. Jo. XII. Papa alias XXIII.

Σὺν Θεῷ

PROOEMIUM ASTROLOGIÆ.

Proœmium hoc absolvitur 4. 1. Existentiâ. 2. Essentiâ. 3. Causis. 4. Divisione.

An sit Astrologia?

I. Existentiam Astrologiæ liquidò subjecti arguit ratio. Prostant n. corpora cœlestia cum certâ scibilitate, h.e. cum certis affectionibus, qualitatibus, et effectis in hæc inferiora, ita ut hæc, et non alia disciplina, ea omnia evolvat, et judicium de iis proferat, unde peculiare sibi vendicat privilegium.

Quid sit?

II. Essentiam hac exhibemus definitione: Astrologia est scientia Mathematica mixta, q̃ ex motib. cœlestium corporum, eorumq; ad invicem positu, et habitudine, inquirit syderum effectus, et significationes ostendit cum certâ ~~[illegible]~~ tempor. determinaẽ, accomodatasq; ad rem familiarem rectè institu-

12
87

Ibru

endam, operas rusticas tem
stivè exercendas, temperam
ta hominum cognoscenda,
valetudinem conservanda
Duo hîc veniunt notanda:
finitum & Definitio. Circa
finitum notetur, quod Astrolo
vox origine Græca sit, sed jam
Latinitate donata, descendens
ἀπὸ τῶν ἄστρων, quod est sid
& τοῦ λόγου, quod est sermo
ratio, q. dicatur scientia, quæ
syderum sermonem & rationem
sistit, hoc est, de cælorum sy
rumque serie, motu, magnitud
configuratione, & cæteris ho
passionibus & accidentib. inq
& pertractat. Dividitur a
tem in Theoreticam, seu sp
latricem, & practicam, seu op
tricem. Illa inquirit omnium
stellarum motus, eorumque perp
as leges ostendit, & explicat,
quam Recentiores Astronomiam
proprie vocitant. Hæc ve
quæ Prognosticatrix, Judiciaria,
Divinatrix dr, est, quæ ex
tibus corporum cœlestium,

ad invicem habitudine, rationibus
Physicis, et repetitis saepe experi-
entiis, vires, et affectiones Stel-
larum, quibus Sympathia quae-
dam in elementis, elementatisque
corporibus mutationes excitant,
accurate scrutatur, et quomodo
inde temperamenta et inclinatio-
nes in corporib. hominum, mu-
tationes aurae, et similia, tanquam
effectus coelestium caussarum praevide-
ri, seu prognosticari possint. Haec
proprium nomen Astrologiae ap-
ud nostros sibi sortita. Hanc defi-
nivimus, non illam.

Circa definitionem duo attenden-
da, Genus et differentia. Gene-
ris nomine venit Scientia Ma-
thematica mixta; reliqua verba
definitionis differentiae funguntur
officio, quae desumta est partim ab
objecto, partim ab officio, partim
a fine, de quibus paulo post.

III. Sequuntur Caussae. Caussa-
tum enim cum sit Astrologia,
necessario caussas, a quarum vi
inventa et constituta est, sortitur.

Astrologiae caussae quae?

Sunt a. aliàs 4. caaƺ græ: 1. Materiâ. 2. Forma. 3. Efficiens. 4. Finis.

1. Maâ ê triplex: Ex quâ, in qua, et circa quam!

Maâ ex quâ Astrologiæ ô d[…] cum sit Accidens.

Maâ in qua, est ipsum Subj[…] q Ext inhæsionis, ut intelle[…] cui inê habitus Astrologiæ; v[…] denominaois, ut ê hoê, q de[…] moiah Astrologus.

Maâ circa quam est ipsum [A]strologiæ objctm, q st corpora coelestia, quat. in elementa[…] mentataqz corpora agunt, et [al]teraocs atqz mutationes ind[u]cunt.

2. Formam nullam ht Astro[lo]ga accidens est; accidentia [ve]ro ipsa formæ sunt.

3. Efficiens caussa ê vel [pri]ma et Universalis vel 2da [et] Particularis. Illa ê solus D[eus] ter opt. max. q ô tm corpora c[œle]stia condidit, sed et hoiem disc[ipli]na capacem creavit, eiqz sciendi

fido[…]

88

ſitriz indidit. Quanq͡ʒ a hõe in pa-
radiſo peccavit, et geſſum ſibi
vaticinandi munꝰ ~~[illegible]~~ amiſit:
non tñ miſericors DEus priſ-
eum ſimilem voluit brutis evade-
re. Unde ſigna ei quædam sup-
peditavit, de qbꝰ interdum futura
coniiciat, eoq̃ pacto ſecuritati ſuæ
conſulat, inqt Michael Glycas.
Hæc (ſecunda et particularis)
sunt doctus, q admiratione et
ſciendi deſiderio adducti, obſerva-
tione, induſtriâ, Inductione, et ex-
perientiâ ſæpe repetitâ et reitera-
tâ hanc invenere ſcientiam:
quã a. et qualis illi fuerint,
diſgreere nrum nunc ñ eſt.

4. Finis Aſtrologiæ multiplex
eſt: ut, rem familiarem recte in-
ſtituere, opas ruſticas tempeſtivè
exercere, temperamenta hoium
cognoſcere, et valetudinem cõſer-
vare, ut qb. dictũ fuit in definitiõe.
Fini addit Officium et Uſus.
(qꝫ tria ita conjunguntur, ut unũ
potiꝰ eſſe videantur.) Illud eſt
ingrere ſyderum effecta, et ſigni-
fica-

Aſtrologia q̊modo dividat̃.

ficatiões oſtendere cum certã
porum dterminaõe. Hac enim
praſtat Aſtrologus, munere ſu
atẽ functus eſt.

Hic (Uſus) ꝛplex ẽ: 1. Ge
ralis. Perficit n. theoꝛ nrã
in inqſitioẽ effectoꝝ corporũ cœ
ſtium. 2. Specialis. Utilis
ẽ Theologo, utilis eſt JCto, u
atq perutilis eſt Medico.
tm̃ et Aſtrologia ẽ abuſus.
n. qd excellentiꝰ ẽ raõe uſus
eõ deterius fit raõe abuſus.
Aſtrologiâ nrâ abutunt̃ alii i
exceſſu, alii in dfectu; Medi
tenuêre beati.

IV. Reſtat Diviſio. Aſtrologi
eſt vel Generalis vel spe
lis. Illa, q̃ aliàs Prognoſti
Catholicũ dr̃, eſt, q̃ prædic
eventꝰ Universales, ꝑtinen
ad totas provincias seu gente
utpote varias äëris mutaõ
tẽpeſtates aquoſas, serenas, h
das, ſiſſidasve äëris ꝯſtituti
et ea, q̃ inde ſequunt̃, ut ſun
Peſtis, fames, terræmotꝰ, inunda

H

Hæc, (specialis) quæ alias Gene-
thliaca nominatur, est, quæ de solius hominis
eventu agit, colligendo ea ex
facie coeli tempore geniturae
habitâ, h.e. de totâ hominis vi-
tâ tractat, tum quoad statum
corporis, tum quoad fortunam et
conditionem. Hominis enim temperamenta
et quæ inde sequuntur, qualia sunt incli-
nationes ad virtutes, ad vitia, et
ad literarum studia, deinde mo-
res, morbi, casus, et hujus generis alia,
quæ contingenter homini evenire possunt,
naturalibus conjecturis judicat. No-
strum propositum est, non de illâ, sed de
hac in posterum agere.
Hujus igitur partes duas constituimus:
Introductoriam, et Exerci-
tatoriam seu Operatoriam.
Introductoria versatur solùm
circa principia judiciorum, h.e.
circa ea, quæ debent esse nota antequam
ad judicium progrediamur, quæ vide-
licet tempore geniturae fuerit coe-
li figura, quæ sint naturae, vires,
et qualitates, tum planetarum,
tum reliquorum syderum, nec
non etiam partium coeli, et eorum omnium

inter ſe commiſtiones et habitudi[nes]
Exercitatoria ſive operatoria [est]
q[uae] ex illis principiis, ſive pre[cognitis]
futuros eventos et accidentia
Nati inquirit. Eſtq[ue] vel Genera-
lis, vel Specialis. Illa in[quirit]
inquirit eventus futuros, videl[icet]
num Natus dives futurus ſit
numve pauper, num felix vel in[fe-]
lix, an conjugium ſit futurum,
an morbi ſint expectandi etc.
ſine ulla determinatione temporis, ideo
dicitur judicium Generale. Haec [deter-]
minat tempora, et in particulari oſtendit
anno, menſe, atque die illi e[ven-]
tus ex judicio generali inventi ſ[int]
expectandi, hinc Judicium
Speciale.
Quae duo ſemper ſedulo conjunge[nda]
ſunt, nihil n[ihil] aut parum e[nim]
ſi quis bona alicui, aut ma[la]
divinaret, et non ſimul determi[na-]
ret tempus, quo media adſtr[ui]
poterint, quibus aut bona aſſeq[ui aut]
mala fugere poterit.

PAR

PARS PRIMA,
nempe
Introductoria.
De
PRINCIPIIS SEU PRÆREQUISITIS IUDICIORUM.

Membrum primum,
De
MODO ERIGENDI THEMA, seu constituendi 12. Cœli domicilia ad quodcunque tempus datum.

CAPUT I.
De
PRÆPARATIONE, SEU CORRECTIONE TEMPORIS DATI.

Antequam tempus oblatum præparandi, seu corrigendi modus tradatur, dicendum est, quod sit Thema, et quot dentur modi themata erigendi. Est a. thema, sive schema, vel positus, seu

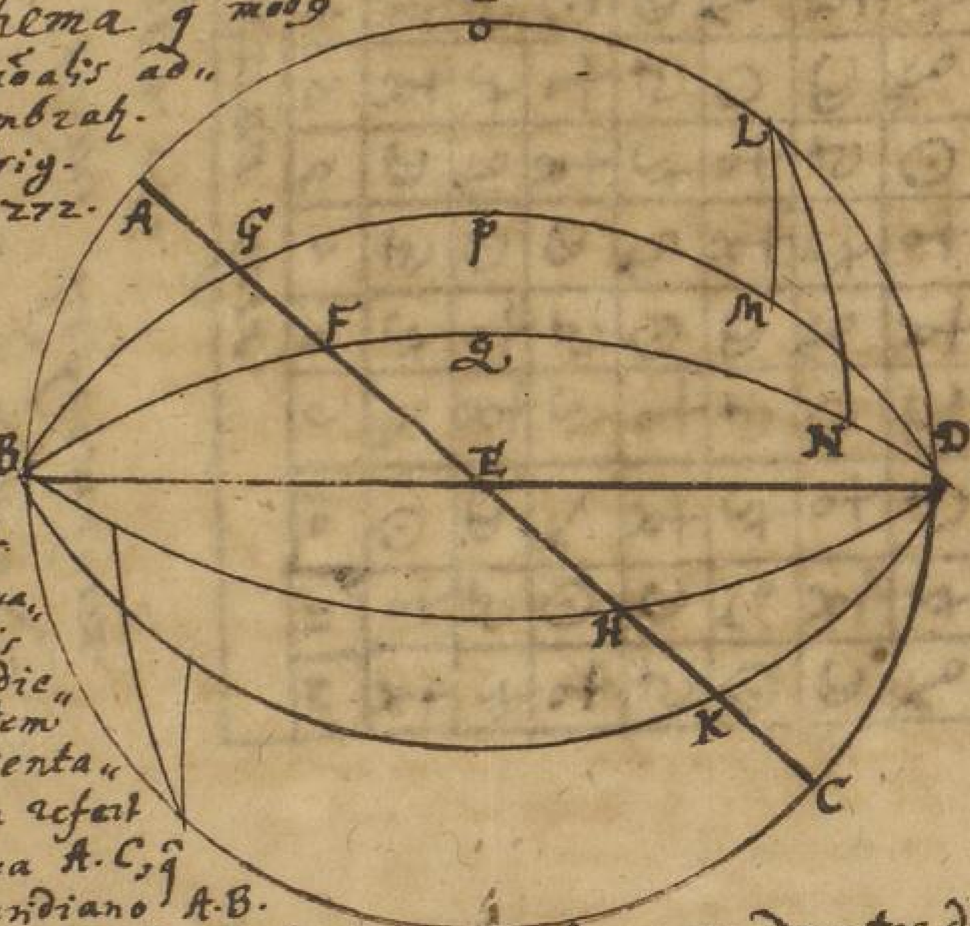
TABULA OSTENDENS HORAS PLANEtarias, earumque gubernatores per totam hebdomadam singulosque eius dies. Orig. p. 560.

Dies hebdomadis	Diurnæ horæ 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Nocturnæ horæ 1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Primus ☉	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿
Secund. ☽	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃
Tert. ♂	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀
Quart. ☿	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄
Quint. ♃	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉
Sextus ♀	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽
Septimus ♄	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂	☉	♀	☿	☽	♄	♃	♂

Thema, ſ. figura coeli qd?

Modi erigendorum thematum quot?

Schema q modo Rationalis ad umbratum Orig. p. 272.

Hic Æquatoris medietatem orientalem refert linea A.C, q Meridiano A.B. C-D, & Horizonte B E D, in duos quadrantes dividitur; A E ſupiorē; E G inferiorem. Quis v. illorū duobq circulis diverſam elevationem poli habentibq rurſq in 3. partes ſecatq, ut tres ſint ſupnæ, tres infernæ. Hinc qa cuppis Horizontis ſeu primæ domq B D, ht elevatem loci dati L, D, habebit XII. domq, cui poli

---

figura coeli nihil aliud, quàm pictura in planum pjecta, [illegible] gurationem corporum coeleſtium repſentans, h. e. conſtitutionem [illegible] mi mobilis, & rdorum mobilium, vdel. ſtellarum præcipuarum 8 Sphæræ, & Planetarum, Rdem momento tporis dati.

Modi v. themata erigendi [illegible] diverſos Artifices ſt diverſi, [illegible] n. aliter coelum in ſpatia cer[illegible] q Domq. domicilia, vel Tem[illegible] vnt, diſtinguunt. Communit a[illegible] tur quinq erigendorum thema[illegible] modi: Primus ē Abraham Avenesræ, qui Rationalis dr; [Se]cundus Alcabitii & qrundam Arabum; Tertiq Campani, & [Re]guli; Quartus Ptolomæi & F[...]ci; Quintq Porphyrii, & Lu[cæ] Gaurici. Atq in hoc qd. oēs [conve]niunt, q coelum à Meridie ver[sus] Septentrionem ſex circulis M[...] in Meridie & Septentrione [...]tibq, seq mutuò interſecantibus in duodecim ſpatia dirimu[nt], ita ut quicqd in Mundo ē, in [...] iſtorum ſpatiorum, q domq vr. incidat, & in eo qprehendatur

Variant v. in punctis ~~sect~~ cursus seu intersectionis horum circulorum. Alii enim polos mundi; alii polos Ecclipticæ; alii denique communes Horizontis et Meridiani intersectiones, seu comissuras constituunt. Non autem necessarium judico, ut omnes hi modi hic subjiciantur: in immensum enim excresceret opus. Unum igitur, nempe primum, qui Abraham Avenesram autorem agnoscit, et Rationalis dicitur, eligimus, quem in erigendis thematib. unicè sequamur, cum hic usitatissimus sit, et à plurimis comendetur. Nunc ad rem.

Ad confirmationem Thematis seu figuræ coelestis requiritur tempus aliquod certum, (hoc est annus, mensis, dies, hora, et minutum) in certo loco numeratum, quod, cum tantum usuale sit, et absque correctione aptari non possit, ~~p~~ præparandum est et corrigendum, quod in tribus consistit: 1. in Conversione, II. Æquatione, et 3. Reductione.

cui respondet IIa, elevationem poli L N. et XIa, cui convenit IIIa, L M. Medium v. coeli ubique locorum imitatur horizontem rectum. Fundamentum Modi rationalis est hoc: Æquatorem in 12. partes æquales dividunt, circulis magnis sex per mutuas horizontis et meridiani sectiones, et tricesimas æquatoris partes ductis: in quos circulos duos sunt maximè principales, Horizon et Meridianus, ut qui primum Æquatorem atque ipsum Coelum in quatuor quadrantes æquales, ~~dividit~~ postea reliqui singulos æquatoris quadrantes in tres æquales partes, in inæquales verò Zodiacum in Sphærâ tam rectâ quàm obliquâ, ipsumque simul coelum in obliquâ sphærâ dispescunt: quod quidem inæqualitas inde oritur, quod in obliquâ sphærâ æquator à vertice versus horizontem deprimatur, nec æqualiter divisus, ductis per horizontis et meridiani intersectiones circulis, similiter ut Zodiacum, qui obliquus est ad æquatorem, ut coelum ipsum, quod majores versus meridianum sectiones recipit, minores circa Horizontem, æqualiter dividere valeat. Ac quò major obliquitas sphæræ in loco aliquo datur, eò major quoque partium dissimilitudo.

Quid primò requiratur ad erectionem Thematis.

Quid sit Conversio t[em]p[o]ris?

Nota. **Cur t[em]p[u]s convertatur?** Fut Judaei, Silesii, Bohemi, Moravi, Austriaci, et Itali faciunt, loco diei

Si initium Diei sumitur ab occasu Solis, tunc … naturalis proxime completi quantitas inquiritur, et inde semper semidiurnum colligitur, id est horae à Meridie ad Solis occasum elapsae. Tandem datum t[em]p[u]s in horis ab occasu ☉ numeratis, semidiurno jungitur, et producitur t[em]p[u]s Astronomicum. Veluti datur, juxta hanc numerationem Francofurti ad Oderam ad annum 1605. 19. Martii Hora 19. 30.' Quaeritur quae sit hora Astronomica? Hic enim initium diei sumatur ab occasu, primum proxime praecedentis diei, 18. … licet Martii quantitatem juxta praecepta proposita inquiro, quia cum ☉ juxta calculum Prutenicum sit in 7. gradu 18,' 19'' ♈ invenio 12. Horar. 30,' 11''. Postea hoc t[em]p[u]s medio semidiurnum 6. Horar. 15,' 5'' et emergit t[em]p[u]s Huic ad extremum jungo datas horas 19. et provenit inde t[em]p[u]s Astronomicum 25. Horar. 45,' 5''; à quo subtraho 24 horas, quod duodecies meridiem superat, restat j. hora, 45,' 5''. In aliquibus tamen locis addenda adhuc est dimidia hora, quia nonnulli numerant initium primum horae primae post dimidiam occasus Solis horam.

Si initium diei sumitur ab ortu Solis, (ut Norimbergenses) tunc accurate considerandum in quam horam, et quot minuta, juxta Astronomicam horarum numerationem, ortus ☉ incidat: Illis enim t[em]p[u]s datum additum, Astronomicum t[em]p[u]s producit. Veluti datur juxta Norimbergense horologium in horizonte Francofurtano ad annum 1605. 19. Martii, hora 8. 2,' 12'' Et quaeritur quae sit hora Astronomica? Hic cum diei initium sumatur ab ortu: Primum propositi diei quantitatem, et inde ortum ☉ colligo. Offendo quantitatem ex loco ☉ in 8° 17' 31'' ♈. 12. Horar. 34,' 15''. Et t[em]p[u]s semidiurnum 6. Horar. 17,' 7''. Unde ortus ☉ abjecto t[em]p[o]re semidiurno, à 24. Horis, incidit in Horam Astronomicam 17, 42' 53''. Postea datas horas addo, emergit t[em]p[u]s Astronomicum, abjectis, 24. Horis Hor: 1, 45' 5'' correspondens Horae 8, 2,' 12'', in horologio ab ortu numerato. Origan. p. 95.

DE CONVERSIONE TEMPORIS.

Conversio est temporis dati, u[sua]lis seu civilis in Astronom[icum] (quod à Meridie ad Meridi[em] spatio 24. horarum aequalium finitur) mutatio; quia opus est ei quia omnes motuum tabulae tum pri[…] tum speciales, ad t[em]p[u]s Astronomicum sint extructae et directae, hinc ut t[em]p[u]s civile sive usuale, nisi illud reducatur, applicari … Quamquam v. ob diversam numeratio[nem] dierum initia hora aequali[…] diversis in locis multum in … crepant, ita ut omnes suo peculi[ari] modo ad Astronomicas horas … duci debeant, non tamen propositi … omnes eos reducendi modos … ponere. Satis erit, si mons[trem] modos convertendi horas in … diis horologiis. Non a… randum est, quod nos diem … numerare incipiamus à medi[a] nocte; ita tamen ut horologia … dies in meridie: Astronomi v… Meridie, horis continue numera[…] usque ad 24; hinc fit, ut in … dim…

dimidiis horologiis tempus horarum
à meridie usque ad mediam noctem
numeratum reductione ad Astrono-
micum non indigeat, quia tunc cum
Astronomico coincidit, et aequis passi-
bus cum eo incedit: Illud vero quod
numeratur post mediam noctem
in Astronomicum omnino sit mutandum,
quia postquam hora Astrologica usque
ad 12. nocturnam cum civilibus
nostris aequaliter numeratae sunt, fit,
ut dimidio diei Astronomici tantum
elapso, totus dies civilis elapsus
sit. Hinc si illae 12. horae A-
stronomicae elapsae adduntur horis
nostris Civilibus post mediam noctem
numeratis, unitate de diebus
ablatâ, tempus habebitur exactè conver-
sum.

Notandum autem est, pro singulis qua-
drantibus horae esse 15 sumenda.
Hinc si tempus occurrit paulò post
12. horam diurnam, nulla hora
sumitur, pro numero autem quadrantium
aliquot minuta adstituuntur, ut
pro 1 quad. 15, pro 2 quad. 30,
pro 3 quad. 45 etc. Si vero inde
tempus exhibetur, absque annotatione

Quod tempus in nostris horolo-
giis dimidiis convertatur.

92.

quadrantium, ita tn ut dica[t]
aliquis natus esse post audi[tam]
horam paulò ante primam
aut 2dam, aut tertiam qua[r]
tem, minutis incognitis, seu d[e]
servatis, tunc p raoe circu[m]
staaz et cgg sani judicii al[iqua]
minuta adjici pnt.

II.

DE ÆQUATIONE TEMPORIS.

Æquaõ temporis quid?

Æquatio temporis nihil ali[ud]
est, quàm temporis inæqu[alis]
seu apparentis in æquale, [seu]
medium mutaõ. Æquatur
tpg ideò, quia oes tabulæ Ast[ro]
nomicæ ad dies Naales, se[u]
Æquales extructæ, et supput[atæ]
st, hinc tpg oblatz, qa ob m[otum]
Ois in Zodiaco inæqualem, [et]
Ascensionum in quavis Sph[æra]
varietatem inæquale est, ab[...]
æquaoe h. e. mutaoe in æqu[ale]
adhiberi o st. Est a. modg te[mpus]
æquandi talis:

Cur tempg æquet?

Quoõ tpg æquet?

I. Ingre ex Ephemeridibus [...]

CANON προσθαφαιρέσεων dierum Civilium, motibus ex Tabulis Prutenicis deductus accommodatus. Origan. pag. 98.

Gradus	♈		♉		♊		♋		♌		♍		♎		♏		♐		♑		♒		♓	
	S		A		A		A		A		A		A		A		A		A		S		S	
	′	″	′	″	′	″	′	″	′	″	′	″	′	″	′	″	′	″	′	″	′	″	′	″
0	0	16	8	24	10	58	5	41	0	45	4	16	14	17	22	18	20	30	8	18	4	17	7	3
1	A 0	2	8	37	10	54	5	27	0	43	4	32	14	38	22	26	20	14	7	49	4	34	6	57
2	0	19	8	50	10	49	5	13	0	41	4	48	14	59	22	33	19	57	7	19	4	50	6	50
3	0	37	9	3	10	44	4	59	0	40	5	5	15	19	22	39	19	39	6	50	5	5	6	43
4	0	55	9	15	10	38	4	45	0	39	5	22	15	39	22	45	19	21	6	21	5	20	6	35
5	1	13	9	27	10	32	4	32	0	39	5	39	15	59	22	50	19	2	5	52	5	34	6	26
6	1	32	9	38	10	25	4	18	0	39	5	57	16	19	22	54	18	42	5	23	5	47	6	17
7	1	51	9	48	10	18	4	5	0	40	6	15	16	39	22	57	18	21	4	54	5	59	6	7
8	2	11	9	58	10	10	3	52	0	42	6	34	16	59	23	0	18	0	4	26	6	10	5	56
9	2	31	10	7	10	2	3	39	0	45	6	53	17	18	23	2	17	38	3	58	6	21	5	45
10	2	51	10	15	9	53	3	26	0	49	7	13	17	37	23	3	17	16	3	30	6	31	5	33
11	3	10	10	23	9	43	3	14	0	54	7	33	17	56	23	3	16	53	3	2	6	40	5	21
12	3	29	10	30	9	33	3	2	1	0	7	54	18	14	23	3	16	29	2	35	6	48	5	9
13	3	48	10	37	9	22	2	51	1	6	8	14	18	32	23	2	16	5	2	8	6	55	4	56
14	4	6	10	43	9	11	2	40	1	13	8	34	18	49	23	0	15	40	1	41	7	1	4	43
15	4	24	10	49	8	59	2	29	1	21	8	55	19	6	22	57	15	15	1	15	7	7	4	29
16	4	42	10	54	8	47	2	18	1	28	9	15	19	22	22	52	14	50	0	49	7	12	4	15
17	5	0	10	58	8	35	2	8	1	36	9	36	19	39	22	47	14	24	0	23	7	16	4	0
18	5	18	11	2	8	23	1	58	1	44	9	57	19	55	22	41	13	58	S 0	2	7	19	3	45
19	5	35	11	5	8	11	1	49	1	53	10	18	20	10	22	34	13	31	0	27	7	22	3	29
20	5	52	11	7	7	58	1	40	2	3	10	40	20	25	22	27	13	4	0	52	7	24	3	13
21	6	9	11	9	7	45	1	32	2	14	11	1	20	39	22	19	12	36	1	15	7	25	2	57
22	6	25	11	10	7	32	1	25	2	25	11	23	20	52	22	10	12	8	1	38	7	25	2	40
23	6	41	11	11	7	19	1	18	2	37	11	44	21	5	22	1	11	40	2	0	7	25	2	23
24	6	57	11	11	7	5	1	12	2	49	12	6	21	17	21	50	11	12	2	22	7	24	2	5
25	7	13	11	10	6	51	1	6	3	2	12	28	21	29	21	38	10	43	2	43	7	23	1	47
26	7	28	11	9	6	37	1	1	3	16	12	50	21	40	21	26	10	14	3	3	7	21	1	29
27	7	43	11	7	6	23	0	56	3	30	13	12	21	50	21	13	9	45	3	22	7	18	1	11
28	7	57	11	5	6	9	0	52	3	45	13	34	22	0	20	59	9	16	3	41	7	14	0	52
29	8	11	11	2	5	55	0	48	4	0	13	56	22	9	20	45	8	47	3	59	7	9	0	34
30	8	24	10	58	5	41	0	45	4	16	14	17	22	18	20	30	8	18	4	17	7	3	0	16

Literæ ſub Signis poſitæ adhibentur, cum tempus medium in verũ ſeu apparens commutatur. Contrarium verò literis faciendum, cum tempus verum in medium convertitur.

Hæc, ut et seq. Æquatiõis tabula, citra ſenſibilem errorem per annos 100. uſurpari poteſt, nimirum ab ão 1570. usq 1670.

TABULA Æquationis tpris, calculo motus ☉is Tychonici ex Ephemeridibus deducendo, accommodata. Origan9 pag. 100.

GRADUS	♈		♉		♊		♋		♌		♍		♎		♏		♐		♑		♒		♓	
	S		A		A		A		A		A		A		A		A		A		S		S	
	′	″	′	″	′	″	′	″	′	″	′	″	′	″	′	″	′	″	′	″	′	″	′	″
0	0	40	8	30	11	45	7	0	2	0	5	40	15	40	23	40	21	20	8	35	4	35	7	35
1	0	20	8	45	11	40	6	45	2	0	6	0	16	0	23	45	21	0	8	5	4	55	7	30
2	0 A	0	9	0	11	35	6	30	2	0	6	20	16	20	23	50	20	40	7	35	5	15	7	25
3	0	20	9	15	11	30	6	15	2	0	6	40	16	40	23	55	20	20	7	5	5	35	7	20
4	0	40	9	30	11	25	6	0	2	0	7	0	17	0	24	0	20	0	6	35	5	50	7	10
5	1	0	9	45	11	20	5	45	2	0	7	20	17	20	24	5	19	40	6	5	6	5	7	0
6	1	20	10	0	11	15	5	30	2	0	7	40	17	40	24	10	19	20	5	35	6	20	6	50
7	1	40	10	15	11	10	5	15	2	5	8	0	18	0	24	15	19	0	5	5	6	35	6	40
8	2	0	10	25	11	5	5	0	2	10	8	20	18	20	24	20	18	40	4	35	6	50	6	30
9	2	20	10	35	11	0	4	50	2	15	8	40	18	40	24	20	18	20	4	5	7	0	6	20
10	2	40	10	45	10	50	4	40	2	20	9	0	19	0	24	20	18	0	3	35	7	10	6	10
11	3	0	10	55	10	40	4	30	2	25	9	20	19	20	24	15	17	35	3	5	7	20	6	0
12	3	20	11	5	10	30	4	20	2	30	9	40	19	40	24	10	17	10	2	35	7	30	5	50
13	3	40	11	10	10	20	4	10	2	35	10	0	20	0	24	5	16	45	2	5	7	40	5	40
14	4	0	11	15	10	10	4	0	2	40	10	20	20	20	24	0	16	20	1	40	7	45	5	30
15	4	20	11	20	10	0	3	50	2	45	10	40	20	40	23	55	15	55	1	15	7	50	5	15
16	4	40	11	25	9	50	3	40	2	50	11	0	21	0	23	50	15	30	0	50	7	55	5	0
17	5	0	11	30	9	40	3	30	2	55	11	20	21	20	23	45	15	5	0	25	8	0	4	45
18	5	20	11	35	9	30	3	20	3	0	11	40	21	35	23	40	14	35	0 S	0	8	5	4	30
19	5	40	11	40	9	20	3	10	3	10	12	0	21	50	23	35	14	5	0	25	8	10	4	15
20	6	0	11	45	9	10	3	0	3	20	12	20	22	5	23	30	13	35	0	50	8	10	4	0
21	6	15	11	50	9	0	2	50	3	30	12	40	22	20	23	25	13	5	1	15	8	10	3	40
22	6	30	11	55	8	50	2	40	3	40	13	0	22	35	23	15	12	35	1	40	8	10	3	20
23	6	45	12	0	8	40	2	35	3	50	13	20	22	45	23	5	12	5	2	5	8	10	3	0
24	7	0	12	0	8	30	2	30	4	0	13	40	22	55	22	55	11	35	2	30	8	5	2	40
25	7	15	12	0	8	15	2	25	4	15	14	0	23	5	22	45	11	5	2	55	8	0	2	20
26	7	30	12	0	8	0	2	20	4	30	14	20	23	15	22	30	10	35	3	15	7	55	2	0
27	7	45	12	0	7	45	2	15	4	45	14	40	23	25	22	15	10	5	3	35	7	50	1	40
28	8	0	11	55	7	30	2	10	5	0	15	0	23	30	22	0	9	35	3	55	7	45	1	20
29	8	15	11	50	7	15	2	5	5	20	15	20	23	35	21	40	9	5	4	15	7	40	1	0
30	8	30	11	45	7	0	2	0	5	40	15	40	23	40	21	20	8	35	4	35	7	35	0	40

Literæ in fronte positæ locum hnt cum tpq medium in apparens comutatr: At cum apparens in medium convertendum est, contrarium faciendum.

☉is Charactere [struck symbol] in fronte tabu-
lae posito locum ☉is ad diem Datum
in gradibus et minutis primis, quem
excerpe sive secundum calculum Coperni-
cum sive Tychonicum. (Ha-
betur n. ibi locus ☉is secundum utrumque
supputatus ad singulos dies cuiusque
anni.) 2. Cum gradibus et signo (scil. loci ☉)
consule tabulam sive Canonem
Aequationis dierum juxta Coperni-
cum, si calculum Copernici seque-
ris, (habetur illa tabula ap. Origanum
fol. 98.) vel si locum ☉is secundum
Tychonis calculum ex Ephemeridib.
excerpsisti, consule Canonem Aequa-
tionum dierum Tychonicarum, (qui
habetur ap. eund. fol. 100.) Utrobique si-
gnum loci ☉is in fronte, gradus
v. in lineâ collaterali sinistrâ,
et quod communis Angulus offert, ae-
quatio diei dati est, (h.e. addita-
mentum sive differentia inter diem
datum verum, et Astronomicum)
in scrupulis primis et secundis, quam,
si nulla gradibus ☉is adhaerent
scrupula, pro aequatione vera retine,
nullo amplius labore suscepto, nisi
ut addas vel subtrahas tempori

dato ꝯ monitũ literum, q̃ in fron
tabulæ hnt. 3. Si gradib. ☉
ſcrupula adhærent, Angulum
munem confer cum Angulo pri
mo sequente, et minorem ex ma
jori subtrahe, factâq; subtracti
elice differ.am, quã pone juxta Re
gulã pportionũ 2do loco, deinde
minore gradu loci ☉is ex ma
ri subtracto, remanet semp 1°,
quẽ in 60 reſolutum pone prim
lõ, 3tio demum colloca ſcrupul
☉is gradibus adhærentia, et
rare juxta Regulam de Tri, et q
poſt operationem relinquitur, An
lo communi adjice, si sequens ma
eſt; subtrahe, si minor eſt, quem
rectum Communem Angulum ta
uti antea dictum, Tempori dato
tra monitum literarum in fronte
bulæ inventarum adde, vel subt
he, h.e. ſi litera A. ibi reperi
ſubtrahe; si verò litera S. add
Eſt enim in præſenti negotio con
monitum literarum agendum, u
tempus inæquale in æquale m
dum eſt. Cũ v. tempꝰ Æquale, ſ
Medium, quale Ephemerides exhi

... ꝑ ... endum.

commutandum est in apparens, seu Inæquale, tunc secundum monitum literarum agendum est. Quod ipsi hoc modo emergit, tpq Æquatz appti. Non tn hic pcenndz e' I. Si seque„ ris calculum Tychonicum, ex di„ cto Canone Tychonico tm̃ p motu Ois & quinq aliorum Planetarum: pro motu Dæ a. & So tpq æquandi qstruxit Tycho peculiarem Canonem (qi itidem hr ap. Origan. pag. 101.) eoq eadem opão, q ex priori Canone e„ rat, nisi quod, si signum Ois, (h.e. signum, in q Oac datz diem versa„ ri ex Ephemeridibq deprehensq fuit) cum q tabulam ingrederis, in fron„ te illig Tab. inveneris, gradus in sinistro latere descendente; si v. in calce, in dextro latere adscendente assumendi sint. AngCouis, qui in areâ respondet gradui illi in late„ re, exhibebit Æquationem tempori ap„ parenti dato subtrahendam si litera A. invenies in fronte vel calce; ad„ dendam si litera S. Nam & hic qq juxta contrarietatem titulorum e'a„ gendum. Et habebis tpq æquatz p solo motu Dæ & So.

17. Tabula æquaois tpris motui ☽ ingrendo qveniens. Orig. p. 101.

Gradus	♈ ♎		♉ ♏		♊ ♐		
	S		S		S		
	'	''	'	''	'	''	
0	0	0	8	25	8	47	30
1	0	20	8	36	8	37	29
2	0	40	8	45	8	26	28
3	0	59	8	55	8	15	27
4	1	19	9	4	8	3	26
5	1	39	9	12	7	50	25
6	1	59	9	19	7	36	24
7	2	18	9	26	7	22	23
8	2	38	9	32	7	7	22
9	2	57	9	37	6	52	21
10	3	16	9	42	6	36	20
11	3	35	9	46	6	20	19
12	3	53	9	50	6	3	18
13	4	12	9	52	5	46	17
14	4	30	9	54	5	28	16
15	4	47	9	56	5	10	15
16	5	5	9	56	4	51	14
17	5	22	9	56	4	32	13
18	5	38	9	55	4	12	12
19	5	55	9	53	3	53	11
20	6	11	9	51	3	33	10
21	6	26	9	48	3	12	9
22	6	41	9	44	2	51	8
23	6	56	9	40	2	31	7
24	7	10	9	34	2	9	6
25	7	24	9	28	1	48	5
26	7	37	9	21	1	27	4
27	7	50	9	14	1	5	3
28	8	2	9	6	0	43	2
29	8	14	8	57	0	22	1
30	8	25	8	47	0	0	0
	A		A		A		Gradus.
	♓ ♍		♒ ♌		♑ ♋		

II. Si canonem Æquationum in Prute-
nicis, aut ſimilib. Tabulis gñalib. exſ-
tem adhibueris, tunc ſemp in hoc neg.
ſecundum monit literæ A. & S. o-
ri neceſſe eſt.

III. Canones illi, ex quib9 tpg a-
ri põe dixi, ñ ſt ꝑpetui, sed uni ti-
tpri, ſeu ſeculo gerventes, huic ni-
ipsi, in quo vivim9. Conſtructi n-
ad annum (intellige Canones Æquat.
q hat ap. Origanum) 1620; & ci-
ullum errorem 50. annis ante
lapsis, h. e. retro usq ad annum
1570. Porrò a. 50. annis ſubſequ-
bus, h. e. uſq ad annum 1670. u-
pari poſſent. Si quis tn ad antec-
tes annos ſupioris ſeculi Æquatio-
digeret, pt ex aliis tabulis, putà v-
Prutenicis fol. 4. vel ex Ephemer.
Stadii fol. 58. ſimilem Canonem pet-
& ꝯſulere, q ad annum 1586. ꝯſtruc-
retro numeratis 50. añis uſq ad 15
& porrò numerandis uſq ad 1636
ſervit.

III.
DE
REDUCTIONE TEM-
PORIS.

Reductio Temporis quid?

Reductio eſt tpris dati loci in ...

96

pus loci Tabular dato momento
ſdens comutaõ. Quod ut itligas, ob„
ſerva, quod, qmdm aliæ Tabulæ, ita
et Ephemerides ad unum certum
Meridianum qputatæ ſt. Ut a. Ephe„
merides ad alia loca quæcunq; ꝗ
alium ab illo, ad quem qſtructæ ſt,
Meridianum hnt, accomodent, & iis
in ingrediendis motib9 Planetarum uti
poſimq quaſi ad nrum (ubi qs naſcit,
et ubi tp9 dat) Meridianum eent con„
fectæ, ita pcede: 1. Ingre longitudi„
nem loci tum dati, ~~tum~~ (h.e. ad quẽ
figura coeli erigenda eſt,) tum illiq, ad
quem Ephemerides, ex qb9 loca Plane„
tarum excerpere cupis, qputatæ ſt.
2. Minorem ſubtrahe ex majori.
3. Diffram ex ſubtractione inventam
qverte in tp9, ſumendo p ſingulis gra„
dib9 diffræ 4. Horæ, p uno minuto
diffræ 4″ Horæ, et habebis diffram Lon„
gitudinũ ſeu Meridianorum in tpre.
4. Hanc diffram in tp9 qverſam adde
tpri æquato (tum p Oe, tum p Dnã)
loci dati, ſi eſt minor et occidenta„
lior ~~a~~ loco eo, ad quẽ Tabulæ Ephe„
meridum ſt directæ; ſubtrahe, ſi eſt
major, et orientalior; ~~Et~~ habebis ~~tpus~~
tempus ad Meridiem Tabularum, un„
de mot9 Planetarũ petis, exacte re„
ductum.

Notandum hic eſt 1. Longitudines

Vid Tabulã infra pag. 26.
ubi potes excerpere ~~~~ q͡nti in tpre
~~~~ reſpondeat grad. b9 et Min.
Æquatoris.
~~~~

Locorum petendas ēē ex Catalogo ci-
tatum; vel Origani à pag. 104. usq
ad 109. vel Magini à pag. 65. ad 7
vel aliorum, et si locg datg ibi ex-
sē d invenitr, q̃ntr civitas, q̃ sit loc
dato quàm p̃xima, eg longitudinem
tanq̃ veram excerpe, et juxta ea
jam dicta operari licet.

2. Si quis hoc labore supersedere vell
potest, p Reductione tp̃ris ingredi Ca-
talogum eundem, et è regione lo
dati inventi, aut si d invenitur,
quàmp̃ximè accedentis excerpe M
ridianorū diffrām in tp̃re, ita tn
eandem contra monitg A. vel S.
trahat, vt addat Tempori æquati
3. Tempg d indiget Reductione
tum eo in loco (vt d p̃cul ab eo
moto) ad quē Ephemerides, qbg
ris, cstructæ et accomodatæ s̃t.

CAPUT II.

De MOTIBUS SEU LOCI OMNIUM PLANETARU veris, Capitis item, et Cau- dæ Draconis (☊ ☋) ad tempus propo- situm invenien- dis.

TEMpore juxta dicta ex oĩ

te correcto, et ꝓparato, motꝰ seu locꝰ
(in Zodiaco) cujusq. Planetæ ad illud
tpꝰ invenit hoc modo: Cum die pro-
posito ingredere Ephemerides, ubi oīum
Planetarum, ☊ item et ☋ motus
reperies ad dierū singulorū meridi-
em, seu initium numeraōis Astro-
nomicæ ꝯputatos, et vide, quā
sint motꝰ Planetarum ad illiꝰ diei
meridiem. Hinc fit, ut si tpꝰ ultimò
correctum ꝓcisè in momentum meri-
diei incidit, motꝰ illi Planetarum
ad meridiem inventi assumantur,
tanquā motꝰ eorum veri momento
tpr̄is dati Ꝛdentes; q. a. cū rarissimè
accidat, sed ferè semp fiat, ut tpꝰ
à meridiei momento diversum det,
necesse est, ut illi motꝰ Planetarum
ad meridiem ex Ephemeridibꝰ inven-
ti reducantur ad punctū Temporis ꝓposi-
ti, q. ultimò correctū est. [illegible]
Hinc illos Planetarum motꝰ ad die
tuum cū sequentis diei motibꝰ ꝯfer,
et ingre diffrām, subtrahendo minorem
à majori, et habebis motum diur-
num Planetarū in Zodiaco, h. e. in-
venies quātū iter sub Zodiaco qlibet
Planeta motu suo ꝑpꝛio à Meridie
dati diei ad Meridiem sequentis diei,
intra 24. diei naalis horas ꝯfecerit.
In hāc a. subtractione observandum
ꝗ. nonnunq. sequentis diei motū mino-
rem eē motu diei ꝓcedentis. 1. in-

terdum v. plane Stationarium ẽẽ, ita
ut mot⁹ diei sequentis sit idem, q
p̃cedentis, tunc nulla p̃t fieri subtra-
ctio. Igr̃ mot⁹ ille, nullo amplius lab
adjecto, ad quodcunque diei punctum ta
verus assumitur, qa tunc Planeta p int
grũ diei spacium immot⁹ mansisse c
ditur: Prius qn fit, indicio est Pla-
netã istũ C.S.S. moveri, seu Retro-
gradum ẽẽ, et proinde sequentis diei
tum ordine inverso ex motu diei
cedentis auferendum, simulque Re-
trogradationis notam (℞.) adsi-
gnandã ẽẽ. Aliud tñ ẽ, qñ Plane
exiens de uno signo incidit in sig
immediatè sequens, et tunc Plane-
ta ñ est ℞dus, sed Directus, et
fieri possit subtractio, assumat ad
superiorem numerum (qui ẽ mot⁹ se
tis diei) p̃cedens signum, seu 30°.
Deinde sume mot⁹ diurnum Plane-
tarum, sive differentiam mot⁹ Plane
rii inter meridiem antecedentis
Dati, et consequentis, h.e. proxim
Dato, et pone eam juxta Regul
de Tri loco medio sive 2do; pri
24. Horas; 3tio Tempus ultimò c
rectum, hoc est Reductum, (videl. i
horis, et scrupulis post meridie
elapsis,) Pro ☉e quidem et reliq
quinque Planetis ex Aequatione temporis
per ☉e: Pro ☽a verò et ☽o ex

Æ

Aequaõe t̃pris q Dâ, secundum Tychonem. Ad meliorẽ a. opaõem absolvendam õia ad unam eandemq dnoiaõem seu sp̃em redigi p̃nt. 4. Quod ex opaõe p̃dierit in singulis Planetis, id tanquã P. Plem, seu portionem motq diurni horis et minutis post meridiem elapsis r̃dentem adde motui Planetæ, q ẽ in Ephemeridibq ad diem p̃positq, si sequentis motq major, h.e. si Planeta directq ẽ, vt subtrahe ab eodem, si minor, h.e. si Planeta R̃dq ẽ: Et habebis ordinã singulorũ Planetarũ et dõ motq veros momento t̃pris post Meridiem elapsi respondentes.

Ad meliorem t̃n, et certiorem opationem, õ abs re ẽ, aliũ adhue modum inveniendi P. Plem motq diurni Planetarum addere, q minq laboriosq est. Facilè enim fieri p̃t, ut in priori ob abundantiam laborũ error comittatq: quod si verò duos habemq modos opandi, et idem efficiendi, altq alterq erratq facile corrigere p̃t. Innititq a. hic posterior Tabulã Origani, q ht pag. 140. et fit hoc modo: Numerũ t̃pris correcti colloca juxta numerum motq diurni cujlibet Planetæ, dũctis distinctionq ergo lineolis Rectis et transversalibq, quibq in fronte titulis

XB.

Adhuc commodius p Canonẽ Hexacontadon p.p. p singulis Planetis vel addendas (si directi) vel subtrahendas (si Rdi) invenio, hoc modo: Sub numero 24 in fronte Tabulæ q̃ro in area descendente numerum Horar. min. et sec. temporis nativitatis reducti, q in latere extremo respondet est numerq quem adsumo et hoc modo p.p. invenio (est ad Sexagenariam proportionem redacta). In fronte Canon. Hexacontad. q̃ro numerum ~~motq diurni dierum~~ hunc ~~fronti~~ in latere ejusdem numerum ~~...~~ motq diurni Planetæ ~~...~~, q in angulo areali respondet est p.p. add. vel subtrah. Planetæ motui. E.g. in themate meo Tempq Reductum est 6 Hor. 52/ 43// quæ mihi dant sub numero 24. 17°17/. Nunc adsumo e.g. motum ☉ diurnum 59/ 15// ~~...~~/ in fronte Canon. 17°17/ in latere, et reperiam 16/ 59//. Addendam motui ☉ ad merid. diei dicti, h. 6 52/ 43//.

to adjiciant signa, graduum, minu[tori]-
rum, 2dorum, tertiorum &c. si opus
& quære 1. numerum majorem
sive temporis is sit, sive motus diurn[i]
in latere dictæ Tabulæ, minore[m]
in lineâ ejusdem Transversali.
2. Angulum in Areâ respondent[em]
& tribus semper diversis numeris co[n]-
stantem, juxta Regulas in calce
Tabulæ annexas denomina.
3. Hunc Angulum denominatum collo[ca]
è regione numerorum suorum i[n]
se ductorum, ita ut quilibet nu-
merus Anguli juxta Regulas a[d]-
jiciatur cognatæ speciei, h. e. grad[us]
sub titulo graduum, minuta p[ri]-
ma sub titulo seu signo primorum
collocentur.
4. Tandem omnes numeros in una[m]
summam collige, incipiendo à m[i]-
nori numerorum specie, abjiciend[o]
semper 60. si summa seu aggrega[tum]
60. superaverit, & pro singulis 60. un[i]-
tatem speciei præcedenti adde, & [ha]-
bebis P. Plem, ut antea, quam [ad]-
de, ut supra, motui Planetæ [ad]
diem propositum ex Ephemeridibus in[ven]-
to si directus est Planeta, vel [sub]-
trahe si ab eodem, si Retrogradus.
Notandum autem est, punctum tertio Areæ n[ume]-
ro inductum adjectum, sequentis speciei 30 [si]-
gnificare, quod minus negligenda sit.

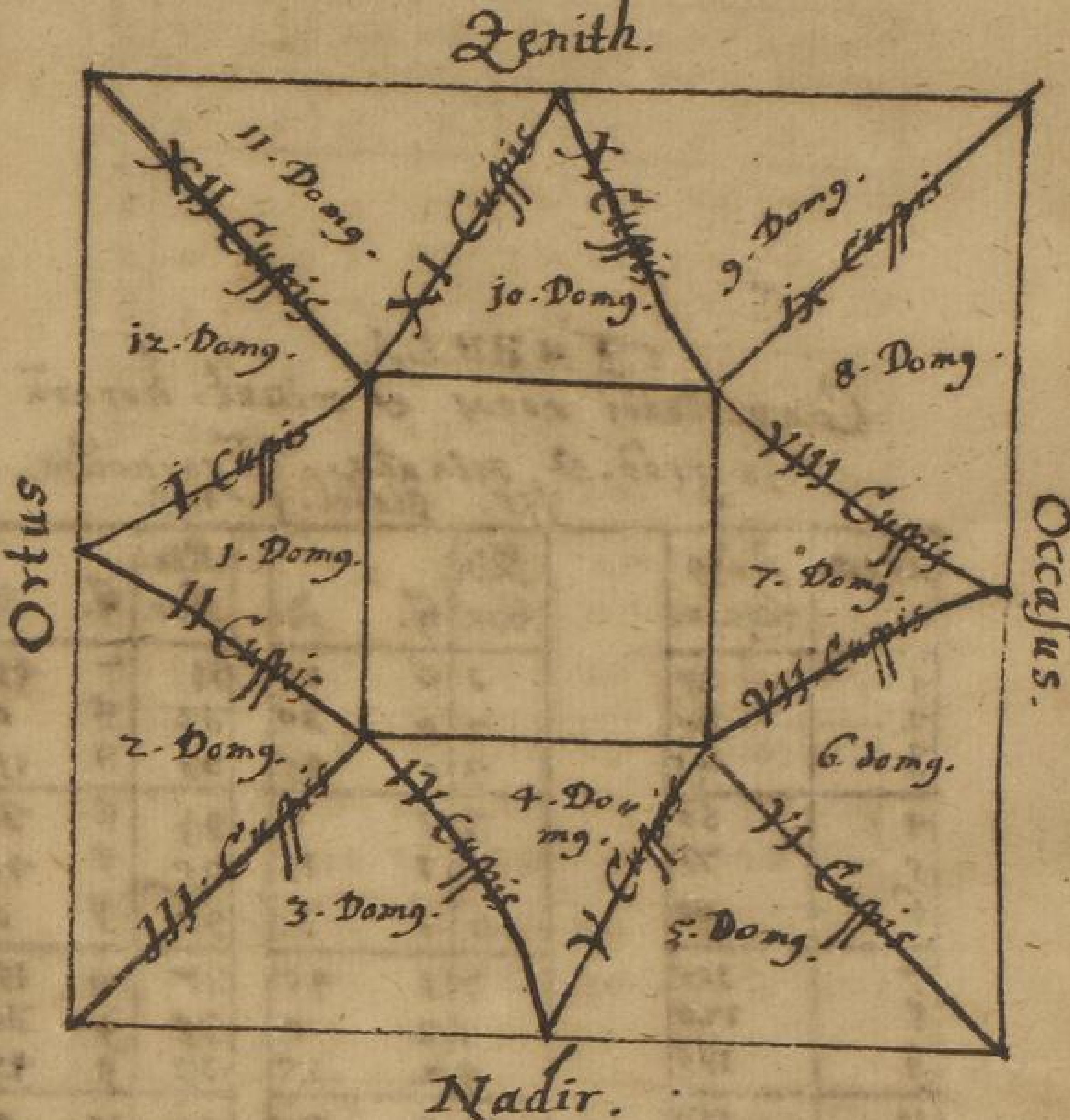
CAPUT III.

DE INVENTIONE SIGNORUM, GRADUUM, ET MINUTORUM, in singulis domorum cuspidibus hærentium.

SUPPUTATIS HACTENUS & inventis motibus Planetar[um], cæterisq[ue], de q[ui]b[us] dict[um] est; accedendum jam erit ad constituendas Cuspides, quarum seriem & sit[um] adsect[u]s Typ[u]s in margine ostendit.

Est a[utem] mod[us] has Cuspides domorum cum suis signis, gradib[us] & minutis ad dat[um] t[em]p[u]s inveniendi talis:

I. Quære AR[ascensionem rect]am veri loci ☉is in Tabulâ AR[ectarum], sumendo signum, q[uod] ☉ tenet, in fronte, grad[um] q[ue] in Latere Tabulæ sinistro descendente, id q[uod] in Areâ respondet, erit ipsa ☉is AR, videlicet si ☉is gradib[us] nulla scrupula adhæserint. Si v[ero] gradib[us] minuta adhærent, P.Plem elice, excerpendo numerum Arealem ad dat[um] gradum Ecliptica (quem ☉ occupat) & ad p[ro]ximè sequentem, hunc superiori, illum inferiori to juxta suos numeros Areales substitue, & minorem ex majori subtrahe, differ[enti]æ

TABULA
Convertendi horas & minut. horarũ in grad. & minuta Æquinoctia-lis. Blebel. p. 178.

Horæ.	Gradus Æquin.	Min. Hor.	G.	M.	Min. Hor.	G.	M.
1	15	1	0	15	31	7	45
2	30	2	0	30	32	8	0
3	45	3	0	45	33	8	15
4	60	4	1	0	34	8	30
5	75	5	1	15	35	8	45
6	90	6	1	30	36	9	0
7	105	7	1	45	37	9	15
8	120	8	2	0	38	9	30
9	135	9	2	15	39	9	45
10	150	10	2	30	40	10	0
11	165	11	2	45	41	10	15
12	180	12	3	0	42	10	30
13	195	13	3	15	43	10	45
14	210	14	3	30	44	11	0
15	225	15	3	45	45	11	15
16	240	16	4	0	46	11	30
17	255	17	4	15	47	11	45
18	270	18	4	30	48	12	0
19	285	19	4	45	49	12	15
20	300	20	5	0	50	12	30
21	315	21	5	15	51	12	45
22	330	22	5	30	52	13	0
23	345	23	5	45	53	13	15
24	360	24	6	0	54	13	30
		25	6	15	55	13	45
		26	6	30	56	14	0
		27	6	45	57	14	15
		28	7	0	58	14	30
		29	7	15	59	14	45
		30	7	30	60	15	0
		S.h.	M.	Se.	S.h.	M.	Se.

Sequens tabula applicatur minutis & secundis: pro minutis ponitur denominatio superius: pro secundis, inferius.

tibi duos numeros juxta ordinem Regulæ proportionum dispositos suppeditabunt, quibus adjice tertium, nempe minuta gradibus Oy adhærentia & operare juxta modum consuetum, quod post operationem prodibit, erit P. Pl., semper adde Rẽ, seu numero Arcus minori, & habebis Rem Oy petitam.

II. Tempus Astronomicum seu ... sum, (si tamen conversione opus fuit, si minus, tempus datum, ô verò Æquatum & Reductum) commuta in gradus & minuta Æquatoris; horas per 15 multiplicando, minuta horæ per 4 dividendo, id quod ex divisione emergit sunt gradus Æquatoris, quos adde ... ex Multiplicatione productis. ... si hoc labore supersedere velis, ... tempus mutare in gradus & minuta Æquatoris ex Tabula quam Blebel ... fol. 178. quærendo semper horas & minuta horæ in latere sinistro descendente sub titulo Horæ & Minuta Horæ; id quod in dextro latere sub ... graduum & minutorum respondet, gradus & minuta Æquatoris, ... facilè in unam summam colliges, ... habebis, ut antea tempus in gradus & minuta Æquatoris exactè conversum.

III. Hos gradus & minuta Æq...

toris adde ARa Ois supra inven-
tæ, & enascetur ARa Xæ Cuspidis,
ad quam adjice perpetuo gr. 30., & in
lucem produces quoque ordine reli-
quarum quoque quinque Cuspidum Ori-
entalium, videlicet XIæ, XIIæ,
Iæ, IIæ, IIIæ, ASas. Ubi tamen hoc no-
tandum est, quod, si gradus illi Ascensionum,
seu Æquatoris 360 vel exæquant,
vel superant, 360 abjiciendi sint,
& reliquum pro verâ Cuspidis Ascen-
sione habendum.

IV. Quærendæ porro singularum Cuspidum
Elevationes. Ac Xæ quidem nulla est
Elevatio: Prima vero ea, quæ loci
dati, etc; reliquarum Cuspidum bina-
rum Elevatio semper eadem est, ut
XIIæ & IIæ; Sic XIæ & IIIæ.
Inveniuntur autem hoc modo:
Cum gradibus Elevationis Iæ cuspidis
(quæ est Loci dati) Tabulam Domo-
rum Rationalem, quæ habetur ap. Regio-
montanum fol. 175. (mihi III.) (& Origan. pag. 288.) statim Tabulis
Ascensionum subjectam ingredere, quæ-
rendo eos in latere sinistro de-
scendente, id quod in Areâ respondet,
Numeri Polares, binis hisce Cu-
spidib. respondentes, h. e. ipsæ ea-
rundem Elevationes, adhibitâ Tri-

Tabula domorum rationalis. Orig. p. 288.

27.

Latitud. gr.	Numerus polaris: XI & III domus °	'	XII & II domus °	'	Latit. gr.	Numerus polaris: XI & III domus °	'	XII & II domus °	'
1	0	29	0	51	37	20	39	33	8
2	0	59	1	43	38	21	20	34	5
3	1	29	2	35	39	22	2	35	2
4	1	59	3	27	40	22	45	36	0
5	2	29	4	19	41	23	29	36	58
6	3	0	5	11	42	24	14	37	57
7	3	31	6	4	43	25	0	38	56
8	4	2	6	57	44	25	47	39	55
9	4	32	7	49	45	26	34	40	54
10	5	3	8	41	46	27	22	41	53
11	5	34	9	33	47	28	11	42	53
12	6	5	10	26	48	29	2	43	53
13	6	36	11	18	49	29	54	44	54
14	7	7	12	11	50	30	47	45	55
15	7	38	13	4	51	31	41	46	56
16	8	9	13	57	52	32	37	47	57
17	8	41	14	50	53	33	34	48	59
18	9	13	15	43	54	34	32	50	1
19	9	45	16	36	55	35	32	51	3
20	10	18	17	30	56	36	33	52	5
21	10	51	18	23	57	37	35	53	8
22	11	25	19	17	58	38	39	54	11
23	11	58	20	11	59	39	45	55	14
24	12	32	21	5	60	40	53	56	18
25	13	7	21	59	61	42	3	57	22
26	13	42	22	53	62	43	14	58	27
27	14	18	23	48	63	44	27	59	32
28	14	54	24	43	64	45	42	60	37
29	15	30	25	38	65	46	59	61	42
30	16	7	26	33	66	48	18	62	47
31	16	44	27	29	67	49	39	63	53
32	17	21	28	25	68	51	3	64	59
33	17	59	29	21	69	52	29	66	5
34	18	38	30	17	70	53	57	67	12
35	19	18	31	14	71	55	27	68	19
36	19	58	32	11	72	56	58	69	26
Regionis	IX & V. domus		IIX & VI.		Regionis	IX & V.		IIX & VI.	

si ~~pp~~ minuta Elevaōi Datæ adhæ-
rentia opꝰ est, P.Pli, videlicet b[...]
ꝯferendo numerum Arealem [...]
datos gradꝰ Elevaōis cum num[e-]
ro ad sequentes in latere, mi[no-]
remq; ex majori subtrahendo, [...]
habebis duos numeros in ordine
juxta Reg. positos, qb. adjice [...]
3tium, videlicet minuta Elevaōi [Da-]
tæ adhærentia & opare, sicut d[o-]
cisti, tandem P.Plem ita pduc[...]
de numeris Arealibꝰ ad datos g[ra-]
dꝰ Elevaōis in Tabula inventi[s]
& pdibunt binarum dictaru Cu[spidum]
Elevaōes ꝗsitæ.

V. Singularum harum Cuspidum [A-]
scensiones mitte in ꝯpetentes Ta[bu-]
las Ascensionum, & ꝗre Ar[cus]
Ecliptica singulis respondentes:
Xa qdē in Tabulam Rum, cæ-
rarum verò qnq; in Tabulas [...]
rum ad qslibet Cuspidis Elevao[nem]
ꝗ fit sequenti modo: Cum [...]
[...]dibꝰ Ascensionis seu Æquatoris
gredere Aream competentis Ta[b.]
AOum, & ꝗre in Fronte Tabula[e si-]
gnum, in latere v. sinistro grad[um]
Ecliptica illiꝰ signi Rdentem, qu[em]
unà cū signo sine ulteriori labor[e]
tanq; verum Arcū Ecliptica a[...]

excerpes, sc. si Ascensionē Cuspidis datam ipsē esse in areâ Tabulæ inversæ: Sin v. eandē in Areâ Tabulæ ō inveneris, uti fere semper accidit, excerpe 1°. A0am proximè majorem, (quàm data est) ejus versus dextrā adscribe gradū signi in latere respondentem loco superiori. 2°. Excerpe quoque A0am proximè minorem, ejus versus dextram adscribe gradum signi in latere respondentem loco inferiori, apponendo quoque signū in fronte Tabulæ inversæ; et habebis duos ordines numerorum, quos lineolâ perpendiculari distingues; 3tio deinde loco in superiori parte adde Ascensionem datam, inferiori v. iterū pone proximè minorem. 3. Minores numeros ex majoribus subtrahe, differentiis annotatis, cū quibus age per Reg. d. Tri. et P. Plem inde elicitā adde gradui Ecliptica minori Ascensioni respondenti, et habebis Arcū Ecliptica verū quæsitū.

Si verò Elevaoibus Cuspidum quoque adhærent Scrupula, tunc duabus Tabulis ē utendū, nempe Tabulâ ad Elevaoem proximè majorem, (quàm Elevaō data cuspidis est) et proximè minorem,

E brevius sic procedo, per ~~Arithmeticam~~ tabulam Arithmeticam Practicam Jul. Cæs. Paduani (si ~~[illegible]~~ differentia excedat sexagenarium numerum, vel si et minor sit) ~~aut~~ per Canonem Hexacontaden (si sexagenarium non excedat differentia) h. m. Quæro primo sub Elevatione proxime minori gradus et minuta Elevationis datæ, et ~~quibus~~ quot gradus numero æquali, dato proxime minori, respondet, adnotando una cum signo supra invento. Hinc adsumo differentiam inventorum proxime minoris et sequentium, eamque in regula proportionum primo loco pono, secundo loco v. semper 60/. tertio v. loco differentiam inter elevationem datam et numerum æqualem proxime minorem sub elevatione proxime minori inventum. In tabella Jo. Paduani tabita modo quotum ingro; (nam est ops calculo) quod provenit (sunt minuta) addo arcui (gradibus) antea sub hac minori latitudine invento. Eodem plane modo et sub elevatione proxime majori ingro arcum, elevationi datæ respondentem: Habitis jam ~~[illegible]~~ arcubus, sub elevatione proxime minori et majori, unum ab altero subtraho, et centrum in regula proportionum medio loco pono, primo loco vero semper 60/ tertio loco minuta elevationis datæ adhærentia, ~~[illegible]~~ numerus est p. p. addenda arcui sub elevatione proxime minori invento, si arcus sub elevatione majori inquisitus major est; vel subtrahenda, si arcus sub elevatione proxime ~~[illegible]~~ majori minor sit invento sub elevatione minori. E. g. datur Ascens. obliqua 98 gr. 52/. sub Latit. 31. 36/ quæritur arcus Eclipticæ respondens: Ergo sic stabit:

sub elevatione minori 21 69. 5/. | sub elevatione majori. 21. 69 34/

71 — 60 — 6. dant 5./ | 71 — 60 — 40. dant 34/.

60 — 29 — 36. d. 17/. add.

21	69	5
		17
21.	22.	69. Arcus quæsitus.

21	34
21	5
	29 diff.

et ita procedendum: 1. Ascensionem Cuspidis mitte in Aream Tabulæ sub Elevatione proxime majori, et quære cum Ecliptica respondentem, ut antea, quod antea factum est. 2. Eodem quoque modo quære Arcum Eclipticæ Ascensioni Cuspidis respondentem sub Elevatione proxime minori, nisi forsan in una altera tabula præcise inveniretur AO. Cuspidis; quod si fieret, per illi inveniendâ non opus est, sed statim pro Ecliptica in latere cum signo in fronte tanquam verus arcus Eclipticæ respondens excipiendus est, quo cum quod porro agendum audies. 3. Scribe superiorem cum Ecliptica sub majori Elevatione inventum juxta suum gradum Elevationis, et inferiorem cum Ecliptica sub minore Elevatione inventum juxta suum gradum Elevationis. Subtrahe minores ex majoribus numeris, differentia exhibent duos numeros in Reg. Proport. dispositos, quibus adjice 3tium videlicet scrupula Elevationis adhærentia. Deinde operare juxta Regulam, et P. P. hoc modo inventa adde Arcui Eclipticæ sub Elevatione minori invento, si Arcus ad elevationem majorem crescit, vel decrescit, subtrahe ab eodem et habebis Arcum Eclipticæ quæsitum, cum dato gradu Æquatoris consentientem sub data Elevatione Cuspidis. E hoc modo producuntur Sex Orientales

98	52
98	12
	40/ diff.

um Domorum Cuspides, quarum opposi-
tis si opposita signa cum iisdem gradib.
et minutis, quæ habent illæ sex Orienta-
les, attribueris, habebis omnes cuspides
tùm Orientales, tùm occidentales, cum
suis signis, eorumque gradibus, et minutis,
quæ tempore dato (genituræ) reverà
tenuêre, et ita thema suo modo est
erectum et conformatum.

Quod si verò hunc modum, qui, uti
ab initio dictum, Rationalis dr, ad
Æqualem reducere velles, facillimè
id poteris, si gradus et minuta primæ
cuspidis reliquis quoque oibus cu suo signi
in ordine sequenti adscripseris, exce-
ptâ decimâ, cui Arcus Ecliptica, h.e.
signum cum suis gradibus ipsi spe-
tens non imponitur, sed intra thema
seorsim collocatur, et Cor cœli appel-
latur.

Non tn hîc silentio præeundum, q detur modus
aliqs Cuspides invenendi facilior qd.
sed minus accuratus, q tn sine insigni
errore compendii gratia adhiberi pt. Ac-
cidit n. interdum, præsertim Medicis, ut
celeriter sit erigendum thema: Tunc Ergo
sic erit agendum: 1. Inspicere tabulas
Domorum, q oibus Ephemeridib. præfigi solet,
et eam ca, q ad Latitudinem Loci da-

 ti

vel
ti est constructa, quam primè audit,
in hac sub titulo Xæ domus quæ gradu
veri loci ☉lis ad tempus propositum invent
2. Si ergo tempus propositum esse in merid
incidit, quod tamen rarò fit, sequentes
dextram columnulæ sex Orientaliu[m] do-
morum Cuspides in gradibus signoru[m]
Eclipticæ exhibent. Sin v. tempus post m-
ridiem fuit numeratum, observa Signum
☉is in fronte Competentis Tabulæ,
rendo gradum, quem ☉ tenet, sub titulo
10. id, quod est è directo sub titulo
Tempus à meridie respondet, excerpe
q[uo]t sunt horæ, minuta, et secunda horæ,
[qui]bus adde tempus tuum post meridiem nu-
meratum, h.e. Astronomicum seu quem
tum (si tamen Conversione opus fit, sin
ny, ipsum datum; ne verò sumas
tum, aut Reductum;) et sic singulis
gradibus ☉lis adhærentibus i. iisdem
ubi tamen simul notandum, 24. horas,
ex additione seu aggregatione plures
24. nascuntur, esse abjiciendas, et cum
residuis, tanquam legitimis horis
ut sequitur. 3. Tempus ex hac add
ne confectum (vel ex subtractione resid
itidem in eadem tabulâ domorum
quære sub titulo Tempus à Mer
et ubi inventum fuerit, statim è reg
versus dextram initia seu Cuspides

Domorum orientalium in gradibus Si-
gnorum ℞dent, qbq cū uage, ut antea,
et habebis Thema juxta modum
Æquale ex Tabulis (domorū) erect.

CAPUT IV.
DE
VERO LOCO PARTIS FOR-
TUNÆ (⊕) inveniendo.

Non immeritò hîc de to ⊕ inve-
niendo aliquid subjicimus, cum et illa
figuræ inscribi soleat, et debeat, ėq
nihil aliud, quàm Punct Coeli cert,
ad q radii ☉lares ad ☽am ~~ptin~~ f
~~At~~ emissi ita reflectunt, ut si-
miles reddant radiis ejusdem ☉is
ad Horoscopum emissis; hinc et
⊕ semp tantum à ☽ distat, qnt
☉ à Horoscopo.

Invenitur autem modo sequenti:
1 Subtrahe verum locum ☉is à
vero loco ☽æ, tàm in gradib. et mi-
nutis, quàm in signis, qrū Chara-
cteres in numeros resolvendi st, Cnu-
merantur autem Signa ita: ♈, ♉,

~~[illegible]~~

II

In ⊕ a ☽ in ☉ inverso ordine sic procedi. Subtrahi verum locum ☽ae a loco vero ☉, residuo addi signa et gradus et minuta Horoscopi, quod emerget est pars ⊕ a ☽ in ☉.

2 3 4 5 6 7 8 9
♊, ♋, ♌, ♍, ♎, ♏, ♐, ♑,
11
♓.) Notandum quoque, ut, si Subtractio fieri nequit, assumatur in gradib. integrum Signum h.e. 30°, in signis integer circulus, h.e. 12, quia tot signa in toto Zodiaco.

II. Numero, qui ex subtractione emergit, adde Signum (seu potius numerum signi,) et gradus Horoscopi; at si, facta additione, numerus graduum 30. aequet, vel superet, 30. abjice, et numero signorum unitatem adjicito, ut si ex aggregatione signorum talis numerus veniet, qui 12. vel major, vel aequalis est, tunc 12. abjice, id quod remanet
s a ☉ in ☽. erit numerus signi, quod ⊕ [sive] veram tenet, quod det iis in gradibus et minutis, ~~in~~ qui post additionem graduum et minutorum remanserunt, quae inventa justo loco signi imponatur.

CAPUT V.

De VERIS STELLARUM Fixarum locis secundum longitudinem inveniendis.

Quanquam in judiciis ex Themate ferendis, ~~[illegible]~~ omnes stellae fixae

ſervari nec poſſunt, nec dnt; tñ in-
ſigniores ē minꝰ, ac ipſi planetæ fi-
guræ imprimendæ ſunt, & inde judiciũ
ferendum. Hinc opꝰ ē, ut earũ longi-
tudines, ſive vera loca in Zodiaco
ingras. Inveniuntꝫ a. apud Origanum
Tom. 1. à pag. 174. usqꝫ 185. ſecundum
Longitudinem & Latitudinem ad annũ
Dñi 1620. vel apud Maginum à fol.
271. ad 280. ad annum 1581. compu-
tata. Hinc ſi ea ad alia quoqꝫ tpra
accommodare velis, ſcire debes, quod
*æ fixæ ſingulis annis ſecundum ſeriẽ
ſignorum ꝓprio motu, ſeu ab occaſu in
ortũ nõ ſ[illegible] 51″ abſolvant. Quod ſi jã
p ſingulis annis poſt illum annum
ad quem loca ſtellarum ſunt inventa,
elapſis, 51″ ~~ſ~~ ſingularũ ſtellaꝝ fixaꝝ
longitudinibꝰ addideris, vel retro nu-
meratis eadem ſubtraxeris, habebis lon-
gitudines, ſeu vera loca *arũ fixarũ
in Zodiaco ad tuum annum com~~p~~cu-
ta.

Vel ſi mavis, potes tot años, q vel
ante vel poſt eum annum nume-
rantur, ad quẽ ~~loca~~ loca *arum fixarũ
ꝯputata ſt, in hac ad marginem po-
ſitâ tabellâ ſub titulo Anni quære,
q̃ è directo verſꝰ dextrã ꝓdet, ſive
ſint gradꝰ, ſive minuta, ſtatim adde,
vel ſubtrahere, ꝓut annus datꝰ poſt,

Anni.	Gradus.	Min:	Sec:
I			51
II		1	42
III		2	33
IV		3	24
V		4	15
VI		5	6
VII		5	57
IIX		6	48
IX		7	39
X		8	30
XX		17	0
XXX		25	30
XL		34	0
L		42	30
LX		51	0
LXXX.	1	8	
C	1	25	
CC	2	5	
CCC	4	15	
CCCC.	5	40	

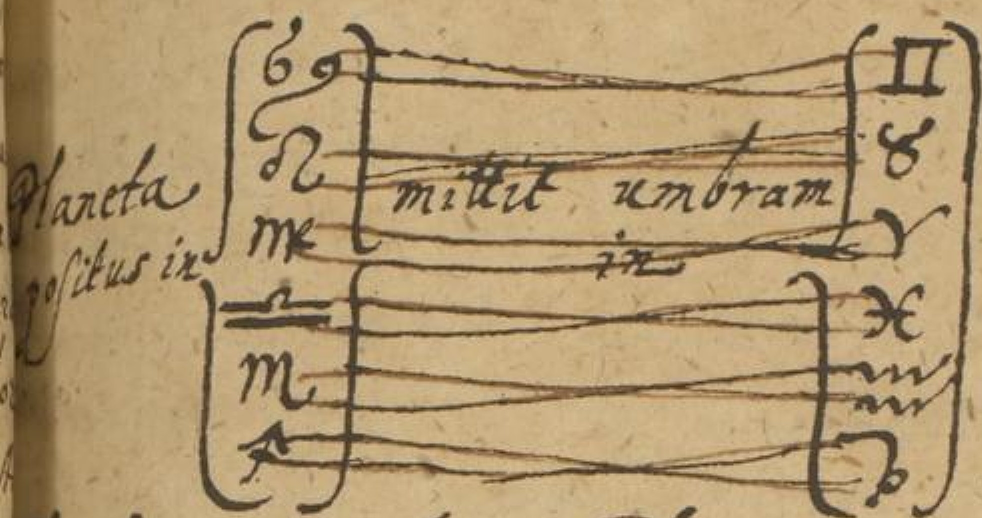
vel ante ~~iſtum~~ iſtum, ad quē l…
…xarum fixarum computata ſit, n…
ratur, et habebis, ut antea, earum…
tuum annum vera loca deſider…
quas ita ſine ulteriori opaõē, et labo…
cum ſuis gradibꝰ et minutis juſ…
loco figuræ inſeras neceſse eſt.

CAPUT VI.

DE ANTISCIIS PLANE… RUM INVENIENDIS.

Non abs re eſt, meminiſse quoq; … tiſciorum, cum ea, ſi Ægyptiis, … peſontio, Pontano, aliisq; fides ha… da eſt, citra jacturam ignorari … poſsint. Sunt a. Antiſcia nihil … ud, quàm ſigna, in q̄bus Planet… conſtitutꝰ, umbram quaſi mittit… in illud punctū Cœli, quod æqua… tio cum ipso diſtat à Tropicis. M… ipſe Planeta ōē corporalit, ſit … Antiſcium ẽẽ, q tantum effection… ſit, ac ſi ibidem Planeta corpore… ẽet collocatꝰ. Initium Antiſcior… ſumitur aut à ♊ et ♋, aut à … et ♑. Quæ a. ſigna Antiſcia ſin… h.e. q̄ umbram mutuo ſibi m… tant, ex ſubjectâ Tabellâ vi… re licet.

Pla

In hac tabellâ vnd obseruandū, q̄ planeta in ♋ positus mittat umbrā in ♊, & viceversa. Sic de cæteris.

Si ipsi mittis Signa Planetarum in hāc tabellam, statim videbis, quæ eorum sint signa Antiscia, h.e. ea, in q̄ umbram mittunt, à quorum 30. gradib. integris semp subtrahe loca planetarū in gradibꝰ & minutis, relicto adjice signum, non illud in q̄ Planeta ē, sed in quod umbram mittit, et habebis vera quoq; loca, in qbus Planeta quis suū Antiscium collocat. Quæ ō ning quoq; Themati imponenda sunt.

CAPUT VII.

De INSCRIPTIONE OMNIUM STELLARUM ERRANTIUM ET inerrantium, ☊ item ☋, nec non ⊕, & Antisciorum.

Domiciliis ipsius Schematis ex prioribus rectè conformatis, h.e. Themate quoad primum mobile legitimè constituto, omniumq; astrorum mobilium, h.e. ~~x~~arum, aliorumq; punctorum coelestium, quæ hic videntur necessaria, locis veris hactenus inventis, restat nunc, ut dicam modo

hæc q̄dā mobilia Schemati, ſeu fi-
guræ cœleſti inſcribendi, q modus
talis eſt: 1. Obſerva, quasnam
cœli partes, ſeu Cuſpides occupent
ſigna illa, in qb. ſinguli planetæ
et ſtellæ fixæ, aliaq; puncta cœli
verſantur. Nam q̄libet eorum
illud cœli domicillium cadit, qu-
Characterem ſigni iſtius, in quo
tunc motu ſuo verſatur, gerit.
circo videndum eſt, an cuſpis
us domq plures gradus habeat,
v. ſtella. Si enim plures ſunt
dus ✱æ, quàm cuſpidis, poſt cu-
dem intra domicillium illud, cȳ
pis tenet ſignum ✱æ, charac-
✱æ cum ſuis gradib. et minuti-
collocetur: Si v. cuſpis plures
dus ſigni ħt, quàm ✱a, tunc
te Cuſpidem characterem ~~illum~~ cum
duum et minutorum numeris
Nam ſemp id, q minorem num-
ħt, pficit ei, q majorem ħt.
Accidit a. interdum ~~✱~~ in hoc mo-
Rādali, ut duo, vel et quatuor
gna Zodiaci in Cuſpidib. domoru
non reperiantur, ſed in ſpatiis i-
diis, in duas primarū domoru
Cuſpides tota incipiant, eas vid
q Signa hiſce utrinq vicina o
pant. Si ergo Planeta aliqs
tali aliq ſigno incepto verſat,

quoq; in immedium ſpatium ptine-
bit, & collocandus erit.
Et ſi plures ſt, ſemp pponendus is e-
rit, q pauciores gradus illius ſigni
occupat; poſtponendus, q plures. His
tandem quoad inſcriptionem *arū,
aliorumq; punctorum coeleſtium pa-
ctis, poſitus coeli, q ad tempus datum
formari debebat, erit abſolutus.

CAPUT IIX.

DE SPECULO ASTROLO-GICO EXACTÈ CONSTITUENDO.

1. Ducantur Lineæ Rectæ 14. & Transverſæ tot, quot Rogg habebis, ita ut ſe invicem ad angulos re-ctos ſecent, & fiant columnæ, ſeu ſpatia p longum chartæ 13. quorum ultimum à ſiniſtrâ incipiendo am-plius ſit, neceſſe eſt.

2. In fronte columnarum, ſive primâ Areâ tituli loco Characte-res Signorum Zodiaci ordine ſcri-bantur, ſub qb. collocentur Planetæ, ☊, ☋, ⊕, & Antiſcia; item Xa & Ia cuſpis, hisq; oppoſitæ cum ſuis gradibus & minutis, obſervatis quoq; ſignis, in qbus qlibet repit, cum quis ſub eo ſigno ponendus ſit,

(F ut Ia. oppoſita domus ē VII: Xæ v. in oppoſita eſt IV.)

(E ſive ſit Planeta, ſive ☊ ☋ aut ⊕ ut dom

in q̊ verſat, ita tn̊, ut ſemp in
ri lōo ponat E illud, q altum n
ro graduum et minutorum vinc
ſupiore v. illud, q ab altō vinc
h. e. q pauciores gradus et mi
ta habet, et ita primum et ſu
mum locum occupabit ille Pla
ſeu id punctum cœli, quod pa
ſimos, infimum a. id, q plurim
gradq et minuta habebit.
3. Ultimo illi ſpatio, q cæteris
plig et capacig eſt, eo ordine, ut
ctum fuit, gradq et minuta Pla
netarum ☊, cæterorumq punctorum cœli
q̄ ſpeculo imponenda ſunt, impo
4. Inſcriptis iis, q inſcribenda ſt,
de characteres aſpectuum, qu
fiet, si circa Planetam ex u
latere, omiſſis areolis duabu
cuis; notæ aſpectuum ✱, □,
verſus ſiniſtram et dextram con
collocentur, qb. factis, tres areo
vacuæ ſupſunt, mediæ earum
gnum Oppoſitionis (☍) inſeratur,
habebis Speculum exacte conſtitu

PARTIS INTRO-DUCTORIÆ MEMBRUM II.

De Explicatione eorum, quæ

examen Planetarum, Partis fortunæ, & Cuspidum, in„ stituendum necessaria sunt.

Postquam hactenus totam figuram, quoad primum, & secunda mobilia conformavimus, ita ut ei nihil amplius desit, ordine sequitur nūc, ut membratim & distincte explice„ mus naturas, vires & qualitates, tum Planetarum, tum reliquorum syderum, nec non etiam partium cœli, & eorum omnium inter se commixtiones, & habitudines. Ne„ mo n. pt de ꝯstitutione Thematis judicium ferre, nisi prius omnia, q̃ in judicium ingrediuntur, si„ gnificaões certæ ꝯstent. Quibus igitur omnibus explicatis imme„ diate ad judicium accedemus. Sit itaq;

CAPUT I.
De
DOMIBUS.

Quamvis domorum supra facta sit mentio: tamen non nisi in quantū ibidem necessarium videbatr. Nunc autem cum in examine Planeta„ rum

rum semper fiat, ut diversas
accipiant fortitudines, & debilitate
tione domorum, in quibus constitu
dentur, non immeritò hic de Te
nis, aliisque earundem considera
nibus disquiritur, ut cujuslibet
netæ domus, in quâ constituit, exa
innotescat. Non n. statim Planeta
illâ domo esse perhibetur, in quâ e
videtur. Igitur cautela adhibenda
Non a. ignotum est, quod tota figura
lestis sex circulis magnis, Horiz
te nimirum & Meridiano, nec
quatuor aliis per singulas tricen
Æquatoris partes, et per Mun
centrum transeuntibus, in 12.
lia spatia ab Astrologis distinguat
ita, ut domus cœlestis duodecima
pars sit. Hinc fit, ut quia Æ
tor circulis hisce dictis in par
dividitur æquales, Zodiacus in i
quales iisdem dirimatur parte
arcubusque Æquatoris æqualib. nu
minores, nunc majores de Zodia
respondeant arcus: Atque ita cùm
diaci, non Æquatoris, partes Th
mati cœlesti inscribantur, in sing
las 12. domos modi Rationalis, n
30° incidant, ut in Æquali mod
sed nunc plures, nunc paucior
prout major minorve Zodiaci
cu

cus 3o Æquatoris respondet, et consequenter Domus ipsæ, quæ ab istis arcubus constituuntur, modò ampliores sint, modò angustiores. Nihilominus tamen quantitas earum determinanda est, quæ fit si intervallum seu spatium integrum à 5o Cuspidem præcedente usque in 5o qui sequentem Cuspidem antecedit, uni domui assignetur, ita ut quamvis Planeta aliquis corpore suo in istis 5o Cuspidem antecedentibus deprehendatur, non minus tamen virtute et efficaciâ in sequente, cui illi 5o annumerantur, non immeritò esse dicatur.

Variæ insuper dantur 12 domorum considerationes, quæ cum cognitæ esse debeant, meritò hîc ventilantur, et subjiciuntur. Tria itaque de Domibus notanda veniunt: 1. Earum Divisio. 2. Convenientia. 3. Synonymia.

Vide Tabul. pag. sequenti.

Domo,

Domorum notanda ē Divisio, Convenientia, & Synonymia.

- **I. Divisio domorum fit ratione**
  - **I. Significationis, quae refert ad ea, quae sunt**
    - **Hominis.**
      - **Membra ut sunt in domo**
        - 1. Caput, Facies. ♈. – – –
        - 2. Coll, guttur. ♉. – – –
        - 3. Humeri, brach. manus. – – –
        - 4. Pect, pulmo, oesophagus, splen.
        - 5. Stomach. ♡. epar, nervi, latera, d
        - 6. Venter infer. cum intestinis.
        - 7. Clunes, ilia, Renes, femora.
        - 8. Vesica, pecten, genitalia, pud
        - 9. Nates, podex, epar, & coxar. med
        - 10. Pars coxarum inferior, genua
        - 11. Crura usq ad talos. – –
        - 12. Pedes, planta. – – – –
      - **Nomina, quae res**
        - **In nato designatae domibus**
          - **Pluribus communiter ut**
            - **Aetas**
              - Puerilis, p
              - Media † g.
              - Senecta p
              - Decrepita †
            - **Sexus**
              - Masculinus
              - Foemina. † g.
          - **Singulis separatim †**
            - 1. Temperament, Vita, mo… lectudo, ingenii forma … ppria industria.
            - 2. Industria ppria.
            - 3. Religio domestica, indici
            - 4. Sepultura.
            - 5. Voluptas.
            - 6. Morbi & corporis vitia.
            - 7. Lites, bella, (ccil. forensia,) … nes forenses.
            - 8. Labores, incantaões, mor
            - 9. Pietas, Religio, somnia, … pegrinandi studiu, legat
            - 10. Honores, dominioru
            - 11. Spes, fiducia, successus in
            - 12. Moeror, pauptas, capti… inimicitiae, cruenta, exili… mnia, odia.
        - **Extra Natum designata †**
          - 2. Divitiae, Census.
          - 3. Connati, Itinera, adfines.
          - 4. Pater, senes, agricolae, metallor. fosso… dinae metall. horti, aedific. thesauri, (imobilia
          - 5. Fama post mortem nati, munera.
          - 6. Servi, ancillae, aialia q̃ ō cytant.
          - 7. Uxor, inimici apti.
          - 8. Dos, haereditas. †
          - 9. Itinera longa.
          - 10. Reges, principes, Magistratus, mater.
          - 11. Amici, fautores, cōsiliarii, gen
          - 12. Carcer, meretrices, aialia majora, vaccae, equi, inimici occulti.
    - **Aliarum rerum**
      - Vestimentorum
      - Gemmarum
      - Animalium
        - **colores**
          - albus
          - niger
          - viridis †
          - croceus
          - ruber
          - melleus
            - 4 signif per
              - I. & II.
              - VI & IIX.
              - II. & XII.
              - III & XI.
              - IV & X.
              - V & IX.
  - α
- **II. Convenientia quam habent domus cum**
- **III. Synonymia.**

- **II. Ordinis, quę in se hnt, & dispescunt in**
  - Angulares, ut sunt: I. X. VII. IV.
  - Succedentes, ut sunt: II. V. VIII. XI.
  - Cadentes, ut sunt: III. IX. VI. XII.
- **III. Meridiani, in medietat.**
  - Adscendentes, quæ sunt ~~X.~~ XI. XII. I. II. III.
  - Descendent. quæ sunt IX. IIX. VII. VI. V. IV.
- **IV. Situs in mundo in**
  - Orientales ut sunt XII. XI. X. III. II. I.
  - Occidental. ut sunt IX. IIX. VII. VI. V. IV.
- **V. Cardinum mundi in**
  - Oriental. ut sunt XII. XI. X.
  - Meridion. ut IX. IIX. VII.
  - Occident. ut VI. V. IV.
  - Septentr. ut III. II. I.
- **VI. Horizontis in eis, quæ**
  - Supra terram, quæ à XII. ad VI. usq. ꝯstituunt partẽ cœli dextrã.
  - Sub terrã, q̃ à I. per IV. ad VII. ꝯstituunt partẽ Coeli sinistrã.

[V]II. Convenientia quã hñt domus cum

- Planetis, ratiõe consignificationis signis, ut:
  - I. & VIII., II. & IX., III. X., IV. XI., V. XII., VI. VII. cum ♄ ♃ ♂ ☉ ♀ ☿
  - Gaudii. Gaudent enim in: I ☿, III ☽, V ♀, VI ♂, IX ☉, XI ♃, XII ♄ — In reliquis domibus nulli gaudent.
- Signis, ratione ꝯsignificatiõis ut cum:
  - ♈ I.
  - ♉ II.
  - ♊ III.

[V]III. Synonymia.

- Gñalis
  - Angularium, q̃ sũt Templa, Centra, Turres: I. X. VII.
  - Succedent. q̃ sũt Epanaphoræ, Reductoria, Erigentes.
  - Cadent. q̃ sũt ἀποκλίματα, καταφοραί, loca pigra, abjecta, calamitosa, domus declinantes.
- Specialis
  1. Horoscop. Adscend. Angulus Orientis, Primus Angulus, Domus vigoris et vitæ.
  2. Porta inferna, quã p eã stellæ adscendunt motu primi mobilis, domus lucri et divitiarum.
  3. Dea, à bonorũ et felicium eventuũ ꝯsignificatiõe, q̃s Nato hæc domus ꝯferre judicat, Fratrũ domus.
  4. Imum cœli, Fovea planetarũ, Hypogæum, ἀντιμεσουράνημα, domus parent.
  5. Bona fortuna, Liberorũ domus.
  6. Mala fortuna, Morborũ.
  7. Occasus, Cardo occidentalis, Conjugii.
  8. Porta superna, quã p eã stellæ occidunt ad terrã, seu inclinant ad occasum, Mortis.
  9. Deus, et Religionis domus.
  10. Culmen, Fastigium, Cor cœli, Cuspis Regia, Honoris.
  11. Bonus Dæmon, Amicorum.
  12. Malus dæmon, Carceris et calamitatis.

CAP. II.

De SIGNIS SEU PARTI[BUS] Zodiaci.

Signa seu partes Zodiaci sunt [duo]decim, & aliter illa sign[a] in 9. orbe, q[ui] azeos est, aliter in 8vo, q[ui] stellat[us] e[st]. In illo initium sumunt à Verni [aequi]noctii sectione; in hoc v. stellato ab stella, q[uae] in cornu Vris est prima; [et] quidem octavi & stellati orbis signa t[em]p[o]re Ptolomæi veterumq[ue] Artificum [cum] Signi 9. orbis plane conveniebant: [at] n[ost]ro seculo longo invallo, nempe 28 aliquot minutis à se remota s[unt] h[aec] initia, & hoc p[ro]p[ter] mot[um] p[ro]prium 8vi cum ille imaginarius plane inva[ria]bilis sit. Unde themati signa i[nscri]bunt[ur] n[on] ista, q[uae] imaginib[us] [con]spicua, in 8vo orbe notata sunt, q[uo]q[ue] aste[ri]smi vo[can]t[ur]: sed qut in nono orbe variabilit[er] numerantur.

Cæterùm cum subinde in Judicii[s] [Sig]norum variæ appellaões occur[runt] Divisiones aliquot hîc prænotasse [ju]vabit. Dividuntur autem ab [Astro]logis multipliciter, quas divisio[nes] omnes vide apud Klarsovium pag. 36. & 37. item, quibus membris [hu]mani corporis singula Signa præ[si]ant, & p[rae]dominentur, (pag. 38.) huc referantur.

D

Divisiones Signorum Zodiaci. Ex Rantzovio.

Dividunt 12. Zodiaci signa multipliciter.

I. In Septentrionalia et Meridionalia, ratione plagae.

Septentrionalia sunt, quae ab Aequatore declinant in Boream, ut sunt ♈, ♉, ♊, ♋, ♌, ♍.

Meridionalia, quae ab Aequatore in meridiem recedunt ♎, ♏, ♐, ♑, ♒, ♓.

II. In 4. Trigonos ratione qualitatis. Igneum, Aëreum, Aqueum, Terreum.

Ignei Trigoni signa sunt ♈, ♌, ♐, calida, sicca, et cholerica.

Aërei, ♊, ♎, ♒, calida, humida, sanguinea.

Aquei, ♋, ♏, ♓, frigida, humida, et phlegmatica.

Terrei ♉, ♍, ♑, frigida, sicca, melancholica.

III. In mobilia, fixa et communia.

Mobilia sunt ♈, ♋, ♎, ♑, sic dicta, quod cum in iis ☉ est, fit temporis mutatio; in genesi mobilitatem, instabilitatem, et celeritatem ~~efficiunt~~ efficiunt.

Fixa sunt, ♉, ♌, ♏, ♒, haec in genesi perseverantes, firmos et constantes in proposito significant.

Communia sunt, ♊, ♍, ♐, ♓, quae effectus mixtos, mediocres, ac temperatos producere existimantur.

D.

Signa	♈	♉	♊	♋	♌	♍
opposita	♎	♏	♐	♑	♒	♓

Signa	Septentrionalia.	♈	♉	♊	♋	♌	♍
	Meridionalia.	♓	♒	♑	♐	♏	♎

IV. In Signa directè adſcendentia & Signa adſcendentia obliquè, idque ratione adſcenſionum.

Directè adſcendunt, ♋, ♌, ♍, ♎, ♏, ♐, cum his maſor portio de Æquatore adſcendit.

Obliquè emergunt, ♑, ♒, ♓, ♈, ♉, minor arcus de Æquatore cum his adſcendit.

De his verſus:

Recta meant, obliqua cadunt à ſydere Cancri,
Donec finit Chiron: ſed cætera Signa
Naſcuntur prono, deſcendunt tramite recto.

Maſculina diurna	♈		♊		♌		♎		♐		♒	
Fœminina nocturna		♉		♋		♍		♏		♑		♓

V. In maſculina & fœminina ratione ſexus.

Maſculina, quæ et diurna dicuntur, ſunt ♈, ♊, ♌, ♎, ♐, ♒: Reliqua fœminina dicuntur & nocturna, ut ♉, ♋, ♍, ♏, ♑, ♓.

VI. In Imperantia & obedientia.

Imperantia ſunt ſigna medietatis Septentrionalis, ut ♈, ♉, ♊, ♋, ♌, ♍. Obedientia, Auſtrinæ, ut ♓, ♒, ♑, ♐, ♏, ♎.

VII. In Signa pulchritudinis & deformitatis, ratione formæ.

Signa pulchritudinis ſunt, ♊, ♍, ♎, & prima medietas ♐. Mediocris pulchritudinis ♏, ♒, ♓. Deformia, ♉, ♋, & ♑.

VIII. In Signa fœcunda, paucorum liberorum, & ſterilia.

Signa

Signa foecunda ~~[illegible] liberos~~ sunt ♋, ♏, ♓: paucorum liberorum ♉, ♎, ♐, ♑, ♒. Sterilia ♈, ♌, ♊, ♍.

IX. In humana, rationalia et bonam vocem habentia, ut ♊, ♍, ♒, ♎, et priores gradus XV. de ♐. Mediocrem vocem significantia, ut ♈, ♉, ♌, ♑, et ultima medietas ♐: et voce carentia ac muta ♋, ♏, ♓, quae quoniam phlegmatica sunt, agilem linguam denegant.

X. Dividuntur Signa secundum effectus diversos, quos dant in corporibus, vel pinguefaciendis, vel attenuandis. Obesa faciunt corpora priores medietates ♈, ♉, et ♌. Macilenta vero posteriores eorundem medietates: ♐ vero ♊ et ♏, priores XV. gradus gracilia reddunt corpora et debilia: posteriores vero horum partes corpora efficiunt grassiora et robustiora. At ♍, ♎, et ♒ corpora dant carnosa, ut Ptolomaeus vocat, et bene proportionata. Signa infirmitatis sunt ♉, ♋, ♏, ♑, et ♒.

XI. Signa bonorum ingeniorum, facundiae, cognitionis Astrologiae et numerorum sunt ♎, ♊, ♒, et ♑. Praestantia ingenia habuerunt suos positus in his Signis. Inter ea tamen praecipua sunt

♑ & ♒, quæ efficiunt ingenia Ph
phica. In his ☿ optimè collocat, q
ingenium; hoc tn̄ ineſt, q ♄ magi
tentioſa & medrocria efficit: ♒ v
placidiora & mitiora, ſed tn̄ ven
amantia. ♎ & ♍ in adſcendente
rumq faciant Scholæ moderatores
ſicum ingenium largientia ſt ♉, ♊,
& ♐.

XII. Sunt præterea certa ſigna
quæ certos affectus & certas cup
tates efficiunt vehementiores. Al
n. vitioſa dr̄, ut ♈, ♉, ♋, ♑: ali
luxurioſa, & incontinentiam ſignific
ut ♈, ♉, ♌, ♑, alia iracunda,
♌, ♑.

Quibus membris Hu-ni corporis ſingula ſigna præſideant & dominentur.

♈ Capiti, faciei, oculis, auribq, & m
bis q in capite grant, & choleræ pr
♉ collo, cervici, gutturi, melancholico
mori pr.
♊ dnt humeros, brachia, ſcapulas, m
mamillas, ſanguini pſt.
♋ pulmones ht, pectq, epar & coſtas
dominat ſalſo phlegmati.
♌ ſtomachum, ventriculum, cor, dor
latera, diaphragma, & choleric ht hu
♍ pr ventri & inteſtinis, & eorū a
tudines portendit; grat melancholia
♎ lumbos, umbilicum, renes, veſic
femora, & inferiora ventris: ſang
ni pr.

♏ inguina, pudenda, anum & vicinas partes obtinet, & phlegmati dominatur.
♐ coxis, natibus, femoribus, item choleræ præest.
♑ poplites, genuaque dat, quoque & oculorum impedimenta denotat, melancholicum excitat humorem.
♒ crura, tibias & fibulas possidet, & dat sanguinem.
♓ talo & pedibus dominatur & phlegmati præest.

Marcus Manilius lib. 4. de iisdem.

Namque Aries capiti; Taurus cervicib. hæret,
Brachia sub Geminis censentur, pectora Cancro
Te, scapulæ, Nemæe vocant, teque ilia Virgo,
Libra colit clunes, & Scorpius inguine regnat;
Et femur Arcitenens, genua & Capricornus amavit,
Cruraque defendit Juvenis, vestigia Pisces.

CAPUT III.

De PLANETIS.

Horum considerentur 1. Affectiones. 2. Significationes. 3. Divisiones. 4. Effectus.

I. De Affectionibus.

Variis modis afficiuntur Planetæ, indeque sortiuntur tum dignitates, tum debilitates.
Utræque sunt vel Essentiales, vel Accidentales.
Essentiales dignitates, sunt vires seu potestates Planetarum, quas sibi e 12.

Signorum seu partium cœli familiar
vendicant, qbq maximè eorum vir
augentur, & evidentiores fiunt. Cu
verò cqq Planetæ ptas in certis
major, in aliis v. minor appareat,
ideo hæ Planetarum insignes ptate
diversis appellationibus secernunt
Sunt itaq Simplices, & Compo
Simplices st hæ: Domq, Exaltāo, se
Altitudo, Triplicitas seu Trigonq, T
mini, Facies seu Decanatq, Perso
seu Almugéa, & Gaudium; quib
annumerat Receptio.
Composita dignitas, quæ Thronq, Car
tum & Solium Regium dicitur,
quæ ex plurib. ut duabus aut tribus
gnitatibq essentialibq simplicibq g
est, int quas tn semp domq vel E
tāo una dt ēē. In hac dignitate c
tustus Planeta adeo robustus esse
ditur, ut in oi suo gaudio, & Thr
Regio insidere dicatur, atq ideo
huic dignitati testimoniolum num
o attribuitur.
Debilitates Essentiales, sunt impo
tiæ Planetarum, quas sortiuntur
iis signis, seu partib. cœli, qbus cu
plane nullam habent societatem
Suntq tres: Detrimentum, Casu
& Peregrinitas.
Est a. Planeta in Detrimento, q
hæret in Signo tali, quod suæ dom
oppositū est.

In casu ēē d̄r Planeta, qn̄ ē in tali Signo, q̄ ēst oppositum ei, in q̄ Exal„ tatēm ħt.

Peregrinus d̄r Planeta, qn̄ ē in tali Signo, in q̄ nullam ħt eentialem di„ gnitatem, h. e. qn̄ nec ē in Domo, nec Exaltaoē, nec Triplicitate, nec Terminis, nec Facie, nec Gaudio, nec Receptione.

Quæ a. sint illa Signa et partes Cœ„ li, in q̄bg singuli Planetæ essentiales suas ħāt dignitates, et debilitates, itemq̄ quot testimonia inde cuilibet Planetæ sint at„ tribuenda, monstrat hæc seq. tabella.

TABULA ESSENTIALIUM DIGNITATUM ET DE„ BILITATUM.

Signa Zodiaci	V Domg Planetarum in Zodiaco	IV Exaltatio	III Triplicitates Planetarū			II Termini seu Fines Planetaꝝ. NB. Prior numerg semp in„ classg ē posteriori. ex.					I Facies seu Decanatus			I Gaudium	I Almugea	Carpentg	Receptio	IV Casus	V Detrimētum	V Peregrinitas
			D.	P.	N.	G.	G.	G.	G.	G.	G.	G.	G.							
♈	♂ D	☉	☉	♄	♃	0 ♃ 6	♀ 12	☿ 20	♂ 20	♄ 30	0 ♂ 10	☉ 20	♀ 30				Cōmutant inq̄ Planetæ domg et exaltationem, et tunc se recipe d̄n̄t aut ex domo, aut exal„ taoē. Largit̄ tot testimonia, quot q̄us dignita„ ex q̄da fit Receptio:/: receptio ex domicilio tribuit dignitat. 5. ex Exal„ tatione 4.	♄	♀	Cū Planetæ nec in domo, nec in exaltaoē, nec in Terminis, nec Facie, nec Receptio„ ne constituuntur, Peregrini d̄n̄t, et ħa„ bent debilitates q̄ng.
♉	♀ N	☽	♀	♂	☽	0 ♀ 8	☿ 14	♃ 22	♄ 27	♂ 30	0 ☿ 10	☽ 20	♄ 30	♀		♀			♂	
♊	☿ D	☊	♄	♃	☿	0 ☿ 6	♃ 12	♀ 17	♂ 24	♄ 30	0 ♃ 10	♂ 20	☉ 30			☿		☋	♃	
♋	☽ N D	♃	♀	☽	♂	0 ♂ 7	♀ 13	☿ 20	♃ 27	♄ 30	0 ♀ 10	☿ 20	☽ 30					♂	♄	
♌	☉ D. N.		☉	♄	♃	0 ♃ 6	♀ 11	♄ 18	☿ 24	♂ 30	0 ♄ 10	♃ 20	♂ 30					♀	♃	
♍	☿ N	☿	♀	♂	☽	0 ☿ 7	♀ 17	♃ 21	♂ 28	♄ 30	0 ☉ 10	♀ 20	☿ 30	☿		☿		☉	♃	
♎	♀ D	♄	♄	♃	☿	0 ♄ 6	☿ 14	♃ 21	♀ 28	♂ 30	0 ☽ 10	♄ 20	♃ 30			♄		☉	♂	
♏	♂ N		♀	☽	♂	0 ♂ 7	♀ 11	☿ 19	♃ 24	♄ 30	0 ♂ 10	☉ 20	♀ 30	♂		♂		☽	♀	
♐	♃ D	☋	☉	♄	♃	0 ♃ 12	♀ 17	☿ 23	♄ 27	♂ 30	0 ☿ 10	☽ 20	♄ 30	♃		♃		☊	☿	
♑	♄ N	♂	♀	♂	☽	0 ☿ 7	♃ 14	♀ 22	♄ 26	♂ 30	0 ♃ 10	♂ 20	☉ 30					♃	☽	
♒	♄ D		♄	♃	☿	0 ☿ 7	♀ 13	♃ 20	♂ 25	♄ 30	0 ♀ 10	☿ 20	☽ 30	♄		♄			☉	
♓	♃ N	♀	♀	☽	♂	0 ♀ 12	♃ 16	☿ 19	♂ 27	♄ 30	0 ♄ 10	♃ 20	♂ 30			♀		☿	☿	

N. D. sign̄t tp̄g diurnū.
N. nocturnū.
P. Particeps.
G. Gradg.

Obser„

Observaões.

I. Exaltaões Planetarum in Tab...
positæ, tantùmmodò platicæ sunt. D...
tur a. adhuc eorundem Signorum
certi grad9, in qb9 si Planetæ r...
untur, Partiliter dnr exaltari, ...
vires, quas ex hac dignitate sor...
untur, majores, fortioresq erunt. ...
si ♄ in 20° ♎, ♃ in 15° ♋, ...
in 20° ♑, ☉ in 19° ♈, ♀ in 15...
☿ in 15° ♍, ☽ in 11 ♉ regitur.

II.

Almugéa datur raõe ☉is et ☽næ

Almugéa ☉lis.			Almugéa ☽næ.	
♄	In Signo	5	♄	In Signo
♃	S.S.S.	4	♃	C.S.S.
♂	post ☉lem.	3	♂	post ☽nam.
♀		2	♀	
☿		1	☿	

Ubi tm̄ notandum semper excludi ...
Signa, in qb9 sunt luminaria.

III.

Receptio est dignior, quæ est inter ...
netas se invicem adspicientes amic...
nempe ⚹ vel △: Indignior v. q...
inter Planetas se invicem vel pla...
non adspicientes, vel tm̄ ferientes se
□ aut ☍, sic q̄ fit ex Casu, v...
Detrimento, quæ & interdum nocet.

Receptio ē duplex: Vel ex domicilio, vel ex exaltaõne. Receptio ex domicilio est, cū Planetæ signa, in qbus domicilia sua hnt, hoc modo pmutant: ut si ☉ in ♈ domicilio ♂tis constituat: ♂ vicissim in ♌ domicilio ☉lis existat: item ☉ in ♋ domicilio ☽æ, ☽ in ♌ domicilio ☉is etc. Receptio v. ex exaltaõe appellat, qn Planetæ signa in qbus exaltant, pmutant; ut si ♃ in ♎ versetr exaltaõe ♄ni, et ♄ in ♋ habeat exaltaõem ♃vis: Itē ☉ in ♋, ♃ in ♈. etc. Origanus pg. 426.

In ♈, ♋, ♌, ♑, licet Planeta aliqs poît duas aut plures eentiales dignitates habere, destituit tn Carpento, ita ut ipsi dignitas hæc opposita ô attribuatur.

Dignitates Accidentales sunt Potestates Planetarum, qûs Planetæ ex habitudine ad ☉lem, itemq; raôe motq, Configuraôis, stellarum fixarum, Domorumq; sortiuntur, qbq qdem Planetarum vires augentur, dignitatibq tn eentialibus longè cedunt. Suntq; 1. Ratione ☉is, ut 1. Cazimi, seu cor ☉lis. 2. Libertas. 3. Orientalitas et Occidentalitas qrundam. 4. Auctio ☽næ.

1. In Cazimi seu corde ☉is Planeta existere dr̃, qn ☉li intra 16 conjunctus est, q tn de ☽ô valet.

2. Libertas attribuitur Planetæ, si plus 15° à ☉le distat. Tunc n. à radiis ☉laribq liber dr̃.

3. Orientalis est Planeta, si ô ultra semicirculum, h.e. 6. Signa C.S. 8. à ☉e distat. Non a. oîbq statim Planetis Orientalitas et Occidentalitas confert dignitatem: sed Orientalitas tm ♄no, ♃vi, ♂ti; Occidentalitas v. tm ♀ri et ☿rio.

4. Auctio est dignitas, q soli D
nec cæteris quoq; Planetis tribui
fitq; à one Dnæ cum ☉ ad 8
eorundem.

II. Ratione motus st

1. Directio. 2. Velocitas.

Directq ē Planeta, qn S.S.S. in
dit, h. e. qn o est Rx gradus.
Velox est, si motq ejus, quem 2
horar. spatio conficit, motu q
Medio major est. Est a. Medius
seu Æqualis motq Planetarum

		'	"
♄		2	0
♃		4	59
♂		31	27
☉		59	8
♀		59	8
☿		59	8
☽	12°	11	27

III. Raōe Configuraōis sunt

Boni adspectus benignorum Plan
rum, ut 1. ☌ ♃ vel ♀, vel
2. ⚹ ♃, vel ♀. 3. △ ♃ vel
Sunt autem Adspectus (1.) Dex
& (2.) Sinistri.
Dexter adspectq est, qn Planeta al
rum adspicit C.S.S. Sinister ē, q
Planeta alteru S.S.S. adspicit.

Uterq̧ eſt Partilis & Platicus.
Partilis cōiter dr̃, q fit ex orbis
medietate. Eſt autem orbis medie„
tas in ♄ & ♃ — 9°.
♂ ☉ ——→ 8
♀ & ☿ —— 7
☽, ☊, & ☋ — 12.

Platicus aſpectus eſt, qui fit diſtantiâ tot
partium, quot amborum Planetarum or„
bes conſtituunt, vel etiam paucioribꝰ,
modò ſit ſupra orbis Medietatem.

IV. Rãõe ✱arũ fixarũ.

Ut, Conjunctio cum Baſiliſca ſeu ſpicâ
♍. Requiritr̃ a. ad hanc Conjunctionē,
ne Planeta ultra 5° à dĩs dictis ſtellis
fixis diſtet.

V. Ratione domorum.

Ut, Xæ, Iæ, VIIæ, IVæ, XIæ, IIæ,
Væ, IXæ, IIIæ. Quæ loca cùm ſint
cæteris cæli locis fauſtiora, ō imme„
ritò Planetæ in iis conſtituto aliquid
addunt fortitudinis ſeu dignitatis. Et
hæc de dignitatibꝰ Planetarum Acci„
dentalibꝰ.

Debilitates Accidentales Plane„
tarum tot dantr̃, quot dignitates,
et eodem planè modo ~~fiunt~~ ſunt.

1. Ratione ☉lis,
ut eſt

1. Combuſtio, 2. Oppreſſio. 3. Orien„
talitas & occidentalitas. 4. Diminutio
Dnæ.

1. Combustus dicitur Planeta, qn̄ [in]tra 16. à ☉le ē remotus, minus medietate sui orbis, vel pcise tot tibus, quot orbis ejus constituit.

2. Oppressus dī, qn̄ Planeta plus stat à ☉e orbis sui medietate, m[inus] tamen 15.

3. Quid sit Orientalitas & Occiden[ta]litas, supra dictū ē. Noteturq hoc loc[o] q occidentalitas ♄o, ♃ri, & ♂ti: [ori]entalitas v. tantū ♀ri & ☿rio [no]ceat, eisq debilitatem adferat.

4. Diminutio iterum ☽æ tantum[mo]dò accidit, & fit ab ☍ ad dnem

II. Raōe motus

Sunt 1. Tarditas. 2. Retrograd[atio] 3. Statio.

1. Tardus dr̄ Planeta, qn̄ motu[s] ejus diurnus, h. e. quem 24. horarum spatio gficit, minor est motu ejus m[edio] seu Æquali, de quo supra Tabell[a] videatur.

2. Rgradus ē Planeta, qn̄ C.S.S. [re]cedit, q videre est, ex collaōe mot[us] planetarii ad antecedentem diem motu ad gsequentem diem.

3. Statio accidit Planetæ, qn̄ tot[o] die, h. e. à meridie diei dati, a[d] meridiem diei sequentis, vel par[um] vel omnino nihil gmotū dprehen[ditur].

III. Ratiōe Configuraōis,

Sunt mali aspectus maleficorum Pla-
netarum, ut v. ☌ ♄i vel ♂, F z. ☐ F vel ☋.
♄i, vel ♂tis. v. ☍ ♄, vel ♂. ~~ad~~
Quod v. de aspectibus bonis su-
pra dictum fuit, id de malis quoque
intelligendum est.

IV. Ratione ✱æ fixæ.

Ut Conjunctio cum capite Medusæ,
seu Algol, ita ut Planeta intra 5°
ab eo distet, non ultra.

V. Ratione Domorum,

Ut XIIæ, VIIIæ, et VIæ.

Quot a. testimonia Planeta ex his
dignitatibus et debilitatibus accipi-
ant, videbis ex subjectâ Tabulâ
quæ habetur apud Origanum, huc transfe-
rendâ:

TABULA ACCIDENTALIUM DIGNITATUM ET DEBILITATUM, QUÆ ORIUNTUR

I. Respectu ☉lis.				II. MOTUS.				III. CONFIGURATIONIS.				IV. STELLAR. FIXARUM.				V. DOMORUM.			
Dignitates		Debilitat.		Dignit.		Debilit.		Dignit.		Debil.		Dignit.		Debilit.		Dign.		Debilit.	
[Ca]zimi.	5	Cōbustio.	5	Directio	4	Retrogradatio.	5	☌ ♃ ♀	5	☌ ♄ ♂	5	☌ intra 5° cum Basilisco.	5	☌ intra 5° cum Algol	5	X. I.	5	XII.	5
Libertas	5	Oppressio	4					☌ ☊	3	☌ ☋	3					VII. IV. et XI.	4	VIII. VI.	4
Auctio D.	2	Diminutio D.	2			Tarditas	2	✱ ♃ ♀	3	☐ ♄ ♂	3					II. V.	3		
Orientalitas ♄, ♃, ♂.	2	Occidental. ♃ ♄ ♂	2	Velocitas	2	Statio	2	△ ♃ ♀	4	☍ ♄ ♂	4					IX.	2		
Occidentalit. ♀ ☿	2	Orientalitas ♀ ☿	2							Obsessio.	5					III.	1		
												☌ intra 5° cum Spicâ ♍.	5						

Observa: Luminaribus, ~~etsi~~ licet semper motu incedant directo, testimo-
nia nulla propter illam directionem attribui.

TABULA DIGNITATUM ET DEBILITATUM CUSPIDUM, ET ⊕ RATIONE.

I. Signorum.				II. Term. Planetar.				III. Configur.				IV. Solis.				V. Domorum				VI. Stell. f.			
Dignit.		Debil.		Dign.		Debil.		Dign.		Debil.		Dign.		Debil.		Dign.		Debil.		Dign.		Debil.	
♉ ♓	5	♏ ♑ ♋ ♒	5	♃ ♀	2	♄ ♂	2	☌ ♃ ♀	5	☌ ♄ ♂	5	Libertas ab oppressione sive radiis Solis	5	Combustio s. oppressio Solis	5	I. X.	5	XII.	5	☌ intra 5° cum Basilisca	5	☌ intra 5° cum Algol	
♎ ♐ ♌ ♋	4							☌ ☊	3	☌ ☋	3					VII. IV.	4	VI.		Cum Spica ♍	5		
♊	3							⚹ ♃ ♀	3	□ ♄ ♂	3					XI. V.	3	VIII.	4				
♍	2							△ ♃ ♀	4	☍ ♄ ♂	4					IX. II.	2						
																III.	1						

Nota. Cuspis & ⊕ tunc combusta esse dr̃ à ☉e, qñ ☉ paucis gra-dibus ab iis distat, ut intra 5°. Combustio & Oppressio hic pro uno & eodem stat.

Haec fuerunt de Affectionibus Pla-netarum, quae imprimis in Exami[ne] intenduntur: sequuntur nunc

SIGNIFICATIONES eo[run]dem generales, DIVISIONES, [et] EFFECTUS, quorum tn̄ oium enu-meratione, cum potius ad judiciu[m] quàm Examen Planetarum faci[at] hoc loco supersedebimus, et nihilo[minus] cupidus discendi, si vult, legere de[bet] Ranzovium cap. 3. Membr. 1. & ubi ō tm̄ in gn̄e, sed in specie d[e] Planetarum significatis in singu[lis] domibus, ex variis authoribus addu[cta] abundè audiet. Ubi tn̄ notandum, ea oia de planetis ꝓ se ꝯsideratis intelligi

ſint, cum multis modis varientur, et
ſubinde mutentur ratione cùm com„
mixtionis, tùm poſitꝰ diverſi, reſpectu
ad ☉em, et loca figuræ habito, ſic„
uti nos Praxis conſequens docebit.
Unum tamen maximè hîc neceſſarium vidm,
lubet ex Rantzovio diſtinctè hîc appo„
nere, nempe aliquot Planetarum di„
viſiones. Dividuntur a. I. in Be„
neficos, Maleficos, et Indifferentes.
Benefici ſunt ♃, qui et major fortuna
dr, et ♀, quæ minor fortuna aliàs
dr, qbꝰ æquiparatur ☊.
Malefici ſunt ♄, q major in fortu„
nâ, et ♂, qui minor in fortunâ aliàs
vocatr; qb. æqparatr ☋.
Indifferentes ſunt ☉, ☽, et ☿. Prout
n. conjunguntr cū aliqº benigno vel
maligno, ita ejus naām aſſumunt.
II. Dividuntr in Maſculinos, et
Fœmininos.
Maſculini ſunt ♄, ♃, ♂, ☉. Fœminini,
♀ et ☽. ☿ eſt indifferens, h. e. mo„
dò ē Maſculinꝰ, modò Fœmininꝰ, juxta
naām ejus, cum qº configuratur: vel
et juxta naām Signi, in quo verſatr,
ſi neqꝫ alteri conjunctꝰ, neqꝫ alio modo c„
figuratꝰ ē, uti vult Schönerus. Et
ſi multis conjunctꝰ, ejꝰ naām adſumit,
cui partitiꝰ conjungitur.

III In fœcundos, ut ♃, ♀,
& Steriles, ut ♄ & ♂. ☉
& ☽ mediocriter se habent,
magis sterilis, ☽ magis fœcunda
Orientalis fœcundus, Occidental
magis sterilis esse creditur.

IV. In diurnos, ut sunt: ☉, ♄,
& Nocturnos, ut sunt: ☽, ♂, ♀
visio hæc fit ratione αἱρέσεως,
temporis, autoritatis, seu conditio
Hinc conditionaria dicuntur Lumin
☉ & ☽, ille in tempore diurno, hæ
nocturno.
In hæresi a. dicitur Planeta esse, q
toritatem suam obtinet, h. e. quan
nus in genitura, seu nativit
diurna est supra terram, no
nec v. in nativitate nocturna
fra terram.

V. In ponderosos, superiores, t
dos, ut sunt ♄, ♃, & ♂;
leviores, Inferiores, veloces, ut
♀, ☿, ☽.

CAPUT IV.

De EXAMINE LEGITI- ME INSTITUENDO.

Examen nihil aliud est, quam
plicatio eorum, quae hactenus expl

 119

ta sunt. Sunt a· tria, quæ examini
subjiciuntur: Planetæ, Cuspides,
& ⊕, quod perficitur ex Tabulis
antecedentibus dignitatum & debili-
tatum, tùm essentialium, tùm acci-
dentalium. Observa igitur Signum,
in quo Planeta hæret, & quære illud
in Tab. dignitat. & debil. essential.
ubi facilè videbis, num Planeta
in eo Signo habeat Domicilium,
num Exaltationem, num Triplicitatem,
item an sit in Terminis suis, an
in Decanatu, Gaudio, Almugeá,
Receptione, vel Carpento: an verò
in eo Signo habeat Detrimentum,
Casum, & sit Peregrinus. Quæ autem
illarum dignit. vel debil. accidit,
ratione illius tribue Planetæ testimo-
nia tot, quot in fronte Tabulæ
supra singulas columnas posita
videntur. Sic eodem quoque modo
examina Planetam ex Tabulâ
accidentalium dignitatum & debili-
tatum, h. e. observa, num Planeta
sit in Cazimi, seu corde ☉lis, num
verò combustus, num sit liber à radiis
☉lis, num verò ab iisdem oppressus,
num sit Orientalis, vel Occidenta-
lis, & si est Luna, num augeatur vel
diminuatur, item Planetas adspice

E.

motum diurnum, num die nati
tis Velox, Directꝯ, Tardꝯ, Retrꝯ,
Stationariꝯ fuerit, an cum benig
Planetâ amicos, an v. cū malignis
micos commutet aspectus partil
item num ꝯjunctꝯ sit cum bonis
lis fixis suprà notatis, num v.
malâ, et tandem in quo coeli
co, h. e. in quâ domo ꝯstitutꝯ sit
ꝯrum oīum raōe quot testimo
Planeta obtineat, columnulæ ta
bulæ, quibus supscripta est lite
T. tibi dictabit.

Pro Cuspidibꝯ et ⊕ examinand
sit peculiaris Tabula, ex qua supra pag. 60.
planè modo ut antea examen
stituas. Ubi tamen observand
1. Cuspidibꝯ raōe domorum nih
ēē tribuendum, nec demendum
2. In terminis Planetæ ēē do
raōe gradꝯ, quot ~~gradibꝯ~~ Cuspis
domꝯ tenet. 3. Aspectꝯ Plane
taꝝ ad Cuspides sumi Orbiū suor
medietate. 4. Oppressionem, et
Combustionem Cuspidum ꝯjungi, e
qꝫ testimonia debilitatis Cusp
di hinc accrescere, licet Origan
eas Cuspidibꝯ deneget, et loco ea
infelices radios Ōis, Dæ, et Ῡri
qb. Cuspides infortunatas reddi, di

sub

substituat. Prior n. opinio comunior,
& magis recepta & imerito retinet.
Examine ita instituto, fortitudines
et debilitates relinquuntur, quas
singulas seorsim in unam sum-
mam collige, & si earum par ē
numerus, mediocris pronunciatur Pla-
neta. Testimoniis a. imparibus, q
plerumq fit, relictis, subtrahe nu-
merum eorum minorem ex ma-
jori, & residuum à numero ma-
jori erit denominandum, hincq
ipse Planeta dicetur vel fortis,
vel debilis, addito tn eio certo nu-
mero testimoniorum post subtractio-
nem relictorum. Denum si duo,
aut plures Planetæ æqualia vi-
dent habere testimonia, semper
ille ē preferendus, q plurimas & opti-
mas ht essentiales dignitates. De-
inde & hoc notandum, q si Planeta
in ultimis alicuius Signi gradibus
repiat, in qb. licet habeat digni-
tates essentiales, tn multum de vi-
ribus ejus hinc decedere sciat; tunc
n. idem ht, ac si eet in seq. Signo,
q in Judicio non imerito obser-
vatur, ut sequens quoq Signum
aspiciatur.

11. Junii. D. horâ 3.

PARS SECUNDA

Exercitatoria seu Operatoria, De Judiciis.

MEMBRUM PRIMUM De Judicio Generali.

CAP. I.

De iis, quæ spectant ad Primam domum.

Antequam ad judicium ex primâ domo ferendum accedamus, prius dicendum 1. Cuis Planetarum vocetur Dominus genituræ seu fortunæ. 2. Cuinam singularum domorum s. cuspidum Domini. 3. Cuis Almuthen dicatur.

1. Dominus genituræ s. fortunæ est, qui in primis significat, quibus in rebus natus maximam habiturus sit felicitatem. Est is, qui plurimas essentiales dignitates inter 7. obtinet Planetas. Plur. b. v. in essentialibus dignitatibus constitutis adsunt, is, qui in digniori coeli loco ~~constitutus~~ deprehenditur. Ubi tamen hoc notandum, quod si unus tantummodo Planeta essentialibus dignitatibus ornatus sit, sola loci indignitas eum ab hoc officio non excludat.

Dominus genituræ adsunt sibi quoque co-

per, quod non minus quoque aliquid de do-
minio participat. Et hinc Particeps alias
quoque dicitur: Et ♃ is, qui post dominum ge-
niturae fortior est, et certis plures essen-
tiales dignitates habet, quae duo in judican-
dis semper conjungant. V. g. in nostro Exemplo
quinque reperiuntur Planetae in essentialibus
dignitatibus, ut ♄, ♃, ♂, ♀ et ☿.
Verum ♃ reliquos superat, ut qui est
in felicissimo coeli loco, nempe in 1ma do-
mo.
Quantumvis autem numerus testimoniorum
Jovis minor sit ♂ et Solis nume-
ro, merito tamen illis praefertur ob loci
excellentiam. ♄ quidem est in domicilio
proprio; verum cum ipse sit diurnus, et
in nocturna domus, et imprimis cum
sit in XII. domo, multum ipsi inde de-
cedit, ita ut merito ob alios malos
affectus hoc officio indignus judicetur.
Quantum ♀ attinet, quae in pluribus dignita-
tibus essentialibus ob quas summo jure Dominus
fortunae s. geniturae pronunciandus esset,
nisi ultimi gradus sint, quos occupat;
quod omnis inde ipsi denegat efficaciam,
vel saltem primariam et maximam,
ita ut adhuc dimicet cum ♂ de par-
ticipatione, quis eorum particeps s. Collega
domini geniturae fiat: Verum cum ♂ nul-
lam occupet debilitatem neque essentia-
lem, neque accidentalem, et ♀ quoque

nulla prærogativa hat ratione domus, ip-
sorum ☿ti cedere cogitur; non quod ob has
causas solas, sed eo quoque obstante,
antea dicto, quod nimirum sit in ult. gra-
dibus, quod nisi sit, nullum dubium esset de
prærogativâ ☿rii.

♀ demum cedit ☿rio, cuius fortitudo
licet ob dictam causam multum decre-
scat tamen in feliciori coeli loco quàm ♀,
nempe in VIIâ, quæ Angularis domus
est, accedente quoque hoc, quod ♀ sit in
detrimento, ♄ autem infimum inter
omnes hos Planetas recensitos oc-
cupat locum, eò quod sit in abjectis-
sima domo, nempe in XIIâ. Potest
ergo Natus hic in rebus ☿rio, ♀ri, ♃
♄no subjectis fortunam habere,
maximè in rebus ♃vialibus, ita
ut ♃ primas teneat, cuius collegæ
♂ non immerito dicatur.

XI. Dominus domus s. Cuspidis dr, qui
Signo, quod Cuspidem occupat, suum
habet domicilium, s. qui est οἰκοδε-
σπότης s. paterfamiliâs istius signi.
Ubi, si Schönerum audies, observa-
bis, quod si ultimi gradus alicuius Signi
Cuspide exerserint, in eâ domo do-
minium habeat Dominus istius Signi em-
gentis, sed in ordine sequentis.
Quod si in aliquâ Cuspide hæreret

♒, non ♄, utpote q in isto Signo do-
minium ht, Dominq istiq domûs di-
cendq eet, sed ♃, ppea qa ♒
sequunt ♓, in qb. dominiu ht ♃.
Deinde et hoc notandum ē, q Dnq 12. Junii ☉.
Horoscopi seu 1æ Cuspidis, non raro di-
cat Dnq geniture, qa Nati personā
quam maximè significat, et multum
ex eo de ingenio, Complexione, et incli-
natione Nati judicatur, estq in nro
expto ♄, ut q in ♒ domicilium
ht, qd ind judêtr paulo inferiq
audiemq.

III. Almuthen is est Planeta,
q in uno vel pluribq locis plurimas
essentiales dignitates ht, ut domum,
Exaltationem, Triplicit. Terminu,
Gaudium. Ut in nro expto qrit Al-
muthen in to ☽ et ☿rii.

	Domq	Exaltat.	Triplic.	Term.	Gaud.
L. ☿ 28° ♍	☿ 5	☿ 4	♀ 3	♄ 2	☿ 1
L. ☽ 14° ♒	♄ 5		♄ 3	♃ 2	♄ 1

☿ 20.
♄ 11. Ergo ♄ cum in his locis plu-
♃ 2. rimas habeat dignitates,
♀ 3. erit Almuthen.

Sequitr nunc Judicium ex primâ domo,
q 5. distinctis sectionibq pponetr. Ita
agit de vitâ, cum recens natorum,

tum adultiorum. 2. De Temperamento. 3. de Moribus. 4. De Ingenio. 5. de corporis staturâ.

SECTIO PRIMA
De VITÂ.

Theorema I.

In Nutritione moriuntur (Qui intra 4. ann. à nativitate), qui Horoscopum habent in Terminis Planetae malefici (intellige ♂ et ♄) aut Domini mortis qui in genitura debilis existat. Sunt autem Domini Mortis 1. qui in Octavâ. 2. Imperant. 3. Conjunguntur cum Domino Octavae. 4. Cui est dispositor domini Octavae. Sic in n. Exposito Horoscopus est in Terminis ♂tis, qui simul est dispositor domini Octavae. Haud dubio Natus mortem in nutritione ☉ effugisset, nisi ♂ in genitura fortis, et bene affectus extitisset.

Theorema II.

Non nutriuntur, qui Horoscopum habent in aspectu maligni, aut alius Planetae, qui vim interficiendi habet. Semper autem videndum est, num interfectores fortes sint, vel debiles. Debiles n. si sint, et male affecti, malorumque radiis laesi, tum judicium fit certius et firmius.

Theorema III.

In gñe judicat̃ d̃ forti aut longâ vi-
ta, 1. Ex Planetâ q Hyleg est.
2. Ex Dño Horoscopi. 3. Ex Almu-
then in locis Hylegialib9. 4. Ex
☉e & Dnâ. 5. Ex Horoscopo. Hi
Significatores si sꝛ benefici in digni-
tatib9 cõstituti, non cõbusti, non obsessi,
non maleficorum, præsertim debili-
tat: læsi, sed à bonis Planetis ad-
specti vitam largiunt longam; con-
trario modo affecti brevem. V. g.
in nr̃o exemplo ☉ fit Hyleg, qa ẽ in
lo huic officio accomodato, nempe
in VIIma. (Q̃ a. loca ~~alia~~ Hylegi-
alia sint, videbis ap. Rantzov. fol. 202.)
qui cũ sit in ẽentialib9 debilitatib9
& à □ ♄ni læs9, judicant inde
eidem difficultates Vitæ nõ exi-
guæ: Verùm cum ♄nus, à quo
inimico adspectu afficit, non debilis,
sed fortis, & in domo ꝓpriâ existat,
ꝓsertim quoq; ☉ non sit in infausto
lo, sed in Angulari domo, diminuunt
paululum corporis ægritudines, qb9
succumit ♃, q plurimas Essentiales
Dignitates habet in locis Hylegiali-
bus, eorumq; Almuthen fit, qꝗ be-
ne se ħt, & in ẽentialib9 dignitati-
bus constitut9 est, non combustus, ō
obsess9, nec maleficorũ radiis læsus.

NB.
Hylech est vox Arabica & sigft idem q
ambulator; derivat: ab Hebræo הָלַךְ
ambulavit; Latinis dr̃ propator Vitæ; Græ-
cis κύριος τῆς ζωῆς; item ἀφέτης q. E-
missarius. Est a. Planeta vel loc9 cœli, ex
cuj9 digressione vel directione d̃ statu vitæ
judicant Astrologi.

22.
13. Junii
♃ ♄ est Dnus Horoscopi, q maleficus
dem est, non tn debilis, nisi q in
felici to sit.
Dam quod attinet, illa pegrina
et in domo XII. q largitr morbos
taqs pericula, Verum cum in
et Cam nulla est ☌ vel ☍,
benignus adspectus, nempe △, vit
adeo ō nocebit. ~~Horoscopus~~
Horoscopus quamvis sit debilis, et
terminis ♂ positus (quod ō parum
nocet) est; tamen ♂ in Them
ō debilis, sed fortis et bene aff
Deinde Cuspis ipsa non combusta,
à radiis ☉lis libera, et malefico
aspectibus vacua. Ex qb. omnibu
in gre apparet, q Nati nri v
corporis mediocres sint, ita ut i
pmittamq vitam ō satis fortem
longam, multisqs difficultatibus
aegritudinibus comixtam, pserti
cum principalis Vitae Significat
nempe Hyleg, q ☉ est, et à ♄
hostiliter irradiatus. Quanam a
sta aegritudines et quales, qbq
in membris, audiemus infra 6. de
Morbis. Cum v. occurrant, et qd i
specie ō certo spatio et termin
Vitae judicandum sit, gstabit ex di
ctionibus, de qbq in Judicio speciali
ubi Vitae Significatores ad ἀναιρ
tas seu Loca interficientia deducem

& certum vitæ ſpatium explorabimq.
Sunt ἀναιρέται 1. Corpora ♄i & ♂tis.
2. Eorum hoſtiles radii, □ scil. & ☍,
qbq ♄ni ✶ dexter, & △ ♂tis ſiniſter
æquiparant in Signis longarũ adſcenſio-
num. Signa a. longarũ aſcenſionum ſt
♋, ♌, ♍, ♎, ♏, ♐; in quibq ſi da-
tur, illorum adſpectuũ unq, tantum no-
cet, quãti ☍ et □ ♂tis ſeu ♄ni. 3. Cor-
pora Dnorum Mortis. 4. Cujusvis Pla-
netæ radiq malq, ſi in gradũ cadat,
in q Terminos ſit Planeta, q mor-
tem ſignificat in Themate. 5. Termini
♂tis & ♄ni, et eorum, q aut in 8vã
verſant, aut eãdem imperant. 6. Lo-
cq ſeu gradq ☌nis ☉lis & ☽næ,
h.e. Eclipſeos, quas pete ex Epheme-
ridibq Origani. 7. Antiſcia maligno-
rum Planetarũ. 8. Cor ♌ ſeu Ba-
ſiliſcq.
Quando ergo Horoſcopq vel aliq Vitæ
Significator ad dictorum Interfecto-
rum aliquẽ pervenerit, eo anno aut
mors ipſa, aut certè periculũ immi-
nebit, præſertim ſi Planeta ille, ad quẽ
directio facta, periculoſã in Revolu-
tione et ſignificationem mortis habet,
de qbq infra in Judicio ſpeciali.
Alii Vitæ ſpatium, ſecundum Arabes,
ex ſtellam, quam Alcochodon vo-
cant, ex diſpoſitore loci Hyleg (q
eſt Planeta ille, q imperat Signo, in
q haret Hyleg) eliciunt. Ve-
rùm

Anareta qui?

Alcochodon Arabico vocabulo compoſito
vel à כֹּכָב quod Stellã ſignificat, vel
חי quod virtutem & דָּן vel דין judi-
cavit, dĩ Stella virtutis, in qua conſiſtit pri-
marium judicium vitæ; ſeu ẽ annorum
dator, ex q de annis, qbq natq ſecundum
naũ curſũ victurq ẽ, judiciũ ſumitur, niſi ra-
tione directionis, vel aliq violentis et ſubiti
caſq aliud qd inveniat, & vita nati citiq abrũ-
patur.

rum cum hic modus Terminos
metiendi, scil. per directiones, hodie
pis approbetur, et nos quoque eum m
to sequimur.

SECTIO SECUNDA
De
TEMPERAMENTO seu COM-
PLEXIONE.

Theorema I.

Complexio principaliter est 4plex: 1.
Sanguinea, quae ex humiditate et c
ditate. 2. Phlegmatica, quae ex h
miditate et frigiditate. 3. Ch
rica, quae ex caliditate et siccitate
Melancholica, quae ex frigiditate
siccitate constat.

Theorema II.

Significatores complexionis sunt
Horoscopus. 2. Dominus Horoscopi.
Planeta in Horoscopo. 4. Plan
rum aspectus in Horoscopum pa
les. 5. ☽na. 6. Aspectus partile
ad ☽nam. 7. ☉. 8. Dominus gen
rae. 9. Collega seu participans do
ni geniturae. Horum Complexi
nes significatorum qualitates
plorentur, quas diversas habe
respectu tum ☉is, tum Signoru
quibus haerent.

1. Respectu ☉is sunt Orientale

et occidentales, varieq; hinc affe-
cti, ut ♄ Orientalis frigidus et humi-
dus, Occidentalis siccus; ♃ Orientalis
calidus et humidus, Occidentalis humi-
dus. ♂ Orientalis calidus et siccus,
Occidentalis siccus. ♀ Orientalis calida
et humida, Occidentalis humida.
☿ orientalis calidus, Occidentalis
siccus. ☽ à ☌ ad primam □tam ca-
lida et humida, à primâ □tâ ad
☍ calida et sicca; ab ☍ ad secun-
dam tertiam frigida et sicca, à
secundâ tertiâ ad ☌ frigida et
humida. Deinde ☊ et ☋ etiam
pro Planetis habentur, suntq; il-
lud quidem calidum et humidum;
haec v. sicca et frigida.

♈ ♌ ♐	Signa sunt	calida et sicc.	△ Igneq.
♉ ♍ ♑		frig. et sicc.	△ Terreq.
♊ ♎ ♒		calid. et hum.	△ Aëreq.
♋ ♏ ♓		frig. et hum.	△ Aqueq.

De ☉le notetur, q. largiatur qualita- 14. Jun. 14.
tes ratione quartae anni in quam ince-
dit, ut

Veris	Existens in Signis	♈ ♉ ♊	est	calid. et humidus.
Aestat.		♋ ♌ ♍		calid. sicc.
Autumn.		♎ ♏ ♐		frig. sicc.
Hyem.		♑ ♒ ♓		frig. hum.

Theorema III.

Omnes Significatorum complexiones
…litate observent, quas ratione ☉lis
et Signi accipiunt, si pugnant, se mu-

tuò tollunt; si v. gcordant, reti
& dominant inde Planetæ. C
v. accidit, ut oes 4. pugnantes
uno Planetâ regiantur, omnes
luntur, & ipse Planeta ex oib
tempat^g appti. Ut a. eò distin
Qualitates Significatorum discer
tur, & in unam summam coll
Tabula gficienda ē, & in 4. spat
distinguenda. I. cg ~~q~~ in fronte q
litatum primarum noīa scribe
lat^g Significatores qualitatum,
è directo Significatoris ~~illig~~ illi
tiis sub gveniente titulo inscri
Cyphrarum notas tot, quot g
Planeta qualitates habere in
mine fuit dprehens^g. V.g. si ca
rept^g fuit Planeta, ponat sub
lo caliditatis Cyphra: si ca
& humid^g, collocet Cyphra sub ti
lo caliditatis & humiditatis: S
lid^g humid^g & sicc^g, humiditas
siccitas se mutuo tollunt, & ti
caliditatis ponat una Cyphra;
demum calid^g, frig. humid^g & sicc
simul dprehendit, ex oib^g temp
dr, & 4. ponant Cyphræ. Ti
dem omnes Cyphras in singul
spatiolis positas in unam su
mam distinctè collige, & Judi
um pfer de complexione eām nu
ros vincentes. Quod si v. numer^g
phrarum in oib^g qualitatib^g quels
me

emerserit, pronunciabis Natum ejus complexio-
nis, cujus est Planeta, qui in Horoscopo, vel cor-
pore, vel aspectu exsistit. Si nullus in Horo-
scopo, eliciam complexionem ex natura Domini Signi
in horoscopo, et Signi in quo exsistit. V. g. si in
toto excepto numerus aequalis qualitatum emer-
geret, Item decidere juxta naturam ♃,
qui hic in Horoscopo exsistit, cui tamen quas
suas impuras et intemperatas naturas im-
misceret. Deinde si nullus esset in Horoscopo
pro corpore, □ fortis adsumerem, ut qui
adspicit Horoscopum. Demum si neque
hic esset, adspicerem naturam Domini, quippe qui
dominus est ~~[illegible]~~ signi in Horoscopo.

Conjunguntur autem duorum spatiolorum semper qua-
litates non pugnantes. Itaque cum fieri
possit, ut vincenti numero duarum classi-
um qualitates possint conjungi, utrassibet
sumas, et ~~[illegible]~~ temperamentum ex iis mi-
xtum constitues.

Ubi observandum 1. toties Planetae qua-
litates esse sumendas, et in spatiolis scriben-
das, quoties significator complexionis fieri
potest. 2. Adspectui Planetae easdem
esse attribuendas qualitates, quas ipse Planeta
sibi vendicat. 3. ♄num et ♂, horosco-
pum aut Dominum corpore suorum spheri-
ca laedentes, aut adspectibus hostilibus
afficientes, temperamento legitimo suas
intemperatas qualitates admiscere, quod
ipsi faciunt.

Examen qualitatum Pla-
netarum, quae complexionis si-
gnificationes fiunt, insti-
tuatur hoc modo:

1. Horoscopus raõe ♒ calidus et humid. ẽ: raõe ♓, frigid. et hu[mid.]
2. Dñus Horoscopi, ut ♄ est, raõe { Occidentalitatis siccus / Signi, nempe ♑ frig. et sicc. } ẽ. dr. frig. et ꝑfe[cte]

Deinde ♃ quoq; hic ꝯsiderandus venit, q ♓ dominat, et ita ñ minus q[uam] atq; ♄ Dominiũ Horoscopi sibi vendicat: Ergo raõe { Oriental. cal. et hum. / ♈. calidus et siccus, } ẽ. ẽẽ

3. Planetæ in Horoscopo, ut { 1. ♃, q ꝑfecte calidus ꝯprehensus f[uit] / 2. ♀ q̃ raõe { Sui, sicca et frig. / ♓, frig. et humid. } ẽ. frig. }

4. Planetar. adspectus ad Horoscopum; ut { 1. □ ♀, q raõe { occid. humida / ♏ frig. et hum. } ẽ. frig. et ꝑf[ecte] / 2. △ ☉, q raõe Signi, seu □æ anni humi[d.] frig. / 3. ☍ ☽æ, q licet ñ sit adspectus ꝑprie dictus numerat tn adspectibus. Ergo ra- tione { 2. □ [illegible] ad ☿ cal. et sicc. / ♒ humida et calid. } ẽ. }

5. ☽ adhuc semel consideretur, nimirum ꝑ se: Ergo raõe { 2. □æ ad ☿ calida et sicc. / ♒ calida et humida, } ẽ.

6. Adspectus partiles ad ☽nam, ut △ ☉, q frigidus et siccus, raõe □tæ, seu Signi, in q̃ [e]ret, reptus fuit.

7. ☉ ꝑ se ꝯsiderandus quoq; venit. Estq; ut anteà frig. et siccus ratione □æ anni.

8. ♃ Dñus Geniturae, ẽ raõe { Occid. cal. et humid. / ♈ calid. et siccus } ẽ. ꝑfecte cal[idus]

9. Collega Dñi geniturae, ut ♂, raõe { Orient. cal. et sicc. / ♍ frigid. et sicc. } ẽ. ꝑfe[cte] siccus

Hinc fiat Qualitatum collatio in [se]quenti Tabellâ, hoc modo:

127

		Calid.	Frigid.	Humid.	Sicc.
1. Horoscopus ratione	♒	o		o	
	♓		o	o	
2. Dni Horoscopi	♄		o		o
	♃	o			
3. Planet. in Horosc.	♃	o			
	☋		o		
4. Aspectus in Hor.	□ ♀		o	o	
	△ ☉		o		o
	☌ ☽	o			
5. ☽ per se considerata, quatenus luminare,	☽	o			
6. Aspect. ad Dnam,	△☉		o		o
7. ☉ per se consideratus,	☉		o		o
8. Dnus genituræ,	♃	o			
9. Collega Dni genit.	♂				o
		6	7	3	5

Ergo Complexio erit mixta: nempe Melancholico-Cholerica.

SECTIO TERTIA
De
MORIBUS.

18. Junii. D. hora 3. pom.

Theorema I.

In genere de Moribus judicatur ex ☿ & ☽. Hi n. duo Planetæ

si

F.

si sunt bene affecti, & fortes, seq[ue]
vicem amicè intuentes, contine[n]
tiam adfectuum significant, & lau[da]
biles largiuntur mores. Contra si [ma]
lè adfecti, & p[er] infaustum radium j[un]
guntur, aut se plane n[on] intuentur, p[lu]
rima indicant vitia. Significant en[im]
1. ra[ti]o[n]is [con]venientiam cum inferioribus
facultatib[us] (id est, adfectib. adpetitu, & vo[lun]
tate) quâ facilè int[er] eas [con]venit.
2. jugem discordiam: reperire n. utraq[ue] vu[lt]
& magis illa q[uae] n[on] d[ebe]t (putà adpetenti[a])
si ☽ [pri]mario fortior, inq[ue] signis imperantibus
& [pri]m[ar]ius debilior, ac in obedientib[us] signis.
a. (ra[ti]o) cupidines & exultantes anim[i]
mot[us] domat, si [pri]m[ar]i[us] D[omi]n[u]m fortitudine [su]
[per]at, & in signis est imperantib[us], ac lo[co]
rum adscensionum. Sin v. uterq[ue] Pla[ne]
ta ♀ & ☽ paria habeant testimonia
adsidua q[uae]da[m] velitantium veluti in[ter]
se partium erit pugna, & victoria dub[ia]
ita ut modò ratio imperet, & adpetit[us]
pareat: modò se ducem & imperato[rem]
ostendat adpetit[us], ra[ti]o[n]emq[ue] premat & [su]
gat, licet non extinguat. Adfectib[us] e[r]
go ra[ti]o[n]e succumbente, ho[min]es judica[n]
tur vitiosi, ut q[ui] adfectib[us] ra[ti]o[n]i subjec[ti]
laudabiles & virtuosi.
Nec Signum prætereundum, quod hau[d]
exigui momenti subministrat indici[um]
de morib[us]. Signum si fixu[m] e[st], mores
[con]stantes, firmi & immoti: mobile, m[o]
biles, incerti & varii: bicorporeum ve[ro]
du[...]

dubii & communes esse creduntur.
(Sic in nro Expto ☿ fortior ē Dâ,
✱f adfectus, & in signo fixo, nec non
imparte, & longarum adscensionum,
unde conjicimus, raoem sibi in adpe-
titus vendicare impetum, impiumque,
& ducere ad morum ɠstantiam, &
virtutes Gelaras.)

Theorema II.

In specie ex Significatore prin-
cipali. Est a.is principalis, qui
1. In Signo Dæ cuspidis (Horscopo) aut
intercepto in primâ.
2. Si nullus in Horoscopo, is qui
☿rio aut Dæ conjungitur.
3. Si nullus ☿rio vel Dæ conjunctus,
Dñus Horoscopi sit principalis significa-
tor, hac tn ɠditione, si Horoscopum
partiliter adspiciat.
4. Si nec hoc fit, ille adhibebitur,
q Dam, vel ☿rium partiliter ad-
spiciat. Si a. accidat, ut & Dam
et ☿rium ɠdam ex Planetis ad-
spiciant, eligatur ille, q partilius vel
Dam, vel ☿rium adspicit.
5. Demum, si secundum nullam ha-
rum regularum eligi poit principalis
significator, Almuthen ē eligendus
locorum ☿rii, & Dæ.

Observationes.

1.

1. Multi Planetæ in Horoscop
aut ☿rio & ☽æ, vel alterutr
multi conjuncti, vel adspicientes
um & ☽am multi radio partil
oes fiunt morum Significatores,
morum indicatur varietas: In ho
☉n principalis erit aut fortior, aut
☿rium & ☽nam partilis adspicit.
2. Planeta in Horoscopo existens,
in domo suâ, participem adsumit dis
sitorem Signi, quod occupat. Sic
eundum quosdam Dns Horoscopi in
pegrino constitutus Signo, & partili
illustratus à dispositore, eundem adsp
entem accipit, quasi Collegam. (
Hæc posterior sp̄cialior est; admittit n. tum dem
dispositorem Signi in q° Planeta ē, quasi Coll
qn̄ partiliter dispositor adspicit Planetam.)
3. Luminaria à principali morum
gnificatione excludunt, qn̄ in ppriis
miciliis versantur. His itaq
tis secundum regulas alias alii s
eligendi significatores. Peregrina
Signa occupantia mores p naā
rum dispositorum discernere pos
(generali a. tantum, non speciali.) V
let hoc & de ☿rio, cum luminar
naām adsumit; (sic si ☿ sit in
vel luminare.)
4. Licet a. luminaria in moribg
hil certi determinent, tn̄ cum p
cipali morum Significatore gven
entia p gjunctionem, adspectum be
nignum, aut Receptionem, si sol.
bonis

bonis sint locis, et in aliquâ suâ di-
gnitate constituta, ejus significationem
valdè juvant: contrà, malè adfecta,
aut in locis abjectis existentia, tur-
bant, ac diluunt.

Theorema III.

Sic ergo invento morum principali
significatore; consideretur 1. na-
tura ejus, num beneficus sit, an
maleficus. 2. debilis, num fortis.
3. Solus sit, num verò participem
habeat. 4. Num stellis fixis ad-
hæreat insignioribus paulò post no-
minandis. 5. quale Signum
occupet. 6. quale signum horosco-
pet. Beneficus n. aut beneficis con-
figuratus, et fortis, laudabiles mo-
res confert. Debilis a. beneficus,
aut maleficis configuratus, in speciem
quidem laudabiles, sed reipsâ fu-
catos, obscuros, aut certè simpli-
ces mores largitur. Maleficus
v. aut maleficis configuratus, hostili-
bus radiis, et fortis, bonos mores
declarat, sed improbitatis semper ali-
quid admiscet; Debilis autem, ma-
los et distortos mores.

☿rius nec beneficus est, nec maleficus,
et mores decernit aut ex na-
turâ suâ, quando scil. in domiciliis
est

Caput Medusæ in Ascendente crudelitatem ingenerat et violentiam, qua vel sibi vel alijs mortem violentam infert, vel morti violentæ causam præbet.
Plejades in 1a lascivum, turbulentum et ambitiosum faciunt.
♄ cum pelibus magna detrimenta facit, et vitia et flagitia.

est proprijs constitutus, aut qui ejus naturæ aut corpore conjunctus, et si pluribus conjunctus, ejus, qui inter illos fortissimus aut propius ei adhæret, aut etiam in cujus est domicilio.
Ubi nota, si ☉ sit conjunctus, perinde esse, ac si ♃, vel si ☉ conjungatur ♄ v. g., perinde ac si ♄ et ☉.
Stellæ fixæ Significatoribus junctæ mores magis conspicuos et evidentes reddunt: Hujusmodi sunt: Arcturus, Cor ♌, Spica ♍, Cor ♏, Oculus ♉, Hercules, Lyra, Cauda Gallinæ, Caput Medusæ, Capella, Aquila, Delphini constellatio, Canicula de quibus videri potest Origanus. Quando principalis participem habet, utriusque morum mixtura est facienda, ratione quod tamen casu principalis mores semper potiores obtineant, secundaria a participi concedantur. Quod est sciendum, quando mores ab utroque venientes inter se pugnant, et uterque tam principalis quàm particeps debilis sit aut fortis. Solùm a principali forti existente, et participe debili, potiores superioresque quidem fiunt illius, propter debilitatem tamen hujus, illorum bonitati aliquid est diminuendum. Ut sit ☿ in ♓ in ibi habet dignitatem aliquam, sed participat; igitur potiores et superiores mores ☿ris erunt: quia a ♃ debilis est, boni et erunt mores.
Sic participe forti, et debili principali mores à Participe boni dil[…]untur, et deteriores fiunt, quos inter […]

ros, moresq; servare Natus conabitur quidem, sed nunquam servabit. (♀ in ...ä in ♃ ibi parum fortificabit, sit v. ♄ in Xâ, itaq; quia ♄ fortis est, ♀ bonos mores largietur.) Semper n. principalis debilis mores suos commiscebit, & bonos, fucatos, adeoq; minus probos reddet. Quales a. quisq; Planeta mores largiatur, in spe. ap. autores videatur, Peucelium nimirum, Rantzovium, & Origanum.

De Signis hæc notentur, ♊ & ♍ humanitati conferre: ♎, ♐, placidos pios, & attentos facere (sed utplurimum inconstantes) ♑. & ♒ adjiciatur, quod in tristitiam quandam moribus admiscet: ♈, ♌, ♏, ambitiosos, & ingetos reddere, magisq; strepitus spectantes, quàm humanitatem: ♋, ♉, ♓, plerumq; mores degeneres, vel nimium simplices notare.

SECTIO IV.

19. Junii ♂.

De INGENIO.

Theorema I.

Ingenium sistunt ☿ & ☽ congruentes inter se (et in ♉, quod alias malum Signum pro ingenio:) præsertim in Signis bonæ indolis, ut ♊, ♍, ♎, etc.

Oc. fortes, & bonis ♄ni, aut ♂ri
radiis. (♄ in bonis radiis solet ...
giri memoriam, ♂ laborem, qb. in-
genium bonum ē.) (2. Radiatio-
benignâ, maximè ⚹li, & ex igne-
aut aëreis signis: Largitr ☿ & ...
stilis adspectus ingenium, ut □ ...
cit qdem acutos, ō ☿ ita sagaces
ut ⚹ aut △: vehementes que
hinc redduntr in oībus actionibus, &
temerè sua administrantes. (ingeni-
qd. ō negatr, sed nestia ejus ɔcedit.)
positio (☍) autem (q ĩcedit in ...
& Dnam) turbatorem pduit & ...
tumacem, pcipuè si fiet ex angu-
(ut si in Iâ ☿rius, in VIIâ ♂. op-
sitio ē.) Quod si altuter horum ...
netarum simul in detrimento, aut
su versetr, ō à maleficis partilite-
lædatr, audaces fient Nati, seditiosi
et pīculosa ɔsilia struentes. (ab ...
et cavendum.) (3. Receptione mu-
tuâ (oium hæc ē faustissima) ex ...
mibus vel exaltaōe.

II. (Minga. excellentes & insignes ai do-
pollicetr.) ☿ cum ☌â ☉ ɔveniens, ne-
tn à maleficis læsus partiliter, (ecly-
platicè lædatr.) præsertim à ♂, imo-
mis si in ♒ ☿ius subsistat, vel in ...
no Cœli loco. Augetr ingenii vis, si ...
ptrea sit directus, Orientalis, Velox, ...
alterutro nodorum Dnæ.

III. ☿ in Horoscopo directus, Orientalis, ve-
lox, & liber à maleficiis. Excitat ...

amorem ad tractandas artes liberales, Poësin, Eloquentiam; Constitutus hic (scil. in ~~Horoscopo~~) præsertim in ♈, ♊, ♍, ♎, ♐. In ♑ et ♒ ad contemplativas scientias, et Mathematicas disciplinas aptas facit. In ♉, (in 2da scil. collocatus ☿) nisi recipiatur à ♀re, aut radio ♃, vel ☉tis excitetur, stupiditatem dicitur adferre.

IV. ☿ in domo propriâ, aut receptus à ♀re, maximè in bono coeli loco; sic receptus à ♂, et in Xâ, absentibus malorum radiis: vel existens in ♑ et comutans domum, aut exaltationem cum ♄o, vel ☉te, directus, Orientalis, velox. Receptus n. à ♂, sed lædus, et à maleficis adflictus acutum quidem donat ingenium, sed natum efficit impetuosum, callidum, ambitiosum, rixosum, et factiosum.

V. ☿rius Horoscopum adspiciens, vel Dominus geniturae, ut et ♄us ☿rium in ♒ vel ♑ constitutus, vel receptum à se, irradians. Item ☿riale signum in Horoscopo præcipuè in faustis radiis existens.

VI. ☽na ap. nodos suos, præsertim lumine crescente, et jam viciná ☉ni.

VII. ☉ et ☽ in Tropico Signo cum ☿.

VIII. Multi Planetæ in △ aëreo, præsertim ♄, ♃, ♂, cum ☿io, ut saltem radium bonum ad eum mittentes.

Theorema II.

Stupiditatem inferunt, aut vim ingenii parvam:

1. ☽ oíbꝰ adſpectib. ꝺſtituta, ut fer... per coelum q. vidua.

2. ☿ peregrinꝰ in cadente domo, ... Oppreſſꝰ. Retrogradꝰ tm̄, ~~all~~ aliis ... cadentib. malis, ingenium ō imp... sed actiones. Et teſtat[ur] Junctin-um ♃dum, nobile et p̄ſtans inge... donare.

3. ☿ peregrinꝰ, ꝯbuſtꝰ, tardꝰ motu, et ... aut ♂te infortunatꝰ.

4. ☿ in ♒ conjunctꝰ ♂ti in VII ... in XII. à ♂te læſus, etſi benigne ... intueat[ur].

5. ☿ in ♉ ō ꝯjunctꝰ ♄ri aut ... combuſtꝰ, in malo coeli ſito, et à ... leficis radiis adflictꝰ, ut et in ... infortunatꝰ. Obſerves tn̄ huic ... te regula aliqd ꝯcedere, ſi ſu... rum Canon aliqs de ingenio ad... nituram quadret.

SECTIO V.

20. Juni, ♃.

De Quibusdam EXTERN[is] corporis Accidentibus.

Theorema I.

De STATURA.

Principalis Significator eſt 1. ...

[Pla]neta, q. D[omi]num Horoscopi partiliter, aut
[qu]i plures partiliter adspicit, vel si eidem
[co]njuncti plures, q[ui] fortior est. Nul-
lo a. ~~[illegible]~~ adspiciente D[omi]num Horo-
scopi, nec cum eo ~~aliq~~ aliq[uo] conjuncto,
ipse D[omi]nus Horoscopi. (Semper ille q[ui] co-
njunctus corporaliter p[rae]fertur illi, q[ui] ad-
spicit: conjunctio ~~[illegible]~~ (☌) enim semper p[rae]fertur
[a]spectui.)

Invento ergo hoc Significatore, Signo-
rum proprietates sunt admiscendae, judiciumque
formandum, q[uod] fit certius, q[uando] ambo-
rum decreta consentiunt, discrepantibus
ex ipsis mediocritas est colligenda. (Cae-
terum a. Signum, in q[uo] reperitur Signi-
ficator staturae.)

Planetae decernunt staturam
1. ♄ Orientalis mediocrem, Occiden-
talis brevem. (hoc a. p[rae]stat, q[uando] est Signi-
ficator staturae.) ♃ et ♂ Orientales
p[ro]ceram; Occidentales mediocrem:

Observatio.

Hi Planetae t[ame]n in casibus aut de-
trimentis, ac retrogradi simul, statu-
ram faciunt mediocrem. Non
retrogradi a. et t[ame]n in his debilitatibus
constituti, p[ro] ratione cujusque, ut indicatum,
staturam decernunt. ☿rius et
Luminaria in domibus p[ro]priis, aut
[a]liq[uod] horum in domo alterius, sta-
turam dant, qualem Signum, in q[uo]

☿ Orientalis longam, occidentalis mediocrem;

q̊ versant. (Ut si sit ☿ in lumi-
narium domo.) Luminaria raõe
naẽ nihil dant, nec disponunt,
n. plane excludunt, sed tm̃ raõe
rum Signorum aliquid dant, q
tat ☿, q eod. modo in his se hat.
In alienis a. domibus p naã dispo-
ris sui staturam dabunt.

Observatio.

1. ♀ et ☿rius in domibus aut Exal-
tationibus longam donant statur.
in casu v. aut dtrimento brevem.
2. Universaliter sciendum est,
netam ℞ gradum, aut in Casu
tum, breviores facere, directos
in domo, vel exaltaõe pceriores.

Signorum decreta. 1. Medio-
staturam, sed pcerã magis ♈,
♎. Proceram ♌, ♍, ♐. Bre-
♋, ♑, ♓. Mediocrem, sed ma-
brevem ♒. Mediocrem simpl.
Posteriori modo inventus Significat.
si directus ẽ, staturam dcernit,
turâ suâ, signo, q occupat, neglec-
℞dus a. et in Casu tm̃ p naã Sig-
in q̊ versat. Luminaria naam sui
gnĩ sequunt. ☿rius naam sui dispo-
sitoris: in ppriâ autem domo, a
luminarium domibus gstitutus, n aã
Signi, in q̊ versat.
Pro remissione et intensione

judicii ꝯsiderari p̄t: 1. quale ſigna, in q̄ ſignificator, num longum, vel breve. 2. num in initio, medioue, aut fine verſet. 3. An in ſigœo, vel apogœo ambulet. Signifi n. longa ſigna, initia ſignorum, et apogæa ſtaturā et longiorem.

Theorema II.

De CORPORIS HABITU, DINE.

Judicatr de hac ex medietate Signi Horoſcopi, ſi à ſuo Almuthen partilit adſpiciatr.

Aut ex eâ, in quâ Horoſcopi dominus ab alio partiliter illuſtratus.

Aut ex medietate, quam occupat dñs Horoſcopi, ſi nempe à nullo irradietur partiliter. ♈, ♉, ♌ prior medietas (non integrū ſignū, ſed tm̄) craſſitiem, poſterior maciem adfert.

♏, ♐ prior medietas maciem: poſterior craſſitiem.

♍ prior medietas mediocritatem, ſed maciem tamen magis, poſterior mediocritatem, ſed tn̄ magis craſſitiem.

♊, ♎, ♒, ♓, æqualem ſeu mediocrē corporis ꝓportionem adferunt: ♒ii tn̄ poſterior medietas magis ad maciem declinat.

133

Adjuvant corpulentiam 1. Planet[...]
in 1â oes, pt malevolos, si pserti[...]
latitudinem magnā hnt, et Rdi [...]
2. Dnq Geniturae cum latitudine.
3. Dnq domq et exaltaōis Signi in [Cu-]
spide Horoscopi existentis, qjunctq Ol. [...]
orbis sui medietatem sine ☌ psenti[...]
4. Complexio sanguinea, aut phlegma[...]
5. Dnq Horoscopi ☉, ☽, ♃, in humi[...]
Signis maximè si ♃ frem, aut Dnu[...]
aspiciat.
6. ☽ in 1â domo, etsi ☌ habeat lati[tu-]
dinem.

Maciem adjuvant: 1. ♄ aut ☌ [in]
1â.
2. Iidem ♃vi Oppositi, et terreis ve[l ...]
is Signis.
3. Cu Planetarū, q ☌ habitudine test[...]
aut Dni geniturae nulla ē latitudo, [...]
qn oes directè incedunt.

Theorema III.

21. Junĳ. ♃
horâ 3. pom.

De
FORMA.

Significator formae Nati ē 1. Pla[neta]
in Horoscopo, et si plures ibi, iste q[ui]
Cuspidi proximiq adhaeret. Eritq verq [iu-]
dicium, si Planeta in eo signo Horo-
scopi jurisdictionem aliquā hēt. (ut dig-
nitatem, terminos, exaltaōem etc. [...]
Quò a. plus ptatis hbuerit in dicto Sign[o]
eo magis Natq figurā ipsiq Planetae [...]
2. Sin v. in Horoscopo nullq existit, Dnq
1ae aspiciat, et 1a domq. (Per 1am d[omum]
intelige Signū emergens in 1â.)
Si n. hi ambo Significatores pulcr[...]
habebunt, absq dubio puer natq pulc[...]
e[...]

erit, & formosus.
Signa formosa sunt: ♍, ♎, ♐, ♊, ♒.
Mediocris formæ, sed ad austeritatem in„
clinantia sunt: ♌, ♈, ♉.
Pravam constitutionem indicantia, ♓, ♑, ♋, ♏.
In genere Planetæ benefici decus conferunt;
malefici deformant.
Infortunæ tamen, (i. ♂ aut ♄) nisi cum par„
tibus coeli malis (sunt autem partes coeli ma„
læ, quæ referunt bestiales formas, ut ser„
pens, caput Medusæ &c.) conjunctæ, &
potentes fuerint, monstrosos non faci„
unt. (nec autem pulcros).
In angulis autem potentes (cujusmodi fortunæ
♄ & ♂, item ☿) & luminaria in
IX. aut XIIa, præsertim beneficis, nec
Horoscopum, nec luminaria adspicien„
tibus malam formam largiuntur.
In specie Significator ~~fortunæ~~ formæ existens
illa: i. ♄ Orientalis nigrum facit,
pallidum, exsanguem, pilosum & duræ
cutis. Occidentalis plerumque formæ
venustatem turbat, & incultas red„
dit naturas.
♃ Orientalis rubicundum facit,
humidum facie, capillos planos &
liberis grati. Occidentalis ~~sp~~ sangui„
neos quidem facit, sed non æquè nitidos.
♂ Orientalis corpus facit nigrum,
capillos flavos aut ruffos, sæpe crispos,
faciem tingit rubeis maculis, & citri„
num quoddam per cutem diffundit. Occi„
dentalis faciem amplam reddit, sed
colorem exsuscitat pallidum, & mem„
bra omnia, nec gracilia facit.

4. ☉ Augustam & nobilem formam
efficit, potissimum in masculinis si-
gnis, plerumque (quam facit et cho-
ricos, sed ♄ ut ♂) Sanguineum
in quo flava barba, capilli plani, oc-
nigri, frons lata, & vox sonora.
5. ♀ candidum (colore scil. albo, n-
aio) facit, & decore gratum, carn-
& dispositionis venustae.
6. ☿ orientalis subflavum (non pe-
flavum) facit, tenerum, gracilem
& membris longis: Occidentalis
signo calido, crispos capillos, & om-
formae suae rationem (scil. ☿ Mer-
Planeta dicitur formam dare, i. omnem v
efficiendi) ad superiorem faciei re-
nem confert, praesertim ad nasum, (mul-
consistit in formâ nasi.)
7. ☽ colorem album facit, oculos
eminentiores, membra aut longa
aut crassa admodum reddit.
(Hoc efficiunt Planetae cum aliis non
mixti; mixti verò aliis, aliud inducunt
colorem.)
Attendantur a. & haec sequentia: For-
mam verò dant 1. plures Plane-
tae in formosis signis, praesertim ☽ & ♀
2. Constellationes humanae formarum
Significatoribus formae, (unus quod est in
quaque genitura significator formae
licet in plurali dicatur hoc.) aut quae
sunt ♃, ♀, & ☉: ☽ ambigua est
3. ♄ in domo ♃vis. (multomagis si c-
♃, severitatem et dat.)
4. ☉ in 11â. (hoc fit in matutino.

5. ♃ in 1â, modò non in ♑. Con si quale signum est in Horoscopo, & ♃ id irradiat, magis, magisq; natus indies formosus fiet.

Deformitatem 1. Constellationes aliæ, quàm humanæ figuræ cũ significatoribus.
2. quibus ♄, ♂, aut ☿ prosunt.
3. Caput Medusæ, ☊, & ☋, cum luminaribus aut significatoribus formæ, corpora aut tumore, aut torturâ aut fracturâ deformant.
4. ☋ in primâ. (in moribus vitium facit quando ☽ in 1â caudæ conjuncta est.)
5. ♃ in VIâ, aut XIIâ. Peregrinus parvam dat formositatem.

Solent quidam et sequentia considerare.
I. Num patri assimiletur natus. Fit hoc quando 1. ☉ aut ♄nus in 1â, et natus masculus (scil. solus), vel ipsorum signa in Cuspide 1â, aut cum radii eorum circa Horoscop. gradum fortes. Sic si & IVæ ~~do~~ Dominus in 1â.
2. Si facies ascendens sit masculina, (scil. si attribuatur facies Planetæ masculino) et maxime ☉is, ♄ni, aut IVæ dni sit.

(Si Planeta aspicit signum in 1â emergens masculinum.)

II. Num matri, aut matronæ familiæ. Quod fit, quando 1. ☽ aut Xæ dominus in 1â, & natus foemina.
2. Facies ascendens foeminina, præsertim ☽æ, ♀ris, aut dni Xæ.
3. ♂ aut ☿rius in 1â, patruis vel fratribus primò natis; ♃ per avis; ♀nus sororibus assimilat.

Caput

96.

22. Junj, 7.

CAPUT II.

De QUÆSTIONIBUS IIæ DOMUS

I. Utrum dives, vel pauper Natu[...]turus?

Significatores ſt 1. Domg IIa. 2. D[...]
Signi emergentis in IIâ, & Signi in[...]
cepti, ſi hoc accidit, ut aliquod intercip[...]
3. Pars Fortunæ à Oc ad Dam. 4. [...]
ming ejus. 5. ♃. 6. Planeta in II[...]
Pluribg a. ibi exiſtentibg, is, q initio [...]
domg vicinior, etiam evidentiores effe[...]
ꝯſtabit. Hi ergo ſignificatores ſi vel [...]
vel major eorum pars in eentialib[...]
tatibg, & cæli locis bonis ꝯſtituantu[...]
vitiarum notat affluentiam.

In dtrimentis autem, caſibg, locis ca[...]
infauſtis, & afflicti à maleficis, paupt[...]
& penuriam dſignant: vel breviꝫ qui d[...]
les ſt, aut afflicti à maleficorum radii[...]
trimenta: q v. fortes, & in beneficoru[...]
adſpectibg, acceſſiones facultatum, & [...]
vitiarum incrementa notant.

Notabis hic, & maleficos, ſi, ut dent, pe[...]
antecedentia ſint affecti, divitias poe ſp[...]
re.

Specialiꝫ a. judicaꝫ etiã ex aphoriſmis s[...]

1. Divitias acqrunt: 1. Quibg ♃ dng fe[...]
tatis in felic ſtatu, (in angulo alig, &c.) e[...]
reliquorum Planetarum fauſta radiat[...]
2. In domo ppriâ, aut ꝯſtanti aliquâ dign[...]
te, (ut in Receptione, &c.) pſertim in an[...]
gulis.
3. Conjunctg parti fortunæ, capiti draco[...]
vel ♃ri.
4. Conjunctg (♃ scil.) Lyræ, ſpicæ ♍, d[...]

(♉ eſt Signũ incepti, ſi aliqua partes Signi in alig recipiunꝫ, seo ſi totꝫ Signum.)

(♃ gratis ẽ in oībg domibg ſigfor.)

(eã Planeta ẽ p ſe, X eentiales debilitates, egeſtatẽ ſuã ĝ ſe accipiet, qñ v. ſunt accidentales, ab aliis p injuriã, ut à magiſtratu, à latronibg.)

(in 4 ☌ Lyra eſt.)

in humero Orionis, Arcturo, aut aliis 97.
fixis regiis primæ magnitudinis.
5. 4 in IIâ benigne illustratus. (✶, △).
6. 4 Sno amicè irradiatus, aut receptus
a 4, cum scil. Sns in 4riali signo.
II. quibus f. Dns IIdæ in ppriis di-
gnitatibus ~~~~~~, pfertim in IIda (scil. domo.) cor-
pore, vel cum benefico conjunctus.
3. Dns ⊕næ à luminaribus receptus, al-
tero eorum IIam vel Iam occupan-
te. (ita ut vt Dns ⊕ sit in domo, vel
luminare.)

(usq. ad VIam magnitud. curant stellæ, & ultra.)

(malorum Planetarum radii bonis nihil dant; bonorum v. radii malis nihil demunt.)

Pauperes fiunt

Quibus 1. ♂ vel Snus in IIâ. (scil. si debiles aut malè se hntes.)
2. Sns cum spicâ ♍, aut Significatorem
partem lædens.
3. 4 in caudâ. (98.)
4. Caput Medusæ in IIâ, aut conjunctus
dno domus IIæ.
5. ⊕ et 4 in abjectis et pigris coeli lo-
cis, plurima solent impedimenta in re
familiari conrendâ objicere.

(Per paupertatem & istiusmodi mendi-
caem, sed saltem damna, etc.)

NB. Cum Da ho jacentes fuerint in augusto, etsi Rex fue-
rit, ad inopiam redigetur.

(In infortunatis domib. et cadentib.)

NB. Oculus ♉, Cor ♏ et caput Medusæ cum ⊕, aut do-
mino ejus etc, amissionem divitiarum, et paupertatem minantur.

II. QUÆSTIO.

Quales, unde, et à quibus psonis divitiæ
erunt, h.e. qualitates divitiarum.
Determinantur ex, recolendo, quarnam
res, psonasque Planetæ significant. Dein-
de qd et domus, in quibus ii significatores col-
locantur, notent. Quibus addi pôt adspectus,
illustriores ad significatores, et considerâo,
quarum domorum Planetæ in Themate
dni fiant. Indicant a. modum ditescendi
et fixæ quædam, pcipuè 1. Regulus
magistratus. 2. Spica p Religionem et

(quas psonas quilibet Planeta
sigt, vid. Orig. part. 3. p. 620.)

(Recolendo, & n. rescribendo hîc est de
novo & illis etc.) Sic si in VIIIâ, ratione
mortuorum, p hæreditates. Sic si in VIIâ
bene collocata ⊕, vel alius Planeta
aptus, sigt divitias acquirendas pera
conjugio, qa VIIa domus sigt conjugium,
& sic ceteras domorum significationes sunt reco-
lendæ, facilè n. videbis, à quibus, et
unde sis accepturus.

S. Basilicus,

Sacerdotia. 3. Arcturus, Lyra, Aquila et Cauda cygni per occasiones.

III. QUÆSTIO.

Quo tempore ſint venturæ?

(Vid. supra diviſ. domor. ratione ætatis.)

Significatores conſiderandi reſpectu 4tarum et motus proprii ratione. Reſpondent n. quatuor quartæ ætatibus quatuor, de quibus ante dictum.

(Conſultius eet in præſenti judicio tpus divinitarum planet. omittere, et ex directione illud inveſtigare.)

Sic orientales, directi, veloces, maturè ſignificant venturas. Occidentales, Tardi, Retrogradi, ſerò. Quo a. anno natus ſit ſenſurus habiturus decrementa vel incrementa facultatum, ex directionum doctrinâ est diſcendum.

23. Juni, ♄.

CAPUT III.

De QUÆSTIONIBUS CONNATOS NATI SPECTANTIB.

Significatores ſunt 1. IIIa domus. 2. Dominus ſigni emergentis, et intercepti in IIIâ. 3. ♂ et ☽a, vel ♀ ſecundum quosdam. 4. Planetæ in IIIâ. Ex his Significatorib. judicatur:

I. De numero et paucitate connatorum. Foecundi n. Planetæ, et in ſignis foecundis, connatos ſignificant multos. Steriles et in ſterilibus ſignis, paucos aut nullos. Foecundi Planetæ ſunt ♃, præſertim Orientalis, ♀, ☽a, maximè qn est plena lumine ſeu creſcens. Item ☊.

Signa foecunda ♋, ♏, ♓, et ex parte ♉.

Steriles Planetæ ſunt ♄nus, ♂, ☉, ☿ præcipue qn Xa terminos aut dignitates ...

Signa ſterilia ſunt ♌, ♍, ♑, ut alii ...

☿, et mr. ☿rius ejus naturam adsumit, cui est conjunctus. 2. Si nulli conjunctus, ejus, à quo disponitur. 3. Si in propriis domiciliis, aut luminarium, illius, à quo proximè adspicitur.

(F scil. in ejus domo est.)

Pluribus adspicientibus hic ordo teneatur, ut praeferatur is, qui partilius eum irradiat, aut felicius. Est △ felicior ✶li, ✶lis □to, □tus ☍ne. Reliqua signa, quae non sunt enumerata vocantur mediocria. Steriles Planetae in signis foecundis, aut foecundi in sterilibus, constituunt et mediocritatem.

(Observa et, num Planeta per Antiscium sit in IIIa, quidem esset, ac si corpore adesset.)

II. De statu Connatorum. Per statum intelligitur hic valetudo, robur, pulcritudo, Vita, ac Mors. Fortes ergo Significatores bonum statum Connatorum indicant, scil. vitam longam, sanitatem, divitias, honorem, et gloriam, unde et ad natum commoda sunt ventura. Imbecilles autem Significatores contrarium notant. Generatim autem notetur, semper grandis infortunium significari, si vel IIIa vel IIIae dominus infortunetur, efficiturque paucitatem, si ⊙ aut mars aspectibus cum significatoribus Connatorum configuretur, aut si eosdem comburat.

III. De Concordiâ et discordiâ Nati cum Connatis.

Dominus IIIae et Iae benignè se intuentes, concordiam. Sic quando idem est IIIae et Iae dominus. Nullus vero in Antiscior, aut hostilis radius aliquis discordiam notat inter connatos. Sunt qui pro fratribus majoribus Solem considerant, Martem pro mediis, Jovem pro minimis, Venerem pro sororibus.

(scil. si se invicem adspiciant.)

(Si nullos habet Connatos Natus, discordiâ vel concordiâ cum affinib. conferet, quod idem est.)

(Si benignè se habent ~~ére~~ cum Ia domo, ☉ est significator.)

IV. De Numero Connatorum.

in

in specie. Quamvis multi sint
di[sp] hunc numerum explorandi, tn. N
tericorum opinio magis placet, q. ju-
ad specty ad IIIIam ɔsiderare, aut q.
nulli IIIam adspiciant, q. Planetæ IIIam
Dnum illustrent adspiciant.

25. Juni, D.

CAPUT IV.

De QUÆSTIONIBUS PARENTES concernentibus.

I. De Significatoribus. Significatores patris sunt: 1. IVa Domq. 2. Dnq IVæ 3. ☉ in diurnâ, ♄ in nocturnâ genitura. 4. Planeta in IV. domo.

Matris: 1. Xa domq. 2. Dnq Xa. 3. ♀ in diurnâ, ☽ in nocturnâ genitura. 4. Planeta in Xâ. Generatim a. in quacunq genitura ☉ patrem, ☽ matrem repræsentat. Hi ergo Significatores testantur de Parentibq.

(item si Dn Xa domina ut bonq Planeta.)

(Xam examina ex Tab. Cuspid. pro matre, huic n. attribuit Xa. Considera et adspectq luminarium ad Xam, item num Planeta Dnq Xæ pro Antiscio sit in domo Regiâ.)

II. De statu, conditione, Vitâ, sanitate, fortunâ, honore, & his contrariis.

Cum n. aut oẽs, aut plures fortes sunt, et bene illustrati à beneficis, ac in fortunatis coeli locis, bonq & felix erit parentum statq. Debiles a. ac impugnati ac in abjectis locis oẽs, aut major pars, contrarium designant. Partim a. fortes, partim debiles aut infortunati mediocritatem colligere jubent, q. intendenda tn. aut remittenda pro ɔditione ejq Planetæ, q. ẽ in IVa. Observent a. in applicaoẽ et sequentes aphorismi.

(Instituc hic ex num. pro IVa domo uti alias pro Xa fit ex tab. Cuspidum.)

Aph. I.

Bonus parentum status indicatur

1. Cūm Planeta felix in IV. aut si IVta felici ~~aspectu~~ Planetâ irradiatur.
2. Dnus IVæ fortunatus.
3. Dnus IVæ in Cardinibus locatur.
4. ☉ conjunctus ♃vi vel ♀ri, aut si ornet ☉ horum radiis benignis.
5. ☉ in dignitate suâ aliquâ essentiali constitutus.

Malus

1. Cūm Planeta infelix in IVtâ, aut IV. pulsata ~~h~~ostiliter à maleficis.
2. Dnus IVæ infortunatus.
3. Idem in abjectis domibus.
4. ☉ conjunctus ♄no vel ♂ti.
5. ♄ aut ♂ in ♌ aut supra ☉em elevatus. Orbatur n. natus conjunctus ☉i natus plerumque citò ~~infantibus~~ parentibus. propter convenientiam cum ☉e tardius. Interim tn si conjunctus ☉i repiatur, patrem aut malis quibusdam implicat, aut felicem vitã reddit. Accedat a. et his non contemnendus Canon: Patrem plerumque ejus complexionis esse, cujus est signum in quo ☉ genituræ tempore ~~f~~ reperitur.

(Elevari dr, qui versus medium coeli est, ut ille, qui est supra terram, dr elevatus super eum qui infra terram est. Item qui est in pluribus et gradibus dr elevatus, ut si ♂ esset in 15° ☉ in 20° ejusdem ☉ esset elevatus.

Aphorismus II.

De Statu eorundem in collatione.

Utrius n. parentis Significatores fortiores, illius et conditio status et Vita ~~diut~~ diuturnior. Contrarium contrariis judicandum.

Aph. III.

De Amore.

Concordia i. inter se, ☉em ♄nus ~~versus~~ in diurnâ, ♄nus ☽â in nocturnâ genitura

râ benignè irradians, concordiam, & a[illegible]
rem significat, quâ se parentes complectuntur
mutuoque fovent. Nullus a. aut hosti[illegible]
adspectus in eos discordiam notat & [illegible]
dium.

2. Erga Natum. Planetæ paren[tum]
significatores bono radio foventes dominum
Horoscopi, natum amari à parent[ibus]
significat. Quod si a. patris significatores
ne eum illustrent, matris vero male; pa-
trem plus diligere, matrem v. minus
denotat.

(Vel conjuncti in uno signo, vel etiam si dominus Horoscopi sit idem Planeta, qui parentes denotat.)

26. Iunii ♂.

CAPUT V.

De LIBERIS.

Sunt quidem & liberi etiam extra
natum, atque sic hoc quoque judicium in-
becillius redditum, æquè atque illud de
natis. Sed quia nati propius conjuncti
nato ex quo originem sumunt, adeoque ejus
naturæ veluti pars quædam sint, i[l-]
lustrior est, certiorque hæc, quàm superi[or]
consideratio.

I. ARTICULUS.

Num sit natus suscepturus liber[os].

I. ♃, ♀, ☽, ☊ in Vtâ, XIâ, Iâ, præser-
tim in ♉, ♋, ♏, ♓, multos liberos
mittunt; contrarij, ♄, ♂, ☉, ☋, præsertim in
♊, ♍, ♌, ♑, ♒, paucos aut nullos.
♄ enim in Vtâ liberos quasi devorat.
♂ in ~~V~~ Vtâ vel XIâ in signo
foecundo dat quidem liberos, sed malos;
sin v. in sterili signo, plane eos d[estruit].

II. Foecundus Planeta in signo foecundo, e[x-]
dens è Signum, liberos natum susce[pturum]
[signi]ficat.

pturum. In sterili a. foecundus mediocri-
tatem ꝯmittit. Sterilis Planeta in
sterili signo, negat omnino liberos,
(scil. inventus in domo liberorum.) Ste-
rilis Planeta in foecundo Signo ē mul-
tum ꝓdest. Utrius foecundus, aut sterilis
judicatur, prout est Planeta, cujus ille na-
turam adsumit.

III. Planetis in Vâ et XIâ existentibus diversæ naturæ
sententia est ferenda juxta eum, q. in Vtâ.
Itaq. si foecundus in Vtâ, sterilis in XIâ,
dicendum, natum potius habiturũ libos.
Sterilis a. in Vtâ, foecundus in XIâ,
potius sterilem futurum natum, quam
liberos habiturum. Quod si nullus
in Vtâ, nec in XIâ, juxta naturam
Dñi Væ judicium est ferendum.
Foecundus n. ~~dat~~ ille dat liberos, ne-
gat a. sterilis. Addantur etiam ad-
spectus ad Vam, prout boni vel mali
sunt judica.

IV. ♃, ♀, ☿, felices liberos dant. Im-
pediti a maleficis, in detrimentis, casi-
bus, aut sub radiis ꝯstituti Solaribus,
vel ꝯbusti, negant, aut quos dant, brevis
vitæ faciunt.

V. Considerandum a. et Conjugum est
temperamentum. Sanguineum n. et
phlegmaticum ē foecundum: cholericum
et melancholicũ sterile. Potest a. unus paren-
tum in domibus liberorum habere Planetam
sterilem: alter v. foecundum, atque sic al-
ter alterius defectum supplere. Ad forma-
tionem ergo judiciũ plenariũ de liberis, stel-
læ s. Planetæ utriusque parentis in domibus
liberorum sunt videndæ.

(Videndus Nati, et parentis Horoscopus,
num conveniat illi cum se, q. si ē, concor-
dia geluditur, sin minus, contrarium judicatur.)

II. ARTICULUS.

Status Liberorum.

Sigficatores potentes, robustos, longævos, liberos, claros, ac felices libos promittunt: debiles a. abjectos, obscuros, valetudinarios aut brevis vitæ. Sic malefici aut e radii, et qs in liborum domibus malos et dformes notant liberos, si qs retrog. Benefici a. bonos, et formosos.

III. ARTICULUS.

Amor seu convenientia nati cum liberis.

(i. qui vt dstiss, vel benigne se adspiciunt.)

Domus 5æ, vel Dns genituræ socie- hns cum Dno Vtæ, natum facit a- re libos. Contrà aut nulla hns fa- tatem, aut minacem radiationem e- tens, in Dnum Vtæ, aut libos negle- cturum, aut odio et habiturum dece-

IV. ARTICULI.

De Morte liberorum.

(partiles itige.)

(qui st Sigficatores vitæ, sin minus, o valet.)

Malefici in Vtâ, præsertim Inves, et e- hostiles radii, vel quadri ex Ole, et ab- præcipuis liborum Sigficatoribus, ut et Dno Vtæ in ~~XII~~ 11Xâ, aut quadrus Dno 11 vel infortuna saltem, liberor morte fu- turâ decedere faciunt.

CAPUT VI.

DE QUÆSTIONIBUS CONCERNENTIBUS morbos, servosque, et bestias majores.

ARTICULUS I.

140

De Morbis et aliis vitiis corporis.

Significatores morborum: 1. Principati Vitæ. 2. Dominus ejus. 3. Planeta in VIa. 4. Horoscopus. 5. Luminaria, et præcipuè Luna.

Hi ergo significatores omnes, aut plurimi fortes, et liberi ab incursionibus maleficorum, ac à beneficiis feliciter irradiati, valida et sana corpora decernunt. Contra, hi, aut major pars, debiles et adflicti, multis morbis reddunt obnoxios; vel breviter: quò debiles aut et adflicti, ægritudines significant.

Aphorismus. Sani sunt, quibus luminaria fortia, aut quorum Horoscopus tenet stellam beneficam, modò non sit malè affecta.

Domus VIa, et dominus ejus liber à malis, et à bonis illustratus feliciter, præsertim ♃ ve forti.

♃ in VIâ existens prima domus; et dominus, quæ scil. fortis, et à maleficis ~~omnis~~ non adflicta. Habentes autem dignitatem in Horoscopo, sanos quidem præstant, sed multò remissius, quàm si in ipso consistant Ia domus.

Frequenter autem ægrotant 1. causa maleficus in VIâ, ab altero maleficio adflictus, præsertim in Vte ♉, ♋, ♍, ♓, et majore si maleficorum alter prærogativâ in Iâ habeat, aut dominum Horoscopi, vel alterutrum luminare adflixerit.

Dominus VItæ debilis, potissimum si ille aut cum Luminaribus unum fuerit, aut hujus.

III. Dn9 Nativitatis in VIâ, aut m[alefico] coniunctus.

IV. Dn9 ~~VI~~ Iæ in VIâ per se debilis, [aut] in morboso signo, aut à malefico adflictus.

V. Malefici debiles in altiore figuræ [lo]co versus medium coeli supra significatores valetudinis. Sic a[utem] elevati & adfligentes significatores valetudinis, indicant potius [...] & pericula magna, quàm morbos denunt[ia]nt.

VI. ~~D~~ Ia, VIta, eorumque, aut genitura[e] domini mali adfecti.

VII. ♄ in medio (in X.) coeli, & ♂ in i[mo] (in IV.) coeli.

ARTICULUS II.

De Speciebus, ac formis morborum & vitiorum.

Varii sunt modi, quibus species morborum sol[ent] in genituris explorari, sed via est [...] ipsa, ut Aphorismos apud Iunctinum & Origanum p. 662. ~~conf~~ annotat[os] consulamus.

ARTICULUS III.

Curabilesne morbi sint, an incurabiles.

Benefici feliciter adspicientes loca significatorum vel adfligentium, curari po[sse] morbos decernunt, & quidem eò facilius, quò partilius id faciunt. Incurabiles au[tem] morbi sunt eorum Planetarum, qui non adspiciunt.

ARTICULUS IV.

De Servis, & bestiis minoribus.

Significatores sunt 1. VIta domus. 2. Dn9 VIta. 3. Significatores, tanquam gratis Dn9. 4. Planet[æ]

NB.

1. ♂ in Adscendente vulnera faciei infligit.
2. ♂ in XIIa et debilitat corpus aliquo incidente infortunio. 3. ♄ in M.C. ex alto praecipitat, aut et à [illegible] [illegible].

(ut si Dn9 vitæ in Xa, summè vel elevatus, qua altissimus fere [...])

NB

Oculorum vitia in genitura [illegible]: 1. Luminaria impedita à maleficis in genitura ex ☌ vel ☍. 2. [illegible] habuerit Solem vel Lunam in una [illegible], quæ in septentrionali parte à 21 ♊ in primum ♋. In meridionali à 7 gr. [illegible] ad 17. et rursus à 22 [illegible] in 5 [illegible] extendit: aut cum stella nebulosa, coniunctus. sunt Pleiades in dorso ♉, præsepe in ♋. Coma Berenices, Cauda ♏, oculus ♐, et quæ in Cauda ♒, in [illegible] [illegible] [illegible], usque [illegible] vitium in oculis patiatur: Et illud vitium [illegible], si luminare hoc modo constitutum Angulos occupet. Card. cap. 9. Segm. ~~Almanach~~ Almanach.

Linguæ impedimenta ☿ principaliter notat cum ♄. Ob. ergo ☿ et infelicitate positus, [illegible] [illegible] et à ♄ ☍ [illegible] [illegible]: item quibus adscenderent, dominus ejus, ~~aut~~ ☿, aut et cum pluribus in signis mutis ♋ et ♓ fuerint, linguæ impedimenta habent [illegible] [illegible] [illegible]. 1. Si ♄ cum ☿ ☉ [illegible], occidentales [illegible] ab ipso, in angulo fuerint, [illegible] [illegible] adspiciente [illegible] [illegible], impeditæ linguæ. 2. Si ☿ sub radiis ☉ ac in aspectu [illegible] in aliquo signorum mutorum [illegible] fuerit, [illegible] mutus erit. 3. [illegible] [illegible] [illegible] si in Adscendente [illegible] fuerit, [illegible] cum difficultate loquetur.

in Vitā. Hi Sigñficatores fortes, et benignæ naẽ, multos eosq obedientes, et añodos servos natum habiturum. Debiles a. et maleficæ naẽ paucos aut nullos, inobedientesq dsignat. Utrumq vero datur, s. ut fortes et beneficii, ut debiles et maleficii sint, effectus erit evidentior: alterutrũ a. mediocritate ɔstituit. Eodem modo et felicitas aut infelicitas ex partis [illegible] addisci pt.

(Cæ infelix ẽ in servis, infelix quoq est in bestiis minoribus, olim n. qui servierant mancipia ut bestiæ, unde Astrologi ansã sumserũt.)

29. Juni ♀

CAPUT VII.

De QUÆSTIONIBUS VIIæ DOMUS.

De Conjugio tàm in Virorum quàm foeminarum genituris movendis:

1. Num sit futurum?
2. Quando?
3. Num repetendum?
4. Quale; q censetr ex 1. moribus 2. ɔfiguratiõe corporis 3. concordiâ 4. Dote } Conjugum.

Significatores communes Conjugii utriusq sexus st: 1. VIIa. 2. dñs VIIæ. 3. Planeta in VIIâ. Peculiares a. in Viri quidem semp ☽a et ♀ in foeminæ autem ☉ et ♂.

De his ergo Sigñficatoribus distinctis in specie separatim tradendum esset. Sed cum [illegible] negotio ea, q de ☽â et ♀re dicentr, [illegible] ☉ et ♂ pount accommodari, et ɔplexitatis [illegible] ɔpendia quæramq, præcepta sequẽ[illegible] tũ Virorum genituris accomodabimq.

NUM MASCULUS DUCTURUS sit UXOREM?

Generatĩ oẽs Sigñficatores, communes scil. et speciales, 1. in [illegible] signis. 2. VIa, Xa, XIIa. 3. in ♊, ♌, ♍, pcipuè a. ac ☽. 4. A [illegible] ɔjuncti [illegible] dsignant. Quò a. plures sigñfica-

tores sic erunt adfecti, eô certius erit, ſ
coelibem mansurum natum.

In specie:

1. Alterutra ex præcipuis Significatoribus
scil. Da vel ♀ debilis ♄no potenti a
aliorum intuentu dta, alterâ in II,
Mo, aut VIâ, VIIIâ, XIIâ, existente,
alias insignit adflicta.

2. ♀ ♄no dta, vel □, Dâ simul in II,
Mo, vel in VIâ, IIXâ, XIIâ, existente
aut ♀re ut Dnâ dominium in VIa
habente.

3. ♄ns sup ♀rem, et Dam eminè, ita elevatus
nullus alius incedat Planetarum versus M.
potissim in signis sua nâe convenientibus
quartilibus n. et ♀eis mitigati.

Cum constat ♀ Regulas has de coelibatu,
Stionib. seqq. nihil opus est.

II. QUANDO?

(F scil. domib. et nâ oriental. vel occidental.)

Quâ in ætate Natus ducturus sit Conj
gem cognosces ex Significatorum 1. Loco
2. Respectu ad Olem. 3. Proprii motus
draco. In orientalib. n. quartis, et Ois
raoe orientales directi, ac veloces in ju
nili largiunt ætate uxorê, aut certe j
veneulam dant in graviore; Occidentales
a. et in occidentalibus quartis Retrogradi, Ta
Stationarii, aut in senectâ, aut in adoles
tiâ natu majorem.

Significatoribus quibusdâ tardius promittentes, quibus
quibusdâ maturius, ferendum judicium est
teos, q cum ♀re et Dnâ consentiunt, præcipue
a. cum Dâ.

Spêale tpus ex directionibus Horoscopi ad
felices aspectus Da et ♀ris, domini VII
addiscit; item ex directionibus Xa. Sic
ex profectionibus, ac Revolutionibus.

[Si om]nes Significatores, aut major pars in foe„
[cun]dis, aut bicorporeis signis, uxores aut
[con]cubinas plures promittunt, maxime si ♃
[...], aut ♀ in VIIâ, et bicorporeis existat.
Numerus a. certus uxorum ex regulis seqq.

[Lun]a quot Planetarum corporibus se applicat,
[to]t designat uxores; In signo et bicorpo„
[re]o, aut foecundo existente, applicans,
[d]uplicat numerum Virorum.
Si nullorum corporibus applicat, quot
[pl]anetae radios emittunt in signum Lunae
[...] Lunam, qui sint directi, liberi à combustio„
[n]e, et Orientibus radiis, nec in casu, aut
[de]trimento. Ubi observes, planetam radi„
[os] mittentem in signum Lunae, si sit
[in] bicorporeo, aut foecundo signo, dupli„
[ca]re uxores.
Luna nulli applicante, quot sunt Planetae
[Orienta]les, liberi à Sole, inter M. C. et 7mē
[...]dendo versus Horoscopum. Quod si tamen
[...]di, aut combusti sint in domibus suis,
[ex]altationibus aut Receptionibus, recensen„
[tur] illi inter fortes, et pro Significatoribus
[u]xorum adsumuntur.
Si nulli inter M. C. et 7mam reperiuntur,
[ve]l qui reperiuntur, sint inutiles; quaere quot
[...] Planetis Dominus VIIae applicat, sive
[...]di illi, sive combusti sint.
[Har]um posteriorum Regularum minor est
[cert]itudo. Ita quae juxta eas uxores
[pro]mittuntur, timidius est et pronunciandum, ut
[ca]utius potius.

Observat:

Luminaria ☌ significare Uxores,„ (Scil. ☌ Luna denotat uxorem, seu ejus applicatio.)
[...] numero tamen uxorum adsumi expo„
[...]ando adsumi. Itaque nec Solis adspe„
ctus

Cum post Dam̃ni Viri genituram,
Da in mulieris, quingem designare.
inseqd M.C. et ♀ occurrentia, am-
bo hac significatione excludi.

II. Da unius tm̃ Planetæ corpori ap-
plicans in Signo non foecundo, aut
corporeo, unam tantum signt uxorem
quam vivendo maritus superabit,
Da potentior: maritus v. uxor, si Pla-
neta ille quandoq fortior. Iunct.
751.

30. Iunii, ♄.

IV. QUALES?

I. MORES. Planeta significans uxo-
rem, mores ꝑ naã sua decernit
ꝑ fortitudine ac debilitate. Virtu-
tes n. ac suaves benefici ac fortes; de-
biles signt benefici, probas qdẽ et honestas,
sed remissius, quam si sint fortes. Ma-
lefici fortes virtutes non denegant
aliquas, sed tm̃ mistas vitiis. ♄
n. fortis taciturnam, consultam, et gravem
facere solet, simul tm̃ et avaram
ac tenacem. Sic ♂ fortis cordatam,
animosam, sed prodigam tm̃ et domina-
tionis cupidam, iracundam, et servitutis
impatientem.

Debiles a. malefici pessimas et
vitiis plurimis ingratas designant.
Pertinet huc Aphorismi de pudi-
citia, et impudicitia Uxorum.

Impudicarum constellao.

(☌, ♄ ut ♄ ♉.) 1. ♀ cum ☌ta ♄no, præcipue in Signis
ni̅nis, vel et ♀reis, sic et in 6.
2. ♀ et ambæ infortunæ in VIIa.
3. ♀, ♂, ♃, in Xª.
4. ♀ et ☌tis ☌tio, vel ☌tio.

Pudicarum. scil. ♃ vis, q fortuna dr.

1. ♀ in Xª in aspectu Fortunæ. (♃.)
2. ♀ in ♍ et stā ♃ vi.

II. De FORMÂ.

Judicat de eâ 1. ex signis in qbg ☽ et ♀. (♀ scil. et ☽.) 2. ex ɔfiguraōe cum Planetis (♀ scil. et ☽.)
Cæhis: Hæ n. in ♊, ♍, ♎, ♐ et irradiata à bonis, aut stæ iis, sicut et cum ☊, formosas determinant cernunt. In ♈, ♉, ♋, ♌, ♒, ac ♄ et ☋ ɔfiguraōe de„formes. In mediocrib. a. signis me„diocres, sed magis tn dformes. Medio„cria a. signa ♏, ♑, ♓. Sic et ♂. ac ☿ mediocritatem largiunt. Pontang difformia facit Signa ♋, ♐, ♏, et ♓.

II. Sigficatores uxorum pprii ac spēales in Signis formosis aut d„formibg, deinde ɔfiguratione bonorū aut malorū Planetarū, formosas aut dformes faciunt. ☉ quamvis ad sigficandam Uxorem ō adhibeat, de in sigficatg, aut sigficatores spēales (F qimodg. d. aut pati aspētg aspiseres) bene affectus amici illustratg, mo„rum et formæ addit elegantiam, malè a. affectg ☉, arrogantes, superbas, et intractabiles reddit.

Statura, et reliqua corporis ɔformaō, ex naâ Planetæ, et signo, quod sigfica„tor spēalis occupat, est dsumenda.

III. DOS.

Fortes et benefici amplam dotem sigficant, dbiles a. remissiög. Malefici fortes et amplā, sed cū vitiis, ut ♓.

supradictum. Debiles a. nulla
aut ō magnam.

j. Aphorismꝰ.

Dos

1. Ampla. 2. Nulla, aut par[va]
j. Benigni potentes in VIIā; ♃♀
casu mediocrem.
2. ♀ in ♃is domo, vel ~~cu~~ ♃ri, vel
adspectu ~~♃~~ ejꝰ bono.
3. ♀ et ♃ in VIIā, et Da eos
Xā illustrans, aut ~~inde~~ in dignit[ate]
suâ ꝯstituta Da; Dōcū ♃ et ♀
cum ☿rio.
4. ♃vis felix adspectꝰ ad ♀rem,
Dam, cū Receptione.
♀ VIIIâ, 5. Dnꝰ VIIæ in ☊, vt ꝯtrā, ſi
ficꝰ et fortis.
6. Regiæ Iæ magnitudinis, in VI[Iā]
ō pcul à Cuspide, ⊕ simul ibi ꝯ
~~☌e~~, aut Xam fixa irradiante, ſe[u]
p bonos aspectꝰ.
♀ 7. Dnꝰ VIIæ in Xâ, vel ꝯtrā. Sic
minꝰ VIIæ in IIâ, vel IIæ Dnꝰ i[n]
VIIâ.
Nulla, aut parva dos, j. Malef[ici]
in VIIâ dbiles. 2. Dnꝰ XIIæ in VII[ā]
vt Dnꝰ VIIæ in XIIâ.

IV. CONCORDIA.

A radiis amicis uxores designatæ
à Planetis beneficæ nāæ, ꝯcord[iam]
et amorem; à malignis a. radii[s]
et maleficæ nāæ discordiam d[esi]-
gnant. Quamvis n. aliqua ind[...]

♀, ♄, ☽ foeminæ } significa-
♂, ☉ Viri } tores.

-tur ↄcordia et ☍ amicum aſpectum maleficorū ad ☽am, tn̄ illa tota ē, et in pleriſq discordia ſigfcat. Maleſici a. aſpecty malq ↄpetuas nique notat, et diſſidia. Pejor eſt a. ☍ quam □; ſed nec beneficorum malq raro ↄpetuā ↄcordiā ſpondet, imò nullam integram, ſicut ſolet æſtas ſerena à ventis et tpeſtate diſturbari, ita et ↄcordia in meram diſcordiā pt mutari.

Certiq judicium ē, qd ex collaoē utriuſq thematis ↄformat, de quâ poſtea in quæſt. XIæ domq.

CAPUT IIX.

De QUÆSTIONIBUS IXæ DOMq. I. Articulq de Itinenbq, ac peregrinationibus.

Quæstio I.

Num extra patriam Natq crebrò verſaturq, et pegrina loca aditurus?

Cognoſcit hoc ex aphoriſmis seqq.

I. De ☿ et ☽ā.

☿ et ☽ ſ oti inter ſe, vel cum dnō ſ Iæ. IXæ.

Recepti ſ int ſe, vel à dnō ſ Iæ, IXæ.

☿ vel ☽ pſentes in ſ IXā. IIIā. Iā.

dominantes in ſ IXā. IIIā. Iā.

3. Julii. ♂. h. 3. pom.

3. ♃, dnus genituræ existens præcipue mobili signo.

II. DE DOMO IX.

1. Dnus IXæ in Iâ, vt Iæ in IX.
2. Dnus IXæ, et Iæ oriens.
3. Dnus IXæ in essentiali dignitate dñ, vt ejus terminis.

III. DE ALIIS.

1. Dnus genituræ peregrinus, aut plures alii Planetæ.
2. Idem dnus in IIIâ, IXâ.
3. Dnus Iæ, ⊕, vt plures Planetæ præsertim peregrini in signis Trini et ☽a cum istis dominis.
4. Dnus Iæ in IIâ.
5. ☉ in ☽æ, vt Trini domo, vt alterutro receptus, vt dnus ☽æ, aut Trinio, aut utrique.
6. ☉ in IIIâ, vt IXâ.
7. ♂ in IIIâ, vt IXnâ.

Significant peregrinationes et itinera frequentiora quædam quo plures se ad genituram accommodant. Pauciora autem si pauci quadrant aphorismi, nullis autem congruentibus, fidem natum in patriâ futurum et vix solum natale mutaturum designant. Idem judicatur, quando dnus ascendentis in propria domo; nisi alia se signa itinerum ostendant.

2. Quo?

Deprehenditur juxta præcedentes

aphorismos itinerũ significatoribus, pro eo, ut exploratũ habeas, quam in plagã respectu patriæ suæ cre, bro sit natus itinera confecturus, considerabis 1. Cuinam cardini in mun, do præsint. 2. Quinam Trigoni signa occupent.

Præsunt a
1. Orienti, ♄ & ☉.
2. Meridiei, ♀.
3. Occidenti, ☽a & ♂.
4. Septentrioni, ♃.

Is eum cardinem notat cui Planetæ præest, quem junctũ sibi h̃t, aut si nulli iunctus est, ejus, in quo ẽ essentiali dignitate. Alii simpliciter ex signi na, turã, quod occupat, plagã itinerũ notare dicunt.

Signorum triplicitati Δi sunt
- Ignei, Oriens.
- Terrei, Meridies.
- Aërii, Occidens.
- Aquei, Septentrio.

3. Qualitas Itinerum.

Comprehendit qualitas Itineris, primo (1.) Instrumenta; seu modum. 2. Caussas impellentes. 3. Successum ac pericula.

I. De MODO.

Plurimi significatores in aqueis signis itinera per aquas, quadrupedia, et terrena per terram usu equorum et hominum significant. Aërea mixta significant itinera, nũc per aquas, nunc per terram.

II. de impellentib. caũs.

Qua persona caussæ, atque res occasiones itinerũ existant, habebis 1. ex Significatione Planetarũ itinera decernentium. 2. domorum, quas in Figurã Nativitatis

tenent Sigſcatores. 3. Reliquorū Plane[…]
rum ~~ſignificatiōe~~ Conjunctione cum his Sig[…]
ficatoribq. 4. Signis, q̄ aliorū Planet[…]
hnt eentiales dignitates.

4. Juli. ♃. h. 4.

III. de Succeſſu ac periculo.

Fortis Sigſcator, ſive beneficq ſit, ſive [ma]
leficq, adjutq radio benefici felici, aut […]
dignitate benefici eentiali, bonū ſucceſ[…]
et fortunā in pegrinaōe dcernit: de[bi]
lis a. vt à malefico adflictq, aut in ma[…]
leficorum dignitatibq eentialibq exiſten[s]
pcipuè ſi ſit naā ſuā ipſe maleficq, ad[ver]
ſitates et ingentia picula. At nec for[…]
tis maleficq perpetuū ſucceſſū pmitt[it]
sed qbqdam piculis, licet levioribq ſ[…]
natq objicit.
Horū piculorū q[u]alitas addiſcit[ur] 1. Ex ſigſ[ca]
toris* debilis aut afflicti, tum et af[fli]
gentis ꝯſideraōe. 2. Signorum utiq[ue]
tàm Sigſcatoris, quàm adfligentis. 3
Domorum, in qbq uterq[ue]. Ex Fabricio
Sqi ♄ E.gr. itinerum Sigſcator exiſt[it]
debilis, aut afflictq à ♂te, vt dnq
Signi, in q̊ Sigſcatores Itinerū ſt, […]
pcula p aquas deſignāt, navigaōes, lo[…]
ca ſolitaria, carcerem, œs alienū, nau[…]
tas, ſenes, judæos, Monachos, tr
agricolas, ſordidos etc.
Domorum ſigſca nota ſt ex antea tradit[…]
Signorum ratione picula ſt 1. Humi[di]
orum, p pluvias, aquas, navigaōes.
2. Fixorum, p lapſum, pcipitaōem, ve[n]
torū, tempeſtatq.
3. Mobilium, p commeatq dfectq, aut p[eſti]
lentem aëris [infect]~~ꝯſtitut~~ionem.
4. Humanorum, ut ♊, ♍, ♒, et prim[æ]
partis ♐, à latronibq, militibq, inſidi[…]

captivitatib9, p̄iculis bellicis.
5. Terreorum, à ruinâ terræq motu.
6. Bestialium { 1. Sylvestrium bestiarū. Sic Mü ra-
tione à Serpente, scorpio, rabiosa
cane, ac toxicis; et posterioris
partis ♐ à laceraōe ferarū.
2. domesticorū, ♈ mansuetiori-
b9 āīāb9 pcipue ♐ prioris par-
tis ab equis.

II.

DE AFFECTIONE NATI ERGA SUAM RELIGIONEM.

1. ♃, ♀, vel ☊ in IXâ vel IIIâ p-
sertim, si simul sint fortes, et signū
in IIIâ vel IXâ fixum, religiosos dsi-
gnat, et ꝯstantes.

2. ♄, ♂, ☿ in dictis domib9, fortes,
directi, à beneficis amico radio illustra-
ti, et in fixo signo, ꝯstantiā et decr-
unt: sed ō tantā, qntam benigni. Hi
debiles vel ℞di, et in signo mobili,
coni, inꝯstantiā, et religionis ꝯtemꝑ.
3. ☉, ☽, ⊕ mediocritatem inferunt,
in bonā partem inclinat, si illu-
strent à beneficis, pcipuè ♃ve, ac si
ipsi fortes sint; in malā a. parte,
m debiles, et à maleficis, imprimis
à ōte adflicti, hic n. ꝯtemtores Dei
facit; ♄ng a. supstitiosos, ac incon-
stantes.
4. Pluribus in IIIâ et IXâ diversæ
naturæ existentib9, itū mediocritas decer-
nitur, et fit pcipuè tunc judiciū ab eo,
qui est in IXâ. (cqa ~~ff~~ IXâ pferh ~~IIIa~~
IIIâ.)
5. Nullo existente in IXâ et IIIâ,

ipsa IXa ꝯsideranda, & ejꝰ dnꝰ. Fixū
n. Signū, & dnꝰ beneficꝰ, ac fortis, ꝯstan-
tem & religiosum Natum: Cōe au
mobile, & dnꝰ maleficꝰ ac debilis, au
Sodꝰ minꝰ religiosum; Mediocris a. me-
diocrem notat in religionem affectionē.
Est a. hoc in casu tanquam arbiter ad-
hibendꝰ ♃: qui si in Geniturâ for-
tis, & locū tenet felicem, ut Angulū
vel Succedentem, pietatis & ꝯstantiæ
signū est; debilis a. in abjecto loco, &
afflictꝰ ♃, impietatem ac inꝯstanti-
am ꝯfirmat.

CAPUT IX.

De QUÆSTIONIBUS XIÆ DOMUS.

De Eorum adfectu in nos, quibꝰcum
societatem habeamꝰ, ꝯstare pt 1.
collaōe Thematum multorum. 2. In-
spectione uniꝰ tantùm.
In collaōe pcipuè Planetæ in Horosco-
po, seu Adscendentes, eorumq domini ꝯ-
siderandi sunt. Erit n. firma & ꝯstans
amicitia, q hnt 1. eosdem Planetas
in 1â. 2. diversos, sed amicos tamē.
II. dominos Horoscopi 1. eosdem Pla-
netas. 2. diversos, sed vel amicos, vel
in pmutatis signis, vel in eodem, vel
amico se radio intuentes.
III. 1. Eadem signa in Horoscopi cu-
spide, & gradꝰ non ultra 17° distantes.
2. alti sign Xa alti alteriꝰ, in 1âe e-
mergens.

Cuib

Quibus accedant;

1. Commutaões fortunaꝝ cũ Lumina-
ribꝫ, & Luminarium int̃ ſe. (diverſis in thematibꝫ.)
2. Configurationes Luminarium fauſtæ.
3. Conjunctio ꝑ Antiſcium æquinoctiale;
1. Horoſcopi. 2. Domini ejꝫ. 3. Lumina-
rium. 4. Partis ⊕æ.

Obſervat~~iones~~

1. Amicitiam ꝑ Iam Reg. ſignatam ꝑ-
fectiorem ee̅ eâ, q̃ ẽ ꝑ alias Regulas.
2. Pluribꝫ in unâ genitura in Iâ ex-
ſtentibꝫ, aut in utriſq;, in collaõe ſu-
mendum ex iis eum, q̃ ſit fortior.
3. Commutaõem ☉ & ☽æ, ♀rii & ☽æ,
☉is & ♀rii, amicitiã miꝫ. integram
ꝯſtare.
4. In ꝯjugiis bonum eſt, ut ſignum
in VIIâ uxoris, emergat in Iâ mariti.
Quorum Genituræ ad 1. ad Regulas
harũ aliquam õ quadrant, rarò ꝯcor-
dant, ſic nunq̃ ꝯveniunt. 2. in q̃-
rum genituris Signũ, q̃ alt̃i Horoſco-
pat, alt̃i in XIIâ, VIâ, vel IIXâ.
Servorum tamen Horoſcopꝫ utili ẽ
Signum, q̃ in Dñi ſui genitura hæ-
ret in VIâ. 3. Nec illi ꝯcordãt,
quorũ alt̃ maleficos ẽ, aut eorum
radios infauſtos, ubi alt̃i ꝑ ☉, ꝑ
☽a, aut Horoſcopi Dñꝫ.

ANTISCIA ÆQUINOCTIALIA.

♈ - - - - - - - ♓
♉ - - - - - - - ♒
♊ - - - - - - - ♑
♋ - - - - - - - ♐
♌ - - - - - - - ♏
♍ - - - - - - ♎

Amici.	Planetæ.	Inimici.
♃, ☉, ☿, ☽.	1. ♄	♂, ♀, maxè ♀
omnes.	2. ♃	præter ♂
♀ tantùm.	3. ♂	♄, ♃, ☉, ☽, m[illegible] (♃.)
♄, ♃, ♀,	4. ☉	♂, ☽, ☿.
omnes.	5. ♀	præter ♄
♄, ♃, ♀,	6. ☿	♂ ☉ ☽
♄, ♃, ♀,	7. ☽	♂ ☉ ~~[illegible]~~ ☿
♃ ♀	8. ☊	♄ ♂
♄, ♂	9. ☋.	♃, ♀, ☉, ☽.

Cauſsæ benevolentiæ, et odii ſt: 1. In[…] aſpéoes, qn Sigſcatores ſt Lumi[na]ria. 2. Utilitas vel damnum cū ⊕ (qn ⊕ ſigſt amicitia.) 3. Voluptas vel dolor, qn Aſcend. 4. Honeſtas, gloria, decq, qn ☉. 5. U[ti]litas cū ♃. 6. Voluptas, qn ♀. 7. [Na]turæ gvenientia qn ☽a.

♄ et ♂ in diverſis genituris in [...] infidos, et in malo ope gjunctos faci[unt] ⊕æ & mutuo lucro pugnaturos. (fac[it] Comutaō ♄ni cū ♃ve avaritiā oſtend[…] amicitiæ caam; ♂ cū ♀ flagitiam[…] ſtnt a. hmodi ſocietates ſemꝑ odia [...] comixta.

Diverſæ Naturæ.

Dnis Horoſcopi ſe intuentibq amicè, eq amor verior, ſincerorq judicatq, eq a[ſ]pectq eſt ſiniſter, ſic ejq, eq Planeta e[ſt] benignior, ꝑfectior eſt affectq. Hoſtil[iter] ſe intuentibq, odii majorem cauſam [præ]bebit ille, cujus eſt Planeta malignior m[…]

magisq; is premet alterum, q̄ est adspe-
ctus sinister.

♄ & ♂ ☍ti aequum ex utraq; parte odiũ
significant.

Unâ geniturâ tantùm datâ,
quaestio solet institui I.

De amicorum numero in ge-
nere.

Accipit a. ille ex Planetâ in XIâ, &
Iâ, sive in Cuspidis signo exsistant,
sive intercepto; aut si nullus ibi exstat,
ex dnô XIæ. Fortis ergo talis significa-
tor, cujuscunq; sit naturæ, semp copiã amico-
rum pmittit. Sic & ♃ bene constitutus
ac occupans ♉, ♊, ♋, ♌, ♎, ♓.
item ♀ cum ☉te.
☉ pro mediocri hēt Planeta. (scil. si sit in XIâ.)
Debilis a. Planeta paucitate dat, ut
♂ et ♄.
Radii beneficorum in XIam & Iam
amicorum multitudinem notant.

II.

De Qualitatibus.

Hæ inferuntur ex significatoribus di-
ctis, scil. Planetis in XIâ, Iâ, vel
dnô XIæ, aut conjunctim, spectantq; sta-
tus amicorum, conditionem, ætatem,
vitæ genus, & accidentia animi q̄dã,
ut cum Saturninos, Joviales &c. amicos no-
minamus; aut separatim, ut fidelitas,
& constantia, horumq; opposita.
Fideles ergo & sinceri amici st, qñ
Planeta significator ẽ fortis, sive be-

neficꝰ ſit, ſive mediocris: maleficꝰ
fortis ſuſpectos decernit, et partem
maximam fucatos. Debilis benefi-
partim fideles, partim infideles de-
ſignat. Mediocris magis infideles, quam
fideles. Sic ♂ in ♏, ♐, ♑, ♒, ♈,
♍, mixtos: Maleficus a. debilis, ſimpl.
infidos oẽs. Conſtantiã amicorũ mo-
ſtrat ſignũ fixũ in XIâ Cuſpide; in-
conſtantiã a. mobile; mediocritatẽ co-
mune.

III. De Numero Inimicorum.

VIIa et ☍es ad Luminaria, adverſa-
rios aptos; XIIa a. occultos apit. Mul-
ti ergo Planetæ, ut in VIIâ, vel ☍ti
multi Luminaribꝰ, aut XIIâ plures
multos inimicos Natũ habere ſignif.
ut ij pauci paucos. In his a. domi-
bꝰ qn nulli inveniunt, nec luminari-
ulli oppoſiti, aut nulli erunt, aut pauci
inimici.
Dñi tamen Domorum XIIæ et VIIæ
in Iâ, aut Ia in XIIâ, vel VIIâ
plures inimicos decernunt, licet alia
no adſint Signa, ſi nec in XIIâ, nec
VIIâ ſint aliq, et nec Luminaribꝰ op-
poſiti. ☍ et ☌ æqparant Planet.
et qdẽ ☍ ♃ et ♀ni, ☌ ♄o et ☍ti.

IV. De Qualitatibus Inimicorũ.

Tales ſt inimici, qualis ẽ ij. Plane-
ta, p quem ſignifnt. Saturnini, nempe
à ♄no, Joviales à ♃ve, etc. ... Po-
tentes ſignant ... à beneficis ... in

angulis existentibus. 3. in domibus propriis,
exaltationibus.
Impotentes et viles 1. à maleficis. 2.
in domibus cadentibus. 3. in detrimentis
et casibus. Mediocres, à Planetis
in Triplicitate, terminis, vel succeden-
tibus domibus.
Itaque Planeta interdum amicos et inimicos
simul significare potest, ut qui est in VIIa,
et dominum XIae est, nullis in XIa et
VIIa aliis existentibus. Quo in casu spe-
ctandus, quem locum corpus ejus occupet;
semper n. praesentia absentis dominio praefertur.
Atque ideo significatio domus, quam occupat,
magis in judicio inferenda, quam illud,
quod ex dominio colligitur. Itaque in domo
inimicorum Planeta, et impaar tamen
VIIae, inimicos quidem, et amicos significare
est dicendus, sed magis tamen inimicos. Etc.

V. DE VICTORIA.

Vincunt adversarios, qui habent 1. dominum
signorum in XIIa, vel VIIa, sive
domicilii, sive exaltationis ratione in Xa,
vel contra Xae dominum in XIIa, vel VIIa,
modo non sit in essentiali dignitate malefici:
(aliud est his tantum) 2. dominum XIIae
gradus in detrimento, casu, et in VIIa,
eoque magis, quo Horoscopi dominus potentia
potentior fuerit, et faustum coeli locum occu-
pabit. 3. Luminaria, praesertim gdi-
tionarium recepta à stella extra VIIIam (id
est si Luminaria non sunt in VIIIa, aut
fortis; et benè affecta luminaria feliciora,
latione illustrans.

(In mascul. themat. ☉ gdit.)
(In foemin. them. ☽. gdit.)

Plerumq; opprimuntur ab adversariis, q
1. genituræ ☉ quadrant ad Reg. harũ aliq
2. Dñs XIIæ fortior, quàm Horoscopi.

CAPUT X.

De QUÆSTIONIBUS XIIæ DOMUS.

1. De Captivitate & Carcere. Quæ si
metuenda iis, q hnt 1. ☉ vel ☽am in ma
lefico 1. in angulis læsam, ita ut 2. ☉ vel
☽ aut simul ☉ & ☽ in ♈, ♍, ♎, ♐, ♒
& 3. ex maleficis aliq in ♌, aut ♋.
2. ☉ vel ☽nam 1. debilem. 2. in XII
3. ☽am malefico.
3. ☉ & ☽ dños in ~~XIIâ~~ IIXâ in quo
Signo, modò ☉ sint in ꝑpriis domiciliis,
aut ☍ ꝯstituti.
4. ☽em 1. in VIIâ, vel XIIâ in ♈, ♉, ♋
♌, ♐, ♒, 2. & alterũ Luminare læsu
à malefico partiliter vel platicè.
5. ♄ & ♂em se lædentes ☌, □, ☍. 2. ex
domicilia ꝑpria, exaltaõem, receptiones be
ficorũ aut luminarium. 3. utrumq vel
altrũ directũ. 4. altrũ Dnum VIIæ, vel
XIIæ raõe domicilii, vel exaltaõis.
6. ♄ & ♂em 1. ☌um et in dignitatibus
ꝑpriis, vel ꝯmutatis Signis. 2. altrũ in
Iâ vel VIIâ, altrũ in IIXâ. 3. altrũ
XIIæ dominantem.
7. Dnum XIIæ 1. in ♂tis domo, aut
exaltaõe. 2. in VIIâ. 3. à maleficis
partiliter læsũ.
8. Dnum XIIæ 1. in Detrimento, vel casu
2. à maleficis partiliter vel platicè læsũ.
9. ♂em in cardinibus ꝑegrinũ, aut alia
valdè adflictũ, vel ☉i aut ☽æ modico intervallo
☌um cum capite Medusæ, Cordeq ♏, Signo
rio, patibilicio.

tibi ab eis sunt: I. quorũ genituræ
in nullã præcedentium Regularũ incidunt.
2. Dñs XIIæ fortis ac fortunatus tãm XIIam,
quam Jam amico radio collustrat.
3. Si Benefici, aut felices eorũ radii in XIIã
absq. malorũ præsentiã, aut malo eorũ ad-
spectu.
4. Luminaria, Ia domus, et Dñs genituræ
à maleficis liber. Imperfecta Carceris ac
captivitatis afflictaõ, sæpe itineribus molestis,
habitaoẽ extra patriã, exilio, morbis, aut
aliis incomodis implet.

II.

De bestiis majoribus.

Fortuna in iis indicat per Stis et XIIæ
felicem constituoẽm; contrà per eorundem
malam constituoẽm infortunia in iis, et dam-
na.
Indicant a. et de servis quidẽ ex XIIã. Be-
neficis ergo fortibus in hac existentibus,
aut saltem eorũ radiis felicibus comoda
à servis promitti adserunt; malefica a. ibid.
incommoda. Sic si benefici XIIam occu-
pent, infortunati.
Comoda et is habebit à servis, et familia,
cum quâ concorditer vivet, in cujus genitura
Dñs XIIæ Horoscopũ, Dnum ejus lumi-
naria, vel ⊕ benigno radio intuetur.
Itẽ prout ☿ felix vel infelix, aut prout
Horoscopũ, Dnum ejus, Luminaria,
partem ⊕æ adspexerit, ita servos, et fi-
deles, et infideles, comodos, aut incomodos
habebit.

Aphorismus de Fortunâ
in bestiis, et infortun.

Fortunã in bestiis dt 1. quibus ♂ Orientalis,
signo quadrupede, maximè in Regio, et
Iâ, Xâ, XIIâ. Auget hæc fortuna,
dum ♃vis aut ⊙is radiis juvat.

2. Signum XIIa quadrupes, et ejus dn̄s in quadrupede, sicut eo dn̄s Fortunæ, aut in eorū felici adspectu.
3. ♂ Orientalis in ♈, ♌, ♐, dn̄s sim.. idem ♂ VIæ vel XIIæ, maximè si ♃ in ♉, ♍, vel ♑ adspiciat.
4. ♂ in quovis signo Orientalis Fortunis dn̄s, aut in eorū adspectu.
5. ♐ vel bestiale signū in Horoscopo ☽a vel dn̄s Ascendentis cū ♂te, aut in ejus adspectu, ex bono coeli lō.

Infortunia.

Signū in XIIâ fixū, et ♄us in eo, vel hostilem mittens ad XIIam radium.

CAPUT XI.
De
QUÆSTIONIB. Xæ DOMUS.

ARTIC. I.
Concernit Magisterium.

Hujus quæritū Iō: Planeta, q Magisterii et actionum dn̄s adpellatū.
Hic semp ex istis tribus est unus, nempe vel ♂, vel ♀, vel ☿, si aut 1. in Iâ, X. VIIâ, aut 2. dn̄s sit Xæ. 3. ☉em m.. tu primi mobilis, extra ejus radios existe.. præcedat; aut 4 ☽am adspiciat, aut 5 à ☽â adspiciatū.
In istis requiritū, ut quū 1. in Angulis præd.. aut 2. Xæ dn̄i existunt, ne sint pe.. grini, in detrimento, casu, combusti, sub ra.. diis ☉is, excepto tn̄ ☿rio, quem sola ho.. ad officiū inhabilem facit sub radiis. 3. ☉lem præcedunt, ne ultra 30. ab eo sint re.. moti, et pluribus præcedentibus, ut sumatū is, q.. intū eos fortior. 4. Pluribus ex his tribus intuentibus, præfertū is, cujus adspectus melior. .. boni a. radio, et pluribus se adspicientibus, is, .. partilius; Et denū pluribus et partiliter ad.. spicientibus, ille cujus ē radius sinister. 5. ☽â ..

ex his tribꝫ intuente, is sumendꝫ, qui
eum fortiori et magis partili radio adspicit,
hac tn̄ cautione, ne sit ille aut de maleficis
aut hostili ejꝫ adspectu dn̄ natꝫ, hoc n. modo
ositatꝫ rejiciꝫ et aliꝫ ei pfertꝫ.
Fit a. d raro, ut aut unꝫ eodm̄ plures Regu-
lis Magisterii sificator existat, et tali in
casu judicium hoc fit certiꝫ, aut plures
simul dominium Magisterii sortiantur.
Et tunc exercitioꝝ et artiū varietas ju-
dicaꝫ. Eruntq. actiones Nati frequen-
tiores, q̄ ꝑ eo Planetā, q in illos
fortior. Observatꝫ et evidentiorē Magisterii
sificaōem suppeditari, qn̄ ex istis tribꝫ aliqs
aut in Angulis dictis, aut dnium Xa
habet, aut Oem ꝓdit: obscuriorē a. si
Planeta Magisterii ex ꝯfiguraōē cū Dā
sit eligendꝫ. Plerumqꝫ n. tunc Natꝫ igno-
bilem artem, eamqꝫ ipsā segniꝫ, et negli-
gentiꝫ, minoreqꝫ cū ~~fructu~~ felicitate ac
successu tractabit, et magis in otio, quàm
labore vivet.

II. QUALITAS.

Cognoscitꝫ ea 1. ex Planeta Magisterii. 2.
Signo ꝗ is ht. 3. domo, qua occupat.
4. reliquorū Planetarū ꝯfiguraōē.

I. Planetarum Magisterialium decreta.

♂ His sunt corporis artes, q̄ cū impetu
et fatigaōē fiunt, mechanica, militaria,
venatoria, magirica, cheirurgica, medica,
aliaq. artificia, q̄ ꝑ ignem et ferrum
absolvuntꝫ.
♀ Artes venustatis et voluptatis, cu-
linaria, vestiaria, pictura, tinctura, me-
dicamenta, Musica, Poëtica.
☿ artes ingenii, sermonis, numerorum,
literarū, picturarū, artificiosar. fabricaōum.

II. Signorum.

Mobilia, aequinoctialia et solstitialia, ad lu-

guas, Medicinā, agriculturā inclinant.
Fixa, excepto ♏, ad ſapientiam.
Humana ~~et~~ aërea ad religionem, le-
ges, literas, culinaria, Medica, Muſi-
ca, picta.
Aquea et terreſtria ad ea, q̃ circa a-
quā et terrā verſant.
Quadrupedia ad Mechanica, ædifica-
tiones, metalla.

III. DOMORUM.

F in IIā — In Iā n. Dn̄s Magiſterii, ad ingeni cul-
turā inclinat; ad lucrū ꝗrendū; IIIā
ad ſtudiū religionis et Itinera; V. et XI
ad pædagogias et tutelas, hoſpitalitatem;
VIā ad Medicinam; VIIā ad ꝯverſias Po-
liticas Iuriſprudentiæ; IXā ad triſtitiam;
X. ad Magiſtratus miniſteria; XIIā ad ca-
ptivorū negotia, et curā majorū animaliū.
Configurati cū Dn̄o Magiſterii Plane-
tæ artem Nati; aut illuſtrant, aut ju-
vant, aut impediunt, et vilem reddunt.
Priꝰ in q̃ꝛē faciunt feliciter adſpicien-
tes; poſteriꝰ mali infelicibꝰ radiis do-
minum illū oppugnantes.
In ſpē ♄ vilitatem, ſordes ac timorem
addit. ♃ ſapientiā, modeſtiā, decorem.
♂ audaciā et toleraām. ☉ apud Princi-
pes et Reges graām, favorem, dignitatem.
☿ induſtriā, et inventiones varias. ♀ gra-
tiam et amicitiā apud oēs. ☽ alacri-
tatem, et apud plebem autoritatem.
Adjuvant Magiſterii ſignificaoēm et ſtel-
læ fixæ felices. Deſtruunt maleficæ
rum n̄aas nubentes, q̃ ſcil. Dn̄o Ma-
giſterii ꝯjunctæ.

IIII SUCCESSUS ET AD-
VERSITAS.

Bonꝰ ~~fuit~~ ſucceſſꝰ et celebritas erit ex
Arte, ſi Dn̄ꝰ Magiſterii fortis rac̄

di

(aspectu)
gnitatis ecentialiu, et liber ab oppugna12 9.
tione maleficoru partili vel platica, item
in cardinib. Orientalib. debilis v. occident.
dens, aut à maleficis læsus hostili
radio, ignobiles reddit in artificio, inven-
ustos, inhabiles, aliis subjectos, contentos,
parū lucrantes, et facilè in aliorū re-
prehensione incurrentes.
Fortis tn rade essential. dignitatis, et
à maleficis impugnatus, fortuna
qdē in magisterio affert, sed quandā
et cū impedimentis et periculis. Ac
ng qdē hostiliter feriens Dnum Ma-
gisterii natis impedit timiditate, igna-
viâ, desperatioē. ♂ temeritate, violen-
tiâ, infamiâ. Utroq a. adversante,
tribulaoēs et molestiæ innumeræ pro-
ducuntur.

ARTICUL. II.
concernens honorem.

Unde quærit 1°
Num sit dignitatem habiturus Natus!
Significatores 1. Luminaria, præsertim ☉.
2a aut Luminaria orbium suorū
medietate aspicientia. 3. M. C. do-
minus. 4. Planeta in Xâ. Hi Signi-
ficatores magnā dignitatem conferunt
1 in domibus propriis, aut exaltatioē, aut
receptione. 2. in Angulis. 3. cū
Stellis regiis primæ aut 2æ magnitudinis.
4. Benefic in Xâ. 5. Dnus Horoscopi
in Xâ, vel Xæ in 1â. Mediocrem
si iidem significatores 1. in mediocri
dignitate consistunt, ut triplicit. term.
facie. 2. in domibus sint succedent.
3. mediocres in Xâ, scil. ☉, ☽, et ☿.
Nullū a. exiguū signât 1. in detrimen-

Magnũ & nullis ~~testi~~ dignitatis testi-
moniis paribus numero fer sententiã
testimoniorũ mediocritatem, si ad-
sit; nullis a. mediocritatis testimoniis
existentibus & parib. testimoniis nullis
& magnæ dignit. mediocritas est præt-
tenda.

Fieri pt, ut Planeta aliquoties scil.
ut sit Dñs Cœli, ortus, intuens
aliquẽ &c. recurrat inter significa-
tores. Quo in casu eius dicta toties
quoties recurrit, assumenda. Et si
fixa regia adhæreat, testimonia
eius toties sunt multiplicanda.

tis, casibus, extra receptionẽ, peregrinꝰ
2. in ~~casibus~~ cadentib. domiciliis, & in
3. malefici in Xâ.

Est ergo secundũ has classes colle-
ctitanda, testimoniorũ, & observand-
um significatori, si ipsi adhæreat Re-
gia fixa, tria sint attribuenda testi-
monia. duo a. si sint, aut Dñs X
& existat in Iâ, aut si Dñs Iæ ex-
sistat in Xâ.

		°	'	
Fixæ Regiæ s.	1. Regulus	24	34	♌.
	2. Oculus ♉	4	29	♊.
	3. Hercules	18	0	♋.
intra dist. 5°.	4. Spica ♍	18	33	♎
	5. Luminosior lanx	9	48	♏
Meridionalis.	6. Cor ♏	4	30	♐

Honorem aut conferunt, aut promovent se-
qq. constellaões.

1. Benefici vel corpore cũ significato-
ribus, vel radiis suis felicibus.

2. Luna cũ Plejadibus oriens, vel cul-
minans, item cũ Aqlâ, Lyrâ &
aliis fixis Iæ magnitudinis de naturâ
beneficorũ. Sic & ☉ cũ prædictis stel-
lis, præcipuè circa angulos.

3. ☉ in masculino, Luna in fœminino,
vt ambo in masculinis, aut ambo in fœm.

4. Oẽs, & præcipuè Planetæ supra
terrã, vel ut alii, oẽs vel supra
vt infra terrã, maxime tn supra ter-
ram.

5. Signũ Regiũ in Xâ; Regia
signa st: ♈, ♉, ♊, ♋, ♌, ~~♍~~

6. ♂ in Xâ honores quidem confert
sed turbis plerumq. implicat, &

ide aut ↄjectionem, aut famæ
amiſſionẽ mixati.

Contrà honori nocent:

Luminaria in XIIª vel VIª.
sic n. posita aut honorem omno negant,
aut tardè ↄferunt, aut quẽ ↄferũt,
incertũ faciunt, et p̃iculis plenum.

Luminaria □ vel ☍ malignorũ
impugnata, admodũ affligunt statũ
dignitatis, et raro ſinunt emergere,
aut certè non ſine graviſſimis diffi-
cultatibꝰ.

♄ in Xª ferè ſemp ex officiis pu-
blicis dejicit Natum cum aliquâ igno-
miniâ, et rerum gravi jacturâ. Quin
et rariſſimè ii p̃moventur, qui eo in
loco ♄num habent, niſi ſpecialis alia
ſuſta conſtellaõ repugnet.

Alii breviter has Regulas ita tradunt:
Obſcuri manent et ignobiles, aut ſaltem
ſupra parentum ſuorũ fortunã non as-
cendunt, qbꝰ 1. Neutrum Luminare
in Cardinibꝰ, aut 2. maſculinis Signis,
3. nec à beneficis aut eorũ radiis ſtipatũ,
sed potiꝰ à maleficis oppugnatũ. 4. Quibꝰ
nulla egregia (scil. partiles) fixæ ſtellæ
in Angulis, aut apud Planetas.

II.

Quibus mediis ad dignitatem ſit
perventurꝰ?

Demonſtrat ea Planeta, aut 1. cum
Luminaribus ↄfiguratꝰ, aut 2. in

(Quamvis a. sit aliqs dtg aliq a. gfiguratg, et sit fortior adspiciens, pferendg tn adspiciens eo neglecto axio-mate, q gjunctio alias adspectu efficacior et excellentior) (Vide 2. exempl. ap. Cypr. L.)

in Xâ existens, aut 3. dng Xæ.
Configuratg Luminaribg dr corpore gjunctg, aut partili radio intuens. Si qui plures st ita gfigurati, pferendg is reliqs, q raoe ēentialiū dignitatū maximè domg et exaltaois est potentior. Sic pluribg in Xâ, simitr aliis fortior pferendg.

Significata Planetarū quamvis sint nota, tn denuo ea, q huc facere vidēn, enumerare ~~est~~ non pigebit.

Sunt a. ♄ni hæreditates, possessio, senes, agricolæ, majores, psonæ et res ♄ninis qualitatibg prædita.

♃ et ♀ Virtg, honestas, gravitas, justitia, et psona his virtutibg decorata.

♂ Expeditiones, Victoria, res gestæ, et his inclyti Viri.

☿ Ingenium, doctrina, pitia, literæ, prudentia, ac hoïes ☿niales.

His Planetarum Significatis naalibg addenda et domorum, quas occupant, gsideraō.

(♃is ad ☿riū □ et Theologos facit. In gñe a. gvenientia, s. aspectg gris. Junctinus p. 541. Melior a. ⚹ et △. Sic Marsilius Ficinus ☿riū habebat in □to ♃ris, et fuit insignis Theol. Uterqs a. adspectg, sibi fit defluxg, sive applicaō ☿rii hoc dnotat.)

III.
Num duraturus sit honor?

Planeta honorem gcilians, media, causas, psonas, et res sigficans, de duraoē et testatur. Si n. ille s. ♃ vel ♀ r. Fortis, durabit ō tm, sed ppetuò crescet, et quadā cū facilitate. Non valdè potens sed mediocriter affectg honorem qdē duraturum, et incrementa habiturum, sed cū difficultate.

ilis a. ad temp9 in vigore manſurum
onorem; demum a. imminutum, nō
tñ plane extinctũ iri decernit. Sic
1. Unus vel 6. 2. Feliciter conſti„
tut9 durabilem quidem honorem
p̃mittit, ſed cum difficultate, et dis„
crimine vario: Mediocriter a. pau„
latim decreſcentem, ō tñ plane eva„
neſcentem: imbecillis ſubitò quaſi
diſpeuntem.

bene diſpoſit9, in principio qdē hono„
rem creſcere facit cum facilitate:
in fine a. objicit difficultatem. Medio„
criter adfect9 ruinam minatur, ſed
cadere tñ ō p̃mittit. Malè a. hñs
tempus honorem ĝcedit, honorisq;
modicas acceſſiones, ſed demum
tñ9 q. pœnitentiā agens ornamentis
exutum deſtituit.

CAPUT XII.

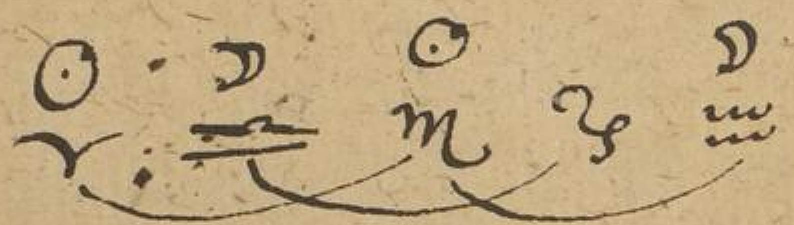
De Quæstionibus IIX. Domus; quæ est Mortis.

lors ē naālis, vel violenta, vel ex
utroq; p̃tē mixta, repentina nempe.
aā̄lis ē vel mitior, ex humidi
radicalis ĝſumtione, et caloris vitalis
defectu, qualis jam in ſenio ĝſtitutis
accidere ſolet; vel acerbior, ex acu„
tis morbis, & intempie temperamenti
ſuscitatus, q. violentiam quandam
intrnā cauſſapt, natumq; rebus hu„
manis p̃maturè eximit. Quò referẽ„
di et mulierum ſunt abort9, et foet9
mortui.

Violenta a. cais externis illata, privata est, vel publica. Prioris gnis est, ut si quis in pugnâ gladio interficiatur, in aqs submergatur, aut pcipitio vitã finiat. Publica, ut qn qs ex cdemnaoe, aut capite truncatur, aut suspenditur, aut crematur.
Portendunt a. mortem violentam in gre Constellaoes seqq. Regulis cprehensæ, quarũ st tres classes de lœsis 1. Luminaribus. 2. Maleficis. 3. domino Iæ & IIXæ.

I. de Luminaribus.

Luminare vel I. utrumq aut I. in signis violentis sibi in serie sig. naali imediatè ñ succedentibus sed separatis, aut 2. cũ stellis fixis violentis intra 5°, ita tn ut dnus Horoscopi vel IIXa ☉i vel ☽æ sit cjunctus, vel alterũ Luminare sit Iæ vel IIXæ ~~dom~~ dominus, aut 3. ab utroq malefico læsũ, ita ut alterũ luminare, & alter maleficus signũ hat violentũ, vel cũ stellâ fixâ violentâ collocetur: aut 4. ab uno tm malefico læsũ, sed ut alter maleficorũ simul lædatur, vel in signo violento versetur, ac domicilium in signo IIX domus habeat.
Vel II. alterutrum in signo sit violento, alterũ cũ fixa, ita ut malefico ung Luminare, aut dnum IIXæ infestet. Sic si ♂ ☽ I. in VIIã
(2.

Stellæ fixæ violentæ

1.	Algol	20°	54′	♉
2.	Oculus ♉	4°	29′	♊
3	Hercules	18°	0′	♋
4	Cor Scorpii	4°	30′	♐

Una tm harũ cditio sufficit ad mortem inferendã violentam.

2. in ♉, ♊, ♋, ♐. 3. à ☉e hostiliter adspecta, vel maligny in IIXâ existat, aut Dn̄s sit IIXæ, et ~~fingente~~ signum violentum occupat.

II. De Maleficis.

Maleficus I. uterq; aut I. in Angulo, potissimum in M.C. in violento signo, vel infestans alterum luminare; aut 2. in angulis 6, ♊, 8, non in Signis violentis, sed alius sit Dn̄s IIXæ.

II. Alteruter Maleficus I. in IIXâ. 2. Dn̄s IIXæ aut à malefico læsus, aut si ♀ naâm sit ~~læsus~~ maleficus, et in Signo versetur violento. 3. ambobus luminaribus, aut altero læso, aut in signo violento constituto.

III. De Domino Iæ et IIXæ.

Dn̄s I. IIXæ I. in Horoscopo. 2. detrimento vel casu, aut signo violento, vel cū fixâ violentâ. 3. altero luminarium à malefico damnato.

Idem Dn̄s IIXæ I. in detrimento vel casu. 2. læsus à malefico altero. 3. luminari altero, aut altero malefico in Signo existente violento.

II. Horoscopi Dn̄s si ē dispositor Luminaris conditionarii. 2. Uterq; malefica naâ Planeta existens. 3 in violento signo, aut afflictus à malefico. tūt si mediocres sint, vel benefici Planetæ, Domini Horoscopi, et Luminaris

1. ☉ et ♂ ☌ti ex angulo M.C. et ☽ cū ☋ in eodem ♏ in Ascendente inferiore Jo. Moriam Ducem Mindelumensis, quem ☽ in Ascendente ad ♊ ☉ occupavit. 2. ☉ in 7ma, cū ☌ne Dn̄i Horoscopi, ♄no existente in M.C. significat mortem violentam. 3. Semper ☽ in VIIIâ domo constituta mortem subitam et inopinatam, aut certè graves infelicitates adfert. 4 ☽ in VIIIa et facit repente mori. Significat, a[illegible] saepe natus, si ☽ in VIIIa posita. 5. ☉ [illegible] Ascendenti in angulo cū ♄no et ♂te; et ☽ cū luminosiore [illegible] violentissima stellarum, violentam mortem denunciat. 6. ☽ in VIIIa in ♉, cruentam ac violentam mortem portendit. 7. ☽ in VII. in quocunq; signo, in ☌ ♄ni vel ♂is, vel □ aut ☍ eorundem idem significat. 8. ☽ in VIIa in ♏ cū stella ☌ ♄ni, [illegible] Luna si in M.C. partiliter fuit collocata, et ♂ partiliter in Horoscopo positus: ♄nus [illegible] in ☽ anaphora constitutus, violentam mortem designat. 10. ☽ cū ♉ in VIIIa, et ♂ cū ♄ in Vta, vel XII. domo violentam mortem adfert. 11. Luna cū ♂ in VIII. domo, et ☉ in VIIa, ♄ in M.C. aut in alio quocunq; cardine mortem violentam significat.

☉ / ☽ in genitura { diurnâ / Noct.

Regulæ de stellis fixis.

1. Oculus ♉ in aspectu Adscendentis, ... facit, ac violenter morientes: in occasu multo magis. 2. Cor ♏ cum luminaribus, cruentam mortem, aut ex veneno repentinam significat.

dispositor conditionarii utroque modo la-
borent, et in Signis constituantur violen-
tis, et à malo adfligantur. Uno n[on]
saltem incommodo Mediocris, aut
beneficus laborans, pericula tamen morti[s]
affert violentæ.

Sic idem dominus Horoscopi 1. maligens, ...
in Signo violento et damnatus. 2. ...
11xâ. 3. Læsus.

III. Si (1æ.) primæ et 11xæ dominus 1. dispo[si]-
tores sint utrique Luminaris. 2. alte[r]
in detrimentis, ~~...~~ vel casu, alte[r]
per naturam maleficus sit. 3. Lædat al-
utrum luminare, constitutum in Si-
gno violento.

Quorum ergo genituræ in harum nu-
tam incidunt Regulam, ex naturali
moriuntur casu. Sic omnibus his Regul[is]
derogatur et pluribus in unum significa-
consentientibus, si beneficorum unus i[n]
1â, alter in 11xâ constituatur.

Regulæ imperfectè completæ de mor[te]
violentâ mortem significent repenti-
nam, et inexpectatam. Ut supra
Lumin. 3. dictum, quod mortem violen[tam]
efficiant ambo luminaria ab utroque
malefico læsa, et luminare alterum
ac maleficus alter in Signo violento
sitque. Uno eorum ergo, vel Luminar[i]
vel malefico in signo violento ve[r]-
sante, imperfecta erit violentæ mor-
tis significatio, ac per eam repentinam po[tius]
ac subitaneam mortem decernet.

Observetur a. et illud, constellationes mortem
vi

violentā inferentes in mulierum
genituris, sæpe mortem ex partu
significare.

§. 2. Qualitas Mortis.

Mortis violenta qualitas in genere addisci[t]
ex ♂, ♄ vel ex eo planetâ, qui ☉em,
☽am, aut Horoscopi dnum graviter
lædit, vel ex eo qui in locis Luminari-
um, Dni Horoscopi, Dni VIIIæ, vel
et locis Iæ et VIIIæ domorum,
maximā autoritatem habet, qui est
locorū horū Almuthen.
Alii simpliciter de qualitate mortis vio-
lentæ judicant ex naturâ, signo ac
domo malefici, qui Luminaria lædit,
aut Horoscopi dnum.

Violenta mors à Planetis.

1. ♄ per submersionem seu naufra-
gium, venenum, ruinam.
2. ♂ per ferrum, ignem, fulmen, glo-
bum bombardarum, lacerationem be-
stiarū, raptationem s. ictū equorū. Ab
utroque a. et Mors vel ex casu ab
alto, vel strangulatione accidit.

A Signis.

Igneis, ex igne, fulmine.
Aëreis, ex casu ab alto, et strangu-
latione.
Aqueis, submersione.
Terreis, ex ruinâ.
Humanis, ab homine per arma et vio-
lentiam.

Venenatis, à veneno.

Domorum Significata nota ſunt. e

Natalis a. qualitas mortis in gē ſecundum quoſdā maximâ ~~ex~~ ex parte cognoſcit ex Dnō 11Xæ, et Signo in 11Xâ. Alii tn̄ ſi Planeta in 11Xâ ſit conſtitutus eũ jubent primùm p qualitate Mortis conſiderari cū Signo in 11Xâ. Pluribus a. ibi exſiſtentibus, ſemp eũ, q ſit fortiſſimus, eligendũ, eē ſtatuunt. Nullo a. corpore 11Xam occupante demū adſumere jubent Dnum 11Xæ et Signũ admox quā occupat, ex iisq; ſpeciem mortis determinare.

Cui morbi a. à quibus efficiant, aut Significent Planetis, ſupra de infirmitatibus oſtendimus.

Non inutiliter hic et fixarum pre cer ſtellarum et configurationum cum iſtis reliquis Planetis decreta commiſcentur ut et Temperamenti conſideratio.

TANTUM DE
Judicio Gene-
rali.

Sequitur

SPECIALE,

Practicæ Sectio posterior, quæ est de JUDICIO SPECIALI.

Speciale Judicium est, quod acciden-
tium momenta, ac certa tempora
investigare docet, Directionum,
Profectionum, Revolutionum,
ac Transituum doctrinam con-
tinens.

CAPUT I.

De DIRECTIONE IN GENE-RE.

Dirigere est explorare, q̊ tempore
Sigf̄cator ad promissoris locum sit
perventurꝰ. Sigf̄cator vocatꝰ, q̄d
p̄ certâ aliquâ sigf̄candâ adhibetꝰ,
estq; omne cœleste punctū, sive Pla-
netæ corpus sit, sive radiꝰ, seu locꝰ
Zodiaci. Promissor v. illud, unde de-
terminatꝰ, qualenam futurū sit,
scil. bonum vel malum, quod Si-
gnificator portendit. Differunt a.
Sigf̄cator et promissor ~~tum~~ tantùm ut
terminꝰ à quo et ad quem, ac
potest alꝰ alterꝰ vices obire (nō
tn̄ in unâ eademq; directione)
ita ut q̄ Sigf̄cator erat fiat p̄mis-
sor et contrà.

DIRECTIO I°, est vel directa, vel Conversa. Illâ utimur in Sigf̄catoribꝰ directis, et Cuspidibꝰ et fit S.S.; Haec in Sigf̄catoribꝰ adhibetur Retrogradis, et ⊕, efficitur Sigf̄catorem deducendo ad Promissores [illegible] S.S.

II°. Fausta, vel Infausta. Vocatur fausta, quae propter corpꝰ, radium, terminum, vel alium promissorem fausti quid portendit. Infausta v.g. contrarium.

Porrò quamvis Cyprianus Leovitius et alii, omnes Planetas dirigant et Cuspides: tamen moderni Astrologi, ut qui nimiam illâ fugiunt subtilitatem, tantùm de Aâ, Xa, ☉e, ☽â, et ⊕ sunt sollic[iti].

Antequam a. in spē horum, ut vu[lgo] locorum Hylegialium, modum directionis ostendamque, p̄mittenq, quo investigentur I°. Latitudo Planetarum 2°. Ascensio et descensio. 3°. Situs Planetae. 4°. Declinatio. 5°. Circulus positionis.

Sit ergo I°. Latitudo quaerenda, et initiò quidem ☽ae, sub titulo Latitudo ☽ae, in Ephemerid. Origani, excepto numero è directo diei dati, horas sequentis, altoq; ex altero subtr[ahendo]

do, accipe motum diurnū secundū
Latitudinem, qui si cum tpre pro
dæ motu inveniendo in Tab. Pro„
portionis mittatur, Pm Pem ostendet ad„
dendam numero latitudinis ad diē
datū, si Latitudo sequens crescit; vel
subtrahendam ex eodem, qn sequens
numerꝰ decrescit. diligenter a. lite„
ras observabis in columnâ, num no„
tantur præcipuè S. & M. quarum illa
dam Septentrionalem, hæc Meridio„
nalem habere latitudinem, indicat.
Præterea notandum hoc generaliter,
non tantùm hîc, ubi motꝰ diurnꝰ
Lunæ circa Latitudinem quæritꝰ, sed &
ubi de reliquorum Planetarum Lati„
tudine laboratꝰ, ut si dictæ literæ
inter duos proximos dies mutentꝰ,
motum diurnum non ex subtractio„
ne, sed ex aggregatione angulorū ad p„
positum, et sequentem diem pduci.

2. Reliquorum 5. Planetarū.

1. Confer numerum dierum minorem
cum numero proximè majori in Epheme„
ridibꝰ, atq3 id quod restat, per 24. in ho„
ras resolve.
2. Confer numerum proximè minorem
in Ephemeridibꝰ cum numero dierum
datorum; atq3 ipsam etiā differentiam in
horas resolve, quibꝰ addas horas pro ve„
ro loco Ois rectificatas.
3. Iuxta Regulam Proportionum pri„

mo loco horis positis, ex primâ collaoe natis; 2do v. motu ~~ej~~ cujus Planetæ diurno; 3tio diffrâ ex 2dâ collatione emergente, P. P.is eveniet, quâ cum agis, ut supra in Latitudine Dæ quærendâ, nempe addas Latitudini numerum dierum proxime minorem Ephemeridibus, si Latitudo sequens ad jorem proxime dierum numerum cresc. Subtrahas a. si decrescat. Non ine mode moneri hic vides, quod fixas et netas, intr quas tamen et ☉ excep cœlestium punctum nullum habere latitudinem. Atque ideo ejus nec in ☌e, nec Antisciis, † aut ☍ Aspectibus tionem haberi.

† nec Terminis,

II. DECLINATIO.

Modus generalis cujusvis cœlestis Puncti declinationem inveniendi, sive Latitudinem habeat, sive careat eâ. Si habeat, sive intra 8 se illa gyrat, sive exsuperet, talis est. 1. Signum Longitudinis cujuscunque ✶æ vel aspectus, quæ in Tab. Declinat. generalis fronte vel calce, gradus in latere adscendente vel descendente, ut Signum inveneris, et quot sine minutis est longitudo, numerus deprehensus sub titulo Arcus excerptus denginatur Septentrionalis vel Meridional. a signo nempe Longitud. Huic Arcui nu

fol. 14. ap. Regiom.

merum

merum Collateralem ipsum excerpe
sub titulo Numerus multiplicandus.
Estque uterque hic numerus in Tab. in-
ventus corrigendus per P.P. more consueto, si
Longitudini adhaereant minuta. Stellae la- §.2.
titudo consideretur. Si n. eandem habet deno-
minationem cum arcu, est ei addenda.
Sin diversam, minor ex majori nume-
ro est subtrahendus, et residuo de-
nominatio est imponenda à numero ma-
jori, vocaturque hoc residuum Argumentum
Declinationis.

3. Hujus argumenti Sinus rectus quaeratur
in Tabulâ Sinuum Origani aut
Blebelii, gradus capiendo in fronte, mi-
nuta in latere; isque multiplicetur per
numerum multiplicandum ex Tab.
Declin. generali excerptum, ac productum
per 100000 dividatur; vel versus dex-
tram à producto quinque figurae abji-
ciantur, et remanet Sinus Rectus
Declinationis.

(Ubi tamen in abjectione 5 figurarum hoc observandum, quod unitatem esse adjici-endam, quando abjecta figura 5000 excedat, quia dimidium est 100000 tanquam integri Sinus.)

4. Per hunc Sinum Rectum imissum
in Tabula Sinuum Aream, sumendo
proximum numerorum, quando datus
ipse inveniri non potest, accipio Arcum
Eclipticae notando scil. Gradus in Areâ,
minuta e directo. Et haec est declina-
tio denominanda semper ab argumento decli-
nationis.

B. Secundum membrum, quando Stella La- (in hac conditione)
titudinem non habet, omitti, et simpliciter

K.

Arcum ex Tab. Declinaoũm general
adſumi, q̃ ꝑ argto ẽ declinaoĩs.
Quod ſi difficilior cui judicat illa
via declinationes inveſtigandi, ha
seq. uti poterit faciliori, quæ vocat
et ſpecialis; ſed meminerit 1. Eam
competere ſtellis non ultra 8° ab
Ecliptica exorbitantibq. 2. Eſſe pau
lò intricatiorem, ſi opaõ in Tabulas
Declinaoĩs incidat, quæ Scalam ru
bram habent, ac ꝑinde conſultiq ẽe
tunc, ut generalis illa methodq ad
hibeatur. Præcepta hq ſpecialis modi
ſunt: 1. Stellâ, vel puncto cœleſti, om
planè Latitudine carente, nec minutis
et longitudini adhærentibq ingredere
Tab. Declin. ſpecialem, ac Signo, quod
✱a vel punctq cœleſte tenet, in fronte
notato, gradibq in latere ſiniſtro, vel
dextro, ꝑut Signum inveneris ſub ty
phrâ, q̃ dprehendes è directo gradu
um Longitudinis, declinatio est q̃ſita.
II. Habentibq a. Latitudinem Stellis, sed
nec Longitudini nec Latitudini minu
tis adſiſtentibq, ingreſſq in Tab. fit ut
ante, & accipit Declinaõ ſub Latitudine
✱ datâ.
III. Latitudine a. ſi ✱a careat qdem
ſed minuta tamen ejq Longitudo ha
beat, ſub Cyphrâ è directo graduum
datorum, & ꝑximè majorum excerpit
numerq, P.P. L. quærat eodm minuta
Longitud. ad 60. quæ eſt angulo com
muni

muni addenda, ſi sequens angulus
creſcat, subtrahenda, ſi decreſcat, &
relinqu Declinão vera. 2. Soli a. Lati„
tudini ſi adſint minuta, collaõ fiat an„
guli coũis cum collaterali, ſub latitu„
dine nempe proximè majori, P.P. ut an„
te, Angulo communi addatr vel subtraha„
tur: Et q reſtat, erit qſita Declinão.
3. Utriq a. nempe Longitudini & Latitud.
minutis adhærentibq, primùm corrige
Angulum Coũem per P.P. ex primâ
collatione natq, atq ei correcto postea P.
P. altram, nempe quæ evenit ex col„
latione Anguli Communis cum colla„
terali, vel adde, ſi scil. Collateralis
major eſt communi; vel subtrahe ex
communi, ſi collateralis minor.
Declinatio hoc modo inventa denoiatr
à Signo, quod *a ſecundum Longitu„
dinem occupat, ſcil. Septentr. vel Me„
rid. Sunt a. Septentrionalia ſigna
sex priora, reliqua ſex Meridionalia.
Notabis, interdum aut nullam P.
P. exire de diffrã angulorum collato„
rum, aut nullam ee diffram ee intr
Angulos, & tunc Angulum coũem pro
æquato retinendum.

III.
De ASCENSIONE ET DESCENSIONE.

I. Recta.

Habebitr ea beneficio Tab. R.A. ſi Planeta
nullam habet latitudinem, hoc modo,

ut signum in fronte q̃ras, gradus in latere, id n. quod sub signo ẽ directo deprehendes, est Asc. quæsita, nisi minuta gradibus accedant. Quod si fit P.P. secundum illa minuta ad 60 investigat, et A. com̃i, seu Adscensionum ad datos gradus additur.

Habente a. Stellâ Latitudinem, 8 tamen non superantem, (si n. hoc fiat aliâ est viâ R. q̃renda) eodem pacto quo supra Declinatio inq̃ritur, beneficio nempe Tabularum Mediationis Cœli.

2. Ascensio Obligua.

Est et hîc ✱æ consideranda situs sine cum vel sine Latitudine.

(nempe si ✱a ẽ sine latitud.) In primo n. casu consulenda est Tabula Ascens. ad Elevat. ✱a vel Circulum positionis facta, et Signo ac gradibus in latere notatis, A. Obliquæ nullis nec Longitudinis, nec Elevationi minutis adhærentibus, statim respondebit.

(F ut ☉ ⊕ et oĩs aspectus q̃ fiunt in Ecliptica.)

Utrisq. a. si accedant minuta collatio fit 1. A.C. cum Angulo ad seq. gradum P.P. electa, ipsi A. Communibus, semp additur. 2. Angulus ille com̃i. incorrectus q̃fert et cum Angulo ad datos gradus in Tab. seq. P.P. secundum minuta Elevaoĩs vel circuli positionis investigata priori invento additur, vel ex eo d̃trahat, put Ascensio in seq. Tab. crescit vel decrescit.

Idem modus observatur in Descensione

✱a

ta quaerendâ, nisi quod ei Signo, in
quo *a reperit, contrarium Signum
seu Oppositum adhibeat, et relicto post
opaoem ultimam 180 adjiciant, abjecto
integro circulo, si numeri aggregati
eum excedant. Residuum n. erit Descen-
sio vera quaesita.
In 2do casu, si scil. stella Latitudinē
habet, ita est pro inveniendâ et Asc.
et Descensione pcedendum:
1. Est declinatio ejus qrenda.
2. Ascensio Recta.
3. Differentia Ascensionis, hoc modo:
Sub Elevaoe, vel numero circulo
positionis è directo graduum Decli-
naois sume numerum in Tab. diff.
Ascens. eumq, si Elevaoi minuta ad-
haerent, confer cum numero collaterali
sub pximè majori Elevaoe, et P.P. ac-
cipe eorum minuta Elevaois ad 60,
quem semp Com. Arcui adjicies. Minu-
tis a. nullis psentibus p aequato retine
Angulum directum. Deinde confer eum An-
gulum cum Angulo ad sequentes gra-
dus, et P.P. elice eorum minuta De-
clinat. ad 60. Declinatione a. nulla
habente minuta, priori contentus eris
opaoe. Inventa hac diffrâ Rectae
si *a locetur in parte coeli Adscenden-
te, et declinao sit Meridiana addit
Rectae, vel Septent. subtrahit ex eâ.
In parte v. Descendente, si declinao

Pars coeli Aſcendens ſunt:
Domq III. II. I. XII. XI. X.
Pars coeli Deſcendens:
IX. VIII. VII. VI. V. IV.

Hæmiſphæriū ſupra terrā, ſunt
XII. XI. X. IX. IIX. VII.
Infra: VI. V. IV. III. II. I.

Meridionalis, ſubtrahitr; ſi Septentrion.
additur. Eſtq reſiduum Aſc. vel de-
ſcenſ. Planetæ vera.

IV.
DE SITU PLANETÆ VE-RO.

De Situ Planetæ dubium fit, ſi pau-
lò ante, vel poſt Iam, et ~~[illegible]~~ Xa
cum inſigni Latitudine invenies.
Oculorum n. tunc judicium, q Longi-
tudine nititr Planetæ, fallit. Extra
hos a. caſus facilè judicatr. Si in
ſpatio à IVâ excluſivè per Iam
tendens uſq ad Xam incluſivè conſti-
tuitr, ē in parte coeli Adſcendente; in
altâ Medietate, dr in parte coeli eſſe
deſcendente. Sic a. Ia excluſivè per
Xam tendens ad VIam incluſivè, he-
miſphærium ſupra, oppoſitr infra ter-
ram appellatr.
Ad dubium ergo hoc diſcutiendum, opus
habeo 1. Arcu ſemidiurno vel nocturno
no. 2. diſtantiâ à Meridiano.
Invenitr a. Arcq ſemidiurnq, differen.
Aſcenſ. 90 vel addendo, ſi nempe De-
clināo ſit Septentrionalis, vel eam
ex 90 ſubtrahendo, ſi Declināo ſit
Meridionalis. Semi~~[illegible]~~ nocturnus, ſi Semi-
diurnum ſubtrahas ex 180.

Diſtan.

162

Distantia quæritur, Stellâ

Existente { Supra Horizontem { Ante / Post } Meridianū vel inter { I. et X / VII. et X } subtrahe AR { Xæ / Stellæ } ab AR { Stellæ / Xæ } et habebis distantiam à Meridiano diurnā.

{ Infra Horizont. { Ante / Post } Meridianū vel int. { VIIæ et IVā / Jan et IV. } subtrahe AR { IVæ / Stellæ } ab AR { Stellæ / IVæ } et habebis distantiā à Meridiano nocturnā.

NB. 1. 360 illi adjiciendos, à q subtractio fieri debet scil. q q e numerq. qz (simmer) e ille, qui inde subtrahi dbt.

2. distantiam inveniri edm situm apparentem et verum adhibiq, illam ~~et~~ scd. secundū apparentiam, propterea ut vera ~~[illegible]~~ inveniatur. F

F Nota. Planeta in P.C. { Asc. cū latit. { Septentrionali, ante Cuspidem ponatr. / Meridionali, post cuspidem. } / Descend. cū Latit. { Septentr. post Cuspidem ponatr. / Merid. ante cuspidem ponatr. } }

TABULA PRO VERO SITU.

1°. Respectu Horizontis.

Stellâ existente cœle { Iæ parte { Ante, et latitudinem habente Meridianam, quærat distaā edm situ apparentē eaq conferatr cum Arcu semidiurno, q si est { Minor, Stella e supra Horizontem. / Major, Infra. } / Post, et habente Latitud. Septentr. quæratur distantia edm apparentem situm, eaq cum arcu seminocturno conferatur, quo si est { Major, Stella e judicanda supra Horiz. / Minor, Stella dr infra. } } / VIIæ parte { Ante, et habente Latitud. Sept. quærat ut antea distaā, eaq cū Arcu Seminoct. qferatr, quo si est { Minor, Stella dr infra. / Major, Supra. } / Post et ante lat. Merid. quærat distaā et cum Arcu qferatr Semidiurno, q si e { Minor, judicatr supra. / Major, infra. } } }

NB gradq qprositq an stella sit supra vel infra terrā, [illegible] gradum eclyptica qua stella exoritr occidit, dum in dato ascendens gradq h.m. iam si punctum exoriri stellae fuerit orientaliq quam pra[...] ascendens, stella erit supra terrā: si occidentaliq infra terrā. Pariter et si [...]unda occasq. stellæ in anterioribq Ecliptica partibq fuerit ipso puncto occasus, stella latet sub terra: si a. fuerit in posterioribq partibq obtinebit situm supra terrā.

II. PRO situ Stellæ respectu Meridiani.

Stella

Stella qualemcunq; modò notabilem latitu-
dinem habente, A.R. Meridiani conferat
cum A.R. Stellæ;

Hac n. sivè paulò ante, sive post { Xam } ponat juxta situm apparentē. { 1 { Major } Ra { Xæ } arguit in parte cœli { Ascend.
Minor } Ra { Xæ } arguit in parte cœli { Desc.

Hac n. sivè paulò ante, sive post { IVam } Sicq; ejus est A.R. { 2 { Major } Ra { IVa } arguit in parte cœli { Desc.
Minor } Ra { IVa } arguit in parte cœli { Asc.

NB.

1. Si distā arcui Semidiurno, aut Seminocturno sit æqualis, nec supra Horizontem stellam locari nec infra, sed in ipsâ Horizontis lineâ, ac Orientalis quidem, si in Medietate inveniat Ascendente; Occidentalis, si in Descendente.

2. Nullū residuū post Subtractionem Rectaru à se invicem, stellæ nempe et Meridiani, indicio ēē, stellā occupare ipsam Xæ lineam. Sin verò 180° præcisè habeat A.R. in lineâ IVæ Cuspidis hærere.

V.

De Circulo Positionis.

NB. Circulo Positionis opus habeo antequam Asc. et desc. ingrū, ergo ille inveniendus prius.

Tabulam positionis consule, constructā ad grad. Elevaōis Loci geniturae, vel si ea ō dat, proximè viciniorē, capiendo sitū stellæ supra vel infra Horizontem, scilicet, ~~[illegible]~~ cum denominatione Declin. in latere grad. ejusdē declin. in lineâ graduū ascendendo, vel descendendo, atq;

Circulus positionis nihil aliud est quàm Horizon mobilis suppositus in locis intersectionis veri Horizontis ac Meridiani constitutus, per quē Planetæ ascendentes et descendentes ~~[illegible]~~ attingunt, et in qlibet revolutione sitū.

163

è directo graduũ Declin. distãm
ppositam q̃re. Hanc n. si p̃cisè in„
veneris, et Declin. minuta nulla
adhærent, Circulũ Positionis hoc
solo ingressu accipies in fonte.
Verum si vel ō exactè inveniat
distãa pposita Ñra, vel inveniat q̃dẽ,
sed Declin. adhæreant minuta,
vel nec ea exactè inveniat, et
Declinaõi aliqua adhæreant minu„
ta, correctio est instituenda; Con„
ferendo I. vel datam et p̃cisè
in Tab. inventã distaãm, vel si
ō inveniat viciniorem cũ distãa
ad p̃ximè majoris grad9 Declina„
tionis. 2. Collaterales, nempe gra„
dui Declin. dato, et seq. respondentes
distantias, ac sinistros q̃dem, si correcta
prior fuerit major quàm pposita: dex„
tros v. si fuerit illa correcta minor,
quàm pposita. Nata hinc P.P. r̃dm
minuta declin. ad 60 addenda est, vel
subtrahenda distãæ ad datos Declina„
tionis grad9, put scil. dist. ad seqq.
gradum Declin. crescit, vel decrescit.
Existunt ex his operatioib9 distãæ distin„
ctæ duæ, Major, Minorq;, quàm est
proposita, quas ita ordinabis, ut mi„
norem I. majori substernas, postea
verò et propositæ; medio a. loco erũt
numeri duo frontales respondentes
distantiæ Majori et minori. Inde sub„
tractione institutâ, et residuis in pra„

dibꝫ redactis in minuta, opaõeq; juxta Proportion. Reg. factâ, minuta proveniunt, qui si Minori frontali adjunguntur numero, Circulũ habebis in gradibꝫ et minutis quæsitũ.

NB. 1.

Si diſtaã correcta in Tab. ſit æqualis propoſitæ, ſeu datæ diſtantiæ, ſtatim in fronte apparere gradꝫ circuli poſitionis absq; ulteriori labore et collaõe.

2.

Interdum duas diſtaãs, ut minorem et majorem utrinq; æquè ẽẽ vicinas. Quo in caſu ſumenda eſt minor et gradibꝫ ei in fronte Rꝺentibꝫ apponenda 30′.

3.

Ita parvâ exiſtente diſtantiâ, ut in Tab. poſitionis minor ꝺ deb. per 60′ eam multiplicandam, productumq; per diſtantiam proximè majorem in Tab. dividendum. Quotiens n. p legitimo poſitionis circulo eſt adhibendꝫ.

28. Julii 5.

CAPUT II.

De DIRECTIONE IN SPECIE.

1. Directio Horoſcopi.

Quære T°. A.O. Arcꝫ Eclipticæ in 1â Tab. Aſc. Oblig. ad Elev. loci genituræ. 2. Promiſſorum, vel ex eadẽ Tabulâ ſi Promiſſores Latitudine careant, vel ſi Latitudinem habeant,

Latᵒ. hnt Aſpectꝫ ○, ☽, ☍, ☌.

juxta Praecepta Sectionis 3tiae Cap. 1.

IIº Xae.

Quaere AR 1. Areg Eclipticae in Xae Cuspide ex Tab. R. Asc. 2. Promissorū ex ead. Tabula si careant Latitudine, iis a. Latitudinē habentibus, ex Tab. Mediationū caeli.

IIIº Olis extra Angulos positi.

30. Julii D.

Quaere A.O. 1º Olis, si in parte Caeli Adscendente haeret ex Tab. Oblig. Adscend. ad Circulum positionis Olis oposita, q Circulus positionis investigatur juxta praecepta Sectionis quintae cap. 1. 2. Promissorum A.O. vel ex ead. Tab. qn Latitudine carent, vel si Latitudinem hnt, inventâ Râ, & diffrâ Ascensionali ad circulum Positionis. Ole in parte caeli descendente invento ipsius & oium e pmissorū Descensio quaerenda.

IV. Dnae extra Angulos.

Quaere A.O. eodem modo quo Olis, si Latitudine caret, vel si ht Latitudinem, juxta praecepta cap. 1. sect. 3. existente scil. eâ in parte Caeli Adscendente: Occupante verò Dâ descendentem Medietatem, Directio est per Descensiones absolvenda.

V. ⊕æ.

Quæritur A.O. et deſcenſio Promiſſor: ut ante, locumq; obſervare licet Promiſſorum ſingulorum eē circulos Poſitionis inveſtigandos ac denuo ſemper ⊕ A. vel Deſc. inveniendam, nec ſemel reptam retineri, ut fiebat in directâ Directione.

VI.

Cuſpidum Directiones reliquarum eodem modo fiunt, quo Iæ.

Hoc ergo modo inventis Adſcenſionibus Significatoriſq; ex Promiſſoribus ſubtractâ in directâ Directione, vel Promiſſoris ex Significatoris ſubductâ, ut fit in converſâ, Arcq Directionis relinquitur in gradibq et minutis, q in tempq convertitur juxta Tab. Origani. Porro de Significationibq, effectis et quantitate Directionis conſulas eundem Origanum.

Nota.

(In quendâ Aſcenſ. ut Deſc. item Diff. adſc. Significatoris ē ratio maximè habendaq) Quare

1. Significatore in parte coeli Adſcendentem exiſtente, directionem abſolvi per Adſcenſiones obliquas, quamvis Promiſſor ſit in parte Coeli deſcendente. Sic eo Deſcendentem occupante medietatem Directio fit per Deſcenſ. etſi promiſſor medietatem coeli habeant Adſcendentem. Eodem modo Xa et IVa Aſc. Obliqua inveſtigatur in Tabulâ ad Circulum poſitionis Significat. licet ipſa per ſe rectas habent Adſcenſiones.

2.

Quamvis a. & Promissor sit in par-
te coeli Descendente, differentia tn Ad-
scens. Sigficatoris sit in Adsc. coeli parte
adhibenda ē A. Ra., si Meridionalis De-
clinaō; vel ex eadem subtrahenda, si
Declinaō Septentrionalis.

II. DE PROFECTIONI-BUS.

Profectiones vrū Locorum & Pla-
netarum qrumcunqs pgressiones æqua-
les, qbq qvis ~~tempore~~ anno signū
integrum perambulant, pro iis co-
gnoscendis Tabulæ speciales gficiendæ
sunt genituraxum singularum ad
explm hoc 1. Nati rri. vide applica-
tionem.

Utiles sunt pfectiones cum p se, tum
ad Directiones; Bonæ n. vel malæ p
pfectiones similes scil. significatoris
& Promissoris ī directione adsumti
adjuvant, excitant, & æstimantur: Nō
convenientibq a. pfectionibq Sigfca-
toris & pmissoris cū Directionibq in
qualitate directionum, effectq, aut in
annum alium differt, quo nempe p-
fectio respondeat qualitati direction.
aut obscurior et redditq.

Deinde menses & dies, qbq se exser-
tura sit directio bona vel mala
indicant. Incidente n. in annum
currentem direct. gsidero, num sit

fausta, vel infausta explore, quo mens,
se, quibuscunque diebus Significator et promissor
sor ad bonos vel malos aspectus, et aliam
puncta coelestia sit perventura; iis enim
ipsis Directio solet erumpere in effectum
et vim suam ostendere. Tertio mon-
strant Profectiones et anni Gubernator
quem Chronocratem Catholicum Graeci
ci vocant, ex eius statu, quem et in
Radicali themate habet, et in Revolu-
tione, quomodo sit judicandum, docet
Origanus Tom. 1. pag. 773. et Rantzovius
Profectio fausta est, quae attingit felices
radios Planetarum, et domos; Infau-
sta contra quae adsequitur infelices asp-
ectus, et domos perambulat tristium
1. Aug. h. 10. Significatorum.
Dominus a. seu Gubernator Anni
is Planeta est, qui domicilium habet
in Signo, ad quod Horoscopus anni
aliquo proficiscendo pertingit. Et cum
raro fiat, ut Horoscopus in aliquod
Signi initium incidat, dominium
anni plerumque duobus Planetis attri-
buitur, quorum prior partem anni gu-
bernat prioribus gradibus respondentem, po-
sterior reliquam usque ad finem.
Mensis a. et dies, quibus quilibet Pro-
missor suo Significatori sit occursurus,
modo investigatur: 1. Locum Horosco-
pi, Solis, Lunae, M.C, aut alicuius et Plane-
ta, subtrahe ab gradibus et minutis
quae habet Planeta, aut corpus, aut asp

accomodatis ♋ 30 Promisson, quia
a similias Subtractio fieri non potest. Residu-
um in Tab. seq. primum immissum die-
rum numerum prodet. Hic in Tab.
mensium, quae pro singulis genituris est pe-
culiaris concinnanda, inventus prae-
cise, monstrat profectionem in ultimum
diem mensis incidere, cujus nomen
ad latus sinistrum e directo die-
rum est adscriptum. Eo autem praecise non
invento in Tab. mensium, proxime mi-
nor numerus in Tab. cum dierum
numero ex 1a Tabula producto est
conferendus: Residuum mensis se-
quentis dies ostendit.

Mensium Tabula pro singulis genitu-
ris ita fit, ut residuis mensis da-
ti diebus in genitura continua serie
addantur reliquorum seu sequentium
mensium dies, aggregato e directo
mensium posito. Ubi notabis ut
Februario 29. dies attribuas, si
annus, in quo profectiones quaeris, sit Bissex-
tilis, sin minus communis annus, si Christi
currentem annum per 4. dividis.
Nullum namque residuum, bissextilem,
aliquod vero communem designat.
Tabula huc transferatur ex Pezelio
pro singulis 5, residuo post subtra-
ctionem dies unus adjiciatur. Sed
Origan. et pro minutis indies redi-
gendos confecit. Quam potius huc
transcribes ex pag. 382.

Tabula Pezelii.

Gradus	Dies.	Horæ	Minut.
1	12	4	
2	24.	8	
3	36	12	
4	48	16	
5	60	20	
6	73	1	
7	85	5	
8	97	9	
9	109	13	
10	121	17	
11	133	22	
12	146	2	
13	158	6	
14	170	10	
15	182	14	
16	194	19	
17	206	23	
18	210	3	
19	231	7	
20	243	11	
21	255	16	
22	267	20	
23	279	0	
24	292	4	
25	304	8	
26	316	13	
27	328	17	
28	340	21	
29	352	1	
30	365	5	

III. DE REVOLUTIONE.

1. Augusti horâ 3. pom.

Revolutio est novum coeli theme
constitutum ad tempus, quod ☉ obti
nebat in Nativitate. Hoc tempus
sic invenitur: 1. In Ephemeridibus
quaere diem nativitatis cujuscunque vo
lueris, annum & locum ☉is, qui
in genitura proxime sit minor, à loco
☉is in Ephemeridibus proxime majori
subtrahe, et emerget numerus Regul
Proportionis primus.
2. Eundem proxime minorem nu
merum ex loco Radicali ☉is vero
subtrahe, et emerget tertius numerus
3. Medius numerus erunt 24. H.
unde facta operatione Horae ac minuta
ad illum diem, cui locus ☉is proxime
minor debet, referenda.
Ad hoc tempus Planetarum motus ve
vera loca quaerant. Pro Cuspidibus a. in
venjendis tempus hoc aequandum est
& reducendum, si alius detur Meridia
nus ab eo, ad quem Ephemerides
constructae. Estque notandum 1. R
ctionis & aequationis minuta, quae
in themate Radicali supra fuerint
addita, hic subtrahi debere, et contra
trà si subtracta, hic addi. 2. ⊕
in Revolutione quaeri, ut subtrahatur qui
dem verus locus ☉is in radice à ve
ro loco ☽ae in radice, sed residuo
roscopi Revolutionis gradus & minuta
sunt adjungenda.

R

Regulæ Judicii formandi juxta The-
ma Revolut. videant apud Origanum,
Junctinum, Rantzovium.

IV. DE TRANSITI-
BUS.

Transitus Planetarum vocatur quando Pla-
neta veris suis motibus cursu in Zo-
diaco conficiendo loca genituræ Radi-
calis adeunt corporibus, vel aspectibus.
Quamvis a. hujusmodi loca numerari
possint et adhiberi plurima: tamen
quinque præcipuè sunt maximè observan-
da, ut 1. Horoscopi. 2. Luminarium.
3. ⊕. 4. Xa. 5. Dni Horoscopi.
Hæc ergo quando beneficis, vel maleficis
illustrant, Nato insignes mutationes
adferre judicantur, quæ pro natura Plane-
tarum transeuntium felices sunt
aut infelices. Hic per se quidem transi-
tus hi parum valent, sed accedentes
ad Direction. profectionesque ~~aliis~~
similes, vim earum mirificè exci-
tant vel debilitant. Itaque faustâ
vel infaustâ directione aliquâ in
annum incidente, ingredere Ephe-
merid. ejus, et explora per singulos
menses, quibus diebus Planeta benignus
vel maleficus supra dicta loca sit
transiturus: Istis n. diebus absque du-
bio effectus directionis se ostendet.

Ap-

Appendix Judicii ſpecialis De CORRECTIONE THEMATIS PER ACCIDENTIA NATI.

NB. Correctione Thematis opꝰ habeo ſtatim in principio Judicii ſpecialis, ideo ante oiã illud corrigenꝺꝰ, et tũ demũ judicanꝺũ.

Annus ~~ſeu~~ ac menſis annotatꝰ habeat ſeu quadrans ſaltem anni (die n nihil opꝰ eſt) quo q̃ddam memorabil Nato acciderit, ſive bonum ſit, ſive malum. Deinde conſiderandꝰ eſt Horoſcopus, vel Xa, (hæ n. duæ Cuſpi tantum in hoc correctionis gre ad beri pñt) eo anno quo aliqd memorabile Nato evenit, num ad Promiſſo ꝑ directionem ꝑvenire potuerit, quib Promiſſoribꝰ is effectꝰ ſeu accidens hoc attribui poſt. Quod ſi tempꝰ Directionis et accidentis coincidunt, Thema correctione non indiget. Sin ve discrepant, accidens et directio in tempore, anni à tempore genituræ completi cum menſibꝰ ~~et~~ ac dieb completis, in minuta tu prius re ctis, ita ut ꝑ singulis menſibus 5, diebꝰ 6 aſſumas usq; ad tempus accidentis ex AO. ~~ſunt~~ Promiſſoris sunt auferendi. Quod remanet, Aſcenſio erit vera Ia, vel Xa. Unde abſq negotio et reliq̃rum cuſpidũ Aſcenſiones, Arcusq; Eclipticæ investiga pñt, adeoq; ipſum nativitatis temp

(Si ꝓmiſſorẽ, cui effectꝰ attribui poſt, arripis, q̃re Aſc. Obl. ex Tab. ad Elev. genituræ loci, ſi Sigficator Horoſcopꝰ ẽ: Sin v. Xa ex Tab. Rectarũ.)

(Nõ qd. adeo neceſſarium ẽ niſi tpꝰ datũ ſ. quæſi ſit ꝑmagnũ et ꝑſertim ſi notũ Dũ ꝑ ꝑcolomiꝰ ẽ ... õ et novo ingruẽ: sed ☉. ♃. ♀ et D.)

corrigi. Subtractâ n. Adscensione, re,,
ctâ scil. ex Rectâ, si Xa sit corre,,
cta, vel obliquâ ex Obliquâ, si pri,,
ma sit reformata, residuū in temp9
mutat9, grad9 ✝ 4. multiplicando, mi,,
nuta ✝ 15. dividendo, atq; quotiens
minuta Horarum, q̃ tpri æstimato
(converso tn prig.) sunt adjiciendo,
si Asc. Cuspidis correctæ major æsti,,
mata, vel ex eodem tempore sub,,
trahenda, si Cuspidi correctæ Ascensiō
minor. Ad hoc tempus postea denuo
æquatum et reductum loca Planeta,,
rum sunt invenienda.

FINIS.

Feliciter absolvimq hoc Collegium
die 2. Augusti, Aõ 1632.
horâ 4. pomerid. in ædib9
D.D. Pauli Röberi, P.P.
Witteber,,
ga.
GM.

VS 9159

Collated K.C. 5-79

1^{4+1}, $2\text{-}11^{8}$, 12^{8-1}, 13^{10}, $14\text{-}20^{8}$, 21^{8+2}

12567

ENCHIRIDION
MATHEMATICUM
(WITTENBERG
UNIVERSITY)

No 63